

ประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี

เรื่อง การประกาศแผนการปฏิรูปประเทศ

โดยที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด ๑๖ การปฏิรูปประเทศ กำหนดให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศ และให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผลตามที่กำหนด โดยให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎหมายว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ ซึ่งอย่างน้อยต้องมีวิธีการจัดทำแผน การมีส่วนร่วมของประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขั้นตอนในการดำเนินการปฏิรูปประเทศ การวัดผลการดำเนินการ และระยะเวลาดำเนินการปฏิรูปประเทศทุกด้าน และต่อมาได้มีการตราพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๖๐ เป็นต้นมา โดยกำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ เพื่อรับผิดชอบในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศแต่ละด้าน เพื่อกำหนดกลไก วิธีการ และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศในด้านต่าง ๆ และเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรีและรายงานต่อรัฐสภาเพื่อทราบแล้ว ให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาและใช้บังคับได้ต่อไป

เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๕ สิงหาคม ๒๕๖๐ แต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ จำนวน ๑๑ คณะ อันประกอบด้วย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการเมือง คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการบริหารราชการแผ่นดิน คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกฎหมาย คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านกระบวนการยุติธรรม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านเศรษฐกิจ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุข คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสื่อสารมวลชน เทคโนโลยีสารสนเทศ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านสังคม คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านพลังงาน และคณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อรับผิดชอบในการดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดตลอดจนได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องอย่างกว้างขวางเพื่อประกอบการพิจารณาจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ด้วยแล้ว

บัดนี้ คณะกรรมการปฏิรูปประเทศด้านต่าง ๆ ได้ดำเนินการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว และได้เสนอคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติพิจารณาความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ประกอบกับคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๖๑ เห็นชอบร่างแผนการปฏิรูปประเทศตามที่สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในฐานะฝ่ายเลขานุการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติและคณะกรรมการปฏิรูปประเทศเสนอ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติได้มีการประชุมเมื่อวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๖๑ รับทราบแผนการปฏิรูปประเทศเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

ในการนี้ เพื่อให้เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา ๖ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติแผน
และขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อทราบโดยทั่วกัน

ประกาศ ณ วันที่ ๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๑
พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา
นายกรัฐมนตรี

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ส่วนที่ ๑

ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๑ บทนำ

การปรับเปลี่ยนของสภาพแวดล้อมของการพัฒนาทั้งจากปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกประเทศในช่วงการพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศอย่างมาก การขยายตัวทางเศรษฐกิจทำให้รายได้ต่อหัวของประเทศไทยเพิ่มสูงขึ้นกว่า ๑๐ เท่า ในขณะเดียวกันจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นเป็น ๖๗ ล้านคน ได้ส่งผลและกดดันต่อการใช้ทรัพยากรทำให้เสื่อมโทรมและก่อเกิดมลภาวะมากขึ้น มีการลดลงของพื้นที่ป่าและสัตว์ป่าสงวนอย่างต่อเนื่อง ปัญหาอุทกภัยและภัยแล้งในแต่ละปีก่อให้เกิดความเสียหายอย่างมากทางเศรษฐกิจและส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน การลดลงของป่าชายเลน ความเสื่อมโทรมของคุณภาพน้ำ ปะการัง น้ำทะเล และการกัดเซาะชายฝั่ง ต่างส่งผลต่อรายได้และคุณภาพชีวิตของประชาชนโดยเฉพาะผู้ยากจนในพื้นที่ซึ่งพึ่งพิงรายได้จากทรัพยากรดังกล่าว ในขณะที่การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลต่อทั้งธรรมชาติ เศรษฐกิจและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยส่งผลต่อความแปรปรวนของสภาพภูมิอากาศ อันเนื่องมาจากการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเฉพาะจากภาคพลังงาน ขนส่ง อุตสาหกรรม และภาคเกษตร ทำให้เกิดภัยพิบัติต่างๆ มากขึ้น และบ่อยครั้งเพิ่มขึ้น

ในขณะเดียวกันการผลิตและการบริโภคของผู้ประกอบการและประชาชนที่มุ่งเพื่อยุทธศาสตร์การตระหนักถึงการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ทั้งในเรื่อง ขยะ น้ำเสีย คุณภาพอากาศที่เลวลง การร่อยหรอของความหลากหลายทางชีวภาพที่เคยอุดมสมบูรณ์ของประเทศ ปัญหาดังกล่าวยังไม่ได้รับการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม อันเนื่องจากปัจจัยต่างๆ เช่น นโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไม้มีความต่อเนื่อง ระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องล้าสมัย และมักไม่มีการบังคับใช้อย่างเป็นรูปธรรม ความพยายามในการสร้างรายได้ทางเศรษฐกิจ เช่นการพัฒนาเกษตร อุตสาหกรรม บริการท่องเที่ยว ล้วนส่งผลให้ปัญหาต่างๆ ยังไม่ได้รับการแก้ไข แต่กลับสะสมพอกพูนมากขึ้น กลายเป็นปัญหาที่ซับซ้อนมากต่อการแก้ไขมากขึ้น ดังนั้นการดำเนินการในรูปแบบเดิมเพื่อแก้ไขปัญหาก็ไม่อาจดำเนินการแก้ปัญหาได้อย่างประสบผลได้ จำเป็นจะต้องมีการปฏิรูปการดำเนินการในรูปแบบต่างๆ ให้เกิดการรักษา ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ได้อย่างสมดุล ช่วยแก้ไขปัญหาก็จริงจัง มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนที่สมดุลทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

รัฐบาลปัจจุบันได้แสดงเจตนารมณ์ที่ชัดเจนในการให้ความสำคัญกับการปฏิรูป โดยได้มีการแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิรูปประเทศขึ้นเนื่องจากการมีสภาพปฏิรูปประเทศ และสภา สปช. ในช่วง ๔ ปีที่ผ่านมา เพื่อทำหน้าที่ในการปฏิรูปประเทศเพื่อเกิดความสมดุลในด้านต่างๆ รวมทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยคณะกรรมการปฏิรูปประเทศชุดปัจจุบัน ได้แต่งตั้งโดยคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๓ สิงหาคม ๒๕๖๐ ทำหน้าที่ยกร่างแผนปฏิรูปประเทศในช่วงเวลา ๙๐ วัน สำหรับการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ดำเนินการยกร่างแผนปฏิรูป โดยพิจารณาตามข้อบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ปี พ.ศ. ๒๕๖๐ และให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ เพื่อขับเคลื่อนประเทศอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้ง น้อมนำศาสตร์ของพระราชาเป็นหลักในการจัดทำแผนปฏิรูปด้วย

๑.๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

๑) มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

๒) มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ฯลฯ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลาย ทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

ฯลฯ

๓) มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าว ด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

๔) มาตรา ๕๘ การดำเนินการใดของรัฐหรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการ ถ้าการนั้นอาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพ อนามัย คุณภาพชีวิต หรือส่วนได้เสียสำคัญอื่นใดของประชาชนหรือชุมชนหรือสิ่งแวดล้อมอย่างรุนแรง รัฐต้องดำเนินการให้มีการศึกษาและประเมินผลกระทบต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนหรือชุมชน และจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อน เพื่อนำมาประกอบการพิจารณาดำเนินการหรืออนุญาตตามที่กฎหมายบัญญัติ

บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิได้รับข้อมูล คำชี้แจง และเหตุผลจากหน่วยงานของรัฐก่อนการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง

ในการดำเนินการหรืออนุญาตตามวรรคหนึ่ง รัฐต้องระมัดระวังให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพน้อยที่สุด และต้องดำเนินการให้มีการเยียวยาความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

๕) มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

(๑) วางแผนการใช้ที่ดินของประเทศให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่และศักยภาพของที่ดินตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน

(๒) จัดให้มีการวางผังเมืองทุกระดับและบังคับการให้เป็นไปตามผังเมืองอย่างมีประสิทธิภาพ รวมตลอดทั้งพัฒนาเมืองให้มีความเจริญโดยสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่

(๓) จัดให้มีมาตรการกระจายการถือครองที่ดินเพื่อให้ประชาชนสามารถมีที่ทำกินได้อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

(๕) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

๖) มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสงบสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๗) มาตรา ๒๕๘

ข. ด้านอื่น ๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

(๒) จัดให้มีการกระจายการถือครองที่ดินอย่างเป็นธรรม รวมทั้งการตรวจสอบกรรมสิทธิ์และการถือครองที่ดินทั้งประเทศเพื่อแก้ไขปัญหากรรมสิทธิ์และสิทธิครอบครองที่ดินอย่างเป็นระบบ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่นๆ ได้

๑.๑.๒ ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง อาทิ

๑) พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐

๒) พระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. ๒๕๖๐

๓) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘

๕) พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๘

๖) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

๗) พระราชบัญญัติงาช้าง พ.ศ. ๒๕๕๘

๘) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕

ฯลฯ

นอกจากนี้ มีกฎหมายหลายฉบับที่อยู่ในช่วงการดำเนินการปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับปัญหาที่มีอยู่ในปัจจุบัน อาทิ

๑) ร่าง พระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.

๒) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕/ร่าง พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ.

๓) พระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔/ร่าง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.

- ๔) ร่าง พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.
๕) ร่าง พระราชบัญญัติบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ...

ฯลฯ

๑.๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

๑) **สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ** โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร การจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน และการปฏิรูปเพื่อรับมือวิกฤติการณ์น้ำทะเลขึ้นสูงและแผ่นดินทรุด พื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล รวมทั้ง วาระปฏิรูปพิเศษ อาทิ การปฏิรูประบบการผังเมืองและการใช้พื้นที่ และการจัดตั้งศาลสิ่งแวดล้อม

๒) **สถาปนาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ** โดยเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อาทิ การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปฏิรูปกฎหมายขยะมูลฝอย ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ การปรับปรุงโครงสร้างองค์กรฯ เกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คาร์บอนต่ำ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายเรื่องการแข่งขันการใช้ประโยชน์และกำหนดพื้นที่คุ้มครองทางทะเล การจัดระเบียบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าของประเทศ การบูรณาการเร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ การปฏิรูปด้านการผังเมือง

๓) **สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)** อาทิ ข้อเสนอในรายงานการศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินป่าไม้ของชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และ รายงานการศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเพื่อการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้และการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๔) **คณะกรรมการบริหารราชแผ่นดินตามกรอบการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง (ป.ย.ป.)** โดยคณะกรรมการเตรียมการปฏิรูปประเทศภายใต้ ป.ย.ป. ได้จัดทำข้อเสนอปฏิรูปเชิงระบบและโครงสร้างที่เกี่ยวข้องกับปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การปฏิรูปการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านที่ดิน-ป่าไม้ การปฏิรูประบบความมั่นคงทางอาหาร รวมทั้งการปรับปรุงและจัดทำกฎหมายเพื่อการปฏิรูปประเทศ ข้อเสนอทั้งหมดได้ผ่านความเห็นชอบจาก ป.ย.ป. เมื่อวันที่ ๒๔ กรกฎาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ และคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบและให้เร่งรัดติดตามผลเมื่อวันที่ ๕ กันยายน พ.ศ. ๒๕๖๐

๕) **ยุทธศาสตร์ แผนแม่บท ของภาครัฐ** อาทิ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์กรมป่าไม้ ระยะ ๒๐ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙ แผนแม่บทรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๙๓ แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๔

๖) **นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔** มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง คือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ ๑๑ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนากระบวนการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ระหว่างการอนุรักษ์ และการพัฒนา โดยยึดหลักการสร้างสมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและการผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น

๑.๑.๔ น้อมนำศาสตร์ของพระราชามาเป็นกรอบแนวทางการปฏิรูป

๑) โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินี้ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร กว่า ๔,๖๘๕ โครงการ ครอบคลุมด้านต่างๆ ทั้งการเกษตร การบริหารจัดการดิน การบริหารจัดการน้ำ ป่าไม้ ทะเลและชายฝั่ง การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พลังงานทางเลือก การสาธารณสุข สวัสดิการสังคม การคมนาคม การศึกษา และการส่งเสริมอาชีพ การพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่และอาชีพของประชาชน เป็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้แห่ง ศาสตร์ของพระราชา และขยายผลต้นแบบความสำเร็จต่อไป ดังมีพระราชดำริว่า “*ให้ศูนย์ศึกษาการพัฒนาฯ ทำหน้าที่เสมือน “พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติที่มีชีวิต” หรืออีกนัยหนึ่งเป็น “สรุปผลการพัฒนา” ที่ประชาชนจะเข้าไปเรียนรู้และนำไปปฏิบัติได้จริง*” รวมทั้งเป็นตัวอย่างของการบูรณาการการทำงานร่วมระหว่างหน่วยงานต่างๆ ของรัฐและมหาวิทยาลัยเพื่อศึกษาวิจัย และพัฒนาค้นคว้าหาองค์ความรู้ใหม่ที่เหมาะสม เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในพื้นที่และภูมิสังคม เพื่อเลี้ยงตนให้พออยู่ พอกิน และพึ่งตนเองได้ แล้วจึงพัฒนาให้อยู่ดี กินดีในขั้นต่อไป

๒) นอกจากนี้ พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทที่ทรงพระราชทานให้แก่ประชาชนทุกหมู่เหล่า ในวาระต่างๆ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักคิดและแนวทางในปฏิบัติ รวมทั้งเพื่อใช้แก้ปัญหาต่างๆ มาตลอดรัชสมัย รวมถึงปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่ได้ทรงพระราชทานให้แก่ประชาชนชาวไทยในทุกระดับ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาตนและประเทศ ให้สามารถผ่านพ้นวิกฤตเศรษฐกิจในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๔๐ ไปได้ ก็ถูกจัดว่าเป็นศาสตร์ของพระราชาทรงคุณค่าและสามารถนำมาประยุกต์ใช้เพื่อความสุขสวัสดิ์ของประชาชนและประเทศไทยต่อไป

๓) หลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” เป็นหลักการทรงงานของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ซึ่งทรงใช้กับทั้ง คน วัตถุ สังคม และสิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรม อย่างลึกซึ้ง ให้เหมาะสมตามแต่ละภูมิสังคม ตามบริบทของภูมิประเทศและวิถีของชุมชนที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริจำนวนมากมาย เริ่มต้นมาจากโครงการศึกษาค้นคว้าทดลองเป็นการส่วนพระองค์ก่อน อาทิ โครงการส่วนพระองค์สวนจิตรลดา ได้แก่ แปลงนาสาธิต โรงงานบดกลบ การเพาะเลี้ยงปลานิล โรงโคนม โรงผลิตน้ำผลไม้ ป่าสาธิต โครงการพลังงานทางเลือก เป็นต้น และเมื่องานทดลองต้นแบบในพระราชวังสวนจิตรลดาประสบผลสำเร็จ พระองค์จึงทรงขยายผลเป็นโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กระจายสู่ทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ รวมทั้งจะเสด็จไปติดตามโครงการนั้น อย่างสม่ำเสมอและใกล้ชิด

๔) พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ทรงให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เกิดดุลยภาพในทุกมิติ ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม เนื่องจากทรงทราบถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันอย่างลึกซึ้งของระบบนิเวศของฐานทรัพยากรธรรมชาติเหล่านั้น ได้แก่ ทรัพยากรทางบก ประกอบด้วย ป่าไม้ สัตว์ป่า ดินและแร่ ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อม และมนุษย์ ที่แยกจากกันไม่ได้ ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๕๑๒ ความว่า “... แต่การพัฒนาเช่นนี้ นอกจากจะได้รับผลดีตามความประสงค์ อาจจะกระทบกระเทือนถึงประโยชน์อย่างอื่นๆ ด้วยก็ได้ เช่นการสร้างเขื่อนทดน้ำเพื่อประโยชน์ต่างๆ อาจทำความเสียหายให้แก่การประมงหรือการเพาะปลูก ก่อความเดือดร้อนแก่ราษฎรที่อยู่ในเขตโครงการนั้นได้และมีตัวอย่างมาแล้ว จำเป็นที่เราจะต้องแก้ไข...” โดยทรงพิจารณาทุกสิ่งอย่างเป็นองค์รวม และเชื่อมโยง เป็นระบบ

๕) ในช่วงที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ยังทรงพระชนม์นั้น ได้ทรงรับสั่งอยู่เสมอว่า “น้ำคือชีวิต” โดยทรงตระหนักว่าแหล่งน้ำเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับประเทศ ทรงมีหลักและวิธีการจัดการทรัพยากรน้ำที่สำคัญ คือ การพัฒนาแหล่งน้ำจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม ต้องเหมาะสมกับรายละเอียดสภาพภูมิประเทศของแต่ละท้องที่เสมอ รวมทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคมของท้องถิ่น หลีกเลี่ยงการเข้าไปสร้างปัญหาความเดือดร้อนให้กับคนกลุ่มหนึ่ง โดยสร้างประโยชน์ให้คนอีกกลุ่มหนึ่ง และมุ่งขจัดปัญหาความแห้งแล้งอันเนื่องมาจากสภาพของป่าไม้ต้นน้ำเสื่อมโทรม และลักษณะดินที่เป็นปัญหา

๖) ในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตรทรงพระราชทานแนวคิด “ปลูกป่าในใจคน” เพื่อให้เกิดความรู้ค่าและการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน รวมทั้งทรงริเริ่มให้ทำการศึกษาพัฒนาป่าไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้ผล ไม้เชื้อเพลิง ซึ่งให้ประโยชน์ที่ ๔ คือ การอนุรักษ์ดินและน้ำ และรักษาพื้นที่ต้นน้ำให้มีความชุ่มชื้นสมบูรณ์

๗) ปัจจุบันศูนย์ศึกษาพัฒนาอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีจำนวนทั้งสิ้น ๖ แห่งทั่วประเทศ และมีบทบาทเป็นศูนย์ศึกษาการพัฒนาเพื่อการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนและแหล่งพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ๆ ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ (๑) การอนุรักษ์ป่าชายเลน และหญ้าทะเล เพื่อเป็นแหล่งอนุบาลของปลาและสัตว์ทะเลรอบอ่าวฯ ให้เกิดความยั่งยืนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอกาบัง จังหวัดจันทบุรี (๒) การวิจัยปรับปรุงดินพรุ ผ่านกระบวนการ “แก้งดิน” ในพื้นที่โครงการ ๒๖๑,๘๖๐ ไร่ ที่เคยถูกทิ้งให้เปล่าประโยชน์ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรมให้ได้มากที่สุด ณ ศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทองอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอเมือง จังหวัดนราธิวาส ฯลฯ

๘) นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างความสำเร็จอื่นๆ ซึ่งได้รับการยอมรับและยกย่องจากนานาชาติมากมาย อาทิ (๑) โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษาวิธีแก้ไขปัญหาส่งแวดล้อมเกี่ยวกับขยะมูลฝอยและน้ำเสียในชุมชน ซึ่งมีผลต่อการรักษาสภาพป่าชายเลนด้วยวิธีการทางธรรมชาติและรักษาธรรมชาติ (๒) โครงการแก้มลิง ซึ่งเป็นแนวทางการบริหารจัดการน้ำเพื่อชุมชน โดยขุดคลองระบายน้ำในบริเวณพื้นที่ลุ่ม เพื่อผันน้ำมาเก็บไว้ในช่วงน้ำท่วมเพื่อลดความเสียหายจากน้ำท่วมในพื้นที่ชุมชนและเมือง และเก็บกักน้ำไว้ใช้ในช่วงหน้าแล้ง (๓) โครงการคลองลัดโพธิ์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งเป็นทางลัดระบายน้ำเหนือ ซึ่งจะทำให้ช่วยระบายน้ำสู่ทะเลได้เร็วเพราะระยะทางเหลือเพียง ๖๐๐ เมตร จาก ๑๘ กิโลเมตร และลดเวลาการเดินทางของน้ำเหลือเพียง ๑๐ นาทีจากเดิม ๕ ชั่วโมง ช่วยลดปัญหาการเกิดน้ำท่วมในกรุงเทพฯ และสร้างความเป็นอยู่ของชุมชนในพื้นที่บางกระเจ้าให้ดีขึ้น (๔) พิพิธภัณฑสถานชาติจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ตามแนวพระราชดำริ รวม ๑๖ แห่ง ของ มูลนิธิอุทกพัฒน์ ในพระบรมราชูปถัมภ์ ที่พร้อมถ่ายทอดความสำเร็จของการดำเนินงานตามแนวพระราชดำริในพื้นที่จริงของชุมชน นำไปสู่การขยายผลเครือข่ายการจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนตามแนวพระราชดำริ ปัจจุบัน มี ๖๐ ชุมชนแกนนำ ที่ขยายผลได้แล้ว ๑,๒๕๘ หมู่บ้าน (๕) โครงการระบบเครือข่ายเพื่อการจัดการทรัพยากรน้ำแห่งประเทศไทย ในพระราชดำริ ที่เริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้พัฒนาระบบสารสนเทศที่รวบรวมข้อมูลทรัพยากรน้ำจาก ๕ หน่วยงาน เพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจพัฒนาและบริหารจัดการน้ำ โดยพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร ได้ทรงงานติดตามสถานการณ์น้ำจากระบบข้อมูลดังกล่าวด้วยพระองค์เองผ่านเว็บไซต์ทรงงาน weather901 นับเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการพัฒนาระบบข้อมูลเพื่อบริหารจัดการน้ำของประเทศไทย ซึ่งปัจจุบันได้นำมาขยายผลพัฒนาเป็นคลังข้อมูลน้ำและภูมิอากาศแห่งชาติ รวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ๓๕ หน่วยงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจบริหารจัดการน้ำ ทั้งในภาวะปกติและภาวะวิกฤต

๙) การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมฉบับนี้ ได้น้อมนำศาสตร์ของพระราชา มาเป็นแนวทางในการจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศฯ ด้วยเช่นกัน เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม โดยยึดหลักการ “เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา” การใช้หลักวิชาความรู้ทั้งสมัยใหญ่และภูมิปัญญาท้องถิ่น การบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานต่างๆ ทั้งภาครัฐ เอกชน ชุมชน ภายใต้แนวทางประชารัฐ การศึกษาวิจัยเพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ รวมทั้งการนำตัวอย่างความสำเร็จของพื้นที่ชุมชน หรือองค์กรที่น้อมนำแนวทางแห่งศาสตร์ของพระราชา ไปสู่การปฏิบัติจนเกิดผลสัมฤทธิ์ และสนับสนุนให้เกิดการขยายผลไปสู่พื้นที่อื่นๆ ทั่วทั้งประเทศ โดยเร็ว อันจะนำไปสู่การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมบนวิถีการพัฒนาที่ยั่งยืน ในทุกมิติต่อไป

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

๑.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

สถานการณ์สิ่งแวดล้อมโลกที่สำคัญ ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ ยังเป็นปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ และการเกิดภัยพิบัติที่มีความรุนแรงและเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งส่งผลกระทบต่อภูมิภาคต่างๆ ของโลก ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่า และปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งที่อยู่อาศัยและระบบนิเวศ และการคุกคามพันธุ์พืชและพันธุ์สัตว์ รวมถึงปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อใช้ประโยชน์ โดยสามารถสรุปประเด็นสิ่งแวดล้อมที่สำคัญในระดับโลกได้ ดังนี้

๑) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อน คณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Intergovernmental Panel Climate Change: IPCC) ได้สังเคราะห์และประมวลสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พบว่า แนวโน้มอุณหภูมิเฉลี่ยทั่วโลกระหว่าง ค.ศ. ๑๘๕๐ - ๒๐๑๒ เพิ่มขึ้น ๐.๘๕ องศาเซลเซียส เนื่องจากอิทธิพลของปรากฏการณ์ทางธรรมชาติต่างๆ ปริมาณน้ำฝนในเขตอบอุ่นของซีกโลกเหนือหลังปี ค.ศ. ๑๙๐๑ มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน การเพิ่มขึ้นของเหตุการณ์สภาวะอากาศรุนแรงหลังปี ค.ศ. ๑๙๕๐ โดยมีจำนวนวันและคืนที่หนาวลดลง ขณะที่จำนวนวันและคืนที่ร้อนจะเพิ่มขึ้นทั่วโลก ปรากฏการณ์คลื่นความร้อนเพิ่มขึ้นในยุโรป อเมริกา ออสเตรเลีย และเอเชีย และจำนวนวันฝนตกและความถี่ของการเกิดฝนตกหนักเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะอเมริกาเหนือและยุโรป การเปลี่ยนแปลงของระดับน้ำทะเล พบว่ามีการเพิ่มขึ้นของระดับน้ำทะเลระหว่าง ค.ศ. ๑๙๐๑ - ๒๐๑๐ มีอัตราการเพิ่มขึ้นของค่าเฉลี่ยระดับน้ำทะเลโลกเท่ากับ ๐.๑๙ เนื่องจากพลังงานที่โลกได้รับจากดวงอาทิตย์ส่วนใหญ่ ร้อยละ ๙๐ ถูกกักไว้ในมหาสมุทร การเปลี่ยนแปลงของมวลน้ำแข็งทั่วโลกลดลงอย่างชัดเจน การปกคลุมของหิมะช่วงฤดูใบไม้ผลิในซีกโลกเหนือและทวีปอาร์กติกมีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง

สำหรับปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก พบว่าใน พ.ศ. ๒๕๕๗ ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกรวมของโลกเท่ากับ ๓๕.๗๐ พันล้านตันเทียบเท่าคาร์บอนไดออกไซด์ ซึ่งมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ ๐.๕๐ เมื่อเทียบกับ พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยประเทศที่มีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกมากที่สุด ๔ อันดับแรกของโลก ได้แก่ สาธารณรัฐประชาชนจีน (ร้อยละ ๓๐) สหรัฐอเมริกา (ร้อยละ ๑๕) สหภาพยุโรป (ร้อยละ ๑๐) และประเทศอินเดีย (ร้อยละ ๖.๕๐) ทั้งนี้ อัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจกจากทั่วโลกในปัจจุบัน ลดลงจากเมื่อ ๑๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๔๗ - ๒๕๕๗) อย่างต่อเนื่อง โดยใน พ.ศ. ๒๕๕๕ มีอัตราการเติบโตร้อยละ ๔ และลดลงเป็นร้อยละ ๑ และ ร้อยละ ๐.๕๐ ใน พ.ศ. ๒๕๕๖ และ พ.ศ. ๒๕๕๗ ตามลำดับ ซึ่งสาเหตุหลักของการลดลงของอัตราการปล่อยก๊าซเรือนกระจก มาจากอัตราการเติบโตของการใช้พลังงานที่ลดลง และสัดส่วนการผลิตพลังงานจากพลังงานหมุนเวียนที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง

ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้นสร้างความเสียหายไปทั่วโลก ส่งผลให้มีการประชุมภายใต้อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) อย่างต่อเนื่อง เพื่อหาแนวทางในการบรรเทาผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและสภาวะโลกร้อน โดยใน พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้มีการประชุมเจรจาสมัยที่ ๒๑ หรือ The ๒๑st Conference of the Parties (COP๒๑) และการประชุมรัฐภาคีพิธีสารเกียวโต สมัยที่ ๑๑ (The Conference of the Parties serving as the Meeting of the Parties to the Kyoto Protocol: CMP๑๑) ในระหว่างวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๕๘ ถึง ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ณ กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยจัดทำความตกลงปารีส (Paris Agreement) ซึ่งประเทศไทยได้ให้สัตยาบันเข้าร่วมเป็นภาคีความตกลงปารีส เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๙ ณ สำนักงานใหญ่สหประชาชาติ นครนิวยอร์ก สหรัฐอเมริกา

๒) **ภัยพิบัติทางธรรมชาติ** จากการรายงานของสำนักงานว่าด้วยภัยพิบัติระหว่างประเทศเพื่อการลดภัยพิบัติแห่งสหประชาชาติ (United Nations International Strategy for Disaster Reduction: UNISDR) ใน ค.ศ. ๒๐๑๕ พบว่าในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕) ภัยพิบัติทางธรรมชาติได้ทวีความรุนแรงมากขึ้น ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิต และความปลอดภัยของประชาชนที่อาศัยในหลายภูมิภาค โดยมีจำนวนมากกว่า ๗ แสนคนที่ต้องเสียชีวิตจากผลกระทบของภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในขณะที่ ๑.๕๐ ล้านคน ได้รับบาดเจ็บประมาณ ๒๓ ล้านคน ต้องสูญเสียที่อยู่อาศัย และอีกกว่า ๑.๕๐ ล้านคน ที่ได้รับผลกระทบทางอ้อมในรูปแบบต่างๆ อาทิ มีเด็กจำนวนไม่น้อยที่ต้องกลายเป็นเด็กกำพร้า เนื่องจากพ่อแม่เสียชีวิตจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ซึ่งคิดเป็นมูลค่าความเสียหายทางด้านเศรษฐกิจมากกว่า ๑.๓๐ ล้านล้านเหรียญสหรัฐ ถึงแม้จะยังไม่มีรายงานข้อสรุปทางวิทยาศาสตร์อย่างเป็นทางการ แต่การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลกอาจจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ภัยพิบัติทางธรรมชาติมีความเสี่ยงที่จะเกิดเพิ่มขึ้น และทวีความรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของอุณหภูมิ ปริมาณน้ำฝน การเกิดภาวะภัยแล้ง วาตภัย และการเพิ่มสูงขึ้นของระดับน้ำทะเล ในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๘ มีการเกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติมากกว่า ๑๕๐ ครั้ง ในเกือบทุกภูมิภาคทั่วโลก (World Vision ๒๐๑๕) โดยเอเชียเป็นภูมิภาคที่เกิดเหตุการณ์มากที่สุด และเป็นภูมิภาคที่มีเหตุการณ์ที่รุนแรงที่สุดด้วยเช่นกัน

การดำเนินการเพื่อเตรียมพร้อมในการรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติ ในทุกภาคส่วนทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับโลก ได้มีการประชุมขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งเป็นการประชุมระดับโลกว่าด้วยการลดความเสี่ยงจากภัยพิบัติ ครั้งที่ ๓ (The Third United Nations World Conference) ระหว่างวันที่ ๑๔ - ๑๘ มีนาคม ๒๕๕๘ ณ เมืองเซนได ประเทศญี่ปุ่น โดยได้มีการรับรองกรอบการดำเนินงานเซนได สำหรับการลดความเสี่ยงจากการเกิดพิบัติภัย ค.ศ. ๒๐๑๕ - ๒๐๓๐ (The Sendai Framework for Disaster Risk Reduction ๒๐๑๕ - ๒๐๓๐) ซึ่งแผนงานดังกล่าว เป็นแผนงานที่ได้รับการต่อยอดมาจาก Hyogo Framework for Action (HFA) ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อลดความเสี่ยงและการสูญเสียจากพิบัติภัยต่อชีวิต ความเป็นอยู่ของมนุษย์ ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม โดยมีการวางเป้าหมายการดำเนินงานภายใน ค.ศ. ๒๐๓๐ เมื่อเปรียบเทียบกับ ค.ศ. ๒๐๐๕ - ๒๐๑๕ ได้แก่ การลดจำนวนผู้ได้รับผลกระทบและลดอัตราการตาย เฉลี่ยต่อประชากรแสนคนทั่วโลก การลดการสูญเสียทางเศรษฐกิจอันเกิดจากพิบัติภัย การลดความเสียหายต่อโครงสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญ การบริการทางด้านสุขภาพ และการศึกษา การส่งเสริมให้ประเทศต่างๆ เข้าร่วมในแผนงานเซนไดให้มากขึ้น ภายใน ค.ศ. ๒๐๒๐ และการเสริมสร้างความร่วมมือในระดับประชาชาติ และให้ความช่วยเหลือประเทศกำลังพัฒนาในการปฏิบัติแผนงานเซนได รวมทั้งการเพิ่มความสามารถในการเข้าถึงข้อมูล

เกี่ยวกับภัยพิบัติและโรคระบาด พร้อมทั้งการจัดทำระบบเตือนภัยที่เหมาะสมเพื่อลดความเสี่ยงและผลเสียหายจากภัยพิบัติ

๓) **สถานการณ์ทรัพยากรป่าไม้** จากข้อมูลขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (Food and Agriculture Organization of the United Nation: FAO) ในรายงานการประเมินสถานการณ์ป่าไม้โลก พ.ศ. ๒๕๕๘ (Global Forest Assessment ๒๐๑๕) พบว่า ค.ศ. ๒๐๑๐ - ๒๐๑๕ มีพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมด ๓,๙๙๙ ล้านเฮกตาร์ แบ่งเป็น ป่าไม้ธรรมชาติ (Natural Forest) ๓,๖๙๕ ล้านเฮกตาร์ และป่าไม้ที่ปลูกขึ้นเองหรือป่าปลูก (Planted Forest) ๒๙๑ ล้านเฮกตาร์ โดยมีอัตราการลดลงร้อยละ ๐.๑๓ ต่อปี ซึ่งพื้นที่ป่าลดลงส่วนใหญ่อยู่ในทวีปแอฟริกาและอเมริกาใต้ แต่ในทวีปเอเชียและยุโรป มีพื้นที่ป่าเพิ่มขึ้น (FAO ๒๐๑๖) ทั้งนี้ ข้อมูลของ FAO แสดงให้เห็นว่าหลายพื้นที่มีปัญหาบุกรุกพื้นที่ และสถานการณ์ของทรัพยากรป่าไม้กำลังอยู่ในขั้นวิกฤต เนื่องจากการลดลงของพื้นที่ป่า และความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ ทั้งที่เกิดจากภัยธรรมชาติและฝีมือมนุษย์ เช่น การเกิดไฟป่า การรุกรานพื้นที่ป่าเพื่อทำการเกษตร การตัดไม้เพื่อมูลค่าทางเศรษฐกิจ การขาดการบริหารจัดการที่ดี หรือแม้กระทั่งการเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าไม้ที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศของโลก ยกตัวอย่างเช่น ป่าเมซอนซึ่งเป็นป่าดงดิบที่ใหญ่ที่สุดในโลกได้ถูกบุกรุกทำลายประมาณร้อยละ ๑๗ ในรอบ ๕๐ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๒๘ - ๒๕๕๘) และเกาะสุมาตราในประเทศอินโดนีเซีย ถูกบุกรุกทำลายประมาณร้อยละ ๘๕ โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ถูกใช้สำหรับการทำการเกษตร เป็นต้น

ปัญหาการบุกรุกพื้นที่ป่าได้ส่งผลกระทบโดยตรงต่อแหล่งอาหารและแหล่งน้ำของประชากรส่วนใหญ่ทั่วโลกจึงมีแนวทางในการปกป้อง พื้นฟู และส่งเสริมการบริหารการใช้ทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืน และการอนุรักษ์ป่าไม้ ได้แก่ การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างยั่งยืนเพื่อสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของทรัพยากรป่าไม้ การประเมินมูลค่าเพื่อให้เห็นคุณค่าและความสำคัญของทรัพยากรป่าไม้ในด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อเป็นข้อมูลแก่ผู้มีอำนาจตัดสินใจ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อเป็นแหล่งดูดซับคาร์บอน การอนุรักษ์ป่าเพื่อสร้างความมั่นคงทางอาหาร เนื่องจากป่าไม้เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญของมนุษย์ การจัดสร้างชุมชนป่าไม้เพื่อให้ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่มีความมั่นคงทั้งทางด้านเศรษฐกิจและการอนุรักษ์ป่า การรักษาและฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ป่า การอนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ป่าเพื่อเป็นแหล่งต้นน้ำและผลิตน้ำที่สะอาด การอนุรักษ์ป่าเพื่อให้ป่าทำหน้าที่ในการลดภัยแล้ง น้ำท่วม และดินโคลนถล่ม และการสร้างคุณค่าทางเศรษฐกิจจากการเป็นอาหาร ยา แหล่งพลังงาน และเป็นแหล่งท่องเที่ยว รวมถึงการสนับสนุนเงินทุนเพื่อการบริหารจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน

๔) **สถานการณ์ทรัพยากรน้ำ** สถานการณ์ความต้องการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ใช้ในภาคอุตสาหกรรม และใช้ในภาคการเกษตรเพิ่มขึ้นตามจำนวนประชากรโลกที่เพิ่มขึ้น ปริมาณน้ำที่มีอยู่อย่างจำกัดเป็นผลทำให้ประชากรทั้งโลกประมาณ ๑,๑๐๐ ล้านคน ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำสะอาดได้ทุกคน ในขณะที่ ๒,๗๐๐ ล้านคนต้องเผชิญกับปัญหาภัยแล้งอย่างต่อเนื่อง (World Wildlife Fund ๒๐๑๕) นอกจากนี้ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศถูกคาดว่าจะทำให้แหล่งทรัพยากรน้ำจืดและน้ำใต้ดินในแถบแห้งแล้งของเขตร้อนชื้นลดลง จะทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากรน้ำในภาคเศรษฐกิจต่างๆ ได้แก่ ภาคอุตสาหกรรม ภาคเกษตรกรรม และภาคบริการ

ปัญหาสำคัญของสถานการณ์น้ำในระดับโลกที่เกิดขึ้นในช่วง พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๕๙ คือ ปัญหาภัยแล้งในหลายพื้นที่ แต่ในขณะเดียวกันยังมีอีกหลายพื้นที่ที่กลับต้องเผชิญกับปัญหาอุทกภัยที่รุนแรง จากรายงานขององค์การสหประชาชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า อัตราการบริโภคน้ำของประชากรโลกเพิ่มขึ้นมากกว่าอัตราการเพิ่มของประชากรโลกถึง ๒ เท่า ดังนั้นจึงได้มีการคาดการณ์ถึงสถานการณ์น้ำในอนาคตไว้ว่า ใน ค.ศ. ๒๐๒๕ จะมีคนมากกว่า ๑,๘๐๐ ล้านคน ที่ต้องเผชิญกับการขาดแคลนน้ำอย่างหนัก (UN-Water ๒๐๑๕) เนื่องจากทรัพยากรน้ำมี

ความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการพัฒนาเศรษฐกิจของโลกส่งผลให้ประเด็นการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืนมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วน โดยต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งในระดับชุมชน ระดับสังคม ระดับประเทศ ระดับภูมิภาคต่างๆ ของโลก จนถึงระดับนานาชาติ โดยมีแนวทางการดำเนินตามเป้าหมายแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในการเข้าถึงและการบริหารจัดการน้ำและสุขาภิบาลอย่างยั่งยืน และการสร้างความตระหนักในปัญหาการมีน้ำอย่างจำกัด เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการใช้ น้ำ การที่จะให้ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งน้ำที่สะอาดและปลอดภัยต่อสุขอนามัย การจัดหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการแหล่งน้ำแบบบูรณาการเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในทุกกระดับ และการดำเนินการเพื่อจัดการปัญหามลพิษทางน้ำ รวมทั้งการส่งเสริมการป้องกันและการลดความเสี่ยงจากการตายและความเสียหายจากพิบัติภัย เช่น น้ำท่วม และภัยแล้ง เป็นต้น

๕) สถานการณ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ในปัจจุบันปัญหาความเสื่อมโทรมของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพเกิดขึ้น ในทุกภูมิภาคทั่วโลก ระบบนิเวศทางทะเลประมาณร้อยละ ๖๐ อยู่ในสภาวะวิกฤตโดยเป็นผลมาจากการจับปลาที่มากเกินไป การปล่อยน้ำเสียลงสู่ทะเล ซึ่งส่งผลกระทบต่อแหล่งที่อยู่ของสัตว์น้ำเค็ม และการที่อุณหภูมิและระดับน้ำทะเลเพิ่มสูงขึ้น (UNSDSN ๒๐๑๕) รวมทั้งการคุกคามความหลากหลายทางชีวภาพ โดยใน พ.ศ. ๒๕๕๙ สหภาพสากลว่าด้วยการอนุรักษ์ (The World Conservation Union) หรือ IUCN ได้ประเมินสถานภาพสัตว์มีกระดูกสันหลังทั่วโลก พบว่ามีจำนวนรวมกว่า ๖๗,๐๕๐ ชนิด ซึ่งประกอบด้วย สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๕,๕๑๕ ชนิด นก ๑๐,๔๒๔ ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน ๑๐,๓๙๑ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๗,๕๒๐ ชนิด และปลา ๓๓,๒๐๐ ชนิด นอกจากนี้ IUCN ยังได้ประเมินสถานภาพสัตว์มีกระดูกสันหลังทั่วโลกที่ถูกคุกคาม (IUCN Red List) โดยใช้เกณฑ์การจำแนกรุ่น ๓.๑ (version ๓.๑) : IUCN (๒๐๐๑) พบว่า สัตว์มีกระดูกสันหลังถูกคุกคามแล้ว จำนวน ๗,๙๖๗ ชนิด แบ่งเป็น สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม ๑,๒๐๓ ชนิด นก ๑,๓๗๕ ชนิด สัตว์เลื้อยคลาน ๙๘๓ ชนิด สัตว์สะเทินน้ำสะเทินบก ๒,๐๖๓ ชนิด และปลา ๒,๓๔๓ ชนิด (IUCN ๒๐๑๖)

สถานการณ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของโลกมีความเสื่อมโทรมเนื่องจากภัยคุกคามที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้น โดยเฉพาะกรณีที่มีอุณหภูมิ น้ำทะเลสูงผิดปกติเนื่องจากปัญหาการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ ส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ปะการังฟอกขาวหลายแห่งทั่วโลก อาทิ การเกิดปะการังฟอกขาวในพื้นที่เกรทแบร์ริเออร์รีฟ (Great Barrier Reef) ซึ่งเป็นแนวปะการังที่ยาวที่สุดในโลกและได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลก และในช่วงปลาย พ.ศ. ๒๕๕๘ พบว่า มีปัญหาปะการังฟอกขาว ที่ส่งผลกระทบรุนแรงในพื้นที่ นอกจากนี้ องค์การสหประชาชาติได้รายงานเกี่ยวกับปัญหา “ไมโครพลาสติก” ซึ่งเป็นพื้นที่ชายหาดและมหาสมุทรทั่วโลกที่กำลังเผชิญภัยคุกคามจากเม็ดพลาสติกขนาดเล็กกว่า ๕ มิลลิเมตร ที่แพร่กระจายอยู่ในระบบนิเวศทางทะเลอันจะส่งผลกระทบต่อวงจรชีวิตของสัตว์และความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาวได้

๖) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) องค์การสหประชาชาติได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยอาศัยกรอบการพัฒนาที่ยั่งยืนสำหรับ ๑๕ ปีข้างหน้า ในมิติเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย ๑๗ เป้าหมาย ๑๖๙ เป้าประสงค์ โดยเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อมและสุขอนามัย ได้แก่ การขจัดความหิวโหย การบรรลุเป้าความมั่นคงทางอาหารและโภชนาการที่ดีขึ้น และส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน การจัดการน้ำอย่างยั่งยืนเพื่อให้สามารถเข้าถึงแหล่งน้ำและสุขอนามัยที่ดีสำหรับทุกคน การส่งเสริมการใช้พลังงานอย่างยั่งยืน และเข้าถึงและใช้ทรัพยากรพลังงานอย่างเหมาะสม การส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน การดำเนินการเพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

และที่เกิดขึ้น การอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ได้แก่ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ และทรัพยากรป่าไม้

กลไกการดำเนินการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) แบ่งเป็น ๕ ส่วนหลัก ได้แก่ ๑) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ ๒) ความร่วมมือในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ๓) การเสริมสร้างขีดความสามารถให้ประเทศกำลังพัฒนาในด้านการพัฒนาทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ๔) การค้าระหว่างประเทศ และ ๕) การลงทะเบียนพันธกรณีต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในส่วนของการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะเน้นในเป้าหมายที่ ๖ เรื่องน้ำ เป้าหมายที่ ๑๑ เรื่องเมืองยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๒ เรื่องการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ ๑๓ เรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เป้าหมายที่ ๑๔ เรื่องทะเลและมหาสมุทร และเป้าหมายที่ ๑๕ เรื่องระบบนิเวศบก

๑.๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

ฐานทรัพยากรธรรมชาติลดน้อยและเสื่อมโทรมลง เนื่องจากการใช้ประโยชน์เกินกว่าศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศ ส่งผลคุกคามต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรทางทะเลลดลงจากการทำประมงที่ผิดกฎหมายและการจับสัตว์น้ำเกินศักยภาพที่ทำลายวัฏจักรการฟื้นตัวของธรรมชาติ **การเข้าถึงและการจัดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติยังไม่เป็นธรรมก่อให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำ** ทรัพยากรธรรมชาติที่เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพทั้งที่ดิน ป่าไม้ น้ำ ทรัพยากรชายฝั่งทะเล และทรัพยากรแร่ ยังไม่ได้ถูกกระจายหรือจัดสรรให้แก่ประชาชนกลุ่มต่างๆ อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม **มีความเสี่ยงในการขาดแคลนน้ำในอนาคต** ในขณะที่การบริหารจัดการขาดประสิทธิภาพ ปัญหามลพิษส่งผลกระทบต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน **และต้นทุนทางเศรษฐกิจ** รูปแบบการผลิตและการบริโภคที่ไม่ยั่งยืน โดยมีการใช้ทรัพยากรและปล่อยมลพิษและของเสียเกินกว่าศักยภาพในการรองรับของระบบนิเวศ **การเจริญเติบโตของภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ** การขยายตัวของเมืองในภาคต่างๆ ของประเทศเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วทำให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นไม่สามารถรองรับการขยายตัวของเมืองได้อย่างเพียงพอ โดยมีรายละเอียดรายทรัพยากรดังนี้

๑) ทรัพยากรทางบก

๑.๑) ทรัพยากรดินและการใช้ที่ดิน ประเทศไทยมีที่ดินทั้งหมด ๕๑๓,๑๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๒๐.๖๙ ล้านไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่า พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่พื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาด้านทรัพยากรดินและที่ดินไว้ ๒ ประการที่สำคัญได้แก่ ๑) คุณภาพดินเสื่อมโทรม เป็นดินที่มีคุณภาพไม่เหมาะกับการเกษตร เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินทรายจัด ดินตื้น ดินพรุ รวมทั้งดินที่มีปัญหาการชะล้างพังทลาย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ดินเสื่อมโทรมเกิดจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของที่ดิน หรือการใช้ที่ดินผิดประเภท รวมทั้ง มีการใช้ประโยชน์ติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนานแต่ขาดการบำรุงรักษาสภาพดิน ขาดการอนุรักษ์ดินและน้ำ นอกจากนี้ ยังเกิดจากความเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ๒) ความเหลื่อมล้ำในด้านการถือครองที่ดิน ข้อมูลการถือครองที่ดิน พบว่า การถือครองที่ดินมีการกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มคนบางกลุ่ม ซึ่งกลุ่มผู้ถือครองที่ดินร้อยละ ๒๐ ที่มีการถือครองที่ดินมากที่สุด มีสัดส่วนการถือครองที่ดินสูงถึงเกือบร้อยละ ๘๐ ของพื้นที่ทั้งหมด ในขณะที่กลุ่มผู้ถือครองที่ดินน้อยที่สุด ร้อยละ ๒๐ มีสัดส่วนการถือครองที่ดินเพียงร้อยละ ๐.๓ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, ๒๕๕๗) และจากข้อมูลจากการจดทะเบียนคนจนของกระทรวงมหาดไทย ปี พ.ศ. ๒๕๕๐ พบว่า มีประชาชนมาลงทะเบียนเพื่อต้องการ

ความช่วยเหลือเรื่องที่ดินทำกินประมาณ ๔ ล้านราย แบ่งเป็นผู้ที่ไร้ที่ดินทำกินโดยสิ้นเชิง ๑.๓๐ ล้านราย มีที่ดินทำกินอยู่บ้างแต่ไม่พอทำกิน ๑.๖๕ ล้านราย ขอใช้ที่ดินรัฐและต้องการถือครองที่ดินรัฐประมาณ ๔ แสนกว่าราย

๑.๒) ทรัพยากรแร่ ปัจจุบันบทบาทของทรัพยากรแร่ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศมีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต จากการผลิตทรัพยากรแร่เพื่อการส่งออกจำหน่ายต่างประเทศมาเป็นผลิตเพื่อป้อนอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะแร่รัตนูปในอุตสาหกรรมก่อสร้างและเชื้อเพลิง รวมทั้งแร่ที่ใช้เป็นปุ๋ย ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนมูลค่าแร่อุตสาหกรรมที่เป็นรัตนูปป้อนอุตสาหกรรมภายในประเทศสูงกว่าแร่โลหะที่ผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก จากข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ การสำรวจทรัพยากรแร่ของประเทศไทยพบแร่ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙๖,๗๓๐ ตารางกิโลเมตร (๖๐ ล้านไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของประเทศ ปริมาณทรัพยากรแร่ทั้งประเทศไทยมีประมาณ ๑๙ ล้านล้านตัน ประเมินมูลค่าได้นับหมื่นล้านล้านบาท ปัจจุบันมีเหมืองที่เปิดดำเนินการประมาณ ๕๖๙ แห่ง มีประทานบัตรที่ยังไม่สิ้นอายุประมาณ ๑,๐๕๐ แปลง พื้นที่ประทานบัตรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐๑,๔๓๙ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๒ ของพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ มีการผลิตแร่ประมาณ ๔๐ ชนิด มูลค่าผลผลิตแร่ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาประมาณ ๖๗,๘๔๐ ล้านบาทต่อปี ผลผลิตแร่ที่สำคัญของไทย ได้แก่ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ถ่านหิน ลิกไนต์ ยิปซัม ตามลำดับ และสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตมวลรวมของประเทศจากภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ หลายแสนล้านบาทต่อปี สำหรับประเด็นด้านสิ่งแวดล้อมพบว่า กิจกรรมเหมืองแร่ยังส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมในรูปการปนเปื้อนในธรรมชาติและผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ดังจะเห็นได้จากจำนวนเรื่องร้องเรียนที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น การปรับเปลี่ยนแนวทางการบริหารจัดการเหมืองแร่ที่ให้ความสำคัญกับการเฝ้าระวังผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน รวมทั้งการกระจายผลประโยชน์จากการทำเหมืองแร่ไปยังประชาชนในพื้นที่จึงเป็นสิ่งที่มีรัฐบาลควรให้ความสำคัญในอนาคต นอกจากนี้ฐานข้อมูลเขตทรัพยากรแร่เพื่อการบริหารจัดการในปัจจุบัน ยังไม่มีประสิทธิภาพ พื้นที่บางแห่งยังเกิดผลกระทบจากกิจกรรมเหมืองแร่ทั้งทางสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

๑.๓) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า จากข้อมูลสถิติ ในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีพื้นที่ที่ยังคงมีสภาพป่าไม้ประมาณ ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๘ ของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้, ๒๕๖๐) ในขณะที่ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) นโยบายป่าไม้แห่งชาติ (เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๘) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) กำหนดเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าไม้ในประเทศทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อีกไม่น้อยกว่า ๒๗.๒๔ ล้านไร่ ที่ผ่านมาทรัพยากรป่าไม้ของชาติถูกทำลายอย่างหนัก โดยในช่วง ๔๔ ปีที่ผ่านมาพื้นที่ป่าไม้ลดลงประมาณ ๓๖.๓๙ ล้านไร่ หรือ เฉลี่ยปีละประมาณ ๘๒๗,๐๙๓ ไร่ แม้ว่ารัฐบาลปัจจุบันได้พยายามหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้อย่างจริงจังและเกิดผลสัมฤทธิ์มากกว่าช่วงที่ผ่านมาแต่ก็ยังไม่สามารถหยุดยั้งการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ได้อย่างเด็ดขาด มีประชาชนครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาตมากกว่า ๑๕ ล้านไร่ รวมทั้งประเทศไทยจะต้องเร่งแก้ปัญหาป่าเสื่อมโทรมและภูเขาหัวโล้นมากกว่า ๒๐ ล้านไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่สำคัญ สัดส่วนของจำนวนสัตว์ป่าและพื้นที่อาศัยไม่เหมาะสมเกิดปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่าอย่างรุนแรงในหลายพื้นที่ นอกจากนี้ กฎหมายที่เป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการป่าไม้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบันและการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

๒) ทรัพยากรน้ำ จากการที่ประเทศไทยตั้งอยู่ในเขตภูมิอากาศร้อนชื้นมีฝนตกชุก ทำให้มีปริมาณน้ำจำนวนมากก่อให้เกิดปัญหาอุทกภัยที่สร้างความเดือดร้อนต่อชีวิตและทรัพย์สินอยู่บ่อยครั้ง แต่ถึงแม้จะมีปริมาณเป็นจำนวนมากแต่กลับยังคงประสบกับปัญหาภัยแล้งอยู่บ่อยครั้งด้วยเช่นกัน อันเนื่องมาจากการบริหารจัดการน้ำที่ยังขาดประสิทธิภาพที่ดีเพียงพอ ทั้งในด้านการบริหารโครงการขนาดใหญ่ การบูรณาการเชิงพื้นที่ และการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี อีกทั้งความต้องการใช้น้ำของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลปริมาณน้ำฝนที่ตกทั่วประเทศ ประมาณ ๗๕๔,๗๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่สามารถเก็บกักได้เพียง ๔๒,๖๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือคิดเป็นร้อยละ ๕.๖ ในส่วนของอุปสงค์น้ำประเทศไทยมีความต้องการใช้น้ำทั้งประเทศมีอยู่ประมาณปีละ ๑๕๑,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเฉพาะภาคการเกษตร ที่มีสัดส่วนความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ ๗๕ ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ซึ่งประเทศไทยมีพื้นที่เกษตรกรรมเพียง ๓๐ ล้านไร่เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของพื้นที่เกษตรกรรมทั้งหมด ๑๕๕ ล้านไร่ อย่างไรก็ตาม ปริมาณการใช้น้ำดังกล่าวข้างต้นเป็นปริมาณน้ำที่ใช้โดยตรงเท่านั้น หากพิจารณาการใช้น้ำตลอดห่วงโซ่การผลิตสินค้าเกษตรพบว่า ประเทศไทยมีร่องรอยการใช้น้ำต่อหัว (Water Footprint) ๒,๒๒๓ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อคนต่อปี ถือว่าสูงเป็นอันดับ ๕ ของโลก ในขณะที่ค่าเฉลี่ยร่องรอยการใช้น้ำทั่วโลกเท่ากับ ๑,๒๔๐ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อปี ซึ่งทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากเป็นประจำ

๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของไทย ซึ่งเป็นแหล่งอาหาร แหล่งพลังงาน แหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญของชาติ ที่ได้สร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๔ ล้านล้านบาท กำลังประสบปัญหาในเรื่องการบริหารจัดการที่ด้อยประสิทธิภาพและประสิทธิผล ก่อให้เกิดความไม่สมดุล และความขัดแย้งในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ทรัพยากรฯ จำนวนมากถูกทำลายและมีสภาพเสื่อมโทรม ทั้งยังเกิดมลพิษทางทะเล ซึ่งหากไม่เร่งดำเนินการปฏิรูปย่อมนำไปสู่ความเสียหายและส่งผลกระทบต่อประเทศอย่างรุนแรง แม้ว่าที่ผ่านมาปริมาณการจับสัตว์น้ำเค็มจากธรรมชาติเพิ่มขึ้น แต่การเพาะเลี้ยงชายฝั่งมีปริมาณลดลง พื้นที่ป่าชายเลนมีเพิ่มขึ้น ส่วนปะการังและหญ้าทะเลพบว่ามีเสื่อมโทรมโดยเฉพาะบริเวณแหล่งท่องเที่ยว แนวปะการังเสื่อมโทรมมากขึ้น และพบปะการังฟอกขาวทั้งในอ่าวไทยและอันดามันในช่วงฤดูร้อน รวมทั้งพบจำนวนสัตว์ทะเลหายากเกยตื้นเพิ่มขึ้น ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยมีสาเหตุสำคัญมาจากการสร้างสิ่งปลูกสร้างยื่นไปในทะเลซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนทิศทางการไหลของน้ำ นอกจากนี้ แนวทางการป้องกันปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลด้วยวิธีที่ไม่ถูกต้องยังส่งผลทำให้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลรุนแรงมากยิ่งขึ้นและขยายบริเวณไปยังพื้นที่ข้างเคียง

๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศไทยลดลงอย่างต่อเนื่อง เนื่องจากการใช้ประโยชน์เกินศักยภาพประกอบกับภาวะคุกคามจากกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ก่อให้เกิดการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๖) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ อยู่ในอันดับที่ ๑๘ ของโลก จากที่เคยอยู่ที่อันดับที่ ๑๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔) จากข้อมูลการศึกษาวิจัยเรื่องความหลากหลายด้านชนิดพันธุ์ (species diversity) ในประเทศไทย พบว่า จุลินทรีย์ มีไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ชนิด พืช (ที่มีท่อลำเลียง + ที่ไม่มีท่อลำเลียง) มีไม่น้อยกว่า ๑๔,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๔ ของพืชที่จำแนกชนิดได้แล้วทั่วโลก สัตว์ที่ไม่มีกระดูกสันหลัง มีไม่น้อยกว่า ๘๐,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๖ ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังทั่วโลก สัตว์มีกระดูกสันหลัง มีไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๘ ของสัตว์ที่มีกระดูกสันหลังทั่วโลก ปลา มีไม่น้อยกว่า

๒,๐๐๐ ชนิด หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของปลาที่จำแนกแล้วในโลก จากการประมาณการ รายได้ของผลิตภัณฑ์จากทรัพยากรท้องถิ่นและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างไม่เป็นทางการใน ๗๐,๐๐๐ - ๘๐,๐๐๐ หมู่บ้านทั่วประเทศ มีมูลค่ารวม ๗๕,๐๐๐ - ๓๐๐,๐๐๐ ล้านบาทต่อปี

๕) **สิ่งแวดล้อม** พบว่า **คุณภาพอากาศ**มีแนวโน้มดีขึ้น ยกเว้นบางพื้นที่ที่มีค่าเกินมาตรฐาน ได้แก่ ฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอนและระดับโอโซน ในจังหวัดที่มีการจราจรหนาแน่น โรงงานอุตสาหกรรม และปัญหาหมอกควัน เช่น กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ ลำปาง ระยอง และสระบุรีมีแนวโน้มแย่งส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนในพื้นที่ **ระดับเสียง** พบว่าในบริเวณพื้นที่ทั่วไปส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นบริเวณริมถนนในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ซึ่งมีการจราจรหนาแน่น **คุณภาพน้ำผิวดิน** ในช่วง ๒๕๕๕-๒๕๕๘ มีแนวโน้มเสื่อมโทรมลง ระบบบำบัดน้ำเสียที่อยู่เพียง ๑๐๐ แห่ง บำบัดน้ำเสียชุมชนได้เพียงร้อยละ ๔๖ (๒.๗ ล้านลูกบาศก์เมตร) ของปริมาณน้ำเสียชุมชน (๕.๘๗ ล้านลูกบาศก์เมตร) **คุณภาพน้ำทะเล**ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ แต่หลายพื้นที่ในฝั่งอ่าวไทยเปลี่ยนแปลงจากระดับพอใช้เป็นเสื่อมโทรม อาทิ บริเวณปากแม่น้ำบางปะกง และฝั่งทะเลอันดามันที่เป็นแหล่งท่องเที่ยว คุณภาพน้ำเปลี่ยนแปลงจากระดับดีมาก เป็นระดับดีและพอใช้ เช่น หาดไม้ขาว จังหวัดภูเก็ต และหาดบางเบน จังหวัดระนอง เป็นต้น **คุณภาพน้ำบาดาล** ในภาพรวมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานน้ำบาดาลเพื่อการบริโภค ประเทศไทยมีปริมาณ**ขยะมูลฝอย**เพิ่มขึ้นตามการขยายตัวทางเศรษฐกิจ การกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างดีขึ้น เนื่องจากการปรับปรุงสถานที่กำจัดขยะที่มีอยู่เดิมให้สามารถกำจัดขยะได้ดีขึ้น และปริมาณขยะที่นำไปใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์ขยะรีไซเคิลจากครัวเรือนและร้านรับซื้อของเก่า ในปี ๒๕๕๘ ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้น ๒๖.๘๕ ล้านตัน (๗๓,๕๖๐ ตันต่อวัน) ๘.๓๔ ล้านตัน ถูกกำจัดอย่างถูกวิธี (ร้อยละ ๓๑) ๔.๙๔ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๘) ถูกนำไปใช้ใหม่ ที่เหลือตกค้างในชุมชนหรือกำจัดแบบไม่ถูกต้อง เช่น เผาหรือเทกอง ขยะกล่องโฟมเกิดขึ้นไม่ต่ำกว่า ๑๓๘ ล้านกล่องต่อวัน ขยะถุงพลาสติกประมาณ ๕,๓๐๐ ตันต่อวัน ทั้งหมดใช้เวลาย่อยสลายหลายร้อยปี ส่วน**ของเสียอันตราย**โดยเฉพาะซากเครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ มีปริมาณเพิ่มขึ้นและมีการทิ้งปะปนกับขยะชุมชน ของเสียจากอุตสาหกรรมส่วนหนึ่งสามารถจัดการได้ บางส่วนสามารถแปรรูปไปเป็นพลังงาน สำหรับมูลฝอยติดเชื้อมีปริมาณเพิ่มขึ้น แต่ได้รับการจัดการอย่างถูกต้องด้วยเตาเผาของโรงพยาบาลรัฐและเอกชน ขยะอันตราย (ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้า แบตเตอรี่ หลอดไฟ) ประมาณ ๕.๙ แสนตัน ถูกส่งไปกำจัดอย่างถูกต้องได้แค่ ๒๐๐ ตันต่อปี กากอุตสาหกรรมอันตรายมีประมาณ ๒.๘ ล้านตันต่อปี แต่เข้าสู่ระบบจัดการแค่ ๐.๙๗ ล้านตัน บางส่วนถูกลักลอบทิ้งปะปนกับขยะทั่วไป **สารอันตราย** การนำเข้าสารเคมีภาคอุตสาหกรรมและสารเคมีทางการเกษตรมีปริมาณเพิ่มขึ้น เช่น สารกำจัดวัชพืชเป็นต้น ปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศจำนวน ๗.๓๘ ล้านตัน ลดลงจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑.๑๗ ล้านตัน ซึ่งถูกนำมาใช้ทั้งในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และสาธารณสุข เมื่อพิจารณาเฉพาะสารอันตรายทางการเกษตรที่นำเข้า ๑๐ อันดับแรก พบว่านำเข้า ๐.๑๖ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๐.๐๑๒ ล้านตัน (ร้อยละ ๘) เช่นเดียวกับวัตถุอันตรายภาคอุตสาหกรรมที่นำเข้าสูงสุด ๑๐ อันดับแรก พบว่านำเข้า ๓.๖๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๐.๖๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๒) บ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้สารเคมีในประเทศยังคงเพิ่มมากขึ้นและบางครั้งเป็นการใช้ที่เกินความจำเป็น

๖) **ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เป็นประเด็นปฏิรูปที่เชื่อมโยงสัมพันธ์และมีผลเสริมหนุนต่อการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแต่ละเรื่อง ที่ผ่านมามีการดำเนินการปฏิรูปในบางเรื่องและยังมีประเด็นปฏิรูปสำคัญที่ต้องเร่งดำเนินการ อาทิ **เครื่องมือบริหารจัดการ**ที่มีอยู่ คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA) ซึ่งมีปัญหาและข้อจำกัดในหลายด้านทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งในหลายกรณี เครื่องมือด้านการบริหารจัดการอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ การจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่างๆ การจัดทำผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ การประกาศ

กำหนดเขตควบคุมมลพิษ เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เครื่องมือเหล่านี้มีข้อจำกัดและจุดอ่อนในเชิงการปฏิบัติและการบังคับใช้ นอกจากการปฏิรูปเครื่องมือที่มีอยู่เดิม ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการใหม่ คือ การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนายั่งยืน (Strategic Environmental Assessment : SEA) เพื่อช่วยในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการพัฒนาในระดับพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน **ด้านโครงสร้างองค์กร** : จำเป็นต้องมีการปฏิรูปให้เกิดความชัดเจนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และระบบการประสานเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการชุดต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระหว่างนโยบายการพัฒนาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง **ด้านวิธีปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ** : เพื่อให้สามารถประสานทำงานอย่างบูรณาการข้ามกรม ข้ามกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักการ “ธรรมาภิบาลด้านสิ่งแวดล้อม” รวมทั้งดำเนินงานบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างมีความหมาย (Meaningful Participation) **ด้านระบบงบประมาณ และแผน** : หน่วยงานภาครัฐมีการจัดทำแผนแม่บทด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เป็นจำนวนมากเพื่อให้เกิดการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ แต่ระบบงบประมาณยังเป็นการจัดทำและของงบประมาณโดยกรมและกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นข้อจำกัดในการขับเคลื่อนแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ **ด้านระบบกฎหมาย** : ส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้มากกว่า ๓๐ -๕๐ ปี จำเป็นต้องปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และให้เท่าทันรองรับกับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และระดับความรุนแรงและความซับซ้อนของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รวมทั้งการพัฒนากฎหมายใหม่เพื่อรองรับการปฏิรูปและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒.๓ แบบอย่างความสำเร็จ

คณะกรรมการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ศึกษาพื้นที่ที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชนที่ได้มีผลสำเร็จเพื่อประโยชน์ในการขยายผล ดังนี้

๑) ชุมชนป่าภูถ้ำ ภูกระแต ตำบลเวียงน้อย อำเภอเวียงน้อย ที่มีการผสมผสานภูมิปัญญาชาวบ้านมาบริหารจัดการน้ำบนพื้นที่สูงลอนคลื่น ซึ่งสามารถกักเก็บ สำรองน้ำ และบรรเทาน้ำหลาก เกิดเป็นกองทุนสระแก้มลิงจากการขุดลอกคลองตักน้ำหลากและคลองซอยกระจายน้ำเข้าสู่สระแก้มลิง ชุมชนสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองในด้านการบริหารจัดการน้ำ วางแผนขุดลอกคลองตักน้ำหลากและคลองซอยเชื่อมต่อคลองส่งน้ำเดิมในพื้นที่ ทำให้มีปริมาณน้ำเพิ่มขึ้น ๔๑๗,๔๙๓ ลูกบาศก์เมตร และมีการดำเนินงานตัวอย่างทฤษฎีใหม่ ๖๗ ครัวเรือน สามารถสร้างรายได้เพิ่มกว่า ๓.๒๒ ล้านบาทต่อปี จากความสำเร็จเหล่านี้พิสูจน์ให้เห็นว่า การดำเนินงานตามแนวพระราชดำริและเศรษฐกิจพอเพียง สามารถนำพาชุมชนรอดพ้นวิกฤตประกอบกับการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชน ยังทำให้เกิดความมั่นคงด้านน้ำ ด้านผลผลิต ด้านสังคมและเศรษฐกิจชุมชน ซึ่งเป็นหนทางที่นำไปสู่ความยั่งยืนอย่างแท้จริง

๒) เครือข่ายรักษ์ป่าลุ่มน้ำลาว อำเภอเวียงป่าเป้า จังหวัดเชียงราย มีการประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อบริหารจัดการน้ำ บริหารจัดการเครือข่าย อนุรักษ์และฟื้นฟูต้นน้ำ ระบบสำรองน้ำ สูบน้ำเพื่ออุปโภค/บริโภคพัฒนารูปแบบ ตัวอย่างไม้ ๓ อย่าง ประโยชน์ ๔ ประการ ตามแนวพระราชดำริ ที่เหมาะสมกับวิถีชีวิตชุมชน

๓) ชุมชนคลองรังสิต อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี มีรวมตัวดำเนินงานภายใต้ คณะกรรมการบริหารจัดการน้ำชุมชนคลองแปด คลองเก้า คลองสิบ อำเภอหนองเสือ จังหวัดปทุมธานี สำรองโครงสร้างน้ำ พร้อมประยุกต์ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กำหนดแนวทางจัดการทรัพยากรน้ำในด้านอนุรักษ์ และพัฒนา รวมทั้งขยายผล สู่พื้นที่ข้างเคียงที่มีโครงสร้างน้ำเชื่อมโยงกัน

๔) กำหนดพื้นที่ “อ่าวไทยตอนใน” (อ่าวไทยรูปตัว ก) เป็นตัวอย่างความสำเร็จของการแบ่งเขตจังหวัดทางทะเล

๕) พื้นที่อ่าวพังงา เป็นตัวอย่างความสำเร็จของการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล

๖) ตัวอย่างความสำเร็จระดับชุมชนภายใต้การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการจัดการขยะและการจัดการน้ำเสีย โดยในเรื่องการจัดการขยะที่ต้นทางเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่นั้น ตัวอย่างชุมชนต้นแบบได้แก่ ชุมชนบ้านป่าตึงงาม หมู่ที่ ๓ เทศบาลตำบลป่าสัก จังหวัด ลำพูน ชุมชนบ้านระเบิกขาม องค์การบริหารส่วนตำบล เสม็ด จังหวัดบุรีรัมย์ ชุมชนบ้านหนองโพรง เทศบาลตำบลอิสาณ จังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์เรียนรู้บ้านทุ่งศรี ตำบล ร่องกวาง อำเภอร่องกวาง จังหวัดแพร่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนชุมชนบ้านหัวถนน ตำบลพระลับ อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสื่อสารรวมใจสามัคคี เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งชุมชนเหล่านี้ได้รับรางวัลการจัดการขยะภายใต้โครงการ zero waste ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างร้านค้าชุมชนตัวอย่างที่ดำเนินโครงการขยะแลกสินค้า เช่น ร้านศูนย์บาทชุมชนอ่อนนุช เขตประเวศ จังหวัดกรุงเทพมหานคร

๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ

๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

- ๑) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโต บนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
- ๓) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง
- ๔) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑) แผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

๒) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ คือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ ๑๑ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑.๔.๑ วัตถุประสงค์รวม

๑) ทรัพยากรธรรมชาติ ได้รับการรักษาและฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม

๒) สิ่งแวดล้อมได้รับการดูแล รักษา อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษ และผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและระบบนิเวศ

๓) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนา ที่ใช้ฐานทรัพยากรธรรมชาติ บรรเทาผลกระทบสิ่งแวดล้อม และลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๔) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนตามแนวทางประชารัฐ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศ

๑.๔.๒ เป้าหมาย/ผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น

๑) ระยะเร่งด่วน

๑.๑) พื้นที่ขยายผลจากแบบอย่างความสำเร็จ (Good Practices)

๑.๒) หน่วยงานระดับปฏิบัติมีและใช้ข้อมูลในการบริหารจัดการร่วมกัน

๑.๓) แผนทึงบประมาณ (Area-Based Budgeting)

๑.๔) ประเด็นหรือกิจกรรมการปฏิรูปที่กำหนดให้ต้องดำเนินการภายใน ๑ - ๒ ปี

๒) ระยะกลาง-ยาว

๒.๑) การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยงานภาครัฐ ตามแนวทางประชารัฐ

๒.๒) ดำเนินการปฏิรูปในด้านต่างๆ อย่างต่อเนื่อง

๒.๓) โครงสร้างองค์กรมีความสอดคล้องกับแผนงานและการบริหารจัดการ

๑.๔.๓ เป้าหมายรายเรื่อง

๑) ทรัพยากรทางบก

๑.๑) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- ๑.๑.๑) ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ที่เหมาะสมกับกับคุณสมบัติของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์
- ๑.๑.๒) สามารถหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของชาติอย่างยั่งยืน
- ๑.๑.๓) มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยคำนึงถึงดุลยภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
- ๑.๑.๔) ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรป่าและสัตว์ป่าไม่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่าง ๆ

๑.๒) ทรัพยากรดิน

- ๑.๒.๑) ประเทศไทยมีแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- ๑.๒.๒) ที่ดินการเกษตรมีความสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๑.๒.๓) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๑.๓) ทรัพยากรแร่

- ๑.๓.๑) ประเทศมีความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่และวัตถุดิบเพื่อการพัฒนาอุตสาหกรรมและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ๑.๓.๒) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่มีความเหมาะสม เป็นธรรม และคำนึงถึงดุลยภาพทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน
- ๑.๓.๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่อย่างเหมาะสม

๒) ทรัพยากรน้ำ

- ๒.๑) สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และพัฒนา ลดภัยพิบัติ เกิดความมั่นคงและยั่งยืนด้านทรัพยากรน้ำ
- ๒.๒) เร่งรัดกลไกการพัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงระบบการเก็บกักน้ำต้นทุน รวมทั้งระบบการกระจายน้ำ
- ๒.๓) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการดูแลรักษาทรัพยากรน้ำ
- ๒.๔) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

- ๓.๑) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการรักษาฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๓.๒) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและระบบนิเวศ

- ๓.๓) เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง บรรเทาผลกระทบต่องิเลสและลัทธิพิบัติทางธรรมชาติ
- ๓.๔) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมาย ข้อตกลงระหว่างประเทศต่าง ๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ๔.๑) ระบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ
- ๔.๒) ระบบการวิจัยและนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย มีทิศทางที่ชัดเจน ในการสร้างสมดุลในการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ Thailand ๔.๐ และยกระดับการวิจัยและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน
- ๔.๓) ความหลากหลายทางชีวภาพสามารถยกระดับเป็นจุดแข็งของประเทศไทยที่สามารถใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจและเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม สอดคล้องกับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๔.๔) การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และภาคส่วนต่างๆ ในการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์และได้รับผลประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและสร้างเสริมความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๕) สิ่งแวดล้อม

- ๕.๑) ระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชน
- ๕.๒) การผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การเจริญเติบโตบนฐานทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
- ๕.๓) ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในการจัดการมลพิษทำให้เกิดความไว้วางใจและความสำเร็จในการลดมลพิษ

๖) ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ๖.๑) มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาล และหลักนิติธรรม
- ๖.๒) ลดและป้องกันความขัดแย้งระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา กับผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และการคุ้มครองสิทธิ
- ๖.๓) สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน

- ๖.๔) การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (Meaningful Participation) ของประชาชน องค์กร ชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม

๑.๕ ตัวชี้วัด

๑) ทรัพยากรทางบก

๑.๑) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- (๑) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศเพิ่มขึ้น
- (๒) อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้และการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าไม่มากกว่าปีก่อนหน้าและมีแนวโน้มลดลง
- (๓) พื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้
- (๔) พื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง
- (๕) ผลผลิตสัตว์มวบรวมภาคป่าไม้ของประเทศเพิ่มขึ้น

๑.๒) ทรัพยากรดิน

- (๑) มีแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและมีการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน
- (๒) ขนาดของที่ดินเกษตรอินทรีย์ของประเทศเพิ่มขึ้น
- (๓) ขนาดของที่ดินที่มีผลกระทบจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมลดลง

๑.๓) ทรัพยากรแร่

- (๑) ประเทศมีข้อมูลแสดงพื้นที่ศักยภาพแร่และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองที่เหมาะสม ยั่งยืน
- (๒) สัดส่วนสถานประกอบการที่ได้มาตรฐานการประกอบการหรือมาตรฐานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพของประชาชน เพิ่มขึ้น
- (๓) จำนวนกลไกของการติดตาม ตรวจสอบ กำกับดูแล และการเฝ้าระวังที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- (๔) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม รวมทั้งการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

๒) ทรัพยากรน้ำ

- ๒.๑) มีการแก้ไขกฎหมาย พระราชบัญญัติ ที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อม การจัดรูปที่ดิน การชลประทาน แล้วเสร็จตามแผน
- ๒.๒) เกิดพื้นที่ตัวอย่างที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันทุกภาคส่วนและมีกลไกหรือเครื่องมือเพื่อขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น
- ๒.๓) การแก้ไข พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. พ.ศ.๒๕๔๒ ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่อบท. พ.ศ....(ฉบับที่ ๓) แล้วเสร็จตามแผน

- ๒.๔) แผนที่เส้นทางน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำ ผังเส้นทางน้ำในผังเมืองรวมจังหวัดทั่วประเทศ การปรับปรุงกฎหมายเส้นทางน้ำ มาตรฐานเส้นทางน้ำ มาตรฐานระบบสารสนเทศทางน้ำ
- ๒.๕) จำนวนศูนย์น้ำระดับจังหวัด จำนวนหน่วยงานที่มีการใช้เทคโนโลยีตามมาตรฐาน และจำนวนหน่วยงานที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Big Data ในการบริหารจัดการน้ำ

๓) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

- ๓.๑) ต้นฉบับแผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่งในลักษณะ One Marine Chart ที่สามารถแบ่งเขตการใช้ประโยชน์และพื้นที่คุ้มครองทางทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- ๓.๒) พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. รวมอนุบัญญัติ และกฎหมายทางทะเลที่ทันสมัยสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒
- ๓.๓) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาทางทะเลและชายฝั่ง อาทิ ขยะ มลพิษ การประมงทะเล ทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งพลังงาน ปะการัง การกัดเซาะชายฝั่ง และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๔) ความหลากหลายทางชีวภาพ

- ๔.๑) มีกฎหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพซึ่งครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ คุ้มครอง และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์
- ๔.๒) อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัย (habitat) โดยเฉพาะ ป่าไม้ ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง และแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญที่มีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามหรือชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ลดลงร้อยละ ๕๐
- ๔.๓) มีฐานข้อมูลกลางที่สามารถประมวลผลในจุดเดียว มีการรวมศูนย์ข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสำคัญต่อประเทศในทุกมิติ และมีกลไกการเชื่อมโยงระบบข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- ๔.๔) ระบบทะเบียนข้อมูลเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิในทรัพยากร องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ๔.๕) มีระบบการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศที่ตอบสนองต่อการดำเนินงานและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- ๔.๖) ประเทศไทยมีรายได้จากเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เพิ่มขึ้น
- ๔.๗) จำนวนเครือข่ายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ครอบคลุม ๗,๒๕๕ ตำบล ทั่วประเทศ
- ๔.๘) จำนวนกิจกรรม/โครงการในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ที่ริเริ่มและมีการดำเนินการโดยภาคส่วนต่างๆ ตามแนวทางประชารัฐ

๕) สิ่งแวดล้อม

- ๕.๑) ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ภายใน ๕ ปี
- ๕.๒) ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากลดลงอย่างน้อย ร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี
- ๕.๓) อัตราขยะอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะอันตรายทั่วประเทศภายใน ๕ ปี

- ๕.๔) น้ำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี
- ๕.๕) ปริมาณการจำหน่ายสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ภายใน ๕ ปี
- ๕.๖) มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๘๕ ภายใน ๕ ปี
- ๕.๗) กากอุตสาหกรรมอันตรายได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ ๙๕ ภายใน ๕ ปี
- ๕.๘) ค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศลดลงเหลือ ๒๕.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตรภายใน ๕ ปี
- ๕.๙) ร้อยละ ๑๐๐ ของสารเคมีเพื่อการเกษตรที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชนได้รับการยกเลิกหรือควบคุมภายใน ๓ ปี
- ๕.๑๐) จำนวนสินค้าเกษตรที่มีปริมาณสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานของปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (Maximum Residue Limit: MRL) ลดลงภายใน ๕ ปี
- ๕.๑๑) ทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ของจังหวัดที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่สำคัญได้รับการจัดทำขึ้นก่อนภายใน ๕ ปี
- ๕.๑๒) กลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษได้รับการพัฒนาและถูกนำไปใช้จริงภายใน ๓ ปี
- ๕.๑๓) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการพัฒนาและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี

๖) ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ๖.๑) มีการยอมรับ และเชื่อมั่นต่อระบบ EIA และ EHIA มากขึ้น
- ๖.๒) มีระบบ SEA และปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- ๖.๓) ยกเลิกเขตควบคุมมลพิษซึ่งเป็นผลจากการแก้ไขปัญหามลพิษในพื้นที่สำเร็จ ไม่น้อยกว่า ๓ พื้นที่ในระยะเวลา ๕ ปี
- ๖.๔) มีผังพื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียวเมือง และผังการระบายน้ำ ตลอดจน ผังบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการขึ้นอย่างน้อย ๑ ประเภทในเทศบาลเมืองของแต่ละจังหวัด
- ๖.๕) มีระบบงบประมาณสนับสนุนแผนแม่บท (Program-Based Budgeting) และระบบงบประมาณเชิงพื้นที่ (Area-Based Budgeting)
- ๖.๖) มีระบบยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อม

๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน

กรอบวงเงินงบประมาณในการดำเนินงานในระยะ ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๕) ที่สามารถประมาณการณืได้จำนวน ๒๘,๙๑๙.๔๘ ล้านบาท อย่างไรก็ตาม ยังมีบางประเด็นปฏิรูปที่ไม่ได้กำหนดวงเงิน ทั้งนี้ให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูปต่อไป

ส่วนที่ ๒

เรื่องและประเด็นปฏิจรูป

- เรื่อง ทรัพยากรทางบก
- เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
- เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
- เรื่อง สิ่งแวดล้อม
- เรื่อง ระบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง
ทรัพยากรทางบก

๑. ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ เรื่อง ทรัพยากรทางบก

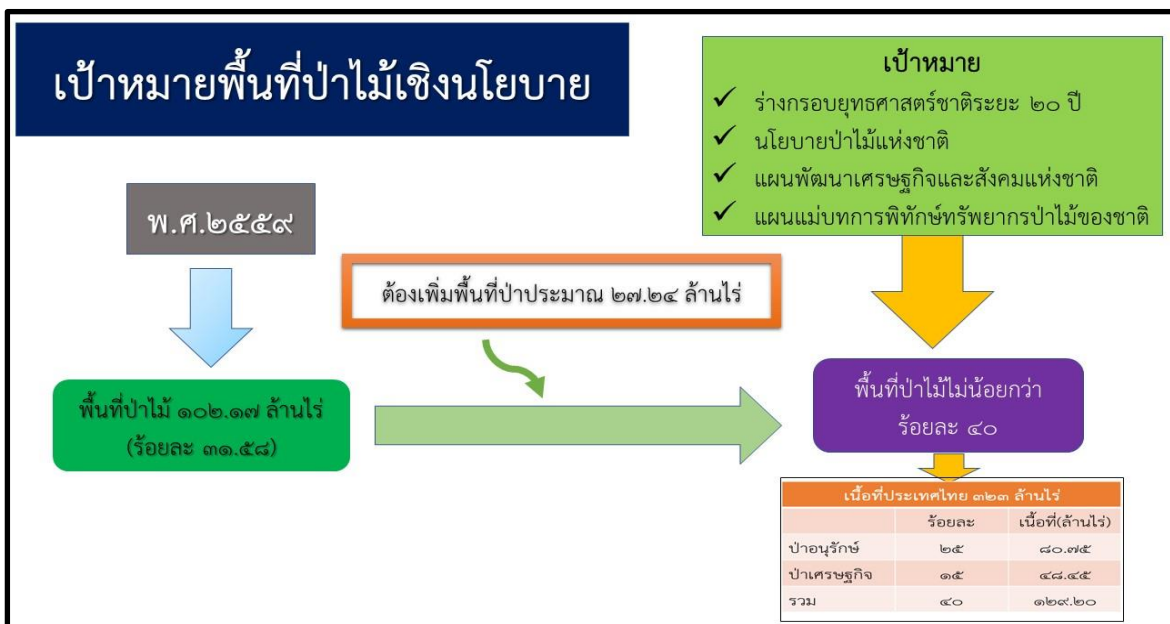
๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้ม

ทรัพยากรทางบกประกอบด้วย ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรดิน และทรัพยากรแร่ ซึ่งจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ายิ่งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นฐานการพัฒนาประเทศในทุกด้าน เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้สามารถอำนวยประโยชน์ต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ และยังมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของคนในสังคม อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาทรัพยากรเหล่านี้ได้ถูกใช้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมทำให้ทรัพยากรบางชนิดเสื่อมโทรมหรือหมดไป อีกทั้งยังขาดแผนและการปฏิบัติตามแผนที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครอง รักษา ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและไม่เกิดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน ในที่นี้จึงขอกล่าวถึงสถานการณ์และแนวโน้มของทรัพยากรทางบกจำแนกในแต่ละประเภทพอสังเขป ดังนี้

๑.๑.๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

๑) สถานการณ์พื้นที่ป่าไม้ของชาติ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีพื้นที่ที่ยังคงมีสภาพป่าไม้ประมาณ ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๘ ของพื้นที่ประเทศ (กรมป่าไม้, ๒๕๖๐) ในขณะที่ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) นโยบายป่าไม้แห่งชาติ (เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) กำหนดเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าไม้ในประเทศทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ โดยประกอบด้วยป่าเพื่อการอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ประเทศและป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่ประเทศ (ภาพที่ ๓) ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่า ๒๗.๒๔ ล้านไร่

ภาพที่ ๓ เป้าหมายพื้นที่ป่าไม้เชิงนโยบาย

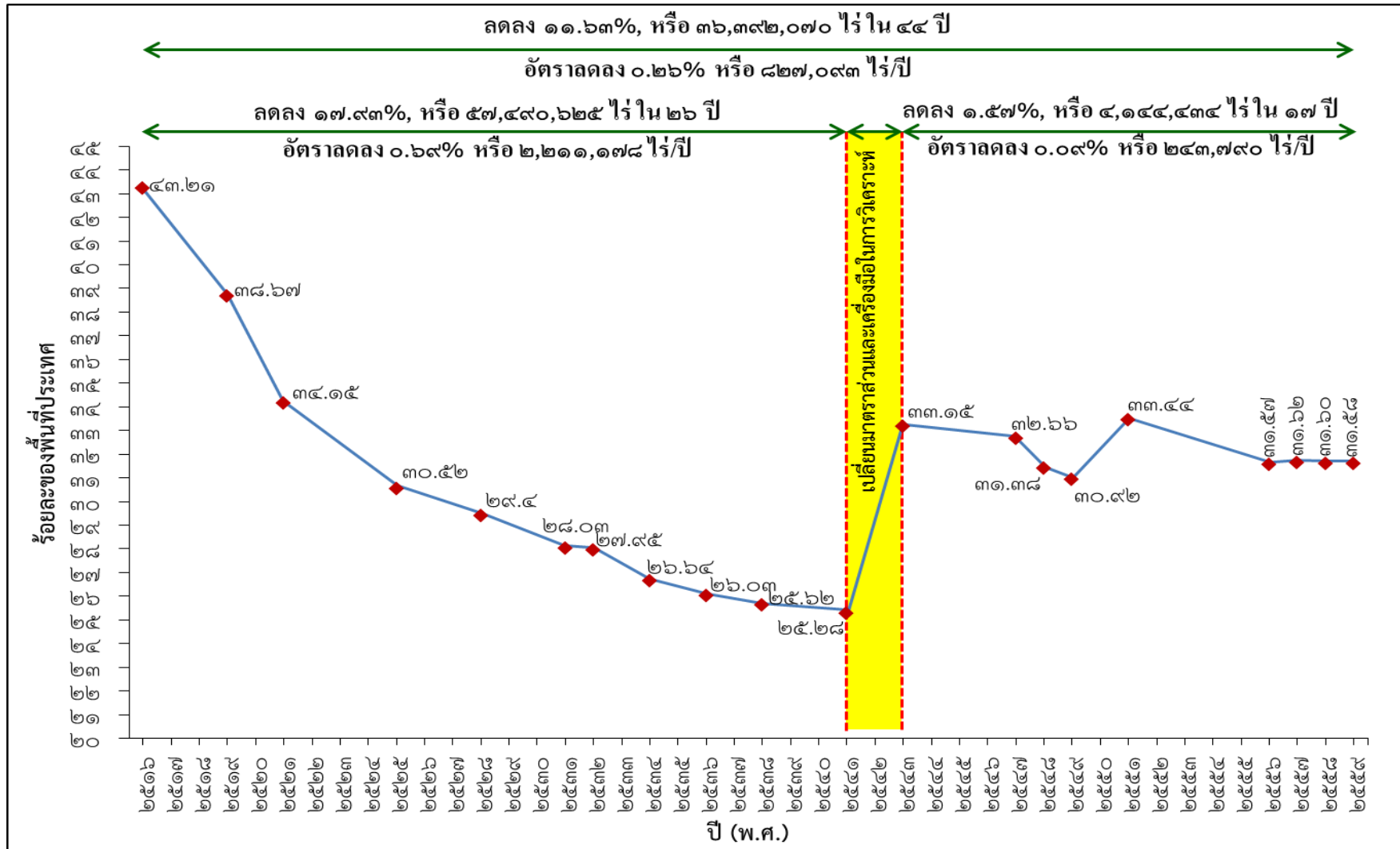
ที่มา: กรมป่าไม้ (๒๕๖๐) และ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (๒๕๖๐)

จากรายงานข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้และวิเคราะห์โดยสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (๒๕๖๐) พบว่า พื้นที่ป่าไม้ลดลงในช่วง ๔๔ ปีที่ผ่านมาประมาณ ๓๖.๓๙ ล้านไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๘๒๗,๐๙๓ ไร่ และมีแนวโน้มลดลง (ภาพที่ ๔) โดยเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จะพบว่า การเปลี่ยนพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็นสองช่วง เนื่องจากมาตราส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมระยะเวลา ๒๖ ปี พื้นที่ป่าลดลงจาก ๑๓๙ ล้านไร่ เหลือ ๘๑ ล้านไร่ หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ ๒.๒ ล้านไร่ต่อปี และช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมระยะเวลา ๑๗ ปี พื้นที่ป่าลดลงจากประมาณ ๑๐๖.๓๒ ล้านไร่ เหลือ ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ ๒.๔ แสนไร่ต่อปี จากการลดลงของพื้นที่ป่าจำนวนมากในระยะเวลาที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าไม้และสภาพของพืชและสัตว์หลายชนิด โดยบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้วและบางชนิดเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ หายาก และถูกคุกคาม รวมถึงเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดภัยธรรมชาติของประเทศ เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย

ขวัญชัย (๒๕๕๙) ได้อธิบายถึงการกำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศอย่างน้อยในอัตราร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศซึ่งดำเนินการโดยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ได้กำหนดจากกระบวนการหลักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ บนพื้นฐานหลักการใช้ที่ดิน หลักการจัดการป่าไม้ และหลักการจัดการลุ่มน้ำ และได้จำแนกป่าไม้ออกเป็น ๒ ประเภทตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

- ป่าเพื่อการอนุรักษ์ กำหนดไว้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่หายากและป้องกันภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น น้ำท่วมและการพังทลายของดิน ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย และนันทนาการของประชาชน (ป่าต้นน้ำลำธาร อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยานสวนรุกขชาติ สวนพฤกษศาสตร์ และเขตอนุรักษ์อื่นๆ ทางด้านปกป้องสิ่งแวดล้อม) และ
- ป่าเพื่อเศรษฐกิจ กำหนดไว้เพื่อการผลิตไม้และของป่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

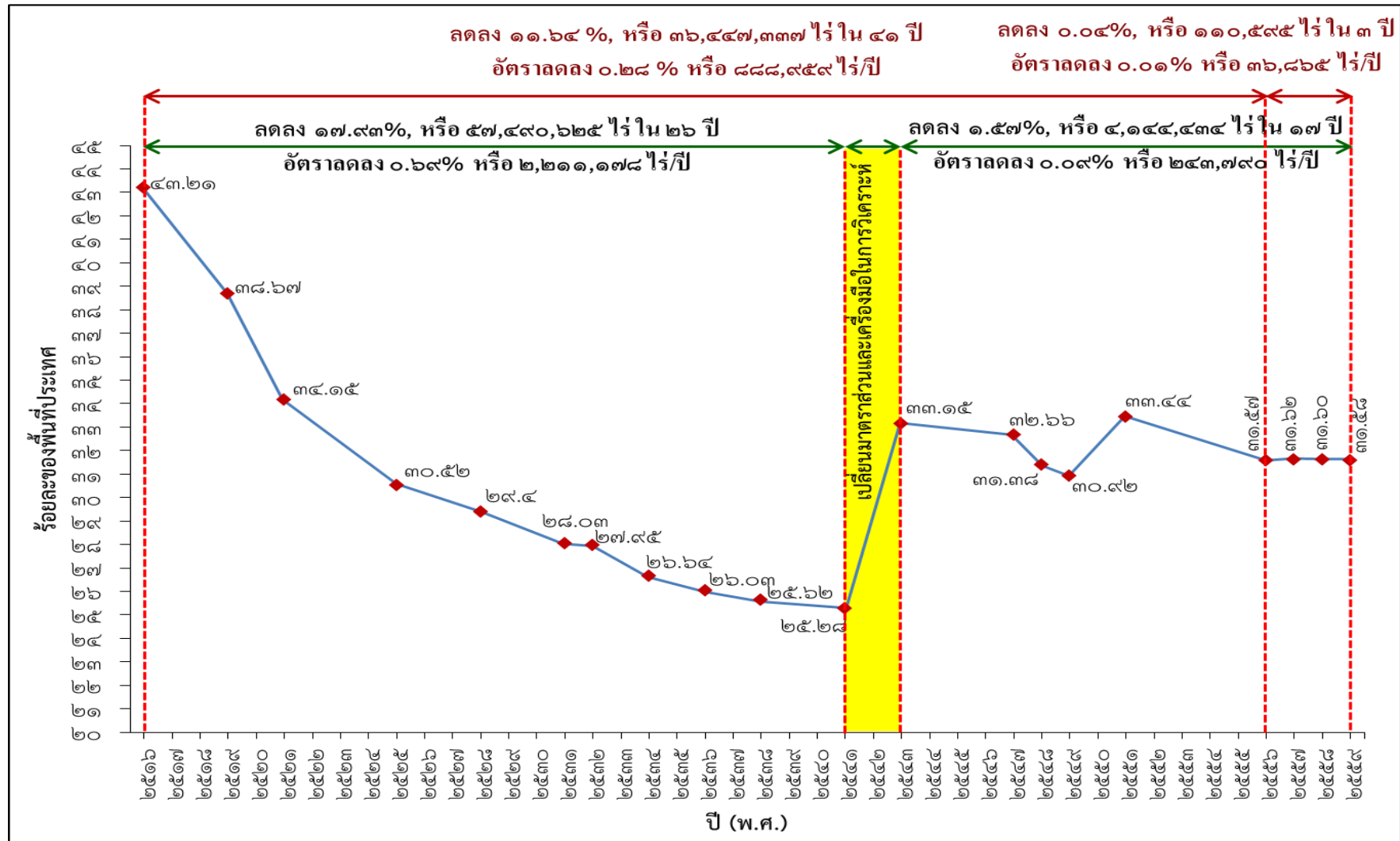
อย่างไรก็ตามเป้าหมายพื้นที่ป่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศไทย กำหนดอย่างชัดเจนบนข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการ และสถานการณ์ประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๒๘ ซึ่ง ณ ขณะนั้น เป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ที่กำหนดได้กำหนดบนพื้นฐานพื้นที่ป่าในที่ดินของรัฐภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับ และป่าเพื่อเศรษฐกิจได้มุ่งเน้นไปยังพื้นที่ป่าธรรมชาติที่มีการใช้ประโยชน์ในรูปแบบเนื้อไม้ในเขตที่กำหนดให้ใช้ประโยชน์ได้และสามารถอนุญาตให้สัมปทานทำไม้กับภาคเอกชน แต่ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการยกเลิกสัมปทานทำไม้ในป่าธรรมชาติแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๓๒ ดังนั้น การใช้ประโยชน์ในรูปแบบเนื้อไม้จึงมุ่งไปยังพื้นที่ไม้จากสวนป่าเพื่อเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลงานวิจัยที่แสดงถึงความเหมาะสมของ “ร้อยละ ๔๐” ภายใต้บริบทประเทศในปัจจุบัน และปัจจัยของความสำเร็จในการเพิ่มพื้นที่ป่าให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ ๑) การทำให้ป่าเสื่อมโทรมหรือเขาหัวโล้นในที่ดินป่าไม้ของรัฐเปลี่ยนเป็นป่าตามค่านิยมที่กำหนด ๒) การเพิ่มสวนป่าเศรษฐกิจนอกเขตป่าไม้ของรัฐ และในเขตป่าไม้ของรัฐที่ได้รับอนุญาต และ ๓) การหยุดยั้งการลดลงของพื้นที่ป่าของรัฐที่เกิดจากการบุกรุกอย่างผิดกฎหมาย (ขวัญชัย, ๒๕๖๐)

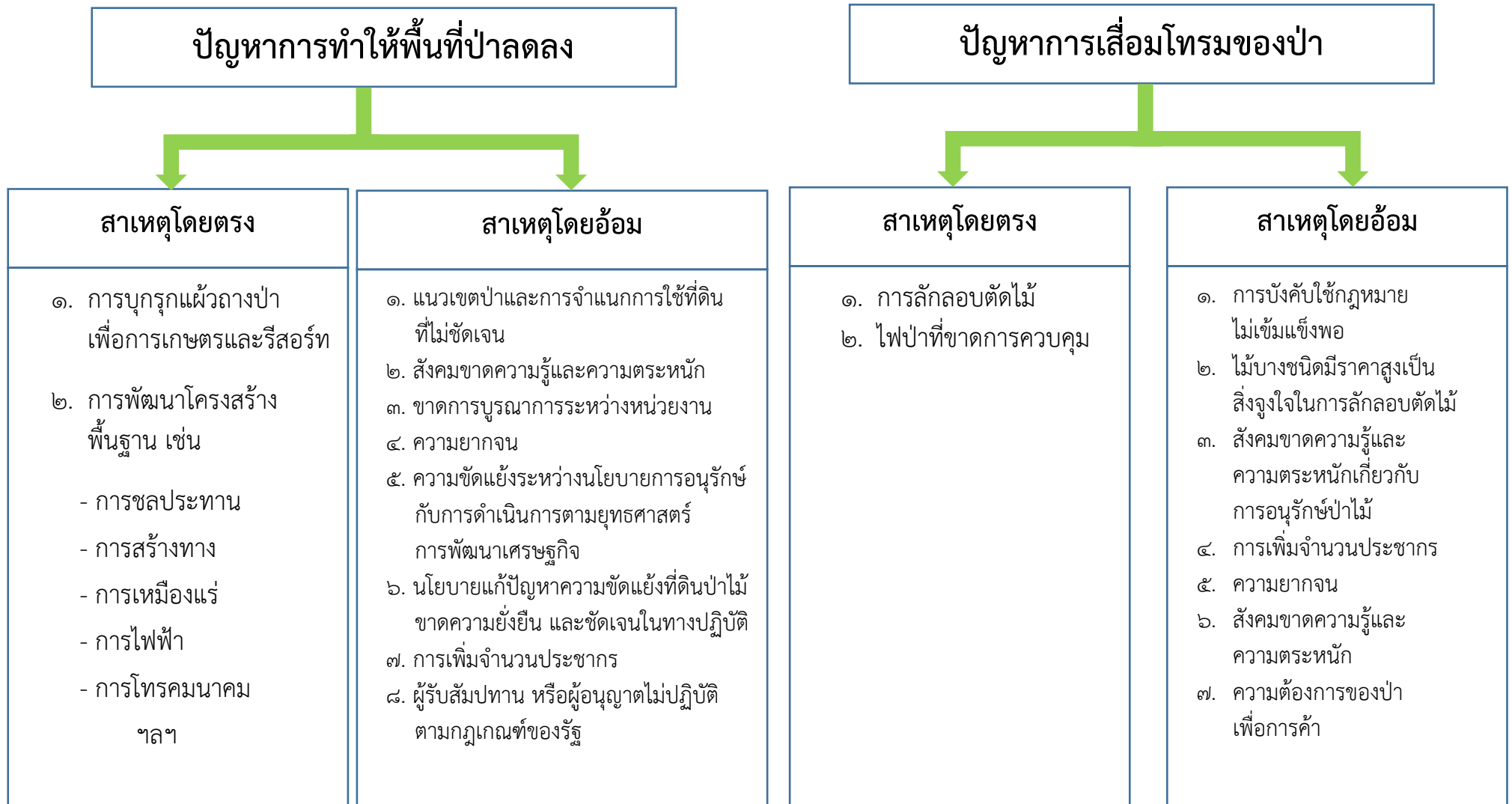
ภาพที่ ๔ การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๑๖ – พ.ศ. ๒๕๕๙
ที่มา: กรมป่าไม้ (๒๕๖๐) และ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (๒๕๖๐)

รัฐบาลปัจจุบันได้พยายามหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้อย่างจริงจังและเกิดผลสัมฤทธิ์มากกว่าช่วงที่ผ่านมา สังเกตได้จากในช่วง ๔๑ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖) พื้นที่ป่าไม้ลดลงประมาณ ๓๖.๔๕ ล้านไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๘.๙ แสนไร่ ในขณะที่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือในช่วงรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่ามีการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดประมาณ ๑๑๐,๕๙๕ ไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๓๖,๘๖๕ ไร่ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับช่วงก่อนหน้าโดยมีอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ น้อยที่สุดตั้งแต่มีการรายงานข้อมูลของกรมป่าไม้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ดังแสดงในภาพที่ ๕ อย่างไรก็ตาม ประเทศไทย ก็ยังไม่สามารถหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างเด็ดขาด (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๖๐)

ส่วนการวิเคราะห์ถึงสาเหตุหลักของการลดลงของพื้นที่ป่า (Deforestation) และการทำให้ป่าเสื่อมโทรม (Degradation) โดย UN-REDD (๒๐๑๓) พบว่า ปัจจุบันจำนวนประชากรในประเทศไทย มีอัตราเพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชน มีความต้องการใช้ประโยชน์จากป่าไม้มากขึ้นจนเกินขีดความสามารถที่รองรับได้ โดยมีการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การใช้และเผาพื้นที่ป่าเพื่อการเกษตร การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเพื่อเป็นพื้นที่สำหรับท่องเที่ยว โดยสร้างเป็นสถานที่พักผ่อน สถานที่ตากอากาศ สนามกอล์ฟ รวมถึงการซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไร เป็นต้น นอกจากนี้ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของรัฐ ได้แก่ การสร้างเขื่อน การตัดถนน และการทำแนวสายไฟแรงสูงก็ยังเป็นอีกสาเหตุ หนึ่งที่ทำให้เกิดการทำลายพื้นที่ป่าเป็นบริเวณกว้าง อย่างไรก็ตามประเทศไทยจำเป็นต้องมีการพัฒนาโครงสร้าง พื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการพัฒนาประเทศหรือการขยายตัวของเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้อง ดำเนินการภายใต้ความสมดุลของการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยสรุปแล้ว สาเหตุหลักของ การลดลงของพื้นที่ป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรม แสดงดังภาพที่ ๖ (UN-REDD, ๒๐๑๓)

ภาพที่ ๕ สถานการณ์พื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยช่วงก่อนและหลังปี พ.ศ. ๒๕๕๗
ที่มา: กรมป่าไม้ (๒๕๖๐) และ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา (๒๕๖๐)

ภาพที่ ๖ สาเหตุหลักของการลดลงของพื้นที่ป่าและการทำให้ป่าเสื่อมโทรมในประเทศไทย

๒) มีการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาต

ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๐) มีบุคคลครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่น้อยกว่า ๑๕ ล้านไร่ โดยจำแนกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมายและนโยบาย (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และ สวนรุกขชาติ) ประมาณ ๕,๙๙๐,๒๖๙ ไร่ ซึ่งพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์เหล่านี้ประกอบด้วยผู้ครอบครองพื้นที่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖ จำนวน ๓,๖๕๑,๕๐๖ ไร่ และผู้ครอบครองพื้นที่หลังปี พ.ศ. ๒๕๔๕ - ๒๕๔๖ (ผู้ครอบครองรายใหม่) จำนวน ๒,๓๓๘,๗๖๓ ไร่ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐) ที่เหลืออีกประมาณ ๙ ล้านไร่ เป็นการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าสงวนแห่งชาติ และที่ดินป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

การที่มีการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาตก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์มาโดยตลอด และพื้นที่บางแห่งได้มีการบุกรุกขยายพื้นที่เข้าไปในเขตป่าด้วย ในขณะที่กฎหมายและกลไกทางนโยบายในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาผู้ครอบครองที่ดินป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายหลักที่เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังมีข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าอนุรักษ์ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม อีกทั้งที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ ในขณะที่มติคณะรัฐมนตรีมีจำนวนมากและมีเนื้อหาที่ขัดแย้งกันและมีประชาชนบางส่วนได้รับสิทธิประโยชน์จากกลไกหรือเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาแล้ว อีกทั้งมีการขึ้นทะเบียนประชาชนตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ บางส่วน แต่ยังเหลืออีกจำนวนมาก ซึ่งเมื่อรวบรวมมติคณะรัฐมนตรีที่มุ่งแก้ปัญหาที่ดินในเขตป่าไม้ หรือที่เกี่ยวข้องกับมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้ว พบว่ามีไม่น้อยกว่า ๘ มติคณะรัฐมนตรี ที่ผ่านมานโยบายแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินป่าไม้ขาดความยั่งยืนและชัดเจนในทางปฏิบัติ การแก้ไขปัญหาที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดนโยบายเพื่อแก้ไขปัญหาหลายประการ แต่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ โดยส่วนใหญ่จะเป็นนโยบายที่มีลักษณะผ่อนปรนหรือบรรเทาปัญหาชั่วคราวเท่านั้น อีกทั้งยังมีลักษณะหวังผลทางการเมืองมากกว่าการแก้ไขปัญหาให้สำเร็จ ในขณะที่ประชาชนมีความต้องการที่ดินป่าไม้เพื่อมาใช้ประโยชน์มากขึ้น ทำให้ปัญหาที่ดินป่าไม้มีความรุนแรงและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน ตัวอย่างนโยบาย ที่มีลักษณะเป็นมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขปัญหาที่ดินป่าไม้ที่ผ่านมา มีหลายประการ โดยนโยบายบางส่วนมีแนวทางที่พยายามใช้อำนาจทางการบริหาร ยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นต้น

๓) กฎหมายที่เป็นเครื่องมือหลักในการบริหารจัดการป่าไม้ไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน และการบังคับใช้กฎหมายยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ

กฎหมายหลักเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยมีหลายฉบับ แต่ละฉบับจะมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน ครอบคลุมทั้งการป้องกัน ปราบปราม คุ้มครองรักษา หรือส่งเสริม แต่โดยส่วนใหญ่จะเน้นการคุ้มครองหรือป้องกันมากกว่าการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ หรือ กฎหมายบางฉบับเป็นอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนสร้างป่าปลูกเชิงเศรษฐกิจในที่ดินของตนเอง และกฎหมายหลักที่เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังมีข้อจำกัดในการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าอนุรักษ์ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติหรือมาตรการในการแก้ไขปัญหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ

๔) องค์การบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ขาดเอกภาพและไม่เอื้อต่อการบริการประชาชน

ปัจจุบันการบริหารจัดการขององค์กรต่างๆ ได้ดำเนินการตามกรอบหน้าที่และกฎหมายกำหนด แม้ว่ารัฐบาลได้พยายามแก้ปัญหา โดยการประสานความร่วมมือ แต่ก็ยังไม่มีประสิทธิภาพมากนัก การจัดการทรัพยากรป่าไม้จึงดำเนินการแบบแยกส่วน ขาดการผสมผสานแนวคิด หลักวิชาการ และหลักการบริหารที่เหมาะสม นอกจากนี้ องค์การด้านทรัพยากรป่าไม้ก็เปลี่ยนแปลงแนวทางการปฏิบัติตามนโยบายของฝ่ายการเมืองเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงผู้กำหนดนโยบาย ทำให้ขาดความต่อเนื่องในการปฏิบัติงานให้บรรลุผลสัมฤทธิ์ นอกจากนี้ ในปัจจุบันยังเกิดความขัดแย้งหรือไม่ชัดเจนของขอบเขตพื้นที่ป่าไม้และที่ตั้งหน่วยงานด้านการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้บางส่วน เช่น อุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สถานีวิจัยสัตว์ป่า สถานีเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า ตำนตรวจสัตว์ป่า หน่วยงานด้านการบริหารจัดการต้นน้ำลำธาร และสวนป่า เป็นต้น ซึ่งมีสถานภาพทางกฎหมายและสถานภาพทางนโยบายที่ขัดแย้งกัน ดังนั้น จึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าไม้ทั้งระบบหรือแนวทางระบบนิเวศ (Ecosystem approach) โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การบริหารจัดการพื้นที่ต้นน้ำลำธารในภาพรวมของประเทศ นอกจากนี้ ผลจากนโยบายการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการยุบหน่วยงานที่มีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และบริการประชาชนในระดับภูมิภาคคือ ป่าไม้จังหวัดและป่าไม้อำเภอ แม้ว่าในปัจจุบันได้โอนภารกิจดังกล่าวในบางส่วนให้กับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดซึ่งมีภารกิจหลักหลายประการเกี่ยวกับการบริหารจัดการและบริการประชาชนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การบริการประชาชนและการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ไม่อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นได้รับผลกระทบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเข้าถึงการบริการภาครัฐของประชาชนในท้องถิ่นยากขึ้นและไม่เอื้อต่อการบริการและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา, ๒๕๕๘)

๕) ปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่า

ปัจจุบันเกิดปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่าในหลายพื้นที่ ซึ่งเกิดจากสัดส่วนของจำนวนสัตว์ป่าและพื้นที่อาศัยไม่เหมาะสม เช่น กรณีของช้าง ลิง และ กระต่าย เป็นต้น ทำให้มีการใช้พื้นที่ระหว่างคนและสัตว์ป่าซ้อนทับกันในช่วงเวลา มีผลกระทบทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน และพืชเกษตร เช่น ในพื้นที่กลุ่มป่ารอยต่อ ๕ จังหวัดและกลุ่มป่าแก่งกระจาน-กุยบุรี ที่มีปัญหาเกี่ยวกับช้างป่า กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ที่กำลังเกิดปัญหาเกี่ยวกับกระต่าย รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับลิงในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งหมดนี้นำไปสู่การสูญเสียชีวิตของคนและสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรเร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาลดผลกระทบต่างๆโดยเร็วที่สุด อีกทั้งการดำเนินการจัดการสัตว์ปายังไม่เกิดดุลยภาพของการพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

๑.๑.๒ ทรัพยากรดิน

ประเทศไทยมีที่ดินทั้งหมด ๕๓๓,๑๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๒๐.๖๙ ล้านไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๐ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้และพื้นที่เกษตรกรรมมีการเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามอย่างชัดเจน ดังจะเห็นได้ว่า พื้นที่ป่าไม้มีแนวโน้มลดลง ในขณะที่พื้นที่เกษตรกรรมมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๖ อ้างถึงใน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๘) ซึ่งจากการรายงานของสภาพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติในวาระปฏิรูปที่ ๒๕ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร,

๒๕๕๘) ได้สรุปประเด็นปัญหาด้านทรัพยากรดินที่สำคัญได้แก่ คุณภาพดินเสื่อมโทรม เป็นดินที่มีคุณภาพไม่เหมาะสมกับการเกษตร เช่น ดินเค็ม ดินเปรี้ยว ดินทรายจัด ดินตื้น ดินพรุ รวมทั้งดินที่มีปัญหาการชะล้างพังทลาย ซึ่งสาเหตุที่ทำให้ดินเสื่อมโทรมเกิดจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะของที่ดิน หรือการใช้ที่ดินผิดประเภท รวมทั้ง มีการใช้ประโยชน์ติดต่อกันเป็นระยะเวลายาวนานแต่ขาดการบำรุงรักษาสภาพดิน ขาดการอนุรักษ์ดินและน้ำ การใช้สารเคมีทั้งยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช และปุ๋ยเคมี ในการทำการเกษตร ซึ่งมีส่วนทำให้จุลินทรีย์และแบคทีเรียที่มีประโยชน์ต่อพืชและดินต้องสูญหายไป นอกจากนี้ ยังเกิดจากความเสื่อมโทรมตามธรรมชาติ ซึ่งส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ เช่น การเกิดภัยแล้ง อุทกภัย และดินถล่ม เป็นต้น จากการประเมินพื้นที่เสื่อมโทรมของดิน พบว่า ที่ดินร้อยละ ๕๔ ของพื้นที่ในประเทศไทยเป็นพื้นที่ดินเสื่อมโทรม (กรมพัฒนาที่ดิน, ๒๕๕๖ อ้างถึงใน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, ๒๕๕๘)

๑.๑.๓ ทรัพยากรแร่

จากข้อมูลของกรมทรัพยากรธรณีพบว่า ปัจจุบันบทบาทของทรัพยากรแร่ที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงจากในอดีต จากการผลิตทรัพยากรแร่เพื่อการส่งออกจำหน่ายต่างประเทศมาเป็นผลิตเพื่อป้อนอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยเฉพาะแร่รัตนูปในอุตสาหกรรมก่อสร้างและเชื้อเพลิง รวมทั้งแร่ที่ใช้เป็นปุ๋ย ดังจะเห็นได้จากสัดส่วนมูลค่าแร่รัตนูปในอุตสาหกรรมที่เป็นรัตนูปป้อนอุตสาหกรรมภายในประเทศสูงกว่าแร่โลหะที่ผลิตเพื่อส่งออกเป็นหลัก จากข้อมูลในปี พ.ศ. ๒๕๖๐ การสำรวจทรัพยากรแร่ของประเทศไทยพบแร่ครอบคลุมพื้นที่ประมาณ ๙๖,๗๓๐ ตารางกิโลเมตร (๖๐ ล้านไร่) หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของประเทศ ปริมาณทรัพยากรแร่ทั้งประเทศไทยมีประมาณ ๑๙ ล้านล้านตัน ประเมินมูลค่าได้นับหมื่นล้านล้านบาท ปัจจุบันมีเหมืองที่เปิดดำเนินการประมาณ ๕๖๙ แห่ง มีประทานบัตรที่ยังไม่สิ้นอายุประมาณ ๑,๐๕๐ แปลง พื้นที่ประทานบัตรรวมทั้งสิ้นประมาณ ๒๐๑,๔๓๙ ไร่ หรือคิดเป็นร้อยละ ๐.๒ ของพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศ มีการผลิตแร่ประมาณ ๔๐ ชนิด มูลค่าผลผลิตแร่ในช่วง ๕ ปีที่ผ่านมาประมาณ ๖๗,๘๔๐ ล้านบาทต่อปี ผลผลิตแร่ที่สำคัญของไทย ได้แก่ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมปูนซีเมนต์ ถ่านหิน ลิกไนต์ ยิปซัม ตามลำดับ และสามารถสร้างมูลค่าผลผลิตมวลรวมของประเทศจากภาคอุตสาหกรรมต่อเนื่องทั้งต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ หลายแสนล้านบาทต่อปี

ในระยะเวลาที่ผ่านมา ได้มีการพัฒนา ปรับปรุง และปรับเปลี่ยนกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับกิจการด้านแร่ครั้งสำคัญ โดยได้มีการนำกิจการระเบิดและย่อยหินตามมาตรา ๙ แห่งประมวลกฎหมายที่ดินเข้ามาควบคุมภายใต้พระราชบัญญัติแร่ เพื่อให้มีการดำเนินงานที่ถูกต้องตามหลักวิชาการทำเหมืองและความปลอดภัย ประกอบกับมีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ โดยพระราชบัญญัติแร่ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ ซึ่งเกี่ยวข้องกับการทำเหมืองใต้ดินโดยเฉพาะ นอกจากนี้ ยังให้องค์กรท้องถิ่นและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพิจารณาแนวทางการจัดการทรัพยากรแร่ในท้องถิ่นของตนเองมากขึ้น และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๕๐ ยังได้รับรองสิทธิประชาชนและชุมชนในการดูแลทรัพยากรธรรมชาติ ที่อาจมีผลกระทบจากการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยต้องมีการรับฟังความคิดเห็นก่อน และยังให้จัดทำรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (Environmental Health Impact Assessment : EHIA) อย่างไรก็ตาม ประเด็นปัญหาของการบริหารจัดการแร่ของประเทศไทยยังขาดนโยบายหรือแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติในภาพรวมที่คำนึงความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจสังคมและสิ่งแวดล้อมในเชิงดุลยภาพ รวมถึงไม่มีการวางแผนการใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่เชิงยุทธศาสตร์ เช่น การกำหนดเขตพื้นที่หรือชนิดแร่เพื่อการสงวน อนุรักษ์ หรือเพื่อใช้ประโยชน์ที่ชัดเจน ดังนั้น รัฐบาลปัจจุบันจึงมีนโยบายที่ให้ความสำคัญในการปฏิรูปการบริหารจัดการแร่ทั้งระบบผ่านกลไกคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติในการเสนอยุทธศาสตร์ นโยบาย และแผนแม่บทการบริหารจัดการแร่ต่อคณะรัฐมนตรี เพื่อให้การบริหาร

จัดการแร่เกิดประโยชน์สูงสุดภายใต้ดุลยภาพด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๖๐

ภายใต้พลวัตและการเปลี่ยนแปลงของโลกตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน รวมถึงในอนาคตที่หลักการเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนขององค์การสหประชาชาติ เศรษฐกิจโลก การแข่งขันเสรีทางการค้า การพัฒนาและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสมัยใหม่และนวัตกรรม รวมถึงปัจจัยอื่น ๆ จะส่งผลโดยตรงและทางอ้อมกับประเทศไทย หากประเทศไทยยังไม่มี การปรับตัวและเตรียมความพร้อมรับมือ ในช่วงที่ผ่านมาประเทศไทยยังไม่ได้มีการกำหนดวิสัยทัศน์ประเทศ เป้าหมาย และยุทธศาสตร์ของประเทศในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นเป็นผลให้ขาดความต่อเนื่องของการดำเนินนโยบายที่สำคัญและขาดบูรณาการ ทั้งในระดับนโยบายและการนำสู่การปฏิบัติ ถือเป็นการสูญเสียโอกาสและสิ้นเปลืองทรัพยากรของประเทศ รวมถึงการบริหารจัดการแร่ยังไม่มีกรอบทิศทางยุทธศาสตร์ของการบริหารจัดการแร่ของประเทศที่ชัดเจน

สภาพแวดล้อมการบริหารจัดการแร่ของประเทศที่ผ่านมาพบว่ามีจุดอ่อนมากกว่าจุดแข็ง และอุปสรรคมากกว่าโอกาส ต้องทำการปรับปรุงสถานการณ์ของสภาพแวดล้อมการบริหารจัดการแร่ของประเทศ โดยกำหนดทางเลือกของแนวทางการดำเนินการดังนี้

(๑) เสริมจุดแข็งของการบริหารจัดการแร่ของประเทศในส่วนของการมีคณะกรรมการนโยบายบริหารจัดการแร่แห่งชาติที่มีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ชัดเจน สามารถบริหารจัดการแร่ของชาติให้สำเร็จตามเป้าหมาย และสามารถกำหนดให้การทำเหมืองแร่จะต้องมีการบริหารจัดการที่ดีและได้มาตรฐาน มีการกำกับ ดูแล ติดตาม และตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ มีการควบคุมการพัฒนาแหล่งแร่ การทำเหมืองแร่ และผลกระทบที่เกิดจากการทำเหมืองแร่อย่างรัดกุมและเข้มงวด โดยเฉพาะผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายอย่างเคร่งครัด

(๒) ลดจุดอ่อนของการบริหารจัดการแร่ของประเทศ ดังนี้

- เร่งพัฒนาระบบสารสนเทศที่เกี่ยวกับข้อมูลด้านทรัพยากรแร่และข้อมูลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการแร่ให้มีความครบถ้วน สมบูรณ์ และมีประสิทธิภาพ

- ปรับปรุงกระบวนการขออนุญาตอาชญาบัตร ประทานบัตร การขอต่ออายุประทานบัตรและใบครอบครองแร่ ซึ่งที่ผ่านมามีหลายขั้นตอนและเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน เช่น กรมทรัพยากรธรณี กรมอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ กรมป่าไม้ กรมศิลปากร เป็นต้น ประกอบกับนโยบายและข้อกำหนดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่สอดคล้องกัน ทำให้บางขั้นตอนมีความความซับซ้อนและเกิดความล่าช้า เช่น กระบวนการพิจารณาอนุมัติให้เข้าทำประโยชน์ในเขตป่าไม้ กระบวนการรับฟังความคิดเห็น กระบวนการทำประชาพิจารณ์ เป็นต้น

- เชื่อมโยงและส่งเสริมการบูรณาการข้อมูลที่เกี่ยวข้องด้านทรัพยากรแร่และการปฏิบัติร่วมกันของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

- เร่งดำเนินการเพิ่มเติมปรับปรุง แก้ไข และพัฒนาเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพในการทำหน้าที่เฝ้าระวัง ควบคุม และระงับยับยั้งการทำเหมืองที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพชุมชนและสิ่งแวดล้อมอย่างทันทั่วทั้งที่ เพื่อควบคุมดูแลการทำเหมืองให้เป็นไปตามมาตรฐานความปลอดภัยและเป็นที่ยั่งยืนทางออกให้กลุ่มผู้มีความวิตกกังวลหากเกิดผลกระทบขึ้น

(๓) ใช้โอกาสในการบริหารจัดการแร่ของประเทศ

- การกำหนดยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปีและนโยบายไทยแลนด์ ๔.๐ เป็นโอกาสให้กิจการเหมืองแร่สามารถส่งเสริมให้ประเทศไทยเป็นประเทศเศรษฐกิจ การนำทรัพยากรแร่มาใช้ประโยชน์จะมีส่วนช่วยสนับสนุนและเสริมสร้างความมั่นคงให้แก่ภาคเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ

- การปฏิรูปกฎหมายที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูล การร่วมแสดงความคิดเห็น หรือร่วมตัดสินใจในกระบวนการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรแร่ของประเทศ ซึ่งจะทำให้สามารถสะท้อนให้เห็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงในพื้นที่ เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ และยังสามารถลดปัญหาความขัดแย้งระหว่างประชาชนในพื้นที่กับผู้ประกอบการทำเหมืองแร่หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และนำไปสู่การตัดสินใจซึ่งเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย

- การใช้โอกาสของการมีช่องทางเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและการสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องผ่านทางสื่อต่าง ๆ ที่มีความหลากหลายและสามารถเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้น

(๔) ลดปัจจัยคุกคามและความเสี่ยงต่อความสำเร็จในการบริหารจัดการแร่ของประเทศ ดังนี้

- กำหนดนโยบายเกี่ยวกับทิศทางการพัฒนาประเทศในการนำทรัพยากรแร่ให้มีความชัดเจน โดยต้องมีการวางแผนในเชิงชนิดแร่และเชิงพื้นที่ และช่วงเวลาที่เหมาะสมกับการที่จะนำทรัพยากรแร่ขึ้นมาใช้ให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุด การกำหนดและการจำแนกการใช้ประโยชน์พื้นที่ เช่น การกำหนดเขตพื้นที่หรือชนิดแร่เพื่อการสงวน อนุรักษ์ หรือเพื่อใช้ประโยชน์พื้นที่สำหรับการเกษตรกรรม พื้นที่ที่สมควรอนุรักษ์ไว้เป็นพื้นที่ป่าที่ไม่ควรอนุญาตให้ทำเหมืองแร่ พื้นที่สำหรับการส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยว เป็นต้น

- ระบบการบริหารจัดการแร่และการแก้ไขปัญหาผลกระทบจากการทำเหมืองของภาครัฐต้องมีประสิทธิภาพและมีความต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนที่ได้รับผลกระทบคลายความวิตกกังวล และมีความเชื่อใจในการดำเนินงานของภาครัฐ

- ต้องมีการเปิดเผยข้อมูลและข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการทำเหมืองในกระบวนการทำประชาพิจารณ์ เพื่อให้ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้อง และไว้วางใจการดำเนินงานของภาครัฐและผู้ประกอบการ

๑.๒ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ

๑.๒.๑ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙)

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกมีความสอดคล้องกับร่างยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) โดยตรงจำนวน ๓ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญได้แก่

- ๑) ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๒) ยุทธศาสตร์ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ
- ๓) ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคง

๑.๒.๒ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการกำหนดโดยพิจารณาความสอดคล้องกับแผนแม่บทแก้ไขปัญหาการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การบุกรุกที่ดินของรัฐ และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน หรือ แผนแม่บทการพิทักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ที่ได้มีการอนุมัติให้ใช้เมื่อวันที่ ๑ สิงหาคม ๒๕๕๗ โดยมีเป้าหมายพิทักษ์รักษาพื้นที่ป่าไม้ให้มีสภาพป่าที่สมบูรณ์ให้ได้พื้นที่ป่าไม้อย่างน้อย ๔๐% ของพื้นที่ประเทศภายใน ๑๐ ปี และกำหนดวัตถุประสงค์ไว้ ดังนี้

- ๑) เพื่อหยุดยั้งการตัดไม้ทำลายป่าและทวงคืนผืนป่าจากผู้บุกรุกครอบครองให้ได้ตามที่เป้าหมายกำหนดไว้ภายใน ๑ ปี
- ๒) เพื่อให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และยั่งยืน ภายใน ๒ ปี
- ๓) เพื่อฟื้นฟูสภาพป่าในพื้นที่ป่าเป้าหมายทั่วทั้งประเทศให้มีสภาพที่สมบูรณ์ภายใน ๒ - ๑๐ ปี

๑.๒.๓ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับข้อเสนอของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการกำหนดโดยพิจารณาความสอดคล้องกับข้อเสนอของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) เช่น ข้อเสนอในรายงานการศึกษาเรื่อง การแก้ไขปัญหาที่ดินป่าไม้ของชาติ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ และ รายงานการศึกษาเรื่อง ข้อเสนอเพื่อการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ และการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของประเทศ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๐

๑.๒.๔ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการกำหนดโดยพิจารณาความสอดคล้องกับข้อเสนอของสภาปฏิรูปแห่งชาติ เช่น วาระปฏิรูปที่ ๑๑ : ปฏิรูปที่ดินและการจัดการที่ดิน วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และ ข้อเสนอการปฏิรูปเร็ว

๑.๒.๕ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการกำหนดโดยพิจารณาความสอดคล้องกับข้อเสนอของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยพิจารณาความสอดคล้องกับรายงานสรุปผลการดำเนินงาน คณะกรรมาธิการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และรายงานของคณะกรรมการบูรณาการเร่งรัดการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้ของชาติ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ รวมถึงรายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๖ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการกำหนดโดยพิจารณาความสอดคล้องกับแผนพัฒนา

เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ในหลายยุทธศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยุทธศาสตร์ที่ ๔ : การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน และยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๗ ความสอดคล้องของเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกกับข้อเสนอของกระทรวงกลาโหม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการกำหนดโดยพิจารณาความสอดคล้องกับข้อเสนอของกระทรวงกลาโหมในรายงาน กรอบความเห็นร่วมปฏิรูปประเทศไทย ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

๒. เรื่องและประเด็นปฏิรูป เรื่อง ทรัพยากรทางบก

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ทรัพยากรทางบกประกอบด้วยทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า ทรัพยากรดิน และทรัพยากรแร่ ซึ่งจัดเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่ายิ่งต่อมนุษย์และสิ่งแวดล้อม อีกทั้งยังเป็นฐานการพัฒนาประเทศในทุกด้าน เนื่องจากทรัพยากรเหล่านี้สามารถอำนวยความสะดวกต่อเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมของประเทศ และยังมีความสัมพันธ์กับวิถีชีวิต วัฒนธรรม และความเป็นอยู่ของคนในสังคม อย่างไรก็ตามที่ผ่านมาทรัพยากรเหล่านี้ได้ถูกใช้ประโยชน์อย่างไม่เหมาะสมทำให้ทรัพยากรบางชนิดเสื่อมโทรมหรือหมดไป อีกทั้งยังขาดแผนและการปฏิบัติตามแผนที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครอง รักษา ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและไม่เกิดผลกระทบต่อสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน

เรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกได้ดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาและขับเคลื่อนประเทศในระยะยาวตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ว่า “ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ที่ได้จัดทำบนพื้นฐานของกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ซึ่งเป็นแผนหลักของการพัฒนาประเทศ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) รวมทั้งการปรับโครงสร้างประเทศไทยไปสู่ประเทศไทย ๔.๐ ตลอดจนบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยที่บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่ของรัฐและประชาชนอย่างชัดเจนในการอนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ฟื้นฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วย

ดังนั้น การจัดทำแผนการปฏิรูปประเทศในเรื่องและประเด็นปฏิรูปทรัพยากรทางบกจึงมีความมุ่งหวังที่จะรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรทางบกให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศอย่างสมดุลทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสังคม เกิดความสมดุลระหว่างการคุ้มครองรักษาและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน รวมทั้งมีระบบการบริหารจัดการทรัพยากรทางบกที่มีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ลดความเหลื่อมล้ำและสร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงทรัพยากร มีความสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- ๑.๑) ประเทศไทยมีพื้นที่ป่าไม้ที่เหมาะสมกับความสมดุลของระบบนิเวศและการใช้ประโยชน์
- ๑.๒) สามารถหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าของชาติอย่างยั่งยืน
- ๑.๓) มีการใช้ประโยชน์ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าอย่างเหมาะสมและเป็นธรรม เพื่อเป็นฐานการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศและคุณภาพชีวิตของประชาชน โดยคำนึงถึงดุลยภาพทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม
- ๑.๔) ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่ามีประสิทธิภาพ บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ

๒) ทรัพยากรดิน

- ๒.๑) ประเทศไทยมีแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ
- ๒.๒) ที่ดินทางการเกษตรมีความสมบูรณ์และมีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ๒.๓) เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

๓) ทรัพยากรแร่

- ๓.๑) ประเทศมีความมั่นคงของฐานทรัพยากรแร่เพื่อการพัฒนาประเทศและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน
- ๓.๒) การใช้ประโยชน์ทรัพยากรแร่มีความเหมาะสม เป็นธรรม และคำนึงถึงดุลยภาพทางสังคม เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพของประชาชน
- ๓.๓) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่อย่างเหมาะสม

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

- ๑.๑) สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้ต่อพื้นที่ประเทศเพิ่มขึ้น
- ๑.๒) อัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้และการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าไม่มากกว่าปีก่อนหน้าและมีแนวโน้มลดลง
- ๑.๓) พื้นที่ป่าไม้ที่ได้รับการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้
- ๑.๔) พื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง
- ๑.๕) ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคป่าไม้ของประเทศเพิ่มขึ้น

๒) ทรัพยากรดิน

- ๒.๑) มีแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและมีการประเมินผลการปฏิบัติตามแผน
- ๒.๒) ขนาดของที่ดินเกษตรอินทรีย์ของประเทศเพิ่มขึ้น
- ๒.๓) ขนาดของที่ดินที่มีผลกระทบจากการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมลดลง

๓) ทรัพยากรแร่

- ๓.๑) ประเทศมีข้อมูลแสดงพื้นที่ศักยภาพแร่และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองที่เหมาะสม ยั่งยืน
- ๓.๒) สัดส่วนสถานประกอบการที่ได้มาตรฐานการประกอบการหรือมาตรฐานอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพของประชาชน เพิ่มขึ้น
- ๓.๓) จำนวนกลไกของการติดตาม ตรวจสอบ กำกับดูแล และการเฝ้าระวังที่ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
- ๓.๔) ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่อย่างเหมาะสม รวมทั้งการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตาราง ขั้นตอนการดำเนินการ

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนาศักยภาพภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ

รัฐบาลปัจจุบันได้พยายามหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้อย่างจริงจังและเกิดผลสัมฤทธิ์มากกว่าช่วงที่ผ่านมา สังเกตได้จากในช่วง ๔๑ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๖) พื้นที่ป่าไม้ลดลงประมาณ ๓๖.๔๕ ล้านไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๘.๙ แสนไร่ ในขณะที่ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๗ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ หรือในช่วงรัฐบาล พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา พบว่ามีการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ทั้งหมดประมาณ ๑๑๐,๕๙๕ ไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๓๖,๘๖๕ ไร่ ซึ่งมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญกับช่วงก่อนหน้าโดยมีอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ น้อยที่สุดตั้งแต่มีการรายงานข้อมูลของกรมป่าไม้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ซึ่งเกิดจากการบังคับใช้กฎหมายอย่างเด็ดขาดของเจ้าหน้าที่ป่าไม้โดยการสนับสนุนของเจ้าหน้าที่ของฝ่ายความมั่นคง อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยก็ยังไม่สามารถหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างเด็ดขาด ในขณะเดียวกัน ผลจากนโยบายการปฏิรูประบบราชการในปี พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการยุบหน่วยงานที่มีบทบาทในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้และบริการประชาชนในระดับภูมิภาคคือ ป่าไม้จังหวัดและป่าไม้อำเภอ แม้ว่าในปัจจุบันได้โอนภารกิจดังกล่าวในบางส่วนให้กับสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดซึ่งมีภารกิจหลักหลายประการเกี่ยวกับการบริหารจัดการและบริการประชาชนด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้การบริการประชาชนและการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างมีส่วนร่วมกับชุมชนท้องถิ่นได้รับผลกระทบ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือการเข้าถึงการบริการภาครัฐของประชาชนในท้องถิ่นยากขึ้นและไม่เอื้อต่อการบริการและการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่น

นอกจากนี้ยังมีปัญหาเกี่ยวกับขวัญกำลังใจของพนักงานเจ้าหน้าที่ซึ่งเกิดจากการสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้งบุคลากรด้านทรัพยากรป่าไม้ไม่เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล อีกทั้งสวัสดิการของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าที่ปฏิบัติงานคุ้มครอง รักษา ทรัพยากรป่าไม้ในภาคสนามยังไม่เหมาะสมเมื่อเทียบกับบุคลากรในสายงานอื่นที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องพัฒนาองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ โดยประกอบด้วย ๕ กิจกรรมย่อยของการปฏิรูป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. ประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีศักยภาพสูงในการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า การปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทั้งระบบ

๒. มีหน่วยงานที่อำนวยความสะดวกในการพิจารณาอนุญาตให้กับประชาชนและการบริการอื่นๆ อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. บุคลากรที่ปฏิบัติงานด้านทรัพยากรป่าไม้มีความเป็นมืออาชีพในงานป่าไม้ มีความเหมาะสมกับตำแหน่งงาน และได้รับความเป็นธรรมในการสรรหา การบรรจุ และการแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งต่างๆ

๔. สวัสดิการของบุคลากรหรือเจ้าหน้าที่พิทักษ์ป่าที่ปฏิบัติงานคุ้มครอง รักษา ทรัพยากรป่าไม้ในภาคสนาม มีความเหมาะสมกับลักษณะงานที่ปฏิบัติ และไม่น้อยกว่าบุคลากรสายงานอื่นที่มีลักษณะงานคล้ายคลึงกัน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																									
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนาศักยภาพภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)															ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓						๔				
๑. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																									
๑.๑ พัฒนาศักยภาพภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																			ทส. กอ.รมน. กท. ก.พ.ร. ก.พ. ตร.	ตามข้อมูลรายกิจกรรม	เงินงบประมาณ	- ประเทศไทยมีหน่วยงานที่มีศักยภาพสูงในการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า การปราบปราม การกระทำ ความผิดเกี่ยวกับ ทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทั้งระบบ - มีหน่วยงานที่อำนวยความสะดวก	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																															
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																															
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																															
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
																										ทส. กห. ก.พ.ร.				อย่างยิ่งกรณีของ การบุกรุกรายใหญ่ หรือผู้มีอิทธิพล - หยุดยั้งและ ป้องกันการทำลาย ทรัพยากรป่าไม้ใน พื้นที่เป้าหมายได้ อย่างชัดเจนโดยมี อัตราการลดลงของ พื้นที่ป่าไม้ ไม่มากกว่าปีก่อน หน้าและมีแนวโน้ม ลดลง	(ฉก.ปปม.) โดยมี เจ้าหน้าที่สายงาน กอ. รมน. สนธิกับเจ้าหน้าที่ ป่าไม้, ตำรวจ, ฝ่ายปกครอง, และฝ่าย กฎหมาย เข้าปฏิบัติงาน ครอบคลุมพื้นที่ประเทศ ไทยได้อย่างรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพ ภายใต้การ ควบคุม อำนวยการ ประสานงาน และกำกับ ดูแลของ ศปป.๔ กอ. รมน. - อัตราการลดลงของ พื้นที่ป่าไม้ไม่มากกว่าปี ก่อนหน้าและมีแนวโน้ม ลดลง - รายงานการประเมินผล การดำเนินงานตาม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																									
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
																									โครงสร้างที่ปรับปรุง
๑.๑.๒. ปรับปรุงโครงสร้างของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้มีศักยภาพใน การปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ทั้งระบบ																		หลัก ทส. สนับสนุน ก.พ.ร. ตร. กห. มท.	๔๐	เงินบ ประมาณ	- มีหน่วยงานใน สังกัดกระทรวง ทรัพยากร ธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อม ที่มี ศักยภาพในการ ปราบปรามการ กระทำความผิด เกี่ยวกับทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม ทั้งระบบ และ สามารถรองรับการ ถ่ายโอนภารกิจ จาก ตร. อย่างมี ประสิทธิภาพ - หยุดยั้งและ	- โครงสร้างที่ปรับปรุง ของกระทรวง ทรัพยากรธรรมชาติ และ สิ่งแวดล้อมได้รับการ อนุมัติภายใน ๒ ปี - จำนวนคดีที่เกี่ยวข้อง กับทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม ที่เข้าสู่ กระบวนการยุติธรรม - พื้นที่ป่าไม้ที่ได้ ดำเนินการทวงคืนจาก ผู้กระทำผิดกฎหมาย - อัตราการลดลงของ พื้นที่ป่าไม้ไม่มากกว่าปี ก่อนหน้าและ มีแนวโน้มลดลง			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนาศักยภาพภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																												
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๑ พัฒนองค์กรภาครัฐเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																								สนับสนุน ก.พ. ก.พ.ร. และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	เหมาะสม	ประมาณ	คุ้มครอง รักษา ทรัพยากรป่าไม้ใน ภาคสนามมีความ เหมาะสมกับ ลักษณะงานที่ ปฏิบัติ และ ไม่น้อยกว่า บุคลากรสายงาน อื่นที่มีลักษณะ งานคล้ายคลึงกัน	พิทักษ์ป่าที่ปฏิบัติงาน คุ้มครอง รักษาทรัพยากร ป่าไม้ในภาคสนาม - สวัสดิการของ บุคลากรหรือเจ้าหน้าที่ พิทักษ์ป่าที่ปฏิบัติงาน คุ้มครอง รักษา ทรัพยากรป่าไม้ใน ภาคสนามได้รับการ ปรับปรุงให้มีความ เหมาะสมมากขึ้น และ ไม่น้อยกว่าบุคลากรสาย งานอื่นที่มีลักษณะงาน คล้ายคลึงกัน

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทฤษฎีการป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

กฎหมายหลักเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ของประเทศไทยมีหลายฉบับ แต่ละฉบับจะมีเจตนารมณ์ที่แตกต่างกัน ครอบคลุมทั้งการป้องกัน ปราบปราม คุ่มครองรักษา หรือส่งเสริม แต่โดยส่วนใหญ่จะเน้นการคุ้มครองหรือป้องกันมากกว่าการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรป่าไม้ หรือ กฎหมายบางฉบับเป็นอุปสรรคต่อการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนสร้างป่าปลูกเชิงเศรษฐกิจในที่ดินของตนเอง และกฎหมายหลักที่เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังมีข้อจำกัดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าอนุรักษ์ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติหรือมาตรการในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องทำการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายจำนวน ๕ ฉบับ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

กฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องได้รับการปรับปรุงและพัฒนาให้เป็นเครื่องมือสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ ดังนี้

- ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. และอนุบัญญัติ
- ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. และอนุบัญญัติ
- ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติสงวนและ คุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. และอนุบัญญัติ
- ปรับปรุงพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และ อนุบัญญัติให้ทันต่อสถานการณ์และไม่

เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้

- ปรับปรุงพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อป้องกันการออกเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบในเขตป่าไม้ของรัฐ (เช่น ปรับปรุงมาตรา ๘ วรรค ๔ และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี ๖ เดือน (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๒)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุน การหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบ และแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับ การครอบครองหรือใช้ประโยชน์ ที่ดินป่าไม้																	ทส. มท.	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	กฎหมายเกี่ยว กับการป่าไม้และ กฎหมายอื่นที่ เกี่ยวข้องได้รับ การปรับปรุงและ พัฒนาให้เป็น เครื่องมือสนับสนุน การหยุดยั้งการ ทำลายทรัพยากร ป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ ป่าไม้ การจัด ระเบียบและแก้ไข ปัญหาความขัดแย้ง เกี่ยวกับการ ครอบครองหรือ ใช้ประโยชน์ ที่ดินป่าไม้	ตามตัวชี้วัด รายการกิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																	
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																	
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไข																																	
ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้																																	
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน										
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔													
๑.๒.๑ ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. และอนุบัญญัติ																													หลัก ทส. (ปม.) สนับสนุน กค. กษ. มท. พม. กท. และ หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับ กระบวนการ พิจารณา กฎหมาย	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินบ ประมาณ	พระราชบัญญัติป่า ชุมชน พ.ศ. และอนุบัญญัติ ได้ มีการประกาศใช้	การประกาศใช้ พระราชบัญญัติ ป่าชุมชน พ.ศ. และอนุบัญญัติ
๑.๒.๒ ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. และอนุบัญญัติ																													หลัก ทส. (อส.) สนับสนุน	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง	เงินบ ประมาณ	พระราชบัญญัติ อุทยานแห่งชาติ พ.ศ. และ อนุบัญญัติได้มีการ	การประกาศใช้ พระราชบัญญัติอุทยาน แห่งชาติ พ.ศ. และ อนุบัญญัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิกิริยาที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไข
ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																		หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณากฎหมาย	เหมาะสม		ประกาศใช้	
๑.๒.๓ ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติ สงวนและ คุ่มครองสัตว์ป่า พ.ศ. และอนุบัญญัติ																		หลัก ทส. (อส.) สนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณากฎหมาย	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	พระราชบัญญัติ สงวนและ คุ่มครองสัตว์ป่า พ.ศ. และอนุบัญญัติได้มีการประกาศใช้	การประกาศใช้พระราชบัญญัติ สงวนและ คุ่มครองสัตว์ป่า พ.ศ. และอนุบัญญัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																											
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไข																											
ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔		
๑.๒.๔ ปรับปรุงพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และ อนุบัญญัติให้ทันต่อสถานการณ์และไม่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้																							หลัก ทส. (ปม.) สนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการพิจารณากฎหมาย	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และอนุบัญญัติได้รับการปรับปรุงให้ทันต่อสถานการณ์และไม่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ และมีการประกาศใช้	การประกาศใช้พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และอนุบัญญัติที่ได้ปรับปรุง
๑.๒.๕ ปรับปรุงพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อป้องกันการออกเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินโดยมิชอบในเขตป่าไม้ของรัฐ (เช่น ปรับปรุงมาตรา ๘ วรรค ๔ และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)																							หลัก มท. สนับสนุน หน่วยงานที่	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินได้มีการปรับปรุงเพื่อป้องกันการออกเอกสารแสดงสิทธิ	การประกาศใช้พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินที่ได้มีการปรับปรุง

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๒ พัฒนากฎหมายเพื่อสนับสนุนการหยุดยั้งการทำลายทรัพยากรป่าไม้ การเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ การจัดระเบียบและแก้ไข																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
ปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
				ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
				๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
				๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่

จากรายงานข้อมูลพื้นที่ป่าไม้ของกรมป่าไม้พบว่า พื้นที่ป่าไม้ลดลงในช่วง ๔๔ ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. ๒๕๑๖ – ๒๕๕๙) ประมาณ ๓๖.๓๙ ล้านไร่ หรือเฉลี่ยปีละประมาณ ๘๒๗,๐๙๓ ไร่ และมีแนวโน้มลดลง โดยเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึง ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ จะพบว่า การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ป่าไม้ของประเทศไทยสามารถแบ่งออกได้เป็นสองช่วง เนื่องจากมาตราส่วนข้อมูลที่ใช้ในการวิเคราะห์มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๑๖ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๔๑ รวมระยะเวลา ๒๖ ปี พื้นที่ป่าลดลงจาก ๑๓๙ ล้านไร่ เหลือ ๘๑ ล้านไร่ หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ ๒.๒ ล้านไร่ต่อปี และช่วง ปี พ.ศ. ๒๕๔๑ ถึงปี พ.ศ. ๒๕๕๙ รวมระยะเวลา ๑๙ ปี พื้นที่ป่าลดลงจากประมาณ ๑๐๖.๓๒ ล้านไร่ เหลือ ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ หรือคิดเป็นอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าประมาณ ๒.๔ แสนไร่ต่อปี จากการลดลงของพื้นที่ป่าจำนวนมากในระยะเวลาที่ผ่านมา มีผลกระทบต่อความสมบูรณ์ของระบบนิเวศป่าไม้และสถานภาพของพืชและสัตว์หลายชนิด โดยบางชนิดได้สูญพันธุ์ไปแล้วและบางชนิดเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ หายาก และถูกคุกคาม รวมถึงเป็นสาเหตุสำคัญในการเกิดภัยธรรมชาติของประเทศ เช่น ภัยแล้ง และอุทกภัย

สาเหตุหลักของการลดลงของพื้นที่ป่า (Deforestation) และการทำให้ป่าเสื่อมโทรม (Degradation) โดย UN-REDD (๒๐๑๓) พบว่า ปัจจุบันจำนวนประชากรในประเทศไทยมีอัตราเพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจของประเทศอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้ประชาชนมีความต้องการใช้ประโยชน์จากป่าไม้มากขึ้นจนเกินขีดความสามารถที่รองรับได้ โดยมีการใช้ประโยชน์จากป่าไม้ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การใช้พื้นที่ป่าเพื่อการเกษตร การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าเพื่อเป็นพื้นที่สำหรับท่องเที่ยว โดยสร้างเป็นสถานที่พักผ่อน สถานที่ตากอากาศ สนามกอล์ฟ รวมถึงการซื้อที่ดินเพื่อการเก็งกำไร เป็นต้น

ดังนั้น จึงจำเป็นต้องหยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการเชิงพื้นที่ทั้งระบบ และมีการนำเทคโนโลยีมาติดตามตรวจสอบอย่างทันการณ์ รวมทั้งสร้างมาตรการป้องกันอย่างยั่งยืนด้วย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้ได้อย่างชัดเจนโดยมีอัตราการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ไม่มากกว่าปีก่อนหน้าและมีแนวโน้มลดลง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																								
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลาย ทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่																		ทส. มท. กษ. วท.	ตาม ข้อมูลราย กิจกรรม	- เงินบ ประมาณ - เงิน นอกงบ ประมาณ	หยุดยั้งและป้องกัน การทำลาย ทรัพยากรป่าไม้ได้ อย่างชัดเจนโดยมี อัตราการลดลงของ พื้นที่ป่าไม้ไม่ มากกว่าปีก่อนหน้า และ มีแนวโน้มลดลง	ตามตัวชี้วัด รายการกิจกรรม		
๑.๓.๑ กำหนดและมอบหมาย ผู้รับผิดชอบทั้งหน่วยงาน ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการกำกับ ดูแลพื้นที่ป่าไม้เชิงบูรณาการไม่ให้เกิด การบุกรุกทำลาย (ประกอบด้วย อธิบดี/ ผู้ว่าราชการจังหวัด/ผู้อำนวยการสำนัก และหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง)																		หลัก ทส. มท. สนับสนุน หน่วยงาน อื่นที่กำกับ ดูแลที่ดิน ของรัฐ	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินบ ประมาณ	- พื้นที่ป่าไม้ของ รัฐทุกแห่ง มีการกำหนดและ มอบหมาย ผู้รับผิดชอบทั้ง หน่วยงาน ส่วนกลางและ ส่วนภูมิภาค - หยุดยั้งและ	- เอกสารการกำหนด และมอบหมายงานทุกปี - อัตราการลดลงของ พื้นที่ป่าไม้ในการกำกับ ดูแลของผู้ที่ได้รับการ กำหนดและมอบหมาย งานจะต้องมีอัตราไม่ มากกว่าปีก่อนหน้าและมี แนวโน้มลดลง		

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔			๑	๒			๓			๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																						
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๓ หยุดยั้งและป้องกันการทำลายทรัพยากรป่าไม้เชิงพื้นที่																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๓.๕ จัดทำแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้เพื่อการตัดสินใจบริหารจัดการในทุกมิติ																		หลัก ทส. (ปม. อส. ทช.) กษ. วท. <u>สนับสนุน</u> หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๒๒.๐๐	เงินงบ ประมาณ	มีแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐทุกประเภทที่เหมาะสมสำหรับการตัดสินใจบริหารจัดการที่ดินป่าไม้ในทุกมิติ	มีแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐทุกประเภทเพื่อการตัดสินใจบริหารจัดการในทุกมิติ

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

ปี พ.ศ. ๒๕๕๙ ประเทศไทยมีพื้นที่ที่ยังคงมีสภาพป่าไม้ประมาณ ๑๐๒.๑๗ ล้านไร่ คิดเป็นร้อยละ ๓๑.๕๘ ของพื้นที่ประเทศ ในขณะที่ร่างกรอบยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) นโยบายป่าไม้แห่งชาติ (เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) กำหนดเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าไม้ในประเทศทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ โดยประกอบด้วยป่าเพื่อการอนุรักษ์ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ประเทศและป่าเพื่อเศรษฐกิจไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๕ ของพื้นที่ประเทศ ดังนั้น ประเทศไทยจะต้องเพิ่มพื้นที่ป่าไม้อีกไม่น้อยกว่า ๒๗.๒๔ ล้านไร่

การกำหนดให้มีพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศอย่างน้อยในอัตราร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศอย่างชัดเจนโดยคณะกรรมการนโยบายป่าไม้แห่งชาติ เมื่อ ปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ได้กำหนดจากการบูรณาการหลักวิชาการด้านวิทยาศาสตร์ เศรษฐศาสตร์ และสังคมศาสตร์ บนพื้นฐานหลักการใช้ที่ดิน หลักการจัดการป่าไม้ และหลักการจัดการลุ่มน้ำ และได้จำแนกป่าไม้ออกเป็น ๒ ประเภทตามวัตถุประสงค์ ได้แก่

- ป่าเพื่อการอนุรักษ์ กำหนดไว้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่หายากและป้องกันภัยธรรมชาติต่างๆ เช่น น้ำท่วมและการพังทลายของดิน ตลอดจนเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย และนันทนาการของประชาชน (ป่าต้นน้ำลำธาร อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า สวนรุกขชาติ สวนพฤกษศาสตร์ และเขตอนุรักษ์อื่นๆ ทางด้านปกป้องสิ่งแวดล้อม) และ
- ป่าเพื่อเศรษฐกิจ กำหนดไว้เพื่อการผลิตไม้และของป่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจ

อย่างไรก็ตามเป้าหมายพื้นที่ป่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศไทย กำหนดอย่างชัดเจนบนข้อมูลพื้นฐานทางวิชาการ และสถานการณ์ประเทศเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๖๔ ซึ่ง ณ ขณะนั้น เป้าหมายพื้นที่ป่าไม้ที่กำหนดได้กำหนดบนพื้นฐานพื้นที่ป่าในที่ดินของรัฐภายใต้กฎหมายแต่ละฉบับ และป่าเพื่อเศรษฐกิจได้มุ่งเน้นไปยังพื้นที่ป่าธรรมชาติที่มีการใช้ประโยชน์ในรูปแบบเนื้อไม้ในเขตที่กำหนดให้ใช้ประโยชน์ได้และสามารถอนุญาตให้สัมปทานทำไม้กับภาคเอกชน แต่ในปัจจุบันประเทศไทยได้มีการยกเลิกสัมปทานทำไม้ในป่าธรรมชาติแล้วตั้งแต่วันที่ ๑๗ มกราคม ๒๕๖๒ ดังนั้น การใช้ประโยชน์ในรูปแบบเนื้อไม้จึงมุ่งไปยังพื้นที่ไม้จากสวนป่าเพื่อเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตามยังไม่มีผลงานวิจัยที่แสดงถึงความเหมาะสมของ “ร้อยละ ๔๐” ภายใต้บริบทประเทศไทยในปัจจุบัน (ขวัญชัย, ๒๕๕๙, ขวัญชัย, ๒๕๖๐)

จากข้อมูลข้างต้น แผนการปฏิรูปประเทศฉบับนี้ จึงมีความมุ่งหวังที่จะเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ของชาติ ให้มีอย่างน้อยในอัตราร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศตามกรอบยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี ภายใต้บริบทของสถานการณ์ประเทศในปัจจุบัน และการมุ่งสู่ปัจจัยของความสำเร็จในการเพิ่มพื้นที่ป่าให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด ได้แก่ ๑) การทำให้ป่าเสื่อมโทรมหรือเขาหัวโล้นในที่ดินป่าไม้ของรัฐเปลี่ยนเป็นพื้นที่ป่าไม้ที่มีลักษณะสมบูรณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนดในปัจจุบัน ๒) การเพิ่มสวนป่าเศรษฐกิจนอกเขตป่าไม้ของรัฐ และในเขตป่าไม้ของรัฐที่ได้รับอนุญาต และ ๓) การหยุดยั้งการลดลงของพื้นที่ป่าของรัฐที่เกิดจากการบุกรุกอย่างผิดกฎหมาย โดยสรุปกรอบแนวทางการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้จำแนกตามประเภทของป่าตามนโยบายได้ดังนี้

- ๑) ป่าเพื่อการอนุรักษ์ กำหนดไว้เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ดิน น้ำ พันธุ์พืช พันธุ์สัตว์ที่หายาก และป้องกันภัยธรรมชาติต่างๆ หรือมีสภาพธรรมชาติที่สวยงาม หรือมีจุดเด่นเฉพาะตัว ซึ่งในการจัดการป่าเพื่อการอนุรักษ์ต้องอาศัย

พื้นฐานทางนิเวศวิทยาเป็นหลักสำคัญโดยมีหลักการที่สำคัญ คือ ให้คงไว้ซึ่งสภาพธรรมชาติให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ โดยพยายามให้กระทบต่อระบบธรรมชาติน้อยที่สุดเพื่อรักษาดุลยภาพ (dynamic equilibrium) ของระบบเอาไว้ การใช้ประโยชน์จึงควรกระทำเท่าที่จำเป็นตามศักยภาพของพื้นที่ (carrying capacity) เท่านั้น ตลอดทั้งเพื่อประโยชน์ในการศึกษา การวิจัย และนันทนาการของประชาชน

ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๐) พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ที่ประกอบด้วย อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ สวนรุกขชาติ พื้นที่เตรียมการอุทยานแห่งชาติ พื้นที่เตรียมการเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า พื้นที่เตรียมการเขตห้ามล่าสัตว์ป่า มีประมาณร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่ประเทศ แต่อย่างไรก็ตามในพื้นที่เหล่านี้บางส่วนมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมหรือภูเขาหัวโล้นอยู่ด้วย ทำให้พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ที่สมบูรณ์ที่แท้จริงมีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ ๒๒ ของพื้นที่ประเทศ ดังนั้นหากสามารถฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมหรือภูเขาหัวโล้นในเขตป่าเพื่อการอนุรักษ์ได้สำเร็จทั้งหมดแล้ว ประเทศไทยจะต้องเพิ่มพื้นที่ป่าอนุรักษ์อีกไม่น้อยกว่า ๑๐.๓๓ ล้านไร่ หรือร้อยละ ๓.๑๙ ของพื้นที่ประเทศ จึงจะบรรลุเป้าหมายที่นโยบายกำหนดให้มีไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๕ ของพื้นที่ประเทศ หรือ ประมาณ ๘๐.๘๘ ล้านไร่ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐) ดังนั้นจึงสามารถสรุปแนวทางการเพิ่มป่าเพื่อการอนุรักษ์จำนวน ๒ แนวทางที่สำคัญ คือ

- ฟื้นฟูป่าเสื่อมโทรมหรือภูเขาหัวโล้นโดยดำเนินการในพื้นที่แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญก่อน เพื่อเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ไม่น้อยกว่าขอบเขตพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ที่ได้ประกาศไว้แล้ว

- การนำพื้นที่ป่าอื่นๆ เช่น ป่าสงวนแห่งชาติ หรือ พื้นที่ป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ ในส่วนที่มีลักษณะเป็นป่าเพื่อการอนุรักษ์ตามหลักวิชาการ เช่น แหล่งต้นน้ำลำธารที่สำคัญ มาพิจารณาผนวกรวมกับพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์เดิมที่มีอยู่แล้ว อย่างไรก็ตาม ต้องคำนึงถึงความจำเป็นของการจัดพื้นที่ป่าบางส่วนให้เป็นป่าชุมชนเพื่อเป็นแนวเขตกันชนของป่าเพื่อการอนุรักษ์ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมและสร้างความตระหนักในการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ของประชาชนด้วย

๒) สวนป่าเศรษฐกิจ เป็นพื้นที่สวนป่าที่กำหนดไว้เพื่อการผลิตไม้และของป่าเพื่อประโยชน์ในทางเศรษฐกิจทั้งในที่ดินกรรมสิทธิ์ของเอกชนตามประมวลกฎหมายที่ดินหรือที่ดินนอกเขตป่าไม้ของรัฐอื่นๆ และเขตป่าไม้ของรัฐที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ตามกฎหมาย และเขตพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์จะสร้างสวนป่าเศรษฐกิจ

เมื่อวิเคราะห์สถานภาพด้านพื้นที่ป่าทั้งป่าเพื่อการอนุรักษ์และป่าเพื่อเศรษฐกิจในปัจจุบันแล้ว พื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจคือพื้นที่สำคัญที่จะทำให้มีโอกาสบรรลุเป้าหมายพื้นที่ป่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศไทยมากที่สุด

๓) ป่าชุมชน คือ พื้นที่นอกเขตป่าเพื่อการอนุรักษ์ที่กรมป่าไม้ได้มีการจัดตั้งตามพระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และ พระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ หรือพื้นที่อื่นของรัฐที่ประสงค์นำมาจัดตั้งป่าชุมชน และรวมถึงป่าชุมชนตามที่บัญญัติในร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. เมื่อมีการประกาศใช้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. ป่าเพื่อการอนุรักษ์ สวนป่าเศรษฐกิจ และป่าชุมชน มีจำนวนเพิ่มขึ้นที่สนองตอบต่อเป้าหมายของนโยบายการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศไทย

๒. พื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชนมีจำนวนเพิ่มขึ้น

๓. อุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตผลจากป่าไม้และสมุนไพรมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น

๔. ผลกระทบต่อมวลรวมภาคป่าไม้ของประเทศเพิ่มขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย																		ทส. วท. มท. กษ. กค. กท. พม. อก. พณ. สธ. และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ตาม ข้อมูลราย กิจกรรม	- เงินงบประมาณ - เงินนอกงบประมาณ ประมาณ - เงินช่วยเหลือ	- ป่าเพื่อการอนุรักษ์ สวนป่าเศรษฐกิจ ป่าชุมชน และพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน มีจำนวนเพิ่มขึ้น - อุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตผลจากป่าไม้และสมุนไพรมีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้น - ผลิตภัณฑ์มวลรวมภาคป่าไม้ของประเทศเพิ่มขึ้น	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม
๑.๔.๑ พื้นฟูพื้นที่ป่าไม้เชิงพื้นที่ - จำแนกพื้นที่และจัดทำแผนที่ป่าเสื่อมโทรมและภูเขาหัวโล้นเพื่อการ																		หลัก ทส. (ปม. อส. ทช.)	พิจารณา จัดสรรงบประมาณ - เงิน	- เงินงบประมาณ ประมาณ - เงิน	- มีแผนที่แสดงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและภูเขาหัวโล้น	- มีแผนที่แสดงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรมและภูเขาหัวโล้นสำหรับการฟื้นฟู

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
ฟื้นฟูทั่วประเทศ - ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่เป้าหมาย อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน + กิจกรรมฟื้นฟูพื้นที่ ป่าเสื่อมโทรมและภูเขาหัวโล้น โดย ดำเนินการในพื้นที่ต้นน้ำลำธารที่ สำคัญก่อนแล้วดำเนินการในพื้นที่ อื่นๆ ต่อไป + กิจกรรมฟื้นฟูป่าในพื้นที่ทวงคืน + กิจกรรมเตรียมกล้าไม้ชุมชนเพื่อ การฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ในพื้นที่ เป้าหมาย																		วท. <u>สนับสนุน</u> หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	อย่าง เหมาะสม	นอกงบ ประมาณ - เงิน ช่วยเหลือ	หัวไลน์สำหรับ การฟื้นฟูอย่าง ต่อเนื่องและ มีประสิทธิภาพ - ประชาชนส่วน ใหญ่ทราบเขต ฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ ของประเทศและ จังหวัด - ป่าเสื่อมโทรมและ ภูเขาหัวโล้นได้รับ การฟื้นฟูอย่าง ต่อเนื่องและ มีประสิทธิภาพ	ในประเทศไทย - มีเอกสารทางราชการ ที่แสดงการประกาศ เขตฟื้นฟูพื้นที่ป่าไม้ของ ประเทศและจังหวัด และมีการ ประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนทราบใน รูปแบบต่างๆ - พื้นที่ป่าเสื่อมโทรม และภูเขาหัวโล้นที่ได้รับ การฟื้นฟู ดังนี้ + ป่าเสื่อมโทรม และภูเขาหัวโล้นใน พื้นที่ป่าเพื่อ การอนุรักษ์ ในเขต ภาคเหนือและพื้นที่ อื่นๆ ได้รับการฟื้นฟู			

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													</

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																								
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ปี โดยอาจพิจารณาจากยุทธศาสตร์ และแผนงาน การส่งเสริมไม้ เศรษฐกิจแบบครบวงจร (พ.ศ. ๒๕๖๑ -๒๕๗๙) รวมทั้ง นโยบายและแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง - ดำเนินการตามแผนงานอย่างมี ประสิทธิภาพ																		หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	เหมาะสม	นอกงบ ประมาณ - เงิน ช่วยเหลือ	เหมาะสมและ ยั่งยืนเพิ่มขึ้น	- กลไกทางนโยบาย เช่น มติคณะรัฐมนตรีที่เป็น อุปสรรคต่อการเพิ่มพื้นที่ สวนป่าเศรษฐกิจได้รับ การปรับปรุง - อ.อ.ป. ส่งเสริมและ สนับสนุนการเพิ่มสวนป่า เศรษฐกิจในที่ดินเอกชน ไม่น้อยกว่า ๒๕,๐๐๐ ไร่ ต่อปี - ปม. ส่งเสริมและ สนับสนุนการเพิ่ม สวนป่าเศรษฐกิจใน ที่ดินเอกชนไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่ต่อปี - ปม. ส่งเสริมและ สนับสนุนการเพิ่มสวน ป่าเศรษฐกิจโดย		

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			</

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔		
๑.๔.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ สีเขียวในเขตเมืองและชุมชน - สนับสนุนกล้าไม้สำหรับนำไปปลูก เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวในเขตเมืองและ ชุมชน (ปม.) - ส่งเสริมการเพิ่มพื้นที่สีเขียว ในเขตเมืองและชุมชน																							หลัก ทส. (ปม. อส. ทช.) มท. กษ. กค. พม. กทผ. สนับสนุน หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๔๕๐.๐๐	- เงินงบ ประมาณ - เงิน นอกงบ ประมาณ - เงิน ช่วยเหลือ	ประเทศไทยมี พื้นที่สีเขียวในเขต เมืองและชุมชน เพิ่มขึ้นไม่น้อย กว่า ๒๐๐,๐๐๐ ไร่	พื้นที่สีเขียวในเขตเมือง และชุมชน
๑.๔.๕ สนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ ผลิตผลจากป่าไม้และสมุนไพรครบ วงจร เช่น - อุตสาหกรรมก่อสร้าง - อุตสาหกรรมเครื่องเรือนและ ผลิตภัณฑ์ไม้ - อุตสาหกรรมพลังงาน - อุตสาหกรรมโรงไฟฟ้าชีวมวล																							หลัก ทส. (ปม.) อก. พณ. สธ. กค.	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	- เงินงบ ประมาณ - เงิน นอกงบ ประมาณ - เงิน ช่วยเหลือ	- ผลิตภัณฑ์มวล รวมภาคป่าไม้ของ ประเทศเพิ่มขึ้น - อุตสาหกรรมที่ ใช้ผลิตผลจากป่า ไม้และสมุนไพรมี อัตราการขยายตัว เพิ่มขึ้น	- ผลิตภัณฑ์มวลรวม ภาคป่าไม้ของประเทศ เพิ่มขึ้น - กลไกทางนโยบาย เช่น มติคณะรัฐมนตรี ได้รับการทบทวนหรือ ปรับปรุงให้เหมาะสม

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๔ เพิ่มและพัฒนาพื้นที่ป่าไม้ให้ได้ตามเป้าหมาย

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
- อุตสาหกรรมเยื่อและกระดาษ - อุตสาหกรรมการผลิตสารเคมีจากพืช - อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ผลิตจากไม้ - อุตสาหกรรมอื่นๆ ที่ผลิตจากวัตถุดิบที่ไม่ใช่ไม้ - อุตสาหกรรมสมุนไพร - อุตสาหกรรมอื่นๆ ในสวนป่าเศรษฐกิจ																			สนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			- มีกลไกทางนโยบาย เช่น มติคณะรัฐมนตรีที่เอื้อต่อการสนับสนุนอุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตภัณฑ์จากป่าไม้และสมุนไพรครบวงจร	- อัตราการขยายตัวของอุตสาหกรรมที่ใช้ผลิตภัณฑ์จากป่าไม้และสมุนไพร - พื้นที่สวนป่าเศรษฐกิจและปริมาณผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองป่าไม้ (Forest Certification) เพิ่มขึ้น

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๕ ผลักดันพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นมรดกโลก

เป็นการนำเสนอพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลกทางวัฒนธรรมและทางธรรมชาติ ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่มรดกโลกทางธรรมชาติในประเทศไทยเพียง ๒ แห่ง ได้แก่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่-ห้วยขาแข้ง และ ผืนป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่นั้นในช่วงการดำเนินงานตามแผนปฏิรูปฯ จึงควรมีการพยายามเพิ่มพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์เป็นมรดกโลกทางธรรมชาติ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

พื้นที่ป่าไม้ได้รับการประกาศให้อยู่ในเอกสารบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative list) เพื่อรับรองเป็นมรดกโลกไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๕ ผลักดันพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นมรดกโลก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๕ ผลักดันพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นมรดกโลก																		หลัก ทส. สนับสนุน กต.	๒๔.๐๐	- เงินงบประมาณ - เงินนอกงบประมาณ	พื้นที่ป่าไม้ได้รับการประกาศให้อยู่ในเอกสารบัญชีรายชื่อเบื้องต้น (Tentative list) เพื่อรับรองเป็นมรดกโลกไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง	- มีรายงานวิเคราะห์ข้อดี/ข้อเสียของการขึ้นทะเบียนพื้นที่ป่าเป็นมรดกโลก และประโยชน์ที่ประเทศไทยจะได้รับ - คณะกรรมการมรดกโลกได้รับเอกสารเบื้องต้น (Tentative list) เพื่อนำเสนอขึ้นทะเบียนมรดกโลกไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง
๑.๕.๑ เสนอพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามันเป็นมรดกโลก																		หลัก ทส. สนับสนุน กต.	๑๑.๐๐	- เงินงบประมาณ - เงินนอกงบประมาณ	ตามข้อ ๑.๕	ตามข้อ ๑.๕

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๕ ผลักดันพื้นที่ป่าไม้ให้เป็นมรดกโลก

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๕.๒ ผลักดันพื้นที่กลุ่มป่า แก่งกระจานเป็นมรดกโลก																		หลัก ทส. สนับสนุน กต.	๓.๐๐	- เงินงบ ประมาณ - เงิน นอกงบ ประมาณ	ตามข้อ ๑.๕	ตามข้อ ๑.๕
๑.๕.๓ ผลักดันพื้นที่ ป่าอนุรักษ์เป็นมรดกโลก																		หลัก ทส. สนับสนุน กต.	๑๐.๐๐	- เงินงบ ประมาณ - เงิน นอกงบ ประมาณ	ตามข้อ ๑.๕	ตามข้อ ๑.๕ - มีพื้นที่เตรียมการ ผลักดันให้เป็นมรดกโลก ทางธรรมชาติไม่น้อย กว่า ๒ แห่ง

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๖๐) มีบุคคลครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาต ไม่น้อยกว่า ๑๕ ล้านไร่ โดยจำแนกเป็นพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมายและนโยบาย (อุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และ สวนรุกขชาติ) ประมาณ ๕,๙๙๐,๒๖๙ ไร่ ซึ่งพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์เหล่านี้ประกอบด้วยผู้ครอบครองพื้นที่ก่อนปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ จำนวน ๓,๖๕๑,๕๐๖ ไร่ และผู้ครอบครองพื้นที่หลังปี พ.ศ. ๒๕๔๕ – ๒๕๔๖ (ผู้ครอบครองรายใหม่) จำนวน ๒,๓๓๘,๗๖๓ ไร่ (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, ๒๕๖๐) ที่เหลืออีกประมาณ ๙ ล้านไร่ เป็นป่าสงวนแห่งชาติ และที่ดินป่าไม้ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔

การที่มีการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ของรัฐโดยไม่ได้รับอนุญาตก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชนผู้ครอบครองมาโดยตลอด และพื้นที่บางแห่งได้มีการบุกรุกขยายพื้นที่เข้าไปในเขตป่าด้วย ในขณะที่กฎหมายและกลไกทางนโยบายในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขปัญหาผู้ครอบครองที่ดินป่าไม้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น กฎหมายหลักที่เป็นเครื่องมือในการบริหารจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์ ได้แก่ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ ยังมีข้อจำกัดในการแก้ปัญหาเกี่ยวกับผู้ครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าอนุรักษ์ เนื่องจากไม่มีบทบัญญัติหรือมาตรการในการแก้ปัญหาอย่างเหมาะสม อีกทั้งที่ผ่านมาการบังคับใช้กฎหมายยังขาดประสิทธิภาพ ในขณะที่มติดคณะรัฐมนตรีมีจำนวนมากและมีเนื้อหาที่ขัดแย้งกันและมีประชาชนบางส่วนได้รับสิทธิประโยชน์จากกลไกหรือเครื่องมือในการแก้ปัญหาแล้ว อีกทั้งมีการขึ้นทะเบียนประชาชนตามมติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ บางส่วน แต่ยังเหลืออีกจำนวนมาก ซึ่งเมื่อรวบรวมมติดคณะรัฐมนตรีที่มุ่งแก้ปัญหาที่ดินในเขตป่าไม้ หรือที่เกี่ยวข้องกับมติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ แล้ว พบว่ามีไม่น้อยกว่า ๘ มติดคณะรัฐมนตรี ที่ผ่านมานโยบายแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับที่ดินป่าไม้ขาดความยั่งยืนและชัดเจนในทางปฏิบัติ การแก้ปัญหาที่ผ่านมารัฐบาลได้กำหนดนโยบายเพื่อแก้ปัญหาหลายประการ แต่มีการเปลี่ยนแปลงบ่อยตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือผู้บริหารประเทศ โดยส่วนใหญ่จะเป็นนโยบายที่มีลักษณะผ่อนปรนหรือบรรเทาปัญหาชั่วคราวเท่านั้น อีกทั้งยังมีลักษณะหวั่นผลทางการเมือง ในขณะที่ประชาชนมีความต้องการที่ดินป่าไม้เพื่อมาใช้ประโยชน์มากขึ้น ทำให้ปัญหาที่ดินป่าไม้มีความรุนแรงและไม่ได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืน ตัวอย่างนโยบาย ที่มีลักษณะเป็นมติดคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาที่ดินป่าไม้ที่ผ่านมาหลายประการ โดยนโยบายบางส่วนมีแนวทางที่พยายามใช้อำนาจทางการบริหารยกเว้นการปฏิบัติตามกฎหมาย เช่น มติดคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๔๑ เป็นต้น

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. พื้นที่ป่าไม้ที่มีราษฎรครอบครองหรือใช้ประโยชน์โดยไม่ได้รับอนุญาตตามกฎหมายเกี่ยวกับการป่าไม้ได้รับการจัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งอย่างเหมาะสมและเป็นธรรมตามกฎหมาย
๒. พื้นที่ป่าไม้ที่มีการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) มีการจัดการที่เหมาะสม
๓. ผลกระทบต่อระบบนิเวศป่าไม้และสิ่งแวดล้อมจากการใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าไม้ไม่เหมาะสมลดลง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญห ความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้																			หลัก ทส. สนับสนุน มท. กษ.	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	- พื้นที่ป่าไม้ที่มี ราษฎรครอบครอง หรือใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้รับ อนุญาตตาม กฎหมายเกี่ยวกับ การป่าไม้ได้รับการ จัดระเบียบและ แก้ไขปัญหาคความ ขัดแย้งอย่าง เหมาะสมและเป็น ธรรมตามกฎหมาย - พื้นที่ป่าไม้ที่มี การจัดที่ดินทำกิน ให้ชุมชนตาม นโยบาย คณะกรรมการ นโยบายที่ดิน แห่งชาติ (คทช.) มี การจัดการที่	ตามตัวชี้วัดรายกิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔			๑	๒			๓			๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								</

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
การครอบครองหรือใช้ประโยชน์ ที่ดินป่าไม้																						อส. ทช.) <u>สนับสนุน</u> หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	๒๔๘.๐๐ (ปม.)		หรือใช้ประโยชน์ โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามกฎหมาย เกี่ยวกับการ ป่าไม้ได้รับการจัด ระเบียบและแก้ไข ปัญหาความขัดแย้ง อย่างเหมาะสมและ เป็นธรรมตาม กฎหมาย ตามเป้าหมายดังนี้ + พื้นที่ป่าเพื่อ การอนุรักษ์ ไม่น้อยกว่าร้อย ละ ๗๐ (ถ้ามี การปรับปรุง กฎหมาย	ประโยชน์โดยไม่ได้รับ อนุญาตตามกฎหมายที่ ได้รับการจัดระเบียบ และแก้ไขปัญหาความ ขัดแย้งอย่างเหมาะสม และเป็นธรรมตาม กฎหมาย ตามเป้าหมาย ดังนี้ + พื้นที่ป่าเพื่อการ อนุรักษ์ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๗๐ (ถ้ามีการ ปรับปรุงกฎหมายหรือ มติคณะรัฐมนตรีที่ เกี่ยวข้อง) + พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ และป่าไม้ตาม พระราชบัญญัติ ป่าไม้ พุทธศักราช

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๖ จัดระเบียบและแก้ไขปัญหาความขัดแย้งเกี่ยวกับการครอบครองหรือใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๗ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

ปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ของแผนการปฏิรูปประสบความสำเร็จคือ การมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ตามแนวทางพระราชรัฐ และการสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ โดยมีเป้าหมายที่สำคัญคือ การพยายามให้ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศมีส่วนร่วมกับรัฐในการจัดการทรัพยากรป่าไม้อย่างเป็นรูปธรรม และมีบทบาทในการติดตาม และเฝ้าระวังเกี่ยวกับการบุกรุกทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงการมีส่วนร่วมตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ประเทศไทยมีเครือข่ายการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ตามแนวทางพระราชรัฐ และมีกลไกทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรป่าไม้ที่เหมาะสม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๗ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
๑.๗ พัฒนาการมีส่วนร่วม ในการจัดการทรัพยากรป่าไม้																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๗ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																						เกี่ยวข้อง		ช่วยเหลือ		ส่งเสริมและพัฒนา ศักยภาพจำนวน ๖๘ จังหวัด (ปม.) - จำนวนเครือข่าย ป้องกันไฟป่าและรสบท. ไม่น้อยกว่า ๕๕๐ เครือข่ายต่อปี (ปม.) - ตั้งศูนย์ประสานงาน รุกขกร ๕ ศูนย์ (ปี ๖๑) และสร้างเครือข่าย รุกขกร ๔๐๐ เครือข่าย (จังหวัดละ ๑ เครือข่าย ต่อปี) (ปม.) - จำนวนเครือข่าย ไม่ น้อยกว่า ๒๔ จังหวัด ชายฝั่งทะเล (ทช.) - ผลการดำเนินงานของ เครือข่ายฯ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																								
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๗ พัฒนาการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรป่าไม้																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑.๗.๒ พัฒนากลไกทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาทรัพยากรป่า ไม้																		หลัก ทส. (ปม. อส. ทช.) <u>สนับสนุน</u> กค. สป.	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	- เงินบ ประมาณ - เงิน นอกงบ ประมาณ - เงิน ช่วยเหลือ	มีกลไกทาง เศรษฐศาสตร์เพื่อ สนับสนุนการ พัฒนาทรัพยากรป่า ไม้นำร่องในแต่ละ ภูมิภาคและขยาย ผลอย่างเป็น รูปธรรม	- พื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ นำร่องไม่น้อยกว่า ๔ แห่ง มีกลไกทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ทรัพยากรป่าไม้ (อส.) - พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ นำร่องไม่น้อยกว่า ๑ แห่ง มีกลไกทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสนับสนุนการพัฒนา ทรัพยากรป่าไม้ (ปม.)		

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๘ จัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

ปัจจุบันเกิดปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่าในหลายพื้นที่ ซึ่งเกิดจากสัดส่วนของจำนวนสัตว์ป่าและพื้นที่อาศัยไม่เหมาะสม เช่น กรณีของช้าง ลิง และ กระต่าย เป็นต้น ทำให้มีการใช้พื้นที่ระหว่างคนและสัตว์ป่าซ้อนทับกันในบางช่วงเวลา มีผลกระทบทำให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สิน และพืชเกษตร เช่น ในพื้นที่กลุ่มป่ารอยต่อ ๕ จังหวัด และกลุ่มป่าแก่งกระจาน-กุยบุรี ที่มีปัญหาเกี่ยวกับช้างป่า กลุ่มป่าดงพญาเย็น-เขาใหญ่ ที่กำลังเกิดปัญหาเกี่ยวกับกระต่าย รวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับลิงในหลายพื้นที่ทั่วประเทศ ทั้งหมดนี้นำไปสู่การสูญเสียชีวิตของคนและสัตว์ป่าอย่างต่อเนื่อง ดังนั้นจึงควรเร่งหาแนวทางแก้ไขปัญหาเพื่อลดผลกระทบต่างๆโดยเร็วที่สุด อีกทั้งการดำเนินการจัดการสัตว์ป่ายังไม่เกิดคุณภาพของการพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. พื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง
๒. ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง
๒. สัตว์ป่าได้รับการคุ้มครอง รักษา และใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๘ จัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๘ จัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ																	ทส. มท. กษ. กก. ททท.	๑,๓๓๑.๕๖ ๑๖	- เงินงบประมาณ - เงินนอกงบประมาณ - เงินช่วยเหลือ	- พื้นที่ที่มีความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง - ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและสังคมของความขัดแย้งระหว่างคนกับสัตว์ป่าลดลง - สัตว์ป่าได้รับการคุ้มครอง รักษา และใช้ประโยชน์อย่างเหมาะสมเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม
๑.๘.๑ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่าอย่างยั่งยืน - แก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างคนกับ																	หลัก ทส.	๘๔๖.๐๑๑๖	- เงินงบประมาณ - เงิน	- มีพื้นที่ต้นแบบที่ประสบ ความสำเร็จใน	- มีพื้นที่เป้าหมายในการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่าไม่

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๘ จัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
สัตว์ป่า เช่น ช้าง ลิง กระต๊อง ในพื้นที่นำร่องที่มีสถานภาพแตกต่างกัน - สร้างระบบขยายผลความสำเร็จไปในพื้นที่อื่นๆ																		สนับสนุน มท. กษ.		นอกงบประมาณ - เงินช่วยเหลือ	การแก้ไขปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่า - มีระบบขยายผลความสำเร็จไปในพื้นที่อื่นๆ	น้อยกว่า ๖ แห่ง - มีพื้นที่ต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งคนกับสัตว์ป่าไม่น้อยกว่า ๓ แห่ง - มีระบบขยายผลความสำเร็จไปในพื้นที่อื่นๆ
๑.๘.๒ จัดทำแผนคุ้มครองดูแลชนิดสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองที่ใกล้สูญพันธุ์ - จัดทำแผนคุ้มครองดูแลชนิดสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองที่ใกล้สูญพันธุ์ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ชนิด																		หลัก ทส. (อส.) สนับสนุน หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	๕๐.๐๐	เงินงบประมาณ	มีแผนคุ้มครองดูแลชนิดสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองที่ใกล้สูญพันธุ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ชนิด	- แผนคุ้มครองดูแลชนิดสัตว์ป่าสงวนและสัตว์ป่าคุ้มครองที่ใกล้สูญพันธุ์จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ ชนิด ได้รับการอนุมัติให้ดำเนินการ - ผลการประเมินการปฏิบัติตามแผน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๘ จัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑.๘.๓ บริหารจัดการถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าเชิงพื้นที่																	หลัก	๓๙๒.๕๕	- เงินงบประมาณ	- พื้นที่ถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่ามีประสิทธิภาพในการรองรับชนิดและปริมาณสัตว์ป่าอย่างเหมาะสม	- จำนวนพื้นที่ถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่าทุกแห่งได้รับการปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพในการรองรับชนิดและปริมาณสัตว์ป่าอย่างเหมาะสม
- การสำรวจและปรับปรุงถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ป่า โดยการจัดการแหล่งน้ำและแหล่งขยายพันธุ์ให้เหมาะสม																	ทส. (อส.ปม.)	๒๖๔.๕๕	- เงินนอกงบประมาณ	- มีระบบฐานข้อมูลการบริการประชาชนด้านสัตว์ป่า (Wildlife System) ที่เหมาะสม	- มีระบบฐานข้อมูลการบริการประชาชนด้านสัตว์ป่า (Wildlife System) ที่เหมาะสม
- การวางระบบฐานข้อมูลการบริการประชาชนด้านสัตว์ป่า (Wildlife System)																	สนับสนุน	๒๘.๐๐	- เงินช่วยเหลือ	- มีมาตรฐานการจัดการพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และการประเมินผลพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่าตามมาตรฐานที่กำหนด	- มีมาตรฐานการจัดการพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า และการประเมินผลพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่าตามมาตรฐานที่กำหนด
- จัดทำมาตรฐานการจัดการพื้นที่อนุรักษ์สัตว์ป่า																	กก.ทพท.	๑๐๐.๐๐			

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๘ จัดการสัตว์ป่าเพื่อพัฒนาระบบนิเวศ สังคม และเศรษฐกิจ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๘.๔ ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า เชิงอนุรักษ์และเชิงพาณิชย์																		หลัก	๔๓.๐๐	เงินบ ประมาณ	มีการส่งเสริมการ เพาะเลี้ยงสัตว์ป่า เชิงอนุรักษ์และ เชิงพาณิชย์อย่าง เหมาะสมและมี ประสิทธิภาพ	- มีการอนุรักษ์และ สนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ สัตว์ป่าสายพันธุ์แท้ เพื่อ การเพาะเลี้ยงสัตว์ป่า เชิงพาณิชย์ (นกปรอด หัวโขน)
- อนุรักษ์และสนับสนุนพ่อแม่พันธุ์ สัตว์ป่าสายพันธุ์แท้ เพื่อการ เพาะเลี้ยงสัตว์ป่าเชิงพาณิชย์ (นก ปรอดหัวโขน)																		ทส. (อส. ปม. อสส.)	๕.๐๐			
- ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงสัตว์ป่าสาย พันธุ์ต่างประเทศเชิงพาณิชย์ (การ ดำเนินงานให้ค้ำจนถึงกรอบ อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่าง ประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ ใกล้สูญพันธุ์ด้วย)																		สนับสนุน	๒.๐๐			
- จัดทำศูนย์ศึกษาและช่วยเหลือสัตว์ ป่า																		หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง	๓๖.๐๐			

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

การปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าบางประเด็นจำเป็นต้องมีข้อมูลที่ได้จากการดำเนินการวิจัยและพัฒนาอย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้มากำหนดเป็นกิจกรรมหรือแนวทางการปฏิรูปที่เหมาะสมและมีความเป็นไปได้สูงที่จะบรรลุผลสัมฤทธิ์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งในระยะ ๕ ปีของแผนการปฏิรูปและช่วงถัดไป ดังนั้นจึงได้กำหนดกรอบประเด็นการวิจัยและพัฒนาที่สำคัญเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

มีข้อมูลและนวัตกรรมที่ได้จากการวิจัยเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าทั้งระบบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																						
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																		หลัก ทส. ศธ. วท. วช. สกว. <u>สนับสนุน</u> หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	ตาม ข้อมูลราย กิจกรรม	เงินงบ ประมาณ	มีข้อมูลและ นวัตกรรมที่ได้ จากการวิจัยเพื่อ ตอบสนองต่อการ ปฏิรูปทรัพยากร ป่าไม้และสัตว์ป่า	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม
๑.๙.๑ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการใช้ประโยชน์ที่ดินป่าไม้ที่เหมาะสมในแต่ละภูมิสังคม																		หลัก ทส. ศธ. วท. วช. สกว. <u>สนับสนุน</u>	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	มีรูปแบบการใช้ ประโยชน์ที่ดิน ป่าไม้ที่เหมาะสมใน แต่ละภูมิ สังคมบนพื้นฐาน งานวิจัย	ผลการวิจัยที่ได้ ตามเป้าหมาย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																									
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
																		หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง							
๑.๙.๒ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อประเมินสถานภาพและศักยภาพของพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารในการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและการป้องกันภัยธรรมชาติ																		หลัก ทส. ศธ. วท. วช. สกว. สนับสนุน หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	พิจารณา จัดสรรงบประมาณ อย่าง เหมาะสม		ทราบสถานภาพและศักยภาพของพื้นที่ป่าต้นน้ำลำธารในลุ่มน้ำทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำในการรักษาความสมดุลของระบบนิเวศและการป้องกันภัยธรรมชาติ	ผลการวิจัยที่ได้ตามเป้าหมาย			
๑.๙.๓ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อประเมินมูลค่าทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าในทุกมิติ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงในกิจกรรมการบริหารจัดการและการบังคับใช้กฎหมาย																		หลัก ทส. ศธ. วท. วช.	พิจารณา จัดสรรงบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบประมาณ	- มีวิธีการประเมินมูลค่าทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าตามหลักวิชาการที่เหมาะสมกับสภาพป่าไม้และ	ผลการวิจัยที่ได้ตามเป้าหมาย			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																													
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																													
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔				
																									สกว.			สัตว์ป่าในประเทศไทย - มีข้อมูลมูลค่า ทรัพยากรป่าไม้ และสัตว์ป่าที่ใช้ สำหรับอ้างอิงใน กิจกรรม การบริหารจัดการ และการบังคับใช้ กฎหมาย	
๑.๙.๔ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัย เพื่อพัฒนาและสร้างนวัตกรรมการใช้ ประโยชน์ผลผลิตจากป่าไม้ และ การตลาดของผลิตภัณฑ์ครบวงจร																								หลัก ทส. ศธ. วท. วช. สกว. สนับสนุน	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	มีการพัฒนาแหล่ง พันธุ์กรรม นวัตกรรมการใช้ ประโยชน์ผลผลิต จากป่าไม้ และ ข้อมูลการวิเคราะห์ การตลาดของ ผลิตภัณฑ์ครบ วงจรที่เป็นมิตรกับ	ผลการวิจัยที่ได้ ตามเป้าหมาย	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																								
ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																		หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง			สิ่งแวดล้อม			
๑.๙.๕ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเพื่อพัฒนาระบบและเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบสภาพพื้นที่ป่าไม้และสัตว์ป่า																		หลัก ทส. ศธ. วท. วช. สกว. สนับสนุน หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	มีระบบและเครื่องมือในการติดตามตรวจสอบสภาพพื้นที่ป่าไม้และสัตว์ป่าที่เหมาะสม	ผลการวิจัยที่ได้ตามเป้าหมาย		
๑.๙.๖ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า																		หลัก ทส. ศธ. วท. วช.	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	มีข้อมูลการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เชื่อมโยงกับทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าเพื่อ	ผลการวิจัยที่ได้ตามเป้าหมาย		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๑ ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า: ๑.๙ สนับสนุนและพัฒนางานวิจัยและนวัตกรรมเพื่อตอบสนองต่อการปฏิรูปทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																						สกว. <u>สนับสนุน</u> หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง			การบริหารจัดการ และพัฒนากลไก ต่างๆ	
๑.๙.๗ สนับสนุนการดำเนินงานวิจัย เพื่อประโยชน์ในการปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการปฏิรูป ประเทศด้านทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ ป่าให้เหมาะสม																						<u>หลัก</u> ทส. ศธ. วท. วช. สกว. <u>สนับสนุน</u> หน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินบ ประมาณ	มีข้อมูลสำหรับ การพิจารณา ปรับปรุงนโยบาย ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนการ ปฏิรูปประเทศ ด้านทรัพยากรป่า ไม้และสัตว์ป่าให้ เหมาะสม	ผลการวิจัยที่ได้ ตามเป้าหมาย

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทฤษฎาการดิน: ๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติที่ระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

ประเทศไทยมีที่ดินทั้งหมด ๕๑๓,๑๑๕ ตารางกิโลเมตร หรือ ๓๒๐.๖๙ ล้านไร่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรม ปัญหาด้านทฤษฎาการดินที่สำคัญได้แก่การใช้ที่ดินไม่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ทำให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องปรับปรุงฐานข้อมูลดิน ความเหมาะสมของดิน แผนที่ดิน แผนที่ความเหมาะสมของดิน แผนที่สภาพการใช้ที่ดินให้มีความละเอียด ความถูกต้อง แม่นยำมากขึ้น โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสมัยใหม่ ให้มีความสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ทฤษฎาการดินที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้มีแผนการใช้ที่ดินที่สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพพื้นที่และสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมที่สามารถเรียกใช้งานได้โดยผ่านเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศ จนนำไปสู่การกำหนดเขตการใช้ที่ดินระดับตำบลที่สามารถนำไปใช้ในการบริหารจัดการพื้นที่การเกษตรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับเกษตร ๔.๐ ด้วย นอกจากนี้ จะมีการนำร่องการใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน เป็นการนำแผนการใช้ที่ดินที่ได้รับการปรับปรุงมาใช้ประโยชน์ในพื้นที่ของเกษตรกร มีแผนดำเนินการครอบคลุมพื้นที่การเกษตรทั่วประเทศ รวม ๗๗ จังหวัด โดยนำร่อง จังหวัดละ ๑ แห่ง รวม ๗๗ แห่ง หลังจากมีการปรับปรุงฐานข้อมูลให้มีความแม่นยำสูงจะดำเนินการนำร่องการใช้แผนการใช้ที่ดินระดับตำบลไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการบริหารจัดการพื้นที่อย่างเป็นระบบ โดยมีการจัดทำฐานข้อมูลและวิเคราะห์ความเหมาะสมทางกายภาพ สังคมและเศรษฐกิจในระดับตำบลและลุ่มน้ำ และมีการวิเคราะห์ความเหมาะสมของกิจกรรมต่างๆ ตามภารกิจกรมพัฒนาที่ดินจากสภาพปัญหาของพื้นที่ที่ระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ประเทศมีแผนการใช้ที่ดินของชาติที่ระบบที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และเป็นปัจจุบัน สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

๒) เกษตรกรสามารถนำข้อมูลแผนการใช้ที่ดินผ่านระบบเครือข่ายเทคโนโลยีสารสนเทศและช่องทางอื่นๆ ไปใช้ในการพัฒนาพื้นที่การเกษตรให้เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																												
ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔			
๒. ทรัพยากรดิน																												
๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดิน ของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและ เหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และ การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของ ประเทศ																								กษ. มท. และ หน่วยงาน อื่นที่ เกี่ยวข้อง	๒,๒๑๕.๐๐	เงินงบ ประมาณ	- ประเทศมี แผนการใช้ที่ดิน ของชาติทั้งระบบ ที่มีความถูกต้อง แม่นยำ และเป็น ปัจจุบัน สอดคล้องและ เหมาะสมกับ ศักยภาพของ พื้นที่และการ พัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมของ ประเทศ - เกษตรกร สามารถนำข้อมูล แผนการใช้ที่ดิน ผ่านระบบ	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																													
ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๑ จัดทำแผนการใช้ที่ดินของชาติทั้งระบบให้สอดคล้องและเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่และการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ																													
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔				
																									อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๘๐				
๒.๑.๒ นำร่องการใช้แผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลไปสู่การปฏิบัติ																									หลัก กษ. (พด.) มท. สนับสนุน หน่วยงาน อื่นที่ เกี่ยวข้อง	๗๗๐.๐๐ (๑๐.๐๐ ล้านบาท /แห่ง)	เงินงบ ประมาณ	มีการนำเอา แผนการใช้ที่ดิน ระดับตำบลมา ขยายผลหรือใช้ ประโยชน์ในพื้นที่ ไม่น้อยกว่า ๑ ตำบล/จังหวัด	- จำนวนพื้นที่เกษตรที่ ได้รับการพัฒนาจากการ นำเอาแผนการใช้ที่ดิน มาใช้ประโยชน์ จำนวน ๒,๐๐๐ ไร่ - ร้อยละการเพิ่มขึ้นของ ผลผลิตการเกษตรของ เกษตรกรที่นำแผนการ ใช้ที่ดินไปใช้ประโยชน์ มีค่าเฉลี่ยไม่น้อยกว่า ร้อยละ ๑๕

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

นโยบายของรัฐบาล มีการกำหนดเป้าหมายเพิ่มพื้นที่การผลิตเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นจาก ๒๑๓,๐๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๕๖ เป็นไม่น้อยกว่า ๒๕๕,๖๐๐ ไร่ ในปี ๒๕๕๙ โดยปริมาณสินค้าเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นจาก ๗๑,๘๐๐ ตัน ในปี ๒๕๕๖ เป็นไม่น้อยกว่า ๘๖,๑๖๐ ตัน ในปี ๒๕๕๙ และมูลค่าของสินค้าเกษตรอินทรีย์และผลิตภัณฑ์เพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ต่อปี หรือเพิ่มขึ้นจาก ๑,๙๐๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๖ เป็นไม่น้อยกว่า ๒,๒๘๐ ล้านบาท ในปี ๒๕๕๙ นอกจากนี้ ยังมีเป้าหมายในการยกระดับ การพัฒนา ให้มีระบบการตรวจสอบรับรองมาตรฐานเกษตรอินทรีย์ไทยให้เทียบเท่ากับมาตรฐานในระดับภูมิภาคหรือระดับสากล อย่างน้อย ๑ มาตรฐาน ให้มีกลุ่มเกษตรอินทรีย์วิถีพื้นบ้านหรือกลุ่มเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับการรับรองมาตรฐานรวม ๗๖๐ กลุ่ม

สำหรับกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มีแผนปฏิบัติการ มาตรการ แผนงานและโครงการของหน่วยงานต่างๆ บูรณาการร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาเกษตรอินทรีย์ไปสู่การปฏิบัติ ใน ๕ มาตรการ ได้แก่ ๑) การเตรียมความพร้อม ๒) การส่งเสริมการทำเกษตรอินทรีย์ ๓) การรับรองมาตรฐาน และรับรองการผลิตด้านพืช ประมง และปศุสัตว์ สนับสนุนการดำเนินการเพื่อให้ชุมชนมีส่วนร่วม (Participatory Guarantee System : PGS) และมาตรฐานเกษตรอินทรีย์สากล (ACT : IFOAM) ๔) การพัฒนาต่อยอดการผลิต การแปรรูปสู่การตลาด และ ๕) การสร้างความรู้ความเข้าใจสื่อสารประชาสัมพันธ์ จากการดำเนินงานภายใต้โครงการเกษตรอินทรีย์ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีกลุ่มเกษตรกรที่เป็นเครือข่ายและมีการตอบรับและสนับสนุนด้านเกษตรอินทรีย์เพิ่มขึ้น การขยายกลุ่มเป้าหมายและพื้นที่เพื่อดำเนินการกิจกรรมสำหรับการทำเกษตรอินทรีย์จึงมีความสำคัญ

ดังนั้น การจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์ (Organic Zoning) เพื่อหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย จะเป็นการขับเคลื่อน ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล และภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินการด้านเกษตรอินทรีย์ โดยพิจารณาจากข้อมูลทางพื้นฐาน ข้อกำหนดต่างๆ ของการทำเกษตรอินทรีย์ การวิเคราะห์เชิงพื้นที่ ร่วมกับกระบวนการตัดสินใจ เน้นการศึกษาเชิงลึกอย่างละเอียด เพื่อหาปัจจัย และตัวแปรที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งหาพื้นที่ที่เหมาะสมในการทำเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์มากที่สุด ต่อเกษตรกร ประชาชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

จากเป้าหมายในการดำเนินงานด้านเกษตรอินทรีย์ของทั้งรัฐบาล และกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ดังนั้น การพัฒนาฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่ง เพื่อเป็นการเก็บรวบรวม ข้อมูลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับเกษตรอินทรีย์ของประเทศไทย ทั้งข้อมูลเกี่ยวกับเกษตรกร ข้อมูลเชิงพื้นที่ การจัดการ ที่เป็นปัจจุบัน พื้นที่เป้าหมาย รวมถึงข้อมูลที่เป็นอื่นๆ อันจะเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผน จัดการ ขับเคลื่อน ตอบสนองต่อนโยบายของรัฐบาล และภารกิจของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ในการดำเนินการด้านเกษตรอินทรีย์ ให้เกิดประสิทธิภาพและประโยชน์มากที่สุด ต่อเกษตรกร ประชาชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้การจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน เป็นการป้องกันการสูญเสียของหน้าดินด้วยจัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินจากภัยธรรมชาติที่รุนแรงหากเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อความเสียหายภาคการเกษตร ครอบคลุมทุกภาคของประเทศ โดยข้อมูลของกรมพัฒนาที่ดิน ปี ๒๕๕๗ พบว่า จากแผนที่พื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินระดับรุนแรง จำนวน ๒๔.๔ ล้านไร่ พื้นที่เสี่ยงดังกล่าวหากเกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อโครงสร้างของชั้นดิน ทำลายระบบนิเวศและชุมชนทำให้เกิดการสูญเสียชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน การเตรียมการเฝ้าระวังและป้องกันจะช่วยลดความเสี่ยงและผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับพื้นที่การเกษตรได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่เสี่ยงรุนแรง โดยการจัดทำ

ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดิน ปีละไม่น้อยกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) พื้นที่ทางการเกษตรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการขยายพื้นที่เขตเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม

๒) พื้นที่การเกษตรในพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔			๑	๒			๓			๔	
๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม																										กษ. มท.	๑๐,๔๐๕.๐๐	เงินงบประมาณ	- พื้นที่ทางการเกษตรมีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมีการขยายพื้นที่เขตเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม - พื้นที่การเกษตรในพื้นที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลายของดินมีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสมและไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๒.๒.๑ กิจกรรมจัดทำเขตเกษตรอินทรีย์																		หลัก กษ. (พด.) สนับสนุน กษ. (กวก.) มท.	๔.๐๐ (ปี๒๕๖๑ ๒ ล้านบาท ปีต่อไปเป็นค่า ดูแลรักษา ระบบ ปีละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท)	เงินงบ ประมาณ	มีระบบข้อมูลเขตเกษตรอินทรีย์ อย่างเหมาะสม	ร้อยละความสำเร็จในการจัดทำระบบฐานข้อมูลเขตเกษตรอินทรีย์ให้แล้วเสร็จภายใน ๒ ปี
๒.๒.๒ พัฒนาระบบข้อมูลเกษตรอินทรีย์																		หลัก พด. สนับสนุน กษ. (กวก. กษ. กป. ปศ. มม. ส.ป.ก.) มท.	๔.๐๐ (ปี๒๕๖๑ ๒ ล้านบาท ปีต่อไปเป็นค่า ดูแลรักษา ระบบ ปีละ ๕๐๐,๐๐๐ บาท)	เงินงบ ประมาณ	มีระบบฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ที่ครอบคลุมการเก็บข้อมูลเกษตรกร ที่ตั้งและพื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์ที่ได้รับรองมาตรฐาน เพื่อจัดทำแผนที่แสดง	มีระบบฐานข้อมูลเกษตรอินทรีย์ที่ครอบคลุมจำนวน ๑ ระบบ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																					พื้นที่เกษตรอินทรีย์ที่ครอบคลุมและสามารถใช้เชื่อมโยงตลาด	
๒.๒.๓ ส่งเสริมเกษตรอินทรีย์ ในเขตปฏิรูปที่ดิน																		กษ. (ส.ป.ก.)	๕๐.๐๐	เงินงบประมาณ	เพิ่มจำนวนเกษตรกรเกษตรอินทรีย์ และพื้นที่เกษตรอินทรีย์ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย ยุทธศาสตร์การพัฒนาเกษตรอินทรีย์แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔	มีพื้นที่ในเขตปฏิรูปที่ดินไม่น้อยกว่า ๔๕,๕๐๐ ไร่ (ปีละ ๙,๐๐๐ ไร่) มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่เหมาะสม และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมในเขตปฏิรูปที่ดิน
๒.๒.๔ ส่งเสริมการผลิตข้าวอินทรีย์ (ภายใต้แผนการผลิตและการตลาด																		หลัก กษ.	๙๖๙๖.๐๐	เงินงบประมาณ	พื้นที่ปลูกข้าวอินทรีย์เพิ่มขึ้น	พื้นที่ผลิตข้าวอินทรีย์เพิ่มขึ้นจำนวน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ข้าวครบวงจร)																	(กข.) สนับสนุน หน่วยงาน อื่นที่ เกี่ยวข้อง			จำนวน ๑ ล้านไร่ และลด การใช้สารเคมี	๑ ล้านไร่
๒.๒.๕ จัดทำระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ ในพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการชะล้างพังทลาย ของดิน																	หลัก กษ. (พด. สปก.) สนับสนุน หน่วยงาน อื่นที่ เกี่ยวข้อง	๖๕๑.๐๐ (๕,๔๓๐ บาท/ ไร่)	เงินบ ประมาณ	พื้นที่การเกษตรที่ เสี่ยงต่อการ ชะล้างพังทลาย ได้รับการอนุรักษ์ ดินและน้ำให้ สามารถใช้ ประโยชน์ที่ดินได้ อย่างยั่งยืน จำนวนไม่น้อย กว่า ๑๒๐,๐๐๐ ไร่	- จำนวนพื้นที่ที่เสี่ยงต่อ การชะล้างพังทลายและ ดินถล่มได้รับการ อนุรักษ์ดินและน้ำ จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๒๐,๐๐๐ ไร่ - ร้อยละพื้นที่ การเกษตรที่เสี่ยงต่อ การชะล้างพังทลาย ของดินสามารถ ใช้ประโยชน์

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๒ ทรัพยากรดิน: ๒.๒ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๑ เร่งรัดจัดทำพื้นที่ศักยภาพแร่ และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. ประเทศมีแผนที่ศักยภาพแร่ แหล่งแร่ การจำแนกเขตศักยภาพแร่ และบัญชีทรัพยากรแร่ เพื่อการบริหารจัดการและเป็นฐานสำหรับการพัฒนาประเทศ
๒. ประเทศมีเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมืองบนหลักพื้นฐานศักยภาพแร่และมีการอนุรักษ์ การใช้ประโยชน์ร่วมกับทรัพยากรธรรมชาติอื่น ๆ อย่างเหมาะสม และยั่งยืน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๑ เปรี่งร้ดจ้ดท้พ้ที่ค้กยภพแร่ และเซตหล่งแร่เพื่อกำทำเหมือง

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๑ เร่งรัดจัดทำพื้นที่ศักยภาพแร่ และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
- กำหนดหลักเกณฑ์การใช้ประโยชน์ แร่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดรวมถึง หลักการการใช้ประโยชน์พื้นที่เพื่อ การทำเหมืองตามความจำเป็น สอดคล้องกับความต้องการของ อุปสงค์ อุปทาน และการพัฒนา ประเทศ																												
๓.๑.๒ เร่งรัดจัดทำบัญชีทรัพยากรแร่ - เร่งรัดการจัดทำและปรับปรุง ฐานข้อมูลทรัพยากรแร่และบูรณา การข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้อง - เร่งรัดสำรวจธรณีวิทยา ธรณีวิทยา แหล่งแร่ หรือธรณิฟิสิกส์ทั่วประเทศ เพื่อให้ได้พื้นที่ศักยภาพแร่เพิ่มเติม - เร่งรัดประเมินปริมาณแร่สำรอง แหล่งแร่สำรอง และกำหนดพื้นที่																												

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๑ เร่งรัดจัดทำพื้นที่ศักยภาพแร่ และเขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
ศักยภาพแร่และในการทำเหมือง หรือเขตเศรษฐกิจแร่เขตแหล่งแร่ เพื่อการสงวนหวงห้ามและเขต แหล่งแร่เพื่อการอนุรักษ์																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. ผู้ผลิตและภาคอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องด้านแร่ มีการดำเนินกิจการที่เป็นมาตรฐานและมุ่งเน้นการประกอบการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพของประชาชน
๒. ระบบการติดตาม ตรวจสอบ การกำกับดูแล และการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน ได้รับการพัฒนาและปรับปรุงให้มีมาตรฐานและประสิทธิภาพ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นของผู้ประกอบการ ประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแร่ ภายใต้หลักธรรมาภิบาล

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ																		อก.(กพร./ กรง.) ทส.(สส./ คพ./สผ./ ทธ.) สธ. (คร./ อม.) มท. (สธ.)	๑๒๐.๐๐		- ผู้ผลิตและ ภาคอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้องด้านแร่ มีการดำเนิน กิจการที่เป็น มาตรฐานและ มุ่งเน้นการ ประกอบการที่ เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม สังคม และสุขภาพของ ประชาชน - ระบบการ ติดตาม ตรวจสอบ การกำกับดูแล และการเฝ้าระวัง คุณภาพ สิ่งแวดล้อมและ สุขภาพของ	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																											
ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
๓.๒.๑ พัฒนาและปรับปรุงกลไกการใช้ประโยชน์แร่ภายใต้เขตแหล่งแร่เพื่อการทำเหมือง																											
- ส่งเสริมการประกอบกิจการให้มีการยกระดับความรับผิดชอบต่อสังคมและชุมชนสูงขึ้น																											

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔			๑	๒			๓			๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								
- พัฒนาระบบบูรณาการการกำกับดูแล ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผล และเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					</

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๒ พัฒนาเครื่องมือกำกับดูแลการบริหารจัดการเหมืองแร่ให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๓ สร้างกลไกเพื่อเสริมศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน ในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่อย่างเป็นรูปธรรม
๒. ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและมีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการแร่ พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ รวมทั้งการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรมของตารางขั้นตอนการดำเนินการ

วงเงินและแหล่งเงิน

ได้กำหนดในตารางขั้นตอนการดำเนินการ (กรณีที่ไม่ได้กำหนดวงเงินให้พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป)

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๓ สร้างกลไกเพื่อเสริมศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน ในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓.๓ สร้างกลไกเพื่อเสริมศักยภาพ ของท้องถิ่นและชุมชน ในการ ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพ สิ่งแวดล้อมจากการ ทำเหมืองแร่																		อก.(กพร.) ทส.(สผ./ สส./คพ./ ทธ.) สธ. (คร./ อม.) มท. (สธ.)	๓๘๐.๐๐	เงินงบ ประมาณ	-ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการทำ เหมืองแร่มีส่วนร่วม ในการบริหาร จัดการแร่อย่างเป็น รูปธรรม - ประชาชนที่ เกี่ยวข้องมีความ เข้าใจและมีความ เชื่อมั่นในการ บริหารจัดการแร่ พร้อมเข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหาร จัดการแร่ รวมทั้ง การเฝ้าระวัง คุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ประชาชน	ตามตัวชี้วัดรายการกิจกรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ทรัพยากรทางบก

ประเด็นย่อยที่ ๓ ทรัพยากรแร่: ๓.๓ สร้างกลไกเพื่อเสริมศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชน ในการติดตาม ตรวจสอบคุณภาพสิ่งแวดล้อมจากการทำเหมืองแร่

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓.๓.๑ เสริมสร้างศักยภาพท้องถิ่น และชุมชนในการกำกับดูแลการทำ เหมืองแร่																	อก.(กพร.) ทส.(สผ./ สส./คพ./ ทธ.) สธ. (คร./ อม.) มท. (สธ.)	๒๐๐.๐๐	เงินงบ ประมาณ	-ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เกี่ยวกับการทำ เหมืองแร่มีส่วนร่วม ในการบริหาร จัดการแร่อย่างเป็น รูปธรรม - ประชาชนที่ เกี่ยวข้องมีความ เข้าใจและมีความ เชื่อมั่นในการ บริหารจัดการแร่ พร้อมเข้ามามีส่วน ร่วมในการบริหาร จัดการแร่ รวมทั้ง การเฝ้าระวัง คุณภาพสิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ประชาชน	ประชาชน ชุมชน ใน พื้นที่ที่เกี่ยวข้องในการ เหมืองแร่ ไม่น้อยกว่า ๑๘ พื้นที่ ครอบคลุมทุก ภูมิภาค ได้รับการ เสริมสร้างศักยภาพใน การกำกับดูแลการทำ เหมือง และมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการ เหมืองแร่ จำนวนไม่ น้อยกว่า ๑๘ พื้นที่ ครอบคลุม ๙ ชนิดแร่

		ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																							(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
		๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
		๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๓.๓.๒ กิจกรรม Green and Smart Mining การทำเหมืองที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม - เสริมสร้างความเข้าใจเชิงรุกให้แก่ประชาชนทั่วไป เกี่ยวกับการบริหารจัดการแร่ - เสริมสร้างศักยภาพของท้องถิ่นและชุมชนในการติดตาม ตรวจสอบ ควบคุม และเฝ้าระวังผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ จากการทำเหมืองแร่ และเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ และดูแลการทำเหมืองแร่ทุกประเภท																						อก.(กพร.) ทส.(ทธ./สผ./ สส.) สธ. (คร./อม.) มท. (สถ.)	๑๘๐.๐๐	เงินงบประมาณ	- ประชาชนที่เกี่ยวข้องมีความเข้าใจและมีความเชื่อมั่นในการบริหารจัดการแร่ พร้อมเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแร่ รวมทั้งการเฝ้าระวังคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพประชาชน	จำนวนพื้นที่เป้าหมายไม่น้อยกว่า๑๘ พื้นที่ที่มีการดำเนินกิจกรรมผ่านการรับรองตามเกณฑ์การประเมิน Green and Smart Mining

๒.๑.๕ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ๑) ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. และอนุบัญญัติ
- ๒) ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. และอนุบัญญัติ
- ๓) ผลักดัน ร่างพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. และอนุบัญญัติ
- ๔) ปรับปรุงพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช ๒๔๘๔ และ อนุบัญญัติให้ทันต่อสถานการณ์และ
ไม่เป็นอุปสรรคต่อการเพิ่มพื้นที่ป่าไม้
- ๕) ปรับปรุงพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายที่ดินเพื่อป้องกันการออกเอกสารแสดง
สิทธิในที่ดินในเขตป่าไม้ของรัฐ (เช่น ปรับปรุงมาตรา ๘ วรรค ๔ และมาตราอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง)

แผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง
ทรัพยากรน้ำ

๑. ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ เรื่อง ทรัพยากรน้ำ

๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้ม

ทรัพยากรน้ำมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิต สิ่งแวดล้อม และระบบนิเวศ อีกทั้งเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ต้นทุนทรัพยากรน้ำของประเทศไทยมาจากปริมาณฝนและแหล่งเก็บกักต่างๆ ที่พัฒนาขึ้นในช่วงที่ผ่านมา แต่ด้วยสถานการณ์ฝนในปัจจุบันประเทศไทยสามารถกักเก็บน้ำฝนในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ทั่วประเทศได้เพียงร้อยละ ๕.๖ ของปริมาณฝนที่ตกทั้งปี (เก็บน้ำฝนได้เพียงปีละ ๔๒,๖๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตรจากปริมาณฝนที่ตกทั้งปี ๗๕๔,๗๒๐ ล้านลูกบาศก์เมตร) ซึ่งหมายความว่า **“ประเทศไทยมีปริมาณฝนมากแต่นำมาใช้ประโยชน์ได้ไม่เต็มที่”** ในขณะที่แหล่งกักเก็บที่เป็นเขื่อนขนาดใหญ่มีความจุรวม ๗๐,๗๕๗ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่ไม่สามารถใช้ความจุได้ทั้งหมด เหลือความจุที่สามารถใช้งานได้เพียง ๔๗,๓๒๕ ล้านลูกบาศก์เมตร

ส่วนของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำ ประเทศไทยมีความต้องการใช้น้ำทั้งประเทศประมาณปีละ ๑๕๑,๐๐๐ ล้านลูกบาศก์เมตร โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคการเกษตรที่มีสัดส่วนความต้องการใช้น้ำสูงถึงร้อยละ ๗๕ ของความต้องการใช้น้ำทั้งหมด ในขณะที่ประเทศไทยมีพื้นที่การเกษตรเพียง ๓๐ ล้านไร่เท่านั้นที่อยู่ในเขตชลประทาน หรือคิดเป็นร้อยละ ๑๙ ของพื้นที่การเกษตรทั้งหมด ๑๕๕ ล้านไร่ อย่างไรก็ตามปริมาณการใช้น้ำดังกล่าวข้างต้นเป็นปริมาณน้ำที่ใช้โดยตรงเท่านั้น หากพิจารณาการใช้น้ำตลอดห่วงโซการผลิตสินค้าเกษตรพบว่า ประเทศไทยมีร่องรอยการใช้น้ำต่อหัว (Water Footprint) ๒,๒๒๓ ลูกบาศก์เมตรต่อคนต่อปี ถือว่าสูงเป็นอันดับ ๕ ของโลก ในขณะที่ค่าเฉลี่ยร่องรอยการใช้น้ำทั่วโลกเท่ากับ ๑,๒๔๐ ลูกบาศก์เมตรต่อปี ซึ่งทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาภัยแล้งซ้ำซากเป็นประจำ อีกทั้งสภาอุตสาหกรรมประเมินไว้ว่าในอนาคตอีก ๒๐ ปี ข้างหน้า ประเทศไทยจะมีความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้น

นอกจากนี้ น้ำต้นทุนที่กักเก็บได้ในแต่ละปีมีความผันผวนสูงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งหมายถึง ฝนตกไม่สม่ำเสมอ ฝืดที่ ฝืดเวลา ทำให้ปริมาณน้ำไหลลงเขื่อนขนาดใหญ่ซึ่งเป็นโครงสร้างหลักของประเทศมีความแปรปรวนสูงตามไปด้วย ตัวอย่างเช่น อ่างเก็บน้ำเขื่อนภูมิพลมีน้ำไหลเข้าอ่างในปีมหาอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๔ คิดเป็น ๖.๖ เท่าของปี พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นปีที่เกิดภัยแล้งรุนแรง ดังนั้น **“เขื่อนขนาดใหญ่ที่เป็นโครงสร้างน้ำหลักเพียงอย่างเดียวจึงไม่สามารถสร้างสมดุลระหว่างน้ำต้นทุนและความต้องการใช้น้ำได้”** แม้ประเทศไทยจะมีน้ำบาดาลเป็นแหล่งน้ำสำรองที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาขึ้นมาใช้ได้โดยไม่ส่งผลกระทบต่อปริมาณน้ำบาดาลโดยรวม ๔๕,๓๘๕ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่การพัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้มีข้อจำกัดเรื่องความคุ้มทุน และต้องคำนึงถึงการใช้อย่างยั่งยืนด้วย

ดังนั้น ความแปรปรวนของสภาพฝน ทั้งปริมาณ ช่วงเวลา และพื้นที่ เป็นปัจจัยเสี่ยงสำคัญต่อความมั่นคงทางด้านน้ำและการบริหารจัดการภัยพิบัติ ซึ่งโครงสร้างหลักเพียงอย่างเดียวไม่ยืดหยุ่นพอที่จะรับมือกับสถานการณ์ฝน โดยเฉพาะกรณีที่ฝนไม่ตกลงในพื้นที่รับน้ำของเขื่อนหรือฝนตกท้ายพื้นที่รับน้ำของเขื่อน ซึ่งหลายพื้นที่มีความเสี่ยงภัยน้ำท่วมและน้ำแล้งในพื้นที่เดียวกันและบ่อยครั้งเกิดขึ้นในปีเดียวกัน จึงจำเป็นต้องสร้างความยืดหยุ่นให้โครงสร้างหลักด้วยการพัฒนาและฟื้นฟูโครงสร้างรองให้สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถทำงานเชื่อมโยงกันกับโครงสร้างหลัก ไม่ว่าจะเป็น อ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก แก้มลิง ห้วยหนอง คลอง บึง บ่อต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการความเสี่ยงน้ำท่วมน้ำแล้งจำเป็นต้องจัดการให้เป็นเรื่องหรือระบบเดียวกัน ในลักษณะเชิงพื้นที่

ที่ผ่านมา นโยบายการบริหารจัดการน้ำของประเทศ ให้น้ำหนักด้านการจัดหาต้นทุน มากกว่าการบริหารจัดการอุปสงค์น้ำ และยังขาดความเชื่อมโยงกับการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างเหมาะสม ในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๕๑ – ๒๕๕๘ ผลการใช้น้ำในลุ่มน้ำเจ้าพระยาช่วงฤดูแล้ง จะสูงกว่าแผนจัดสรรน้ำมาโดยตลอด ไม่สามารถควบคุมให้เป็นไปตามแผนได้ ส่งผลให้เกิดปัญหาขาดแคลนน้ำ เกิดการแย่งชิงน้ำระหว่างภาคการเกษตรและภาคส่วนอื่น ๆ และมีการลักลอบสูบน้ำโดยไม่ยอมรับกติกา ในขณะที่รัฐบาลยังไม่สามารถควบคุมการใช้น้ำข้ามรอยต่อได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากยังมีช่องว่างของกฎหมาย ฯลฯ

ปัญหาน้ำเสีย โดยเฉพาะน้ำเสียที่มีแหล่งกำเนิดแบบไม่ชัดเจน (Non-point source) เป็นเรื่องที่ยังไม่ได้รับความสำคัญและงบประมาณแก้ไขเท่าที่ควร ในปี พ.ศ. ๒๕๕๐-๒๕๕๗ มีการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานด้านจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมเพียงร้อยละ ๐.๒๘ – ๐.๔๘ ของงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ทำให้คุณภาพน้ำผิวดินโดยรวมมีแนวโน้มเสื่อมโทรมลงเรื่อย ๆ แต่ละวันมีน้ำเสียชุมชนทั่วประเทศ ๙.๒ ล้านลูกบาศก์เมตร แต่สามารถบำบัดได้เพียง ๓.๒ ล้านลูกบาศก์เมตร หรือเพียง ๑ ใน ๓ และการเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำและรักษาคุณภาพน้ำด้วยการนำน้ำกลับมาใช้ซ้ำ หรือนำน้ำทิ้งที่บำบัดแล้วมาใช้ประโยชน์ซ้ำ ยังไม่ได้รับการส่งเสริมเท่าที่ควร

กลไกการสร้างความมั่นคงทางด้านน้ำต้องคำนึงถึงความสมดุลด้านอาหารและพลังงานด้วยทั้งในระดับภาพรวม ได้แก่ พื้นที่ในเขตชลประทาน เขตชุมชนเมือง-เทศบาล ภาคอุตสาหกรรม และในระดับชุมชน โดยเฉพาะในพื้นที่เกษตรน้ำฝน ๑๒๘ ล้านไร่ รวมถึงการคืนสมดุลของป่า ดิน สิ่งแวดล้อม อาทิ พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ และพื้นที่น้ำท่วมถึง ซึ่งองค์ประกอบต่าง ๆ เหล่านี้จะช่วยทำหน้าที่เป็นโครงสร้างน้ำตามธรรมชาติ (Natural Infrastructure) อันเป็นหัวใจของการรับมือวิกฤตน้ำและสภาพอากาศรุนแรงในอนาคต

นอกจากนี้ การปรับปรุงประสิทธิภาพการทำงานและกลไกประสานการทำงานระหว่างภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ การมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงกับภาคประชาชน เพื่อให้เกิดการทำงานร่วมกันเชิงพื้นที่ที่มีเอกภาพของภาครัฐ และสร้างให้หน่วยงานปฏิบัติหลัก คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชน โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรกรรมนอกเขตชลประทาน มีความเข้มแข็ง สามารถวางแผนการใช้น้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกับการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้สามารถแก้ปัญหาทั่วม น้ำแล้ง น้ำเสีย และอนุรักษ์บำรุงรักษาทรัพยากรน้ำ แหล่งน้ำ และที่ดิน บนพื้นฐานความร่วมมือกันของทุกภาคส่วน อย่างเป็นธรรม สร้างความพร้อมในการรับมือกับความแปรปรวนของภูมิอากาศ ลดความเสี่ยงภัยพิบัติ และนำไปสู่การพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

ที่ผ่านมาแม้ว่าประเทศไทยได้กำหนดแนวนโยบายตลอดจนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำมาอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากขนาดและความสลับซับซ้อนของสภาพปัญหาที่เพิ่มขึ้นและแปรเปลี่ยนตลอดเวลา การบูรณาการเชิงพื้นที่ร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการส่วนกลาง ท้องถิ่น และประชาชนยังไม่ชัดเจน ความไม่สมดุลกันระหว่างการอนุรักษ์ การใช้น้ำ และการพัฒนา การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่มาเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานยังทำได้ช้า อีกทั้งความต้องการใช้น้ำของประเทศที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง จึงไม่สามารถแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืนได้ ดังนั้นคณะทำงานฯ จึงได้กำหนดกรอบการปฏิรูป ๕ ประเด็น ซึ่งจะช่วยให้การบริหารและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศบรรลุวัตถุประสงค์ได้ ซึ่งประกอบด้วย

๑. การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ซึ่งเมื่อปฏิรูปแล้วจะทำให้การพัฒนาโครงการสำคัญระดับชาติมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งในเรื่องผู้รับผิดชอบโครงการ กระบวนการพัฒนาโครงการการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง กระบวนการด้านงบประมาณ รวมทั้งการปฏิรูปวิธีการบริหารโครงการขนาดใหญ่อย่างเป็นระบบ เชื่อมโยงกับโครงการขนาดกลางและขนาดเล็ก เพื่อสร้างความยืดหยุ่น และรองรับการเปลี่ยนแปลงภูมิอากาศ

๒. การบริหารเชิงพื้นที่ ซึ่งเมื่อปฏิรูปแล้วจะทำให้เกิดความชัดเจนการแบ่งเขตบริหารจัดการและกำหนดผู้รับผิดชอบผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน เกิดการบูรณาการการทำงานร่วมกันของหน่วยงานในพื้นที่ เกิดความชัดเจนด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน และการจัดรูปที่ดินที่มุ่งเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

๓. ระบบเส้นทางน้ำ ซึ่งเมื่อปฏิรูปแล้วจะทำให้เกิดการจัดการระบบเส้นทางน้ำที่มีความสอดคล้องกับระบบผังเมือง ประกาศขอบเขตเส้นทางน้ำเพื่อให้เกิดความชัดเจนด้านการอนุรักษ์หรือใช้ประโยชน์ร่วมกันจากเส้นทางน้ำเพื่อการคมนาคม การเกษตรกรรม การประปา การระบายน้ำ หรือรักษาระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อม และรักษาเส้นทางน้ำไว้ไม่ให้เกิดการรुक้าหรือถูกทำลายเพิ่มเติมในอนาคต

๔. ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ ซึ่งเมื่อปฏิรูปแล้วจะทำให้เกิดเครื่องมือและกลไกในการขยายผลความสำเร็จซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการบริหารจัดการน้ำทั้งในแนวดิ่งและแนวราบ เกิดการขยายผลจากต้นแบบความสำเร็จสู่การบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน

๕. ความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำ ซึ่งเมื่อปฏิรูปแล้วจะทำให้เกิดการพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากรในการบริหารจัดการน้ำในทุกส่วน ให้มีความรู้ เข้าถึงข้อมูล เครื่องมือ และเทคโนโลยีที่ทันสมัย เพื่อยกระดับการทำงานให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นด้วยเทคโนโลยีและทันต่อสถานการณ์น้ำในอนาคต

๑.๒ ตัวอย่างความสำเร็จ

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดชได้พระราชทาน ปรัชญา หลักการ ตลอดจนแนวทางในการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศผ่านโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริต่าง ๆ มากมาย หลายหน่วยงานและราษฎรได้น้อมนำไปปฏิบัติจนเกิดเป็นผลสำเร็จหลายแห่ง บางพื้นที่มีการผสมผสานภูมิปัญญาท้องถิ่น ทำให้แม้การบริหารจัดการน้ำในภาพรวมของประเทศยังคงพบกับปัญหาในหลากหลายมิติ แต่บางโครงการหรือบางพื้นที่กลับมีตัวอย่างการจัดการน้ำที่ประสบความสำเร็จเกิดขึ้น และควรขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น ๆ ต่อไป ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีกระบวนการหรือกลไกต่าง ๆ ที่ช่วยในการขับเคลื่อนให้การขยายผลความสำเร็จเกิดขึ้นอย่างเป็นระบบ ปัจจุบันมีตัวอย่างความสำเร็จที่พร้อมนำไปสู่การขยายผลดังนี้

๑. การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

๑.๑ การพัฒนาโครงการยุทธศาสตร์ (รูปแบบของการบริหารโครงการ/กระบวนการศึกษา EIA /การขอใช้พื้นที่/การมีส่วนร่วม/งบประมาณ)

เช่น โครงการเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์เป็นโครงการที่ให้ประโยชน์กับประเทศเป็นอย่างมาก แต่เนื่องจากสถานที่ก่อสร้างอยู่บริเวณทุ่งราบภาคกลาง จึงทำให้เกิดผลกระทบต่อประชาชน สิ่งปลูกสร้างสาธารณะ และสิ่งแวดล้อม เป็นจำนวนมาก อย่างไรก็ตามโครงการนี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วนเข้ามาร่วมวางแผน และกำหนดแนวทางในการดำเนินงานด้านการประชาสัมพันธ์ เพื่อให้ผู้ที่ได้รับผลกระทบ และผู้ที่เกี่ยวข้องได้ทราบข้อเท็จจริงทั้งต้องประสานแผนงานทุกด้านให้สอดคล้องต้องกัน ส่วนราชการและ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้พร้อมใจกันให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ที่รวมกลุ่มไปจัดตั้งชุมชนใหม่ โดยจัดให้บริการสาธารณสุขโรค ด้านไฟฟ้า ถนน น้ำประปา ตลอดจนได้สร้าง วัด โรงเรียน สถานีอนามัย สถานีตำรวจ ทดแทนของเดิมให้กับพื้นที่ชุมชนใหม่ พร้อมทั้งจัดการส่งเสริมพัฒนาอาชีพ ทั้งการเกษตร การประมง การปศุสัตว์ และอุตสาหกรรมในครัวเรือน เพื่อเป็นการเพิ่มรายได้อีกทางหนึ่ง การก่อสร้างเขื่อนป่าสักชลสิทธิ์ ใช้งบประมาณรวมทั้งสิ้น ๒๓,๓๓๖ ล้านบาท เป็นค่าก่อสร้างด้านชลประทานเพียง ๗,๘๓๑ ล้านบาท แต่เป็นงบประมาณแก้ไขผลกระทบสูงถึง ๑๕,๕๐๕ ล้านบาท

๑.๒ การปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนร่วมกันอย่างเป็นระบบ คือการบริหารจัดการโครงสร้างที่มีอยู่เดิมหรือที่สร้างใหม่ ทั้งขนาดใหญ่หรือเล็ก ร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพิ่มความยืดหยุ่นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

เช่น โครงการเครือข่ายอ่างเก็บน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อ่างพวง) ที่มีระบบบริหารจัดการอ่างเก็บน้ำใหญ่-เล็ก เสริมสร้างการกระจายน้ำในพื้นที่อย่างทั่วถึง

๒. การบริหารเชิงพื้นที่

๒.๑ การบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล

เช่น โครงการบางระกำโมเดล โดยการปรับแผนการเพาะปลูกในพื้นที่น้ำท่วมให้เพาะปลูกได้เร็วขึ้น จากเดิมเคยต้องรอน้ำจากฝนจะทำการเพาะปลูกในเดือนพฤษภาคม ชลประทานและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดสรรน้ำเข้าพื้นที่ต่ำให้เริ่มเพาะปลูกได้เร็วขึ้นตั้งแต่เดือนเมษายนเพื่อจะเก็บเกี่ยวข้าวได้ทันก่อนฤดูน้ำหลาก หลังจากนั้น เมื่อเข้าสู่หน้าฝนและน้ำจากแม่น้ำยมเข้ามามาก พื้นที่นี้จะพื้นที่ที่แห้งน้ำ สามารถผันน้ำออกมา เพื่อช่วยเหลือไม่ให้น้ำท่วมตัวเมืองสุโขทัย และชะลอน้ำไว้ในทุ่ง โดยมีการชี้แจงทำความเข้าใจกำหนดเป็นข้อตกลงร่วมกันระหว่างเกษตรกรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓. ระบบเส้นทางน้ำ

๓.๑ การจัดการระบบเส้นทางน้ำ

เช่น การจัดทำผังเมืองรวมเบื้องต้นบริเวณหนองใหญ่ จ.ชุมพร

๓.๒ ทางน้ำหลาก/ระบบระบายน้ำเข้าออกพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล

เช่น โครงการพัฒนาแหล่งน้ำสองฝั่งลำน้ำชีอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๔. ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ

๔.๑ ขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำ/ดูแลรักษาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

เช่น เครือข่ายการบริหารจัดการน้ำชุมชน ที่ส่งเสริมความเป็นผู้นำชุมชนและนวัตกรรม ให้ชุมชนมีความรู้สึกเป็นเจ้าของและเกิดความเป็นผู้นำ เป็นที่ยอมรับและสนับสนุนจาก รัฐ ท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง มีคณะกรรมการการบริหารจัดการน้ำชุมชนประกอบด้วยคนในชุมชน จัดตั้งขึ้นโดยมีหน่วยงานรัฐในท้องถิ่นรับรอง เกิดการดำเนินงานของชุมชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การวางแผน พัฒนา และบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นธรรม

๔.๒ การใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างเก็บน้ำ

เช่น โรงไฟฟ้าพลังแสงอาทิตย์บนทุ่นลอยน้ำ (Floating PV) เขื่อนศรีนครินทร์ จ.กาญจนบุรี ขนาดกำลังผลิต ๓๐.๒ kW ซึ่งสามารถนำพื้นที่ผิวน้ำในอ่างเก็บน้ำมาใช้ประโยชน์เพื่อผลิตพลังงานทดแทนได้

๕. ความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำ

๕.๑ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน

เช่น ศูนย์ควบคุมระบบป้องกันน้ำท่วมกรุงเทพมหานคร โครงการระบบเครือข่ายเพื่อการบริหารทรัพยากรน้ำแห่งประเทศไทย

๑.๓ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ๓๘ ฉบับ ประกอบด้วย พระราชบัญญัติ ๓๖ ฉบับ และพระราชกำหนด ๒ ฉบับ โดยมีรายละเอียดดังนี้

- ๑) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗
- ๒) พระราชบัญญัติการขุดดินและถมดิน พ.ศ. ๒๕๔๓
- ๓) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘
- ๔) พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๙๗
- ๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๖) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๗) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
- ๘) พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. ๒๕๔๐
- ๙) พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑
- ๑๐) พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
- ๑๑) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
- ๑๒) พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗
- ๑๓) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑๔) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑๕) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑๖) พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑๗) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- ๑๘) พระราชบัญญัติรักษาคคลองประปา พ.ศ. ๒๕๒๖
- ๑๙) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๒๐) พระราชบัญญัติการประปาส่วนภูมิภาค พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๒๑) พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๒๒
- ๒๒) พระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐
- ๒๓) พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๑๘
- ๒๔) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๑๑
- ๒๕) พระราชบัญญัติการประปานครหลวง พ.ศ. ๒๕๑๐
- ๒๖) พระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐
- ๒๗) พระราชบัญญัติธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร พ.ศ. ๒๕๐๙
- ๒๘) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- ๒๙) พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖

- ๓๐) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕
- ๓๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔
- ๓๒) พระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗
- ๓๓) พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พ.ศ. ๒๔๕๖
- ๓๔) พระราชบัญญัติรักษาคลอง ร.ศ. ๑๒๑
- ๓๕) พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรชายทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘
- ๓๖) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔
- ๓๗) พระราชกำหนดการให้ความช่วยเหลือทางการเงินแก่ผู้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัย พ.ศ. ๒๕๕๕
- ๓๘) พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘

นอกจากนี้ยังมีคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอีก ๓ ฉบับ ดังนี้

- ๑) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ วันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๕๗
- ๒) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๖๐ เรื่อง การจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ วันที่ ๒๕ ตุลาคม ๒๕๖๐
- ๓) คำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๕๒/๒๕๖๐ เรื่อง การแต่งตั้งข้าราชการให้ดำรงตำแหน่ง วันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๐

โดยเฉพาะอย่างยิ่งคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ ๔๖/๒๕๖๐ เรื่องการจัดตั้งสำนักงานบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (สทนช.) ให้เป็นหน่วยงานกลางและเป็นส่วนราชการที่อยู่ในบังคับบัญชาขึ้นตรงต่อนายกรัฐมนตรี เพื่อประโยชน์ในการกำหนดนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำทั้งระบบ

๑.๔ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำกับผลการศึกษา ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป และแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๖๐

๑.๑) มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ : (๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

๑.๒) มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้ : (๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

๑.๓) มาตรา ๕๗ รัฐต้อง : (๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา พัฒนา บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมดำเนินการ และได้รับประโยชน์จากการดำเนินการดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

๑.๔) มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้ : (๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

๑.๕) มาตรา ๒๕๘ ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้ : ข. ด้านอื่น ๆ : (๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

๒) วาระการปฏิรูปของ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๒.๑) วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้ (๑) การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๒) การปฏิรูประบบโครงสร้างองค์กร และกฎหมายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๓) การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (๔) การสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๒) วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : การปฏิรูปกลไกการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้ (๑) การพิจารณาปรับเปลี่ยนโครงสร้างองค์กรการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับชาติ ระดับลุ่มน้ำ และระดับพื้นที่ ตลอดจนการปรับพันธกิจหน่วยงานปฏิบัติการให้สอดคล้องกับโครงสร้างองค์กรรูปแบบใหม่ (๒) การสร้างกลไกให้ประชาชนและทุกภาคส่วนได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๓) การผลักดันกฎหมายแม่บทบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๔) การปรับปรุงกฎ ระเบียบ ที่มีอยู่แล้ว และที่จะต้องเพิ่มเติมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน ด้านบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (๕) การจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพื่อการแก้ไขปัญหาเชิงเทคนิคและเชิงพื้นที่ ในมิติต่าง ๆ (๖) การบริหารจัดการข้อมูล และการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารของภาคประชาชน

๒.๓) วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร : การปฏิรูประบบการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่เกี่ยวข้องดังนี้ (๑) การบูรณาการสิ่งแวดล้อมสู่นโยบาย โดยใช้กระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์(Strategic Environmental Assessment : SEA) (๒) ระบบการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) (๓) ระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผล (Monitoring Evaluation and Auditing : ME&A)

๓) สถาปนาเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้องประกอบด้วย

๓.๑) ด้านสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มุ่งเน้นการพัฒนากฎหมายและปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

๓.๒) ด้านการขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชา เรื่อง การขับเคลื่อนสืบสานศาสตร์พระราชาเพื่อการปฏิรูปประเทศ

๔) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

๔.๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง : การรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและทางทะเล พัฒนาประสิทธิภาพแนวทางการบริหารจัดการ/ข้อกฎหมาย

ที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่ สร้างความตระหนักรู้ต่อประชาชน ตลอดจนนำเป้าหมาย/แนวทาง/มาตรฐานสากลมาปรับใช้ ในการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน น้ำ และอาหาร

๔.๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยวางระบบบริหารจัดการน้ำอย่างบูรณาการให้มีประสิทธิภาพใน ๒๕ กลุ่มน้ำ ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทาน เน้นการปรับระบบการบริหารจัดการอุทกภัยอย่างบูรณาการ ให้มีแหล่งกักเก็บน้ำต้นทุนและแหล่งชะลอน้ำที่เพียงพอ เพิ่มขีดความสามารถในการเก็บกักน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ และการผันน้ำ โดยขุดลอกร่องน้ำ และแหล่งน้ำเพื่อแก้ปัญหาอุทกภัย ภัยแล้ง ควบคู่กับกับแผนงานกำหนดพื้นที่รับน้ำนอง และการพัฒนาคลังข้อมูล ระบบพยากรณ์และการเตือนภัย และแผนงานเผชิญเหตุเฉพาะพื้นที่ ตลอดจนการปรับปรุงองค์กรและกฎหมาย รวมทั้งการสร้างการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำ

๕) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) มียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ยุทธศาสตร์การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงาน ๓ แนวทาง ได้แก่ (๑) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อให้เกิดความมั่นคง สมดุล และยั่งยืน (๒) บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ (๓) พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม

๖) นโยบายความมั่นคงแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๔ สำนักงานสภาพความมั่นคงแห่งชาติ มีรายละเอียดที่เกี่ยวข้อง คือ นโยบายความมั่นคงแห่งชาติทั่วไป นโยบายที่ ๑๑ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยการพัฒนาการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและยั่งยืน ระหว่างการอนุรักษ์ และการพัฒนา โดยยึดหลักการสร้างสมดุลในการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้อยู่ในระดับที่เหมาะสมและสอดคล้อง กับความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศและการรักษาความหลากหลายทางชีวภาพและการผสมผสาน ภูมิปัญญาท้องถิ่นกับเทคโนโลยีที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนควบคู่กับการพัฒนาท้องถิ่น

๑.๕ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑.๕.๑ วัตถุประสงค์รวม

๑) เพื่อให้ทรัพยากรน้ำได้รับการดูแล บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์อย่างสมดุล มีประสิทธิภาพ และยั่งยืน บนพื้นฐานของการมีส่วนร่วม

๒) เพื่อสร้างกลไกการพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันในระดับประเทศจนถึงระดับชุมชนให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

๓) เพื่อนำความรู้ที่หลากหลายและเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ เพิ่มศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำในทุกระดับให้สามารถเข้าถึงข้อมูลและความรู้ได้

๑.๕.๒ เป้าหมายรวม

๑) สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และพัฒนา ลดภัยพิบัติ เกิดความมั่นคงและยั่งยืนด้านทรัพยากรน้ำ

๒) เร่งรัดกลไกการพัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงระบบการเก็บกักน้ำต้นทุนรวมทั้งระบบการกระจายน้ำ

๓) เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการและการดูแลรักษาทรัพยากรน้ำ

๔) ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ แนวทางการดำเนินงานเรื่องทรัพยากรน้ำของประเทศไทยจะเกิดการเปลี่ยนแปลงไป ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เกิดการปรับโครงสร้างองค์กรและกฎหมายให้มีความเหมาะสม เกิดการทำงานในแนวราบร่วมกันระหว่างหน่วยงานระดับกรมและกระทรวง รวมทั้งเกิดระบบการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานด้านทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพต่อไป

๑.๖ ตัวชี้วัด

๑) มีการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำ สิ่งแวดล้อม การจัดรูปที่ดิน การชลประทาน แล้วเสร็จตามแผน

๒) เกิดพื้นที่ตัวอย่างที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันทุกภาคส่วนและมีกลไกหรือเครื่องมือเพื่อขยายผลไปสู่พื้นที่อื่น

๓) การแก้ไข พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบต. พ.ศ. ๒๕๔๒ ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบต. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบต. พ.ศ....(ฉบับที่ ๓) แล้วเสร็จตามแผน

๔) แผนที่เส้นทางน้ำ ๒๕ ลุ่มน้ำ ผังเส้นทางน้ำในผังเมืองรวมจังหวัดทั่วประเทศ การปรับปรุงกฎหมายเส้นทางน้ำ มาตรฐานเส้นทางน้ำ มาตรฐานระบบสารสนเทศทางน้ำ

๕) จำนวนศูนย์น้ำระดับจังหวัด จำนวนหน่วยงานที่มีการใช้เทคโนโลยีตามมาตรฐาน และจำนวนหน่วยงานที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Big Data ในการบริหารจัดการน้ำ

๒. เรื่องและประเด็นปฏิรูป เรื่อง ทรัพยากรน้ำ

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

การดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำที่สำคัญตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำหรือโครงการสำคัญระดับประเทศนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาชน สิ่งแวดล้อมและกฎหมาย ที่ผ่านมา การดำเนินงานโครงการสำคัญตามยุทธศาสตร์ใช้ระยะเวลาในการพัฒนามากกว่าแผน หรือไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนเนื่องจาก

- การพัฒนาโครงการเกี่ยวข้องกับหลายหน่วยงาน ซึ่งจำเป็นต้องบูรณาการการดำเนินงานร่วมกันทั้งในมิติของภารกิจและกฎหมายที่แต่ละหน่วยงานถือปฏิบัติ ดังนั้นหน่วยงานเจ้าของโครงการแต่เพียงลำพังจึงไม่มีอำนาจเพียงพอที่จะผลักดันให้การดำเนินการเป็นไปตามระยะเวลาและเป้าหมายที่กำหนดไว้
- การศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมมีความล่าช้าเนื่องจากหลักการพิจารณาของคณะผู้ชำนาญการด้านสิ่งแวดล้อม (คชก.) มีความเห็นที่แตกต่างกัน และปรับเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งแนวทาง

การศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมไม่มีการกำหนดมาตรฐานงานที่ชัดเจนประกอบกับหน่วยงานเจ้าของโครงการไม่มีความรู้แบบองค์รวมในการกำกับงานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อม

- การดำเนินงานการมีส่วนร่วมของประชาชน มีการแสดงความคิดเห็นโดยไม่มีหลักฐาน หรือไม่อยู่บนข้อเท็จจริง
- การจ่ายค่าชดเชยผู้ได้รับผลกระทบล่าช้า ไม่เป็นธรรม

จึงจำเป็นต้องมีการปฏิรูปในด้านที่สำคัญ ได้แก่

- ด้านการบริหารโครงการ ซึ่งจำเป็นต้องมีรูปแบบองค์การบริหารจัดการ (Management Model) สำหรับการแปลงนโยบายหรือแผนสู่การปฏิบัติ
- ด้านสิ่งแวดล้อม มีกระบวนการศึกษา/พิจารณาตามหลักวิชาการ รวมทั้งมีการกำกับดูแลด้านวิชาการโดยผู้ที่มีองค์ความรู้ครบถ้วน มีการติดตามการดำเนินงานตามมาตรการลดผลกระทบ (EIMP) และกำหนดบทลงโทษ
- ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน มีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ และการร่วมแสดงความคิดเห็นด้านวิชาการในโครงการของรัฐเป็นไปได้อย่างมีระบบ
- ด้านการดูแลผู้ได้รับผลกระทบ มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำ
- ด้านกฎหมายการมีส่วนร่วม มีมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ และการร่วมแสดงความคิดเห็นด้านวิชาการ (Technical Hearing) ในโครงการของรัฐเป็นไปได้อย่างมีระบบ

ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานพัฒนาแหล่งน้ำที่สำคัญตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ มีกลไกในการสร้างสมดุลการอนุรักษ์และพัฒนา เกิดความมั่นคงยั่งยืนด้านน้ำ โดยประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) เพื่อให้การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแล้วเสร็จตามแผนงานที่กำหนดไว้
- ๒) เพื่อให้เกิดการบูรณาการแผนการปฏิบัติงานระหว่างหน่วยงานตามที่กำหนดไว้
- ๓) เพื่อให้มีหน่วยงานกลางที่มีอำนาจหน้าที่ในการขับเคลื่อนและสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงานที่กำหนด ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผน และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ
- ๔) กระบวนการ ขั้นตอนการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมมีแนวทางมาตรฐานและกรอบระยะเวลาในการปฏิบัติที่ชัดเจน
- ๕) ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบจากการพัฒนาแหล่งน้ำได้รับการดูแลอย่างเป็นธรรม มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- ๖) มีกฎหมายการมีส่วนร่วมที่เป็นมาตรฐานทัดเทียมนานาชาติ และการร่วมแสดงความคิดเห็นด้านวิชาการ (Technical Hearing) ในโครงการของรัฐเป็นไปได้อย่างมีระบบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๒ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) การประกาศใช้พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ... แล้วเสร็จตามแผน

๒) การแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องแล้วเสร็จตามแผน

๓) การแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐ แล้วเสร็จตามแผน

๔) การแก้ไขพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ แล้วเสร็จตามแผน

๕) การแก้ไขพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วเสร็จตามแผน

๖) การแก้ไขพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ แล้วเสร็จตามแผน

๗) การแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๖ แล้วเสร็จตามแผน

๘) การแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๐ แล้วเสร็จตามแผน

๙) การแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗ แล้วเสร็จตามแผน

๑๐) การแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐ แล้วเสร็จตามแผน

๑๑) การแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕ แล้วเสร็จตามแผน

๑๒) เร่งรัดการประกาศใช้พระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ. ... แล้วเสร็จตามแผน

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม จาก เงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ																										
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ : การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ																										
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑. กลไกการขับเคลื่อนโครงการ																										
๑.๑ การจัดทำพระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.																						หลัก สททช.	-	-	- มีคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) เป็นหน่วยงานหลักในการขับเคลื่อนโครงการ - มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ...	การประกาศใช้พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. แล้วเสร็จตามแผน
๒. กระบวนการศึกษาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม																										
๒.๑ การแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕																						หลัก ทส.	-	-	มีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕	มีการแก้ไขพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วเสร็จ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ : การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ : การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				</

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ : การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
พระราชบัญญัติการมีส่วนร่วม ของประชาชนในกระบวนการฯ นโยบายสาธารณะ พ.ศ.																								ของประชาชน ในกระบวนการ นโยบายสาธารณะ พ.ศ.	ของประชาชน ในกระบวนการ นโยบาย สาธารณะ พ.ศ. แล้วเสร็จ ตามแผน	
๕. กระบวนการงบประมาณ ๕.๑ การศึกษาเพื่อปรับปรุง พระราชบัญญัติ การชลประทาน หลวง และ พระราชบัญญัติ การจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม																						หลัก ขป.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีการศึกษาแนว ทางการปรับปรุง กฎหมายที่ เกี่ยวข้อง	การศึกษาเพื่อ ปรับปรุงกฎหมาย แล้วเสร็จตามแผน
๕.๒ การแก้ไขพระราชบัญญัติ การชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ (หากการศึกษามี แนวทางที่เหมาะสมสามารถ ดำเนินกาต่อไปได้)																						หลัก ขป.			มีการแก้ไข พระราชบัญญัติ การชลประทาน หลวง พ.ศ. ๒๔๘๕	การแก้ไข พระราชบัญญัติ การชลประทาน หลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ แล้ว เสร็จตามแผน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
 ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ : การพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔				
๕.๓ การแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘																								หลัก ขป.				มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘	การแก้ไขพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๘ แล้วเสร็จ ตาม แผน

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

๑) ให้มีพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. และกำหนดให้คณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.) ทำหน้าที่ในการขับเคลื่อนและสั่งการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามแผนงานที่กำหนด ตลอดจนติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการตามแผน และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบ

๒) ปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๓๕ และระเบียบปฏิบัติที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการยอมรับและมีระยะเวลาสั้นลง

๓) ให้สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการแต่งตั้งคณะกรรมการจากหน่วยงานที่มีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญในแต่ละด้านเพื่อกำกับดูแลงานศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมของที่ปรึกษา ร่วมกับหน่วยงานเจ้าของโครงการ

๔) มีระบบการติดตามการดำเนินงานตามแผน EIMP และบทลงโทษ

๕) มีการแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐

๖) มีการแก้ไขพระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔

๗) มีการแก้ไขพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕

๘) มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕

๙) มีการแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๘ กันยายน ๒๕๓๖

๑๐) มีการแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๒๐

๑๑) มีการแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๗

๑๒) มีการแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๓๐

๑๓) มีการแก้ไขมติคณะรัฐมนตรี วันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๔๕

๑๔) มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ.

เพื่อให้องค์กรอิสระทุกกลุ่มสามารถร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างทั่วถึง มีการวางระบบการขึ้นทะเบียนองค์กรอิสระ เพื่อให้การแสดงความคิดเห็นในโครงการพัฒนาของรัฐได้อย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการระบุนความเชี่ยวชาญขององค์กร/คุณวุฒิของสมาชิก

๑๕) เห็นสมควรให้มีการศึกษาเพื่อปรับปรุงพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ และพระราชบัญญัติการจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๔๘ ตลอดจนประกาศคณะกรรมการนโยบายการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการให้เอกชนร่วมลงทุนในโครงการที่มีวงเงินมูลค่าต่ำกว่าที่กำหนดในมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ (พ.ศ. ๒๕๕๖) พ.ศ. ๒๕๕๙

เพื่อให้กรมชลประทานสามารถใช้วิธีการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐในด้านกิจการชลประทานหรือกิจการบริหารจัดการน้ำ และเสนอขอแก้ไขพระราชบัญญัติทั้ง ๒ ต่อไป

ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ การปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนร่วมกันอย่างเป็นระบบ

การบริหารจัดการโครงสร้างเดิม-ใหม่ /ใหญ่-เล็ก ที่แล้วมายังไม่ได้มีวิธีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างเป็นระบบมากนัก เนื่องจากยังขาดการบูรณาการภารกิจหน่วยงานในพื้นที่ที่เกี่ยวข้อง แผนงานงบประมาณและระยะเวลาการดำเนินงานไม่สอดคล้องกัน ดังนั้นการปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนโดยการสร้างกระบวนการหรือแนวทางปฏิบัติสำหรับการบริหารจัดการร่วมกันทั้งพื้นที่อย่างเป็นระบบและยืดหยุ่นต่อสถานการณ์น้ำ จึงเป็นการแก้ปัญหาดังกล่าว และส่วนหนึ่งต้องอาศัยจากตัวอย่างความสำเร็จจากโครงการเครือข่ายอ่างเก็บน้ำอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (อ่างพวง) ของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ที่ได้ดำเนินการ อ่างเก็บน้ำทุ่งขาม – อ่างเก็บน้ำห้วยตะแปด – อ่างเก็บน้ำห้วยทราย (หุบกะพง) – อ่างเก็บน้ำห้วยทราย (ศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย) มาปรับใช้ต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ศึกษา วิเคราะห์การปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนอย่างมีระบบ เพื่อแก้ไขปัญหาเชิงพื้นที่อย่างบูรณาการ รวมทั้งใช้เป็นแบบอย่างสำหรับการดำเนินงานในพื้นที่อื่นทั่วประเทศ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๔ ปี

ตัวชี้วัด

รูปแบบ/แนวทางการปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนอย่างมีระบบ และแผนงานอย่างบูรณาการ งบประมาณ ระยะเวลาดำเนินการ สำหรับแก้ไขปัญหาพื้นที่ตัวอย่าง เช่น ลุ่มน้ำลำเชียงไกร

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม จาก เงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามแผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ																								
ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ : การปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนร่วมกันอย่างเป็นระบบ																								
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑. การศึกษาวิเคราะห์การปรับปรุงวิธีการบริหารโครงสร้างเชิงซ้อนอย่างมีระบบในพื้นที่ตัวอย่าง เช่น ลำเชียงไกร ลำคันฉู																				หลัก สทนช. สนับสนุน ขป. ทน. สถ. สสนก. ทบ.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีการบูรณาการ หน่วยงาน งบประมาณ ในพื้นที่ อย่างบูรณาการโดยการมีส่วนร่วม	แผนงานโครงการที่สนับสนุนการบริหารโครงสร้างเชิงซ้อน
๒. ดำเนินการตามแผนงานที่ได้จากกิจกรรมที่ ๑																				หลัก สทนช. สนับสนุน ขป. ทน. สถ. สสนก. ทบ.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	เกิดการบูรณาการเชิงพื้นที่อย่าง เป็นรูปธรรม	โครงการได้รับการพัฒนาตามแผน

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่

ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ การบริหารจัดการร่วมกัน

การบริหารเชิงพื้นที่ เป็นการดำเนินงานอย่างมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาและบริหารทรัพยากรน้ำในพื้นที่ ดังนั้นประเด็นการปฏิรูปนี้จะมุ่งเน้นการจัดการร่วมกันในแนวราบร่วมกับทุกภาคส่วน โดยภาครัฐทำหน้าที่อำนวยความสะดวก ให้อำนาจการให้คำปรึกษา สนับสนุนข้อมูล ถ่ายทอดเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริง อำนวยความสะดวก รวมทั้งประสาน เชื่อมโยงการทำงานร่วมกับท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐ และเอกชน สร้างความชัดเจนในการทำงาน กำหนดผู้รับผิดชอบผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน จะส่งผลให้การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในแต่ละพื้นที่บรรลุวัตถุประสงค์ร่วมกันได้ และสามารถเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในระดับประเทศได้ในที่สุด

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
- ๒) เกิดความชัดเจนการแบ่งหน้าที่ ขอบเขตบริหารจัดการ และกำหนดผู้รับผิดชอบ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

เกิดพื้นที่ตัวอย่างที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันทุกภาคส่วน

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ : การบริหารจัดการร่วมกัน

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ*	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
๑.ผลักดันให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ทั้งในด้านการพัฒนาและการบริหารจัดการ																						หลัก สธ. ปภ. ชุมชน สนับสนุน สททช. ขป. ทท.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	๑) มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเชิงพื้นที่บนพื้นฐานการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ๒) เกิดความชัดเจนการแบ่งเขตบริหารจัดการและกำหนดผู้รับผิดชอบ	เกิดพื้นที่ตัวอย่างที่มีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำร่วมกันทุกภาคส่วน
๒.สร้างกลไกให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบและยั่งยืน																						หลัก สธ. ปภ. ชุมชน สนับสนุน สททช. ขป. ทท.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีฐานข้อมูลระดับพื้นที่และเครื่องมือที่เป็นที่ยอมรับในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม	พื้นที่ตัวอย่างที่มีการใช้กลไกการมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารจัดการน้ำ

ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ การถ่ายโอนภารกิจและความรับผิดชอบ

ประเด็นการถ่ายโอนงานชลประทานขนาดเล็กให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) หรือโครงการก่อสร้างประเภทอ่างเก็บน้ำ ฝายน้ำล้น ระบบส่งน้ำ บ่อน้ำบาดาล และระบบประปาบาดาล ที่ดำเนินการก่อสร้างโดยสำนักงานเร่งรัดพัฒนาชนบท (รพช.) ที่มีปริมาณกักเก็บน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตร ซึ่งกรมชลประทาน และกรมทรัพยากรน้ำจะต้องถ่ายโอนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีพระราชบัญญัติและระเบียบการถ่ายโอนภารกิจ ที่เกี่ยวข้องดังนี้

- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๒
- แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๕
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๔๙ (ฉบับที่ ๒)
- แผนกระจายอำนาจและแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนกระจายอำนาจ พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๒)
- การบริหารแผนถ่ายโอน พ.ศ. ๒๕๕๑ (ฉบับที่ ๒)

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

เพื่อให้โครงการถ่ายโอนภารกิจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้รับการดูแลบำรุงรักษาให้มีสภาพพร้อมใช้งานและประชาชนได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

ตัวชี้วัด

การแก้ไขแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. พ.ศ. (ฉบับที่ ๓) ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อปท. พ.ศ. ๒๕๔๒ แล้วเสร็จตามแผน

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม จาก เงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ : การถ่ายโอนภารกิจและความรับผิดชอบ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ*	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
การแก้ไข พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่อปท. พ.ศ.๒๕๔๒ ในแผนการกระจายอำนาจให้แก่อปท. และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่อปท. พ.ศ....(ฉบับที่ ๓)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														

หมายเหตุ: วงเงินและแหล่งเงิน ต้องมีการหารือกับหน่วยงานหลัก และหน่วยงานสนับสนุนต่อไป

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. พ.ศ.๒๕๔๒ ได้กำหนดให้ ทบพวณแผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. ทุกๆ ๕ ปี ปัจจุบัน (ร่าง) แผนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. และ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่ อบท. พ.ศ. (ฉบับที่ ๓) อยู่ระหว่างการพิจารณาของ ครม.

ข้อเสนอ

๑. ทบพวณ แผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ฉบับที่ ๒) ด้านการถ่ายโอนภารกิจ ข้อ ๖ กำหนดหลักการทั่วไปของขั้นตอนและวิธีปฏิบัติ ตามสถานะของภารกิจไว้ ดังนี้ ข้อ ๖.๑ ภารกิจที่ถ่ายโอนแล้ว (๓) ภารกิจที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับโอนแล้วหากเกินขีดความสามารถและไม่สามารถดำเนินการได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ ให้ถือเป็นหน้าที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จะต้องร้องขอความช่วยเหลือจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นหรือส่วนราชการ ดำเนินการแทนไปพลางก่อนได้ โดยยังถือเป็น ทรัพย์สิน/กรรมสิทธิ์หรือหน้าที่ความรับผิดชอบของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นอยู่ และห้ามส่วนราชการและ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับถ่ายโอนภารกิจคืนไม่ว่าด้วยเหตุใดๆ กรณีเกินขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่นและส่วนราชการที่ถ่ายโอน ให้ร้องขอต่อคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นเพื่อพิจารณาแก้ไขปัญหานั้นๆ ต่อไป

เนื่องจากโครงสร้างแหล่งน้ำประเภท เขื่อน อ่าง ฝายทดน้ำ ประตูระบายน้ำ เป็นโครงสร้างเกี่ยวกับ ความมั่นคงแข็งแรง ต้องใช้เทคนิควิชาการเฉพาะด้านวิศวกรรมระดับสูง จึงเสนอให้ปรับปรุงให้หน่วยงานเจ้าของ ทรัพย์สินสามารถรับโอนคืนภารกิจที่ถ่ายโอนแล้วแต่เกินศักยภาพของ อบท. หรือภารกิจนอกเหนือขอบเขตที่กำหนด หรือโครงการที่ต้องใช้เทคนิคเฉพาะ หรือ โครงการที่จำเป็นต้องบริหารจัดการเชื่อมโยงอย่างเป็นระบบ รวมทั้งให้ สามารถตั้งงบประมาณซ่อมแซมภารกิจที่ถ่ายโอนแล้วเกิดความเสียหายเร่งด่วนเกินขีดความสามารถของ อบท. ที่จะ ซ่อมแซมได้

๒. ทบพวณ รายละเอียดแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น (การถ่ายโอนภารกิจ) ฉบับที่ ๒ โดยกำหนดเกณฑ์ที่เหมาะสมใน ขอบเขตการถ่ายโอน ขั้นตอน/การปฏิบัติ เช่น

๒.๑ การก่อสร้างแหล่งน้ำที่มีความจุเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๒ ล้านลูกบาศก์เมตรนั้น ปรับเป็น การก่อสร้างแหล่งน้ำที่มีความจุเก็บกักน้ำน้อยกว่า ๑ ล้านลูกบาศก์เมตร

๒.๒ การก่อสร้างระบบส่งน้ำ จากเดิม พื้นที่ส่งน้ำไม่เกิน ๒,๐๐๐ ไร่ ปรับให้ลดลงเหลือ ไม่เกิน ๕๐๐ ไร่

ประเด็นย่อยที่ ๒.๓ การบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดิน

จุดอ่อนสำคัญประการหนึ่งของปัญหาอุทกภัยซ้ำซากและคุณภาพน้ำเสื่อมโทรม เนื่องมาจากขาดความเชื่อมโยงกันระหว่างการบริหารจัดการน้ำและการบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดินร่วมกันอย่างเหมาะสม ตั้งแต่ระดับนโยบายลงมาถึงระดับพื้นที่ มาตรการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรน้ำส่วนใหญ่จึงเป็นการแก้ปัญหาเฉพาะหน้า แต่ยังขาดการเชื่อมโยงการจัดการในภาวะปกติกับการจัดการภัยพิบัติ

จากการศึกษาของสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทยพบว่า เมื่อเกิดวิกฤตน้ำท่วมหรือภัยแล้งใหญ่ รัฐบาลจะจ้างศึกษาเบื้องต้นและจัดทำแผนการบริหารจัดการน้ำฉบับใหม่ โดยที่ไม่ได้ดำเนินการตามแผนเดิมที่เคยศึกษาไว้ และนโยบาย แผน และโครงการจัดการน้ำยังเน้นการก่อสร้าง ไม่ได้ให้ความสำคัญเท่าที่ควรกับเรื่องการบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดิน การบริหารจัดการน้ำแบบไม่ใช่โครงสร้าง และการปรับเปลี่ยนเชิงสถาบัน

- ๑) จากระดับประเทศลงมาถึงระดับท้องถิ่น ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลงเชิงสถาบัน ทั้งในด้านแนวทางและกติกากว้างแผนและการควบคุมการใช้ที่ดิน กฎเกณฑ์เกี่ยวกับทางเลือกร่วมกันของสังคม และการปรับปรุงกฎหมายระดับพระราชบัญญัติ เพื่อให้การบริหารจัดการในภาวะปกติเชื่อมโยงกับการจัดการภัยพิบัติ
- ๒) ระบบผังเมืองมุ่งเน้นไปที่การกำหนดการใช้ประโยชน์ในที่ดิน แต่ยังขาดการกำหนดมาตรฐานความสูงของพื้นที่ เช่น การถม และการควบคุมระดับถนน ควบคุมการจัดทำผังน้ำ อีกทั้งยังไม่มีการควบคุมสัดส่วนน้ำฝนไหลบ่าผิวดินที่ระบายออกจากพื้นที่ (Storm water runoff ratio)
- ๓) รัฐบาลยังขาดทีมผู้เชี่ยวชาญ (Technocrats) ที่ช่วยวางกรอบการศึกษาจัดทำแผนให้ครบทุกมิติ เช่น ให้มีการศึกษาผลกระทบด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือช่วยวิเคราะห์วิจัยเชิงเทคนิคเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ การจ้างศึกษาจึงเป็นการวิเคราะห์เป็นครั้งๆ ไป ไม่เกิดความต่อเนื่อง หรือนำแผนเดิมมาทบทวน

เมื่อการบริหารจัดการน้ำและการควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินยังขาดความเชื่อมโยงกัน จึงเกิดปัญหาสิ่งก่อสร้างกีดขวางทางน้ำ การบุกรุกและถมลุ่มน้ำที่น้ำไหลเพียงบางช่วงของปี ทำให้ขาดเส้นทางระบายน้ำตามธรรมชาติ และปัญหามลพิษทางน้ำ โดยเฉพาะมลพิษจากแหล่งกำเนิดมลพิษแบบไม่ชัดเจนแพร่กระจายลงสู่แหล่งน้ำ โดยขาดการควบคุม อาทิ ยาฆ่าแมลง ปุ๋ยเคมี ที่ฉีดพ่นไหลลงสู่แหล่งน้ำ ถูกฝนชะหรือซึมลงดินแล้วไหลลงสู่แหล่งน้ำพร้อมน้ำใต้ดิน นอกจากนี้ ควรเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างสมดุล ชาญฉลาด และยั่งยืน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. กลไกหรือเครื่องมือเพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกัน
๒. กระบวนการหรือระบบเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

จำนวนพื้นที่ ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินถูกต้องตามวัตถุประสงค์

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่																										
ประเด็นย่อยที่ ๒.๓ : การบริหารการใช้ประโยชน์ที่ดิน																										
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ*	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
๑.สร้างกลไกหรือเครื่องมือเพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกัน																						หลัก สทนช. ยผ. สนับสนุน ทน. ขป. พด. จท.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	กลไกหรือเครื่องมือเพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดินให้สอดคล้องกัน	กลไกการเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำและการใช้ประโยชน์ที่ดิน
๒.สร้างกระบวนการหรือระบบเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์																						หลัก สทนช. ยผ. สนับสนุน ทน. ขป. พด. จท.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	สร้างกระบวนการหรือระบบเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนการใช้ที่ดินให้ตรงตามวัตถุประสงค์	จำนวนพื้นที่ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินถูกต้องตามวัตถุประสงค์

ประเด็นย่อยที่ ๒.๔ สมดุลการใช้น้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน

ถึงแม้ประเทศไทยจะมีแหล่งน้ำสำรองอยู่ใต้ดินเป็นจำนวนมหาศาล แต่ถ้าหากนำทรัพยากรน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้ประโยชน์มากเกินไปก็สามารถหมดลงได้เช่นกัน ซึ่งหากมีการบริหารจัดการได้อย่างสมดุลแล้วน้ำใต้ดินจะมีศักยภาพสูงมากต่อการเสริมความมั่นคงทางด้านทรัพยากรน้ำ แต่ปัจจุบันประเทศไทยยังคงมีปัญหาเกี่ยวข้องกับแหล่งน้ำใต้ดินในหลายประเด็น ไม่ว่าจะเป็น การนำน้ำใต้ดินขึ้นมาใช้งานมากเกินไปความเหมาะสม การขาดความรู้ความเข้าใจโดยนำน้ำขึ้นมาใช้อย่างผิดวิธี เนื่องจากแต่ละพื้นที่มีลักษณะกายภาพของแหล่งน้ำใต้ดินที่ต่างกัน ทำให้เกิดปัญหาตามมา เช่น ปัญหาดินทรุด การแทรกตัวของน้ำเค็ม การขาดระบบหรือกระบวนการเติมน้ำกลับลงสู่ใต้ดินเพื่อเป็นการเพิ่มปริมาณน้ำ การขาดข้อมูลที่เพียงพอต่อการนำมาประกอบการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน รวมถึงการขาดการเชื่อมโยงระหว่างการบริหารจัดการน้ำใต้ดินและน้ำผิวดินที่ต้องจัดการควบคู่กันไปเพื่อให้เกิดความสมดุล อีกทั้งยังขาดการนำระบบ ๓R มาใช้ในการบริหารจัดการน้ำใต้ดินอย่างจริงจัง ซึ่งประกอบด้วย ๑) Reduce การใช้น้ำอย่างประหยัด ๒) Re-Use การนำน้ำกลับมาใช้ใหม่ให้เกิดประโยชน์ ๓) Recharge การเติมน้ำกลับลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน

แต่เดิมการบริหารจัดการแหล่งน้ำใต้ดิน มักเน้นการพัฒนาด้านการสำรวจเพื่อขุดเจาะน้ำบาดาลขึ้นมาใช้ แต่ภายหลังต่อมา หลักการบริหารจัดการแหล่งน้ำใต้ดินที่ดีจำเป็นจะต้องใช้ความรู้หลากหลายสาขา และจำเป็นต้องมีข้อมูลที่เพียงพอ เช่น ลักษณะของแหล่งน้ำใต้ดิน ลักษณะของชั้นหินชั้นดิน คุณภาพน้ำ ปริมาณน้ำที่ได้ ทิศทางการไหลซึมของน้ำ ซึ่งต้องใช้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และวิศวกรรมศาสตร์ มาตราการควบคุมและบังคับใช้ต้องใช้ความรู้ทางด้านกฎหมาย กำหนด พระราชบัญญัติน้ำบาดาล เพื่อควบคุมคุณภาพ และการกำหนดค่าบริการที่เหมาะสมอย่างชัดเจน โดยใช้ความรู้ทางด้านเศรษฐศาสตร์เพื่อคำนวณอัตราค่าบริการน้ำบาดาลให้เกิดความเหมาะสม และก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรอย่างสมดุล เพื่อรักษาให้มีทรัพยากรน้ำใต้ดินไว้ใช้อย่างมั่นคง และยั่งยืน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. กฎหมาย พระราชบัญญัติ มาตรการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน ที่มีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้งานในปัจจุบัน
๒. เครื่องมือหรือกลไกเพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินเพื่อให้เกิดความสมดุล
๓. ระบบฐานข้อมูลน้ำใต้ดินที่มีข้อมูลเพียงพอ และมีแนวทางการใช้น้ำใต้ดินและน้ำผิวดินอย่างสมดุลในแต่ละพื้นที่ให้ครบวงจร
๔. เกิดการใช้งานระบบเติมน้ำกลับลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน และมีกระบวนการขยายผลสู่พื้นที่อื่น
๕. เกิดการใช้ ๓R ในการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน และมีกระบวนการขยายผลสู่พื้นที่อื่น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑. กฎหมาย พระราชบัญญัติ มาตรการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน ที่แก้ไขแล้วเสร็จ
๒. เครื่องมือหรือกลไกเพื่อเชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน
๓. จำนวนพื้นที่ ที่มีการใช้ระบบเติมน้ำกลับลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน
๔. จำนวนพื้นที่ ที่มีการใช้ ๓R เพื่อการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม จาก เงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๔ : สมดุลการใช้น้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑. ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติมาตรการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน ที่มีความเหมาะสมต่อการนำมาใช้งานในปัจจุบัน																		หลัก ทบ.	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	มีการแก้ไขกฎหมายพระราชบัญญัติมาตรการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน ที่แก้ไขแล้วเสร็จ	กฎหมายพระราชบัญญัติมาตรการ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน ที่แก้ไขแล้วเสร็จ
๒. สร้างเครื่องมือหรือกลไกที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินเพื่อให้เกิดความสมดุล																		หลัก สททช. ทน. ทบ.	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	มีเครื่องมือหรือกลไกที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน	เครื่องมือหรือกลไกที่เชื่อมโยงการบริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดิน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๔ : สมดุลการใช้น้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๓. ปรับปรุงระบบฐานข้อมูลน้ำใต้ดินให้มีข้อมูลเพียงพอ																		หลัก ทบ.	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	ฐานข้อมูลน้ำใต้ดินที่มีข้อมูลเพียงพอ และมีแนวทางการใช้น้ำใต้ดินและผิวดินอย่างสมดุลในแต่ละพื้นที่	ฐานข้อมูลน้ำใต้ดิน และแนวทางการใช้น้ำอย่างสมดุลครบทุกพื้นที่
๔.ผลักดันให้เกิดการนำระบบเติมน้ำใต้ดินมาใช้งาน																		หลัก ทบ.	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	เกิดการนำระบบเติมน้ำใต้ดินมาใช้งาน และมีกระบวนการขยายผลสู่พื้นที่อื่น	จำนวนพื้นที่ ที่มีการใช้ระบบเติมน้ำกลับลงสู่แหล่งน้ำใต้ดิน
๕.รณรงค์ให้เกิดการใช้ ๓R ในการบริหารจัดการน้ำใต้ดินและมีกระบวนการขยายผลสู่พื้นที่อื่น																		หลัก ทบ.	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	เกิดการใช้ ๓R ในการบริหารจัดการน้ำใต้ดินและมีกระบวนการขยายผลสู่พื้นที่อื่น	จำนวนพื้นที่ ที่มีการใช้ ๓R เพื่อการบริหารจัดการน้ำใต้ดิน

ประเด็นย่อยที่ ๒.๕ การบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล

เมื่อเข้าสู่ช่วงฤดูฝน มีหลายพื้นที่ในประเทศไทยที่ถูกน้ำท่วมเป็นประจำซ้ำซากเกือบทุกปี โดยเฉพาะพื้นที่ลุ่มต่ำริมแม่น้ำ เช่น แม่น้ำยมบริเวณจังหวัดพิจิตร พิษณุโลก แม่น้ำเจ้าพระยาบริเวณจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ปทุมธานี และสิ่งที่ตามมาหลังจากเกิดสถานการณ์น้ำท่วมคือความเสียหายที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะด้านการเกษตร ซึ่งในทุกปีจะมีนาข้าวถูกน้ำท่วมเป็นจำนวนมาก สร้างความเสียหายเป็นมูลค่ามหาศาล ซึ่งการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของคนในพื้นที่ รวมถึงการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการน้ำ จะช่วยลดปัญหาและความเสียหายที่จะเกิดขึ้นได้ ไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนแผนการผลิต ทั้งในเรื่องชนิดของพืชที่จะปลูก อายุของพืช ที่จะช่วยให้สามารถเก็บเกี่ยวได้เสร็จสิ้นก่อนเข้าฤดูฝน การจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืช ซึ่งจะช่วยให้การเพาะปลูกเป็นไปอย่างมีระบบและช่วยให้การวางแผนการใช้น้ำเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงการหาอาชีพเสริมในช่วงที่เกิดน้ำท่วมซึ่งจะช่วยให้มีรายได้เพิ่มขึ้น

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑. ประชาชน รวมถึงเกษตรกรสามารถปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์น้ำท่วมได้ และได้รับผลกระทบลดน้อยลง
๒. เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนแผนการผลิต รวมถึงจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืช ให้เหมาะสมกับสถานการณ์น้ำท่วมตามฤดูกาล
๓. พื้นที่ที่เกิดน้ำท่วมซ้ำซาก มีสระน้ำประจำไร่นา แก้มลิง ทางระบายน้ำ หรือโครงสร้างอื่น ที่ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนหรือสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
๔. เกิดอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้เพิ่มเติมให้กับคนในพื้นที่ ในช่วงที่เกิดภาวะน้ำท่วมตามฤดูกาล
๕. พื้นที่ถูกน้ำท่วมลดน้อยลง ระยะเวลาที่ถูกน้ำท่วมลดน้อยลง ความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมลดน้อยลง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑. จำนวนพื้นที่ ที่มีการปรับเปลี่ยนแผนการผลิต
๒. จำนวนพื้นที่ ที่มีการจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืช
๓. จำนวนสระน้ำประจำไร่นา แก้มลิง ทางระบายน้ำ หรือโครงสร้างอื่น ที่ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนหรือสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง
๔. รายได้เสริมของคนในพื้นที่ ในช่วงที่เกิดภาวะน้ำท่วมตามฤดูกาล
๕. พื้นที่ถูกน้ำท่วมลดน้อยลง
๖. ระยะเวลาที่ถูกน้ำท่วมลดน้อยลง
๗. ความเสียหายที่เกิดจากน้ำท่วมลดน้อยลง

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่																										
ประเด็นย่อยที่ ๒.๕: การบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล																										
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
๑.ส่งเสริมให้เกษตรกรปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืช																						หลัก กษ. ชุมชน	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	เกษตรกรมีการปรับเปลี่ยนแผนการผลิตรวมถึงจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืชให้เหมาะสมกับสถานการณ์น้ำท่วมตามฤดูกาล	จำนวนพื้นที่ที่มีการปรับเปลี่ยนแผนการผลิตและจัดทำปฏิทินการเพาะปลูกพืช
๒.ส่งเสริมให้ประชาชนทั่วไปหรือเกษตรกรมีอาชีพเสริมในช่วงที่เกิดน้ำท่วมตามฤดูกาล																						หลัก กษ. ชุมชน	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	เกิดอาชีพเสริมเพื่อสร้างรายได้ให้กับคนในพื้นที่ในช่วงที่เกิดภาวะน้ำท่วมตามฤดูกาล	รายได้เสริมของประชาชนทั่วไปรวมถึงเกษตรกร
๓.ส่งเสริมให้เกษตรกรขุดสระน้ำประจำไร่นาเพื่อบรรเทาปัญหาน้ำท่วมและเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง																						หลัก กษ. ชุมชน	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีสระน้ำประจำไร่นาแก้มลิง ทางระบายน้ำหรือโครงสร้างอื่น ที่ช่วยบรรเทาปัญหาน้ำท่วมในช่วงฤดูฝนหรือสามารถกักเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้ง ทำให้	จำนวนสระน้ำประจำไร่นาที่เพิ่มขึ้น

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การบริหารเชิงพื้นที่																										
ประเด็นย่อยที่ ๒.๕: การบริหารจัดการพื้นที่น้ำท่วมตามฤดูกาล																										
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																									พื้นที่น้ำท่วม ระยะเวลา ที่ถูกน้ำท่วมและ ความ เสียหายที่เกิดจากน้ำ ท่วมลดลง	

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓: ระบบเส้นทางน้ำ

ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ การจัดการระบบเส้นทางน้ำ

ระบบเส้นทางน้ำ มีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในแง่เป็นเส้นการกระจายน้ำ ไปยังส่วนต่าง ๆ ของพื้นที่ เพื่อเป็นต้นทุนสำหรับการอุปโภค บริโภค สำหรับการเกษตรกรรม สำหรับการเป็นแหล่งอาหารแบบพอเพียงตามวิถีธรรมชาติ สำหรับการเป็นสิ่งแวดล้อมที่ดี สำหรับการระบายน้ำและการป้องกันการเกิดน้ำท่วมและอุทกภัย สำหรับการเป็นเส้นทางคมนาคมเพื่อการสัญจรทางน้ำ และยังเป็นแหล่งผลิตพลังงานทดแทน ฯลฯ ในอดีตประเทศไทยมีระบบเส้นทางน้ำต่อเนื่องตั้งแต่ต้นน้ำจนถึงแหล่งรับน้ำ แต่เนื่องจากการลดลงของพื้นที่ป่าไม้ การเกิดพื้นที่เพื่อการเพาะปลูกมากขึ้น ทำให้มีตะกอนไหลจากพื้นที่ลุ่มน้ำมาตามเส้นทางน้ำมากขึ้นเป็นเหตุทำให้เส้นทางน้ำตื้นเขิน อีกทั้งมีการบุกรุกพื้นที่เส้นทางน้ำตลอดจน การพัฒนาโครงการหรือระบบโครงสร้างพื้นฐานต่าง ๆ ทั้งของภาครัฐและเอกชน ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ นับวันจะเพิ่มมากขึ้น เนื่องจากขาดการดูแลรักษาและทำนุบำรุงทางน้ำที่ได้มาตรฐาน อันเนื่องมาจากขาดงบประมาณและองค์กรที่จะมากำกับดูแลเส้นทางน้ำอย่างแท้จริง จึงทำให้ระบบเส้นทางน้ำเสื่อมสภาพ ทрудโทรมและขีดความสามารถของทางน้ำลดลงอย่างต่อเนื่องจนทำให้เส้นทางน้ำบางแห่งไม่มีน้ำในช่วงฤดูแล้ง และเส้นทางน้ำบางแห่งมีน้ำล้นตลิ่ง จนเกิดปัญหาน้ำท่วมและอุทกภัยในช่วงฤดูฝน ทำให้การเดินทางสัญจรไปมาระหว่างพื้นที่ รวมถึงการเข้าถึงการบริการรักษาในสถานพยาบาลในขณะเกิดอุทกภัยในพื้นที่ไม่สะดวก ซึ่งปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มที่สูงขึ้นและทวีความรุนแรงเพิ่มขึ้น ด้วยเหตุนี้จึงต้องมีการมีการจัดการกับระบบเส้นทางน้ำเพื่อจัดลำดับความสำคัญของเส้นทางน้ำและกำหนดความรับผิดชอบของหน่วยงานที่มีความเหมาะสมต่อไป

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

เพื่อให้การดูแลรักษาทำนุบำรุงเส้นทางน้ำมีประสิทธิภาพได้มาตรฐาน สามารถบูรณาการความร่วมมือและข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ตามภารกิจที่แตกต่างกันได้อย่างแท้จริง จึงกำหนดให้มีเป้าหมายดังนี้

๑) แผนที่เส้นทางน้ำ

มีการกำหนดลำดับค้ำย ความสำคัญของเส้นทางน้ำในลุ่มน้ำ พร้อมทั้งกำหนดขนาด (เกณฑ์รับผิดชอบ) ของทางน้ำให้สอดคล้องกับลำดับค้ำยที่กำหนด และจัดทำแผนที่เส้นทางน้ำที่แสดงลำดับค้ำยของเส้นทางน้ำ ของลุ่มน้ำ และของจังหวัดที่ชัดเจนให้สาธารณะค้นหาได้ง่าย ในลักษณะคล้ายกับแผนที่เส้นทางคมนาคม

๒) ผังระบบระบายน้ำ (ผังน้ำ) ควบคู่กับผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน

มีการกำหนดระบบเส้นทางน้ำและลำดับค้ำยของเส้นทางน้ำ (ผังน้ำ) ในผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น ในผังเมืองรวมจังหวัด โดยจะต้องแสดงองค์ประกอบและขนาดของเส้นทางน้ำในผังเมืองรวมจังหวัด เช่นเดียวกับการกำหนดขนาดของถนนในผังระบบคมนาคมขนส่งของผังเมืองรวมที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน

๓) คู่มือบริหารจัดการเส้นทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำ

กำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่บริหารจัดการและการทำนุบำรุงรักษาทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำที่ชัดเจน อาทิเช่น เมืองครกำหนดนโยบาย เป้าหมาย จัดหาทุนสนับสนุนและกำกับ (Regulator) และองค์กรปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบาย (Operator) พร้อมจัดทำคู่มือน้ำเพื่อใช้ดำเนินการทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำ

๔) เกณฑ์ที่จะนำมาใช้ออกแบบขนาดขององค์ประกอบของระบบเส้นทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน มีการสังเคราะห์และปรับปรุงเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ออกแบบองค์ประกอบและขนาดองค์ประกอบของทางน้ำ

ในพื้นที่ลุ่มน้ำ ในพื้นที่จังหวัด ให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน รวมทั้งกำหนดกฎหมายรองรับสำหรับการนำไปปฏิบัติของทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๕) กฎหมายทางน้ำ

มีการสังเคราะห์และปรับปรุงภารกิจและกฎหมายของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับทางน้ำที่ใช้อยู่ในปัจจุบันให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและสนับสนุนซึ่งกันและกันทั้งในการบริหารจัดการและในการทำนุบำรุงรักษาทางน้ำและองค์ประกอบของระบบเส้นทางน้ำที่มีอยู่เดิม และที่จะจัดสร้างขึ้นใหม่

๖) องค์ความรู้ทางน้ำ

มีการพัฒนาระบบองค์ความรู้และกฎเกณฑ์ที่จะนำมาใช้ในการบริหารจัดการและรักษาระบบเส้นทางน้ำเดิม และที่จะจัดสร้างขึ้นใหม่ รวมทั้งมีการพัฒนาองค์ความรู้ในการบริหารจัดการทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำให้สัมฤทธิ์ผลตามหลักเทคนิควิชาการและเกิดประโยชน์สูงสุด และสอดคล้องกับความต้องการของประชาสังคม และมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

๗) ระบบสารสนเทศทางน้ำ

มีการจัดทำระบบสารสนเทศ สภาพการใช้ที่ดิน เส้นทางน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ ผังการใช้ที่ดิน ผังระบบป้องกันน้ำท่วมและผังระบบระบายน้ำ(ผั่งน้ำ) ผังระบบคมนาคมและสาธารณูปโภค ทั้งในระดับลุ่มน้ำระดับจังหวัด และระดับประเทศที่เป็นมาตรฐานเดียว และปรับให้เป็นปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง

๘) กระบวนการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางน้ำและระบบทางน้ำและการประชาสัมพันธ์

มีกระบวนการ การประชุม ประชาสัมพันธ์และการถ่ายทอดองค์ความรู้ทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำ รวมทั้งแนวทางการบริหารจัดการสู่หน่วยงานรับผิดชอบ ทั้งหน่วยราชการส่วนกลาง ราชการส่วนท้องถิ่น และประชาคมในท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และมีระบบการประเมินผล เพื่อนำมาปรับปรุงให้ทันสมัยสอดคล้องกับสภาพที่แปรเปลี่ยนไปและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ (๒๐ ปี) ที่ได้จัดทำไว้

ทั้งนี้ เพื่อการบูรณาการข้อมูลระหว่างหน่วยงานที่มีหน้าที่ความรับผิดชอบตามภารกิจที่แตกต่างกัน สามารถใช้ระบบเส้นทางน้ำที่มีหลักเกณฑ์ คู่มือ องค์ความรู้ และระบบสารสนเทศทางน้ำที่มีมาตรฐานเดียวกัน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

แบ่งเวลาการดำเนินการเป็น ๒ ระยะ คือ ระยะแรก กำหนดการปรับปรุงองค์ความรู้เกณฑ์การออกแบบ ฯลฯ องค์กร และกฎหมาย ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันให้แล้วเสร็จภายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ ระยะสอง กำหนดการปรับขนาดขององค์ประกอบทางน้ำที่เป็นสิ่งก่อสร้างและที่ไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง ให้แล้วเสร็จภายในระยะเวลา ๒๐ ปี (ตามกรอบเวลาของยุทธศาสตร์ชาติ)

ตัวชี้วัด

ตัวชี้วัดที่แสดงถึงความสำเร็จตามเป้าหมาย คือ

- ๑) มีแผนที่เส้นทางน้ำที่แสดงลำดับค้ำยกและขนาดของเส้นทางน้ำที่ชัดเจนเข้าใจง่าย สาธารณชนเข้าถึงได้สะดวก
- ๒) มีผังระบบป้องกันน้ำท่วมและระบบระบายน้ำ (ผั่งน้ำ) ที่มีขนาดกำกับสอดคล้องตามเกณฑ์ ที่กำหนดควบคุมกับผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น ผังเมืองรวมจังหวัด ผังเมืองรวมลุ่มน้ำ ผังภาค ฯลฯ ที่ประกาศใช้แล้ว
- ๓) มีคู่มือการดำเนินการและการปฏิบัติการทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ

- ๔) มีองค์กรที่ทำหน้าที่ Regulator และ Operator พร้อมทั้งมีกฎหมาย กฎระเบียบ มีแผนงานและงบประมาณสนับสนุนที่ชัดเจน
- ๕) มีระบบสารสนเทศทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
- ๖) มีการถ่ายทอดองค์ความรู้และการประเมินผลที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ เพื่อ

- ๑) การศึกษา สำรวจ สังเคราะห์ องค์ความรู้ เสนอการออกแบบขนาดทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำ เพื่อนำมาใช้จัดทำระบบเส้นทางน้ำให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน
- ๒) การปรับขนาดขององค์ประกอบของทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างและที่ไม่ใช่สิ่งก่อสร้าง ให้ได้ตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดขึ้นใหม่ กำหนดให้แล้วเสร็จภายในกรอบระยะเวลาของแผนยุทธศาสตร์ชาติ คือ ๒๐ ปี

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																														
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ระบบเส้นทางน้ำ																														
ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ การจัดการระบบเส้นทางน้ำ																														
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																								ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				๒๕๖๖					ล้านบาท	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑. ศึกษาสำรวจเพื่อกำหนดทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำการกำหนดลำดับศัักย์ และขนาดของทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกันรวมทั้งการจัดทำแผนที่เส้นทางน้ำของประเทศ																										หลัก ยผ. จท. สททช. สนับสนุน ชป. ทน.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	แผนที่ เส้นทางน้ำ ๒๕ กลุ่มน้ำ	ร้อยละ ๗๐ ของ ๒๕ กลุ่มน้ำ
๒. ศึกษาสำรวจเพื่อกำหนด ผังระบบป้องกันน้ำท่วมและผังระบบระบายน้ำ (ผังน้ำ) และขนาดขององค์ประกอบของทางน้ำในผังการใช้ประโยชน์ที่ดิน อาทิเช่น การกำหนดผังเส้นทางน้ำในผังเมืองรวมจังหวัด ผังภาค และผังประเทศ ผังลุ่มน้ำ ฯลฯ																										หลัก ยผ. จท. สททช. สนับสนุน ชป. ทน. สก. ปภ.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	ผังเส้นทาง น้ำในผัง เมืองรวม จังหวัดทั่ว ประเทศ	ร้อยละ ๗๐ ของผังเมือง รวมจังหวัด
๓. สังเคราะห์เกณฑ์ที่จะนำมาใช้ออกแบบทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำ ออกแบบขนาดองค์ประกอบของทางน้ำของประเทศเพื่อให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ																										หลัก ยผ. จท. สททช. สนับสนุน ชป. ทน. สก.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	เกณฑ์ มาตรฐาน	ร้อยละ ๑๐๐
๔. สังเคราะห์จัดทำคู่มือที่จะนำไปใช้ในการบริหารจัดการและดำเนินการทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำของประเทศ รวมทั้งถ่ายทอดองค์ความรู้ทางน้ำและ																										หลัก ยผ. จท. สนับสนุน	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ	เงิน งบประมาณ	คู่มือ	ร้อยละ ๑๐๐

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ระบบเส้นทางน้ำ
 ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ การจัดการระบบเส้นทางน้ำ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																								ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				๒๕๖๖					ล้านบาท	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
ระบบทางน้ำและการประชาสัมพันธ์																									ชป. ทน. สก.	อย่าง เหมาะสม				
๕. สังเคราะห์ ปรับปรุงกฎหมายที่จะนำมาใช้บริหารจัดการกากับดูแลทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำและจัดตั้งองค์กรดูแลทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำที่เหมาะสมกับสภาพปัจจุบันและสภาวะที่เปลี่ยนแปลง																									หลัก ยผ. จท. สททช.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	ปรับปรุง กฎหมาย เส้นทางน้ำ	ร้อยละ ๑๐๐	
๖. สังเคราะห์ ปรับปรุงองค์ความรู้ทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำและกำหนดองค์ความรู้ข้อกำหนดด้านเทคนิควิชาการที่เป็นมาตรฐาน																									หลัก ยผ. จท. สททช. สนับสนุน ชป. ทน. สก.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	องค์ความรู้ ทางน้ำ	ร้อยละ ๑๐๐	
๗. สังเคราะห์ปรับปรุงระบบสารสนเทศของทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำที่เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ																									หลัก ยผ. จท.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มาตรฐาน ระบบ สารสนเทศ ทางน้ำ	ร้อยละ ๑๐๐	
๘. กำหนดแผนงาน (แผนเงินและแผนเวลา) การพัฒนาทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำเพื่อตอบสนอง																									หลัก ยผ. จท.	พิจารณา จัดสรร	เงิน งบประมาณ	แผนงาน และ	ร้อยละ ๑๐๐	

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ระบบเส้นทางน้ำ																											
ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ การจัดการระบบเส้นทางน้ำ																											
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ./ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					ล้านบาท	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
วัตถุประสงค์ของยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี																							สททช.	งบประมาณ อย่าง เหมาะสม		โครงการ	
๙. ปรับขนาดขององค์ประกอบของระบบเส้นทางน้ำ ที่เป็นสิ่งก่อสร้างและไม่ใช่งานก่อสร้างของหน่วยงาน ต่างๆ ให้ได้ตามเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนดและ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านทรัพยากรน้ำ																						หลัก ยพ. จท. สททช. สนับสนุน ขป. ทน. สก.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มาตรฐาน เส้นทางน้ำ	ร้อยละ ๗๐ ของ องค์ประกอบ ระบบ เส้นทางน้ำ ที่กำหนด	
๑๐. ติดตามผลการดำเนินการและการประเมินผล																						หลัก ยพ. จท. สททช. สนับสนุน ขป. ทน. สก.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	การประเมิน ผลการ ดำเนินงาน	ร้อยละ ๗๐ ของแผนงาน	

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ระบบเส้นทางน้ำ)

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางน้ำและระบบเส้นทางน้ำที่มีอยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วย

- ๑) กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์ทางกายภาพ
 - (๑.๑) พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ.๒๕๑๘
 - (๑.๒) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ.๒๕๒๒
 - (๑.๓) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ.๒๕๔๗
 - (๑.๔) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ.๒๕๕๘
 - (๑.๕) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ.๒๕๓๕
 - (๑.๖) เทศบัญญัติและข้อบังคับท้องถิ่น
- ๒) กฎหมายเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม
 - (๒.๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕
 - (๒.๒) พระราชบัญญัติการเดินเรือในประเทศไทย พ.ศ.๒๕๕๖
- ๓) กฎหมายเพื่อการชลประทาน
 - (๓.๑) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕
- ๔) กฎหมายเกี่ยวกับการใช้ที่ดินของหน่วยราชการ
 - (๔.๑) การขอใช้พื้นที่ป่าสงวน
 - (๔.๒) การขอใช้พื้นที่ราชพัสดุ
 - (๔.๓) การใช้พื้นที่ดินการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ร่างสาระสำคัญของกฎหมายที่เสนอให้มีการแก้ไขปรับปรุง คือ

(๑) การปรับปรุงพระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้ครอบคลุมในเรื่อง ระบบเส้นทางน้ำ (ผังระบบระบายน้ำ/ผังระบบป้องกันน้ำท่วม/ผังน้ำ) ที่จะจัดทำขึ้นใหม่ โดยการอาศัยอำนาจทางกฎหมายในการใช้ประโยชน์ที่ดินประกอบกับการขึ้นที่ดินด้วยการดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านทางน้ำ และระบบเส้นทางน้ำของจังหวัดและของ กลุ่มน้ำเช่นเดียวกับด้านการคมนาคมขนส่ง (ระบบเส้นทางถนน)

(๒) การปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒ เพื่อสนับสนุนการวางและจัดทำผังเพื่อการระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัยของจังหวัดและของกลุ่มน้ำ

(๓) การปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗ เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์พื้นที่อย่างเหมาะสมในด้านการระบายน้ำ การป้องกันน้ำท่วม และการบรรเทาอุทกภัยที่สอดคล้องกับการผังเมือง (ผังเมืองรวมจังหวัด/ผังเมืองรวมกลุ่มน้ำ ฯลฯ)

(๔) การปรับปรุงพระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๖ เพื่อสนับสนุนการวางผังและจัดทำผังเพื่อการระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัยของจังหวัดและของกลุ่มน้ำ

(๕) การปรับปรุงเทศบัญญัติและข้อบัญญัติท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการสนับสนุนการใช้อาคารเพื่อการระบายน้ำและการป้องกันน้ำท่วม (ผังน้ำ) ที่ใช้บังคับในผังเมืองรวม

(๖) การปรับปรุงพระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕ เพื่อสนับสนุนให้ใช้ระบบระบายน้ำที่มีอยู่ในโครงการเกษตรชลประทานเป็นองค์ประกอบหนึ่งของผังการระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัยของจังหวัดและของกลุ่มน้ำเมื่อเกิดอุทกภัย

(๗) การปรับปรุงกฎหมายอื่น ๆ และมาตรการทางการบริหารเพื่อสนับสนุนให้การดำเนินการจัดทำระบบเส้นทางน้ำเพื่อการระบายน้ำและการบรรเทาอุทกภัยบรรลุผลและสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ การดูแลรักษาเส้นทางน้ำในบริเวณโรงพยาบาลที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม

จากเหตุการณ์น้ำท่วมหลาย ๆ ครั้งที่เกิดขึ้นในประเทศไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน จะพบว่ามีชุมชนและสถานที่สำคัญถูกน้ำท่วมและเกิดความเสียหายอยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะเป็น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการอื่น ๆ พื้นที่เกษตร เขตอุตสาหกรรม ฯลฯ ซึ่งสาเหตุส่วนใหญ่มักเกิดจากระบบเส้นทางระบายน้ำโดยรอบบริเวณพื้นที่ดังกล่าวถูกบุกรุกหรือขาดการดูแลรักษาที่ต่อเนื่อง ทำให้ขีดความสามารถในการระบายน้ำต่ำลงและเพิ่มความเสี่ยงอุทกภัย โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงพยาบาลซึ่งเป็นสถานที่สำคัญที่ให้การรักษาผู้ป่วยในยามเกิดวิกฤตภัย และหากเกิดอุทกภัยบริเวณโรงพยาบาลแล้วการอพยพผู้ป่วยจะได้ลำบากมาก อีกทั้งการหาสถานที่ใหม่เพื่อรองรับผู้ป่วยก็ทำได้ยากกว่า และเสี่ยงต่อชีวิตของผู้ป่วย นอกจากนี้เมื่อเกิดอุทกภัยขึ้นจะมีผู้ป่วยใหม่เกิดขึ้นตามมาด้วย ทำให้ความเดือดร้อนยิ่งทวีความรุนแรงยิ่งขึ้น

ดังนั้นเพื่อเป็นการลดความเสียหายจากอุทกภัยอาจจะเกิดขึ้น จึงจำเป็นต้องมีการดูแลรักษาระบบเส้นทางระบายน้ำอย่างดีและต่อเนื่องในบริเวณพื้นที่โรงพยาบาลที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม ตลอดจนการบังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวด และต้องจัดเตรียมแผนเผชิญเหตุเมื่อเกิดสถานการณ์รุนแรง

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) เส้นทางระบายน้ำโดยรอบโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม มีประสิทธิภาพการระบายน้ำดีขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) ฐานข้อมูลตำแหน่งโรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ในพื้นที่วิกฤตทั่วประเทศ
- ๒) จำนวนโรงพยาบาลที่ได้รับการป้องกัน

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ระบบเส้นทางน้ำ																											
ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ : การดูแลรักษาเส้นทางน้ำในบริเวณโรงพยาบาลที่อยู่ในพื้นที่เสี่ยงน้ำท่วม																											
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔		
๑. วิเคราะห์หา โรงพยาบาลที่ตั้งอยู่ใน พื้นที่วิกฤตน้ำท่วมทั่ว ประเทศเพื่อเป็น ฐานข้อมูล																							หลัก สธ. สนับสนุน ชป. ปภ. ทน. จท.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	ทราบตำแหน่ง และจำนวน โรงพยาบาลที่ ตั้งอยู่ในพื้นที่ เสี่ยง	ฐานข้อมูล โรงพยาบาลใน พื้นที่วิกฤต
๒. ผลักดันให้เกิด มาตรการในการดูแล เส้นทางน้ำโดยรอบ พื้นที่โรงพยาบาล																							หลัก สธ. สนับสนุน ชป. ปภ. ทน. จท. กทม.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	มีการดูแล รักษาเส้นทาง น้ำโดยรอบ พื้นที่ โรงพยาบาล	จำนวน โรงพยาบาลที่ ได้รับการ ป้องกัน

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ

ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำและดูแลรักษาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน

ปัจจุบันการบริหารจัดการน้ำยังขาดความสมดุล ไม่มีความสอดคล้องกันระหว่างต้นทุนน้ำที่มีอยู่และปริมาณน้ำที่ถูกใช้ไป ยังคงเกิดสถานการณ์น้ำท่วมในช่วงหน้าฝนและเกิดสถานการณ์ภัยแล้งในช่วงหน้าแล้ง อีกทั้งปัญหาทั้งสองอย่างเกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกัน การบริหารจัดการปัญหาดังกล่าวจึงจำเป็นต้องจัดการควบคู่กันไป ในอดีตมุ่งเน้นบริหารจัดการด้านต้นทุน ปัจจุบันเริ่มมุ่งเน้นบริหารจัดการด้านความต้องการใช้น้ำมากขึ้น ซึ่งการบริหารจัดการในสองด้านนี้ จำเป็นต้องเริ่มในระดับพื้นที่ย่อย ซึ่งปัจจุบันตัวอย่างความสำเร็จมีให้เห็นแล้วในหลายพื้นที่ แต่กลับพบปัญหาด้านการขยายผลความสำเร็จสู่พื้นที่อื่น ที่ยังคงขาดระบบหรือกระบวนการที่ชัดเจนเพื่อใช้เป็นกลไกในการขยายผล ประกอบกับพื้นที่หรือชุมชนส่วนใหญ่ยังขาดความพร้อม ชุมชนยังไม่มี ความเข้มแข็งเพียงพอ ขาดผู้นำที่มีศักยภาพด้านการพัฒนา รวมทั้งคนในชุมชนยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องน้ำ และไม่ได้มีโอกาสให้มีส่วนร่วมในการพัฒนา รวมถึงการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ของตน

ดังนั้น กลไกสำคัญในการขยายผลความสำเร็จและดูแลรักษาแหล่งน้ำอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน คือ ชุมชนและประชาชนในพื้นที่ใช้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นเครื่องมือบริหารจัดการข้อมูล ข้อเท็จจริง เพื่อนำไปสู่แผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากร ดิน น้ำ ป่า ร่วมกันทำงานแบบเป็น หุ่นส่วนและเป็นศูนย์กลางขับเคลื่อนการพัฒนา ในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน สามารถรับรู้สถานการณ์ เข้าใจพื้นที่ มีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ ดูแล บำรุงรักษาแหล่งน้ำ โครงสร้างน้ำ รวมถึงการตัดสินใจสอดคล้องกับภูมิสังคม โดยคณะกรรมการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำชุมชนที่มีศักยภาพในการขยายผล เกิดเครือข่ายบริหารจัดการน้ำระดับพื้นที่ระดับลุ่มน้ำย่อยและระดับลุ่มน้ำ และรัฐทำหน้าที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) มีกลไกเพื่อขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ

๒) มีคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน เกิดการมีส่วนร่วมทั้งในส่วนของการพัฒนาและการบริหารจัดการ และรัฐทำหน้าที่ส่งเสริม

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

๑) จำนวนคณะกรรมการบริหารจัดการน้ำระดับชุมชน

๒) จำนวนตัวอย่างความสำเร็จจากกลไกการขยายผล

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ																							
ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ : การขยายผลความสำเร็จด้านการบริหารจัดการน้ำและดูแลรักษาอย่างมีส่วนร่วมและยั่งยืน																							
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ*	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑. เร่งรัดการจัดตั้ง คณะกรรมการ บริหารจัดการน้ำ ระดับชุมชน และ ผลักดันให้มี กฎหมายรองรับ การดำเนินงาน																			หลัก มท. สททช. ชุมชน สนับสนุน ทส. กษ. สสนก.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีการจัดตั้ง คณะกรรมการบริหาร จัดการน้ำระดับชุมชน	จำนวนคณะกรรมการ บริหารจัดการน้ำระดับ ชุมชน
๒. ผลักดันให้เกิด กลไกเพื่อขยาย ผลความสำเร็จที่ ชัดเจน																			หน่วยงานหลัก มท. สททช. ชุมชน หน่วยงาน สนับสนุน ทส. กษ. สสนก.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีกลไกการขยายผล ความสำเร็จ	กลไกเพื่อขยายผล แบบอย่างความสำเร็จ

ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ เพิ่มการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างน้ำ

ปัจจุบันมีการพัฒนาพื้นที่ผิวน้ำเพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้าอย่างแพร่หลายทั้งในและต่างประเทศ สำหรับประเทศไทย แบ่งการพัฒนาพื้นที่ผิวน้ำเป็น ๒ ขนาด ได้แก่ ขนาดใหญ่ คือ มีการใช้ประโยชน์ในพื้นที่ขนาดใหญ่ผ่านหน่วยงานที่มีศักยภาพและมีผลกระทบในวงกว้าง ซึ่งการไฟฟ้าฝ่ายผลิต เป็นหน่วยงานหลักในการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ โดยได้พัฒนา “การผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ลอยน้ำ (Floating Solar)” ขึ้นที่อ่างเก็บน้ำหลายแห่ง เช่น เขื่อนศรีนครินทร์ จังหวัดกาญจนบุรี อ่างเก็บน้ำเขื่อนแม่ขาม จังหวัดลำปาง เพื่อเป็นพลังงานทดแทน เนื่องจากที่เดิมการผลิตไฟฟ้าแสงอาทิตย์ต้องใช้พื้นที่เปิดโล่งจำนวนมาก ส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินในการทำเกษตร มีการตัดต้นไม้จำนวนมาก และต้องเตรียมที่ดินสำหรับการก่อสร้าง ด้วยผลกระทบดังกล่าวจึงเล็งเห็นถึงการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างเก็บน้ำซึ่งมีอยู่ทั่วประเทศให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่สร้างผลกระทบกับพื้นที่เกษตร สามารถสวนพื้นที่ดินไว้สำหรับการใช้ประโยชน์ในด้านต่างๆได้มากขึ้น รักษาสิ่งแวดล้อม และที่สำคัญช่วยลดการระเหยของน้ำ ถ้ามีแผงเซลล์แสงอาทิตย์มาบังแสงแดดและบังลม จะทำให้การระเหยของน้ำลดลง

สำหรับการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างน้ำขนาดเล็ก สสนก. ได้มีการพัฒนาระบบโซลาร์เซลล์สูบน้ำแบบติดตั้งลอยน้ำเพื่ออุปโภคและการเกษตร พื้นที่บริเวณสระเก็บน้ำห้วยเกษียร ตำบลดงชีเหล็ก อำเภอมือง จังหวัดปราจีนบุรี สามารถผลิตกระแสไฟฟ้าได้ ๒.๒๖ kWh ต่อปี ลดค่าสูบน้ำได้ประมาณ ๑๑,๐๐๐ บาทต่อปี ซึ่งในอนาคตมีแผนจะขยายผลไปสู่ ชุมชนบ้านหินลาด - บ้านโสมง ตำบลบ้านนา อำเภอสามเภา จังหวัดตาก เนื่องจากพื้นที่ประสบปัญหาไม่มีไฟฟ้าใช้ในหมู่บ้าน และเดินทางเข้าพื้นที่ทางเรือ ชุมชนใช้ระบบท่อส่งน้ำจากภูเขา เพื่ออุปโภคและบริโภค และในช่วงเดือน มีนาคม – พฤษภาคม ของทุกปี จะประสบปัญหาขาดแคลนน้ำ และโครงสร้างถังกักเก็บน้ำในชุมชนและโรงเรียนชำรุด ไม่สามารถเก็บสำรองน้ำได้ ดังนั้น เมื่อแล้วเสร็จคาดว่าจะ ๖๒๓ ครัวเรือน จากทั้ง ๒ ชุมชน จะมีไฟฟ้าใช้สำหรับการอุปโภคและการเกษตรอย่างเพียงพอในแต่ละปี

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพื่อให้เกิดการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำอย่างเต็มประสิทธิภาพในหลายมิติ และเกิดการขยายผลความสำเร็จไปสู่กว้าง

๒) เพื่อช่วยลดน้ำระเหยและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตไฟฟ้าซึ่งจะเป็นแหล่งพลังงานทดแทนที่สำคัญในอนาคต

๓) เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ สร้างความเข้าใจและแนะนำแนวทางปฏิบัติแก่พื้นที่ใกล้เคียง จนเกิดเครือข่ายความร่วมมือ และขยายผลไปสู่ระดับที่ใหญ่ขึ้นต่อไป

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

จำนวนฟาร์มการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ลอยน้ำ (Floating Solar)

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม จาก เงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ																									
ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ : เพิ่มการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างน้ำ																									
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๑. ถอดบทเรียนความสำเร็จ																					หลัก กฟผ. สนับสนุน วท. ขป.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีการสังเคราะห์ รูปแบบการ ดำเนินงานในพื้นที่ ที่ประสบ ความสำเร็จ	ผลการ สังเคราะห์การ ถอดบทเรียน ความสำเร็จ
๒. พัฒนาเทคโนโลยีการผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ลอยน้ำ (Floating Solar) ให้เหมาะสมกับบริบทของพื้นที่																						พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีเทคโนโลยี การผลิตไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ลอยน้ำที่ เหมาะสมมากขึ้น	เทคโนโลยีการ ผลิตไฟฟ้าจาก เซลล์ แสงอาทิตย์ลอย น้ำ
๓. ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ไฟฟ้าจากเซลล์แสงอาทิตย์ลอยน้ำ (Floating Solar)																						พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีการใช้เซลล์ แสงอาทิตย์ลอย น้ำในการผลิต ไฟฟ้ามากขึ้น	จำนวนฟาร์ม การผลิตไฟฟ้า จากเซลล์ แสงอาทิตย์ลอย น้ำ (Floating Solar)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ระบบขยายผลแบบอย่างความสำเร็จ																									
ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ : เพิ่มการใช้ประโยชน์จากพื้นที่ผิวน้ำในอ่างน้ำ																									
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๔. ผลักดันให้เกิดกลไกเพื่อขยายผลความสำเร็จที่ชัดเจน																						พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	มีกลไกการขยายผลความสำเร็จ	กลไกการขยายผลความสำเร็จ

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการบริหารจัดการน้ำ

ปัญหาต้นทุนน้ำที่ไม่แน่นอน เนื่องจากได้รับผลกระทบจากภาวะการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ต้นทุนน้ำหรือฝนมีความแปรปรวนทั้งในเชิงปริมาณ พื้นที่ และเวลา ทำให้มีความจำเป็นต้องมีข้อมูลเพียงพอ มีบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้านอุทกนิยามวิทยาและอุทกวิทยาอย่างเพียงพอ เพื่อติดตามและวิเคราะห์ ข้อมูลได้อย่างทันต่อสถานการณ์ทั้งในเชิงภาพรวมของประเทศและในระดับพื้นที่ย่อย เช่น การจัดการข้อมูล ในเชิงพื้นที่ การจัดทำศูนย์ปฏิบัติการ (operation center)

ปัญหาเรื่องความต้องการใช้น้ำที่มีหลากหลายรูปแบบและความซับซ้อน ทั้งในเชิงพื้นที่และเวลา ซึ่งแต่ละพื้นที่มีลักษณะผังเมืองที่แตกต่างกัน พฤติกรรมการใช้น้ำที่แตกต่างกัน รวมถึงการเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่งผลให้พฤติกรรมการใช้น้ำเปลี่ยนไป และการใช้บุคลากรทางด้านน้ำเพียงอย่างเดียวไม่สามารถวิเคราะห์ ปัญหาได้รอบด้าน จึงจำเป็นต้องใช้บุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญในหลากหลายสาขาเพื่อร่วมดำเนินการ เช่น ผู้เชี่ยวชาญด้านผังเมือง นักเศรษฐศาสตร์ ฯลฯ

เทคโนโลยีที่ก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว ประกอบกับข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำมีความซับซ้อนค่อนข้างสูง แต่ปัจจุบันยังขาดการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้งานอย่างเหมาะสม ข้อมูลกระจัดกระจาย ข้ำซ้อน ไม่เป็น มาตรฐาน และถูกนำมาใช้ได้ไม่เต็มประสิทธิภาพ เนื่องจากยังขาดบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญทางด้าน เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาช่วยจัดการอย่างจริงจัง โดยอาจนำเทคโนโลยี cloud เข้ามาช่วยในการจัดเก็บ ข้อมูล และการนำเทคโนโลยี Big Data เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์สถานการณ์น้ำรวมถึงการคาดการณ์ใน ระยะยาว

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) องค์การจัดการน้ำมีบุคลากรที่มีองค์ความรู้หลากหลายร่วมบริหารจัดการน้ำ
- ๒) มีมาตรฐานทางเทคโนโลยีที่สนับสนุนการบริหารจัดการน้ำ
- ๓) บุคลากรทุกระดับที่มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำมีความรู้ความเข้าใจและขีดความสามารถด้าน การใช้ข้อมูลและเทคโนโลยีเพิ่มขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนศูนย์น้ำระดับจังหวัด
- ๒) จำนวนหน่วยงานที่มีการใช้เทคโนโลยีตามมาตรฐาน

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสมจากเงินงบประมาณ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรน้ำ																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕: ความรู้ เทคโนโลยีและทรัพยากรมนุษย์เพื่อการบริหารจัดการน้ำ																									
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๑. เร่งรัดจัดตั้งศูนย์ข้อมูลน้ำระดับจังหวัด																					หลัก มท. สททช. สสนก. สนับสนุน ทท. ชป.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	เกิดศูนย์ข้อมูลน้ำระดับจังหวัด	จำนวนศูนย์น้ำระดับจังหวัด
๒. จัดทำมาตรฐานและผลักดันให้เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการปรับเปลี่ยนการบริหารจัดการน้ำให้ทันต่อสถานการณ์																					หลัก มท. วท. สททช. สนับสนุน ทท. ชป.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	เกิดการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมในการบริหารจัดการน้ำ	จำนวนหน่วยงานที่มีการใช้เทคโนโลยีตามมาตรฐาน
๓. ผลักดันการใช้เทคโนโลยี Big Data เพื่อนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารจัดการน้ำ																					หลัก ดศ. วท. สนับสนุน สสนก. ชป. ทท. สททช.	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงิน งบประมาณ	มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Big Data ในการบริหารจัดการน้ำ	จำนวนหน่วยงานที่มีการประยุกต์ใช้เทคโนโลยี Big Data ในการบริหารจัดการน้ำ

ข้อเสนอแนะในการฟื้นฟูระบบน้ำลำเชียงไกร

พื้นที่เหนืออ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร

- ๑) ผันน้ำจากลำคันทอง บริเวณ อ.บำเหน็จณรงค์ จ.ชัยภูมิ ซึ่งมีน้ำหลากจากลำน้ำสาขาจำนวนมาก และน้ำล้นอ่างเก็บน้ำลำคันทอง ทุกปี ผ่านถนนสาย ๒๒๑๗ ลงสู่ลำสามบาท บริเวณ ต.หนองกรด อ.ด่านขุนทด จ.นครราชสีมา ระยะทาง ๑๒.๕ กม. โดยมีความต่างระดับในการผันน้ำผ่านจุดสูงสุดเพียง ๘ เมตร
- ๒) พันฟูลำสามบาท ให้กลับมารองรับน้ำระบายลงสู่ อ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร
- ๓) ปรับคันดินริมคลองทั้งหมด ให้มีจุดรับน้ำลงสู่คลอง และเปิดคันดินที่ปิดการไหลของน้ำ
- ๔) พันพุนองน้ำและสระน้ำตามแนวลำสามบาทและลุ่มน้ำสาขาทั้งหมด ให้สามารถรองรับน้ำและเก็บกักน้ำ
- ๕) ปรับปรุงระบบการผันน้ำเข้าสู่สระน้ำวัดบ้านไร่ โดยเปลี่ยนให้สระน้ำวัดบ้านไร่ เชื่อมระบบและรับน้ำที่ผันมาจากคลองสามบาท และเชื่อมต่อเข้าไปสู่บึงถนนหักใหญ่ ช่วยสามารถฟื้นฟูระบบของการไหลตามความลาดชันธรรมชาติ และช่วยเจือจางความเค็มของบึงถนนหักใหญ่

พื้นที่ท้ายอ่างเก็บน้ำลำเชียงไกร

- ๑) พันพุนองน้ำและสระน้ำตามแนวลำเชียงไกรและลุ่มน้ำสาขาทั้งหมด ให้สามารถรองรับน้ำและเก็บกักน้ำ
- ๒) ปรับปรุงท่อลอดจวบจรจบลำเชียงไกรกับแม่น้ำมูล ให้เป็นประตูระบายน้ำ
- ๓) เสนอให้กระทรวงคมนาคม พัฒนาคล่องริมทางรถไฟ ให้กลับมาใช้งานได้ดังเดิม ทั้งในระหว่างการก่อสร้างรถไฟรางคู่ และเมื่อก่อสร้างแล้วเสร็จ

ประเด็นปฏิรูปอื่นๆ เพิ่มเติมที่ใช้ดำเนินการในพื้นที่

- ๑) การบริหารแผนโครงการที่สำคัญตามยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำ
 - สนับสนุนให้ชุมชนมีส่วนร่วมคิดและร่วมจัดทำแผนโครงการ ให้ออกมาในเชิงรายละเอียดที่สามารถดำเนินการในพื้นที่ เช่น แนวเส้นทางท่อผันน้ำ ตำแหน่งผันน้ำที่เหมาะสม และให้เกิดความสมดุลกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การฟื้นฟูความชุ่มชื้นของป่าด้วยฝายชะลอน้ำและจากอ่างเก็บน้ำขนาดเล็ก
 - กำหนดผู้รับผิดชอบและทำงานร่วมกันให้เกิดการบริหารแนวราบ เช่น การศึกษาและจัดทำระบบผันน้ำ และการฟื้นฟูแหล่งน้ำ การจัดทำ EIA และ ให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนตั้งแต่ร่วมคิดและร่วมทำ โดยระบุโครงการวางแผนงานในรัฐเป็นคนดำเนินงาน แผนงานใดชุมชนในพื้นที่สามารถดำเนินการได้เอง
 - การปรับปรุงวิธีบริหารโครงสร้างเดิมคืออ่างเก็บน้ำลำเชียงไกรและแหล่งน้ำธรรมชาติในพื้นที่ เช่น สระน้ำวัดบ้านไร่ บึงถนนหักใหญ่ ร่วมกับโครงสร้างใหม่จากระบบผันน้ำ โดยให้ระบบผันน้ำกระจายน้ำและบริหารร่วมกับโครงสร้างแหล่งน้ำเดิม เชื่อมโยงกับเป็นระบบและยืดหยุ่น
- ๒) การบริหารเชิงพื้นที่
 - การบริหารจัดการร่วมกันของทุกหน่วยงานทั้งการดำเนินโครงการและการสนับสนุนการบริหารจัดการร่วมกับชุมชน

- การจัดรูปที่ดิน การบริหารจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน เช่น การระบบเชื่อมโยงเส้นทางน้ำกับแหล่งน้ำธรรมชาติ และให้มีการใช้น้ำซ้ำส่งต่อน้ำอย่างเป็นระบบต่อเนื่องกันลงมา
- จัดทำสมดุลการใช้น้ำทั้งผิวดินและใต้ดิน และจัดทำแผนบริหารจัดการน้ำในพื้นที่ตามฤดูกาล

๓) ระบบเส้นทางน้ำ

- จัดทำระบบเส้นทางน้ำ ผังน้ำ และประกาศขอบเขตพื้นที่เส้นทางน้ำ เพื่อรักษาเส้นทางน้ำในพื้นที่เอาไว้ให้ยังคงสามารถระบายน้ำเอาไว้ได้เหมือนเดิม เช่น คลองลำตะคองเก่า รวมทั้งการพัฒนาโครงการต่างๆ ในพื้นที่ ต้องรักษาเส้นทางน้ำและแหล่งน้ำเดิมเอาไว้ เช่น การก่อสร้างทางรถไฟรางคู่ต้องรักษาคลองข้างทางรถไฟเอาไว้เหมือนเดิม
- จัดระบบการจราจรน้ำ แผนการระบายน้ำเข้าออกในพื้นที่

๔) ขยายแบบอย่างความสำเร็จ

- นำความสำเร็จของตัวอย่างการจัดการน้ำชุมชนและการบริหารเชิงพื้นที่มาประยุกต์ใช้ เช่น ความสำเร็จของชุมชนภูถ้ำ-ภูกระแต สายนาว่าง และการจัดการน้ำร่วมกับอ่างเก็บน้ำ ทั้งพื้นที่เหนืออ่างและท้ายอ่าง

๕) ความรู้ เทคโนโลยี และทรัพยากรมนุษย์ เพื่อการบริหารจัดการน้ำ

- เพิ่มขีดความสามารถด้วยการให้ความรู้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ทั้งภาครัฐเช่นหน่วยงานส่วนท้องถิ่น และภาคประชาชน
- ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการสำรวจเส้นทางน้ำ แหล่งน้ำ และจัดทำแผนที่น้ำ ของชุมชน และลุ่มน้ำ
- จัดตั้งศูนย์ข้อมูลทรัพยากรน้ำระดับท้องถิ่น ให้เกิดเป็นศูนย์บริการจัดการน้ำที่ใช้ข้อมูลที่มาจากส่วนกลาง (Macro Scale) และข้อมูลที่ชุมชนสำรวจและจัดทำขึ้นในพื้นที่ (Micro Scale) รวมทั้งจัดตั้งศูนย์เรียนรู้บริหารจัดการน้ำของชุมชน ตำบล อำเภอ และจังหวัด

แผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง
ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑. ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๑ บทนำ

๑.๑.๑ บริบทตามข้อกำหนดของรัฐธรรมนูญ

มุ่งเน้นการดำเนินการตามเจตนารมณ์ของบทบัญญัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ ใน ๓ มาตรา ดังนี้

๑) มาตรา ๔๓ บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ

ฯลฯ

(๒) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืนตามวิธีการที่กฎหมายบัญญัติ

ฯลฯ

๒) มาตรา ๕๐ บุคคลมีหน้าที่ ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๒) ป้องกันประเทศ พิทักษ์รักษาเกียรติภูมิ ผลประโยชน์ของชาติ และสาธารณสมบัติของแผ่นดิน รวมทั้งให้ความร่วมมือในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

ฯลฯ

(๘) ร่วมมือและสนับสนุนการอนุรักษ์และคุ้มครองสิ่งแวดล้อม ทรัพยากรธรรมชาติ ความหลากหลาย ทางชีวภาพ รวมทั้งมรดกทางวัฒนธรรม

ฯลฯ

๓) มาตรา ๕๗ รัฐต้อง

ฯลฯ

(๒) อนุรักษ์ คุ้มครอง บำรุงรักษา ปันฟู บริหารจัดการ และใช้หรือจัดให้มีการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพให้เกิดประโยชน์อย่างสมดุลและยั่งยืน โดยต้องให้ประชาชนและชุมชนในท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมดำเนินการและได้รับประโยชน์จากการดำเนินการ ดังกล่าวด้วยตามที่กฎหมายบัญญัติ

๔) มาตรา ๗๒ รัฐพึงดำเนินการเกี่ยวกับที่ดิน ทรัพยากรน้ำ และพลังงาน ดังต่อไปนี้

ฯลฯ

(๔) จัดให้มีทรัพยากรน้ำที่มีคุณภาพและเพียงพอต่อการอุปโภคบริโภคของประชาชน รวมทั้งการประกอบเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอื่น

(๕) ส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงานและการใช้พลังงานอย่างคุ้มค่า รวมทั้งพัฒนาและสนับสนุนให้มีการผลิตและการใช้พลังงานทางเลือกเพื่อเสริมสร้างความมั่นคงด้านพลังงานอย่างยั่งยืน

๕) มาตรา ๒๕๗ การปฏิรูปประเทศตามหมวดนี้ต้องดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย ดังต่อไปนี้

(๑) ประเทศชาติมีความสงบเรียบร้อย มีความสามัคคีปรองดอง มีการพัฒนาอย่างยั่งยืนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและมีความสมดุลระหว่างการพัฒนาด้านวัตถุกับการพัฒนาด้านจิตใจ

(๒) สังคมมีความสุข เป็นธรรม และมีโอกาสอันทัดเทียมกันเพื่อขจัดความเหลื่อมล้ำ

(๓) ประชาชนมีความสุข มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศและการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

๖) **มาตรา ๒๕๘** ให้ดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างน้อยในด้านต่าง ๆ ให้เกิดผล ดังต่อไปนี้
ฯลฯ

ข. ด้านอื่นๆ

(๑) ให้มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำที่มีประสิทธิภาพ เป็นธรรมและยั่งยืน โดยคำนึงถึงความต้องการใช้น้ำในทุกมิติ รวมทั้งความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมและสภาพภูมิอากาศประกอบกัน

ฯลฯ

(๓) จัดให้มีระบบจัดการและกำจัดขยะมูลฝอยที่มีประสิทธิภาพ เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ด้านอื่น ๆ ได้

๑.๑.๒ ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๑) กฎหมายระหว่างประเทศ ประกอบด้วย

๑.๑) อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕) หรือ UNCLOS ๑๙๘๒

๑.๒) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการเตรียมการ การปฏิบัติการ และความร่วมมือในการป้องกันและขจัดมลพิษน้ำมัน ค.ศ. ๑๙๙๐ (International Convention on Oil Pollution Preparedness, Response and Co-operation ๑๙๙๐ : OPRC ๑๙๙๐)

๑.๓) อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยการป้องกันมลพิษจากเรือ ค.ศ. ๑๙๗๓ (For the Prevention of Pollution from Ships ๑๙๗๓ as modified by the Protocol of ๑๙๗๘ : MARPOL ๗๓/๗๘)

๑.๔) แผนปฏิบัติการเพื่อป้องกันและขจัดน้ำมันแห่งอาเซียน (ASEAN Oil Spill Response Action Plan : ASEAN – OSRAP)

๑.๕) อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ (Convention on Biological Diversity, ๑๙๙๒)

๑.๖) แผนปฏิบัติการระหว่างประเทศ (International Plan of Action : IPOA) ที่เกี่ยวกับการประมง โดย องค์การอาหารแห่งสหประชาชาติ (FAO) ได้แก่ IPOA for Reduction Incidental Catch of Sea Birds in Longline Fisheries (IPOA-Sea birds), IPOA for Conservation and Management of Sharks (IPOA-sharks), IPOA of Management for Fishing Capacity (IPOA-Capacity) และ IPOA to prevent , Deter and Eliminate Illegal, Unreported and Unregulated Fishing (IPOA-IUU) รวมทั้ง Code of Conduct for Responsible Fisheries

๒) กฎหมายของประเทศไทย ประกอบด้วย

๒.๑) กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเล

- พระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

พ.ศ. ๒๕๕๘

- พระราชกำหนดการประมง พ.ศ. ๒๕๕๘ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

- พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

- พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. ๒๕๑๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

๒.๒) กฎหมายเกี่ยวกับทรัพยากรที่ดินชายทะเล

- พระราชบัญญัติพัฒนาที่ดิน พ.ศ. ๒๕๕๑

๒.๓) กฎหมายเกี่ยวกับป่าชายเลน

- พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๔๘๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
- พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ และฉบับแก้ไขเพิ่มเติม

๒.๔) กฎหมายที่เกี่ยวข้องอื่น

- พระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๑
- พระราชบัญญัติป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พ.ศ. ๒๕๕๐
- พระราชบัญญัติการช่วยเหลือกู้ภัยทางทะเล พ.ศ. ๒๕๕๐
- ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการป้องกันและขจัดมลพิษทางน้ำเนื่องจาก

น้ำมัน พ.ศ. ๒๕๔๗

๓) ร่างกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย

- ร่าง พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.
- ร่าง พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า (ฉบับที่ ..) พ.ศ.
- ร่าง พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ.
- ร่าง พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

๑.๑.๓ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป

๑) วาระการปฏิรูปของ สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) ประกอบด้วย

๑.๑) วาระปฏิรูปที่ ๒๕ : ระบบการบริหารจัดการทรัพยากร ซึ่งมีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง คือ การปฏิรูปการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๒) วาระปฏิรูปที่ ๒๖ : การจัดการภัยพิบัติตามธรรมชาติภาวะโลกร้อน

๒) แผนการปฏิรูปของ สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.) ประกอบด้วย

๒.๑) แผนการปฏิรูป ๙ เรื่อง การพัฒนากฎหมายและปรับปรุงโครงสร้างองค์กรเกี่ยวกับทรัพยากรน้ำ

๒.๒) แผนการปฏิรูป ๑๑ เรื่อง การพัฒนากฎหมายการปรับปรุงโครงสร้างองค์กรและกลไกการบริหารเกี่ยวกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒.๓) แผนการปฏิรูป ๑๒ เรื่อง การนำเสนอพื้นที่แหล่งอนุรักษ์ทะเลอันดามันเป็นมรดกโลก

๒.๔) แผนการปฏิรูป ๑๕ เรื่อง การปฏิรูประบบบริหารจัดการขยะของประเทศ

๓) รายงานการศึกษาของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)

๓.๑) รายงานการพิจารณาศึกษาเรื่อง วิฤตทะเลสาบสงขลาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๓.๒) สรุปการสัมมนาเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคทางกฎหมายในการดำเนินนโยบายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๓.๓) รายงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔) ข้อเสนอจากกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

ผลการรับฟังความคิดเห็นที่ผ่านมาจากหน่วยงานของภาครัฐและภาคประชาชน ดังนี้

- การจัดทำวาระการปฏิรูปของสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)
- การทำแผนการปฏิรูปของสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ (สปท.)
- การทำรายงานการศึกษาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.)
- การจัดทำแผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔)
- การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒

(พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔)

- การดำเนินงานของศูนย์บัญชาการแก้ไขปัญหาการทำการประมงผิดกฎหมาย

(ศปมผ.)

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

ประเทศไทยตั้งอยู่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ที่นับเป็นรัฐชายฝั่งทะเล (Coastal State) ที่ตั้งอยู่ในคาบสมุทรอินโดจีน โดยมีชายฝั่งทะเลแยกเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านตะวันออก ได้แก่ อ่าวไทย ส่วนด้านตะวันตก ประกอบด้วย ทะเลอันดามัน และช่องแคบมะละกา จึงทำให้ประเทศไทยมีเส้นทางออกสู่มหาสมุทร ๒ มหาสมุทร คือ มหาสมุทรแปซิฟิกและมหาสมุทรอินเดีย ในส่วนพื้นที่ทางทะเลนั้นฝั่งทะเลด้านอ่าวไทยมีพื้นที่ประมาณ ๒๐๓,๖๑๙.๓๓๕ ตารางกิโลเมตร ยาวประมาณ ๒,๐๕๕.๑๘ กิโลเมตร ส่วนด้านทะเลฝั่งตะวันตกหรือที่คุ้นเคยเรียกกันว่า ฝั่งอันดามันมีพื้นที่ประมาณ ๑๑๒,๔๘๘.๘๖ ตารางกิโลเมตร ยาวประมาณ ๑,๐๙๓.๑๔ กิโลเมตร รวมประเทศไทยมีพื้นที่ทางทะเลประมาณ ๓๑๖,๑๐๘ ตารางกิโลเมตร มีชายฝั่งยาวรวมทั้งสิ้น ๓,๑๔๘.๓๒ กิโลเมตร ความสำคัญของทะเลไทยนับเป็นแหล่งอาหารที่สำคัญ โดยประเทศไทยสามารถทำการประมงได้เป็นมูลค่ามหาศาลจนเป็นผลให้สัตว์น้ำกลายเป็นสินค้าออกที่สำคัญอย่างหนึ่งของประเทศ จากกองเรือประมงไทยมีจำนวนเรือนับเป็นลำดับต้นๆ ของโลก ทะเลไทยยังมีทรัพยากรอื่นๆ อีก เช่น น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และแร่ธาตุต่างๆ เป็นต้น ซึ่งรอการขุดค้นหาจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี อีกทั้งทะเลและบริเวณชายฝั่งของไทยนับเป็นแหล่งของความหลากหลายทางชีวภาพ สิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติที่สำคัญที่ช่วยลดผลกระทบจากมลพิษที่เกิดขึ้นจากแผ่นดิน จากสภาวะโลกร้อน เนื่องมาจากคุณสมบัติของน้ำทะเลมีความเฉื่อยต่อความร้อน และมีขีดความสามารถในการดูดซับคาร์บอนจากบรรยากาศ ดังนั้น ระดับน้ำแนวปะการังรวมทั้งจันทน์น้ำ เป็นเครื่องแสดงให้เห็นถึงสุขภาพทางกายภาพของโลกนี้ทั้งหมด

๑.๒.๑ สถานการณ์และแนวโน้มภายนอก

๑) วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. ๒๐๓๐ ซึ่งสหประชาชาติเป็นทิศทางหลักในการพัฒนาของโลก หลัง ค.ศ.๒๐๑๕ โดยมีเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) โดยในส่วนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน อย่างน้อย ๒ เป้าหมาย คือ

๑.๑) เป้าหมายที่ ๑๓ ดำเนินการอย่างเร่งด่วนเพื่อต่อสู้กับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลกระทบที่เกิดขึ้น

๑.๒) เป้าหมายที่ ๑๔ การใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเล : อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทรและทรัพยากรทางทะเลเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จำนวน ๒ เป้าประสงค์ ประกอบด้วย

เป้าประสงค์ ๑๔.๑ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๘ ป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษของสารอาหาร (Nutrient Pollution)

เป้าประสงค์ ๑๔.๒ ภายในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ บริหารจัดการและปกป้องระบบนิเวศทางทะเล และชายฝั่งอย่างยั่งยืน เพื่อหลีกเลี่ยงผลกระทบเชิงลบที่มีนัยสำคัญ รวมถึงเสริมสร้างภูมิคุ้มกันและปฏิบัติการฟื้นฟูเพื่อความอุดมสมบูรณ์และการมีผลผลิตของมหาสมุทร

๒) ข้อตกลงระหว่างประเทศเกี่ยวกับเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่ทวีความเข้มข้น ส่งผลให้ประเทศภาคี รวมถึงประเทศไทยต้องดำเนินการลดก๊าซเรือนกระจกอย่างจริงจังตาม ความตกลงปารีส (Paris Agreement) ที่ได้รับความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๒ ธันวาคม ๒๕๕๘ ซึ่งเป็นความตกลงตามกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (UNFCCC) เพื่อกำหนดมาตรการลดการปล่อยคาร์บอนไดออกไซด์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๓ โดยในส่วนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มุ่งเน้นการจำกัดปริมาณก๊าซเรือนกระจกที่เกิดจากกิจกรรมของมนุษย์ ให้อยู่ในระดับเดียวกับที่ดินไม้ ดิน และมหาสมุทรสามารถดูดซับได้

๓) การผลิตและบริโภคให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) เป้าหมาย ๑๒ ทำให้แน่ใจถึงการมีแบบแผนการผลิตและการบริโภคที่ยั่งยืน

๔) บทบัญญัติตามอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทางทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (United National Convention on the Law of the Sea : UNCLOS ๑๙๘๒) ที่มุ่งเน้นในเรื่องการกำหนดเขตพื้นที่ยทางทะเล และการดำเนินการในพื้นที่ดังกล่าว โดยในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง มีความจำเป็นที่จะต้องเร่งแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทุกระดับให้สอดคล้องกับบทบัญญัติตาม UNCLOS ๑๙๘๒

๕) การกำหนดมาตรฐานของต่างประเทศ ทั้งในเรื่องของมาตรฐานสินค้าประมง รวมทั้งการทำประมงแบบ Illegal, Unreported and Unregulated Fishing : IUU Fishing ขององค์การอาหารและเกษตรแห่งสหประชาชาติ (FAO) ที่สหภาพยุโรป (European Union : EU) ได้นำมาบังคับใช้กับสินค้าที่เข้าในสหภาพยุโรป ทั้งนี้ ในส่วนของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จะมุ่งเน้นในเรื่องแนวทางการจัดการและอนุรักษ์สัตว์ทะเล อันเกิดจากการทำประมงมากเกินไป (overfishing) ซึ่งอาจส่งผลต่อการทำลายล้างทรัพยากรธรรมชาติทางทะเลมากเกินไป

๖) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้สูญพันธุ์ (Convention on International Trade in Endangered Species of Wild Fauna and Flora : Cites)

๗) อนุสัญญาว่าด้วยการป้องกันมลภาวะจากเรือ (International Convention for the Prevention of Pollution from Ships : MARPOL ๗๓/๗๘)

๘) ข้อตกลงอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑.๒.๒ สถานการณ์และแนวโน้มภายใน

๑) ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของไทย กำลังประสบปัญหาถูกทำลายและเกิดความเสื่อมโทรมอย่างรุนแรง ซึ่งมีสาเหตุสำคัญ ดังนี้

๑.๑) ปัญหาที่เกิดขึ้นจากกิจกรรมของมนุษย์ ได้แก่ การเจริญเติบโตของชุมชนเมืองริมฝั่งทะเล ที่ขาดความตระหนักถึงความเสียหายต่อสภาพแวดล้อม การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และการนำทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งมาใช้อย่างฟุ่มเฟือยโดยขาดความระมัดระวัง เป็นต้น

๑.๒) ปัญหาสภาพแวดล้อมทางทะเลเป็นพิษและเกิดมลภาวะ ประกอบด้วย

๑.๒.๑) ปัญหาทิ้งขยะและปล่อยสารพิษทะเล โดย Ocean Forum ระบุว่า ไทยทิ้งขยะพลาสติกลงทะเลเป็นอันดับ ๖ ของโลก ซึ่งขยะทะเลสร้างผลกระทบต่อสัตว์ทะเลหายาก ระบบนิเวศทางทะเล การประมง การท่องเที่ยว และไม่โครพลาสติกอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสัตว์น้ำและสุขภาพมนุษย์

๑.๒.๒) การลดลงและความเสื่อมโทรมของพื้นที่ป่าชายเลน

๑.๒.๓) ความเสื่อมโทรมของแหล่งหญ้าทะเลและสาหร่ายทะเล

๑.๒.๔) ความเสียหายของแนวปะการัง ซึ่งในขณะนี้ปะการังที่มีความสมบูรณ์ดีมากและสมบูรณ์ดี มีเพียงประมาณร้อยละ ๕.๗ ในส่วนที่มีความเสียหายและเสียหายมาก มีประมาณร้อยละ ๖๖ และที่เหลือที่มีความสมบูรณ์ปานกลาง

๑.๒.๕) ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งปัจจุบันชายฝั่งถูกกัดเซาะประมาณ ๘๓๐ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ของชายฝั่งทะเลทั้งหมด

๑.๒.๖) ปัญหาการสูญเสียของสัตว์ทะเลที่หายาก ซึ่งในปัจจุบัน มีพะยูน ๒๕๐ ตัว แต่มีอัตราการตายเฉลี่ย ปีละ ๑๒ ตัว มีวาฬและโลมา ๑,๗๐๐ ตัว แต่มีอัตราการตายเฉลี่ย ปีละ ๗๐ ตัว และมีเต่าทะเลมากกว่า ๑,๐๐๐ ตัว แต่มีอัตราการตายเฉลี่ย ปีละ ๑๐๐ ตัว

๑.๒.๗) ปัญหาอื่นๆ

๒) ความถดถอยด้านประสิทธิภาพของการบริหารราชการแผ่นดินที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๓) ความล้าสมัยของกฎหมาย กฎ ระเบียบต่างๆ ที่เป็นกลไกในการบริหารจัดการ และควบคุมการดำเนินกิจกรรมของส่วนราชการ หน่วยงาน และผู้เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๔) การสร้างและจัดการองค์ความรู้ในเรื่องของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งยังอยู่ในวงจำกัด ไม่ต่อเนื่องและไม่เป็นเอกภาพ การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลจึงขาดฐานความรู้ที่ถูกต้องมารองรับองค์ความรู้จากภาครัฐมีการเผยแพร่ไปยังภาคประชาสังคมและภาคประชาชนอยู่ในเกณฑ์น้อยมาก และขาดการสร้างความตระหนักของภาคประชาสังคมในเรื่องการให้ความสำคัญและการอนุรักษ์ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึง สิ่งแวดล้อมในบริบทที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๕) การเกิดความไม่สมดุลและความขัดแย้งในการอนุรักษ์และการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖) หน่วยงานที่รับผิดชอบในการบริหารจัดการทรัพยากรขาดการบูรณาการ และขาดประสิทธิภาพ รวมทั้ง ขาดหน่วยงานการบูรณาการในการบังคับใช้กฎหมาย การบังคับใช้กฎหมายไม่สามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้มงวด

โดยที่ปัญหาดังที่กล่าวมาแล้วได้สร้างความสูญเสียให้แก่เศรษฐกิจและสังคมของประเทศที่มีมูลค่ามหาศาล ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศที่ต้องเข้ามาเยียวยาและแก้ไขปัญหา รวมถึง การขาดโอกาสจากรายได้ทางการท่องเที่ยวของประเทศอีกเป็นจำนวนมาก

๑.๒.๓ หลักเกณฑ์พื้นที่แบบอย่างความสำเร็จ

๑) เป็นโครงการที่ดำเนินการโดยเจ้าหน้าที่รัฐและ/หรือภาคเอกชน ภาคประชาชนที่มีการบูรณาการในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่

๒) เป็นโครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ประสบความสำเร็จเป็นต้นแบบและเป็นที่ยอมรับของบุคคล ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๓) เป็นโครงการที่มีการบูรณาการและบริหารจัดการได้อย่างยั่งยืน ตรงตามเป้าประสงค์ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๔) เป็นพื้นที่ที่มีการน้อมนำศาสตร์พระราชและแนวทางตามโครงการพระราชดำริมาประยุกต์ใช้ และขยายผลต่อ

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาและตรวจสอบสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ทำให้พบความสำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นแก่ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของไทย ซึ่งเป็นแหล่งอาหาร แหล่งพลังงาน แหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางคมนาคมขนส่งที่สำคัญของชาติ ที่ได้สร้างมูลค่าไม่ต่ำกว่าปีละ ๒๔ ล้านล้านบาท กำลังประสบปัญหาในเรื่องต่างๆมากมาย ซึ่งหากไม่เร่งดำเนินการปฏิรูปย่อมนำไปสู่ความเสียหายและส่งผลกระทบในวงกว้างต่อประเทศอย่างรุนแรง

๑.๒.๔ พื้นที่แบบอย่างความสำเร็จ

๑) พื้นที่อ่าวไทยตอนใน ในการบริหารทรัพยากรจากการแบ่งเขตทางทะเลในอ่าวไทยตอนใน ซึ่งได้รับการแบ่งตาม พระราชบัญญัติกำหนดเขตจังหวัดในอ่าวไทยตอนใน พ.ศ.๒๕๐๒ ทำให้สามารถกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลในอ่าวไทยตอนใน ซึ่งเป็นอ่าวประวัติศาสตร์และน่านน้ำภายในของประเทศไทยให้เป็นที่ชัดเจน สามารถกำหนดแนวเขตระหว่างจังหวัดที่มีอยู่ รวม ๗ จังหวัดได้อย่างชัดเจน กล่าวคือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี จึงทำให้ส่งผลต่อประโยชน์ในการปกครอง ความชัดเจนของการวางแผนและการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล และความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน ตลอดจน มีความสำคัญต่อการบังคับใช้ประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาเพราะถือเป็นอาณาเขตที่ศาลไทยมีอำนาจพิจารณาคดีเกี่ยวกับความผิดที่เกิดขึ้นในอาณาบริเวณอ่าวไทย ตามที่กำหนดเขตไว้ในกฎหมายให้ถือเป็นราชอาณาจักรไทยด้วย นอกจากนี้ยังเป็นการส่งเสริมให้ชุมชนและหน่วยงานในพื้นที่รับทราบว่ามีพื้นที่สาธารณะในทะเลที่มีทรัพยากรต้องปกป้อง ดูแล และอนุรักษ์ไว้ ซึ่งผู้อยู่ในพื้นที่จำเป็นต้องร่วมกันบริหารจัดการ รวมทั้งการจัดสรรการใช้ประโยชน์ให้เกิดความสมดุลเป็นธรรม ดังนั้น ในพื้นที่ทะเล ๗ จังหวัดในอ่าวไทยตอนใน จึงง่ายและเอื้ออำนวยต่อการจัดระเบียบและบริหารจัดการของหน่วยราชการและชุมชนท้องถิ่น

๒) พื้นที่อ่าวพังงา (อ่าวพังงาโมเดล) โดยมีการบูรณาการภาคส่วนต่างๆ ในพื้นที่บริหารจัดการทรัพยากรในทะเลบริเวณอ่าวพังงาที่เป็นอ่าวใหญ่ที่สุดของอันดามัน มีพื้นที่มากกว่า ๑ ล้านไร่ ประกอบด้วย ชายฝั่งและหมู่เกาะในจังหวัดพังงา กระบี่ และภูเก็ต มีป่าชายเลนผืนใหญ่ที่สุดในประเทศ แนวปะการังน้ำตื้นในเขตกันอ่าว ไปจนถึงแนวปะการังน้ำลึกตรงปากอ่าว (เกาะพีพี) นอกจากนี้ ยังเป็นแหล่งหล้าทะเลขนาดใหญ่และเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์หายาก เช่น พะยูน เป็นต้น ทั้งนี้ มีประชากรรอบอ่าวพังงามีไม่ต่ำกว่า ๕๐๐,๐๐๐ คน มีการใช้ประโยชน์ทั้งการท่องเที่ยว การประมง การพัฒนาชายฝั่ง ฯลฯ ในหลายระดับ มีนักท่องเที่ยวต่างชาติไม่ต่ำกว่า ๑๐ ล้านคนในแต่ละปี และมีคนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวโดยตรงหลายแสนคน สร้างรายได้ให้ประเทศปีละไม่ต่ำกว่า ๔.๕ แสนล้านบาท

ในการปฏิรูปของรัฐบาลช่วง ๓ ปีที่ผ่านมา ได้จัดทำพื้นที่โมเดล ๓ แห่ง ประกอบด้วย พีพีโมเดล เกาะไข่มุกโมเดล และอุทยานอ่าวพังงาโมเดล และมีการดำเนินงานแบบประชารัฐ เช่น การสร้างความโปร่งใสในการเก็บค่าธรรมเนียมอุทยาน (เพิ่มขึ้นกว่า ๑,๕๐๐ ล้านบาท/ปี) ระบบอนุรักษ์ปะการัง (ปะการังพื้นที่เกาะยูงและเกาะต่างๆ) ประชาธิปไตยจัดขยะทะเล ฯลฯ ผู้เกี่ยวข้องและประชาชนทั้งหมดให้ความร่วมมือ และมีความคาดหวังต่อระบบที่ดียิ่งขึ้นในอนาคต

เมื่อเป็นเช่นนี้ อ่าวพังงาจึงกลายเป็นพื้นที่ซึ่งมีการกล่าวถึงเป็นประจำในสื่อต่างๆ โดยยกให้เป็นพื้นที่ประสบความสำเร็จของการปฏิรูปทะเลไทย โดยเฉพาะในด้านการอนุรักษ์ปะการัง การท่องเที่ยว และขยะทะเล

๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทฯ

๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ โดยสอดคล้องกับ ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) รวม ๖ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ด้านความมั่นคง โดยมุ่งสู่การดำเนินงานในแนวทาง การพัฒนาระบบการเตรียมพร้อมแห่งชาติและระบบบริหารจัดการภัยพิบัติ รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๒ ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน โดยมุ่งสู่การเสริมสร้างฐานการผลิตเข้มแข็ง ยั่งยืน และส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยสู่เกษตรยั่งยืนเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๓) ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

๔) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

๕) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยมุ่งสู่การดำเนินงานใน ๓ แนวทาง คือ

๕.๑) จัดระบบอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ

๕.๒) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๕.๓) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๖) ยุทธศาสตร์ที่ ๖ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ โดยมุ่งสู่การดำเนินงานในแนวทาง การปรับปรุงกฎหมายและระเบียบต่างๆ ให้ทันสมัย เป็นธรรม และเป็นสากล

๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกับแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

โดยสอดคล้องกับแผนแม่บทในระดับชาติ รวม ๒ แผน ดังนี้

๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ.๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) รวม ๒ ยุทธศาสตร์ ดังนี้

๑.๑) ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยมุ่งสู่การดำเนินงานใน ๔ แนวทาง คือ

(๑) พัฒนาหลักเกณฑ์การปรับปรุงแผนที่แนวเขตที่ดินของรัฐแบบบูรณาการ (One Map)

(๒) ผลักดันกฎหมายและกลไกเพื่อการคัดแยกขยะ สนับสนุนการแปรรูปเป็นพลังงาน

(๓) ปรับปรุงกฎหมายและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเมืองเพื่อรองรับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

(๔) พัฒนามาตรการและกลไกเพื่อสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน

๑.๒) ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนาภาค เมืองและพื้นที่เศรษฐกิจ โดยมุ่งสู่การดำเนินงานในแนวทางการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออกเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมหลักของประเทศที่ขยายตัวอย่างมีสมดุล

๒) แผนความมั่นคงแห่งชาติทางทะเล (พ.ศ.๒๕๕๘ – ๒๕๖๔) โดยมุ่งสู่การดำเนินงานทั้ง ๖ ยุทธศาสตร์ที่กำหนดไว้ในแผน

๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ในภาพรวม

๑.๔.๑ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการรักษาฟื้นฟูให้มีความสมบูรณ์และยั่งยืน เป็นฐานการพัฒนาประเทศทางเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๑.๔.๒ ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้รับการดูแลรักษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อลดมลพิษและผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและระบบนิเวศ

๑.๔.๓ เกิดความสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ ลดความขัดแย้งของการพัฒนาที่ใช้ฐานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง บรรเทาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและลดภัยพิบัติทางธรรมชาติ

๑.๔.๔ มีระบบบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรม สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ กฎหมาย ข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคีสมาชิก โดยยึดถือผลประโยชน์ของประเทศเป็นสำคัญ

๑.๕ ตัวชี้วัดในภาพรวม

๑.๕.๑ ต้นฉบับแผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่งในลักษณะ One Marine Chart ที่สามารถแบ่งเขตการใช้ประโยชน์และพื้นที่คุ้มครองทางทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๑.๕.๒ พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. รวมอนุบัญญัติ และกฎหมายทางทะเลที่ทันสมัยสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒

๑.๕.๓ ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการปัญหาทางทะเลและชายฝั่ง อาทิ ขยะ มลพิษ การประมงทะเล ทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งพลังงาน ปะการัง การกัดเซาะชายฝั่ง และการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๒. เรื่องและประเด็นปฏิรูป เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

กรอบการปฏิรูปและกรอบระยะเวลาการดำเนินการในภาพรวม

๑) การปฏิรูประบบฐานข้อมูล โดยมีประเด็นการปฏิรูปในระยะเวลาต่างๆ คือ

๑.๑) ระยะเร่งด่วน (๑ ปี) ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป คือ การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

๑.๒) ระยะยาว (ไม่เกิน ๕ ปี) ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป รวม ๒ ประเด็น ดังนี้

(๑) การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning)

(๒) การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

๒) การปฏิรูปโครงสร้างองค์กรและกฎหมาย โดยมีประเด็นการปฏิรูปในระยะเวลาต่างๆ คือ

๒.๑) ระยะเร่งด่วน (๑ ปี) ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป รวม ๒ ประเด็น ดังนี้

(๑) การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

(๒) การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล

๒.๒) ระยะยาว (ไม่เกิน ๕ ปี) ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป คือ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒

๓) การป้องกันดูแลและรักษาเชิงพื้นที่ โดยมีประเด็นการปฏิรูปในระยะเวลาต่างๆ คือ

๓.๑) ระยะเร่งด่วน (๑ ปี) ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป คือ การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

๓.๒) **ระยะกลาง (ไม่เกิน ๓ ปี)** ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป รวม ๓ ประเด็น ดังนี้

- (๑) การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง
- (๒) การบริหารจัดการการประมงทะเล
- (๓) การบริหารจัดการทรัพยากรแร่ธาตุและแหล่งพลังงานในทะเล

๓.๓) **ระยะยาว (ไม่เกิน ๕ ปี)** ซึ่งมีประเด็นการปฏิรูป รวม ๓ ประเด็น ดังนี้

- (๑) การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน
- (๒) การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
- (๓) การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

ประเทศไทยมีเขตจังหวัดทางทะเล รวม ๒๓ จังหวัด ซึ่งมีเพียง ๗ จังหวัดในอ่าวไทยตอนใน คือ จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสาคร จังหวัดธนบุรี (กรุงเทพมหานคร) จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดชลบุรี ที่มีการกำหนดเขตจังหวัดในการบริหารทรัพยากรจากการแบ่งเขตทางทะเลได้อย่างชัดเจนและสามารถใช้ประโยชน์ในการกำหนดเขตการปกครอง การวางแผนและการดำเนินการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเล การบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องและเขตอำนาจศาล และความสะดวกในการดำเนินชีวิตของประชาชน จึงควรมีการกำหนดเขตจังหวัดทางทะเลที่เหลือให้ครบถ้วนเพื่อประโยชน์สูงสุดในการบริหารทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้อย่างชัดเจน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) การกำหนดเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- ๒) การจัดทำ One Marine Chart
- ๓) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ดัชนีแบบแผนที่มีการจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่งในลักษณะ One Marine Chart
- ๒) ดัชนีแบบแผนที่เขตทางทะเลรายจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาพรวมของพื้นที่ทางทะเล
- ๓) ร้อยละของจำนวนเส้นเขตจังหวัดทางทะเลที่ได้ข้อยุติ
- ๔) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการแก้ไขปรับปรุงหรือบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการกำหนดเขตจังหวัดในทะเล

๕) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม

๖) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงบประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

- หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงมหาดไทย

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสวัสดิภาพ การท่องเที่ยวทางทะเล และชายฝั่ง กรมแผนที่ทหาร กระทรวงการต่างประเทศ กรมประมง กรมเจ้าท่า กองทัพเรือ (กรมอุทกศาสตร์) ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการ เขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการแบ่งเขตแดนทางทะเลรายจังหวัดทั้งในระดับภาพรวมและระดับพื้นที่

๔) จัดทำร่างแผนที่การแบ่งเขตแดนทางทะเลทั้ง ๒๓ จังหวัด ตามหลักการทางวิชาการ

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๑) กำหนดเส้นเขตจังหวัดทางทะเลและรายการค่าพิภครายจังหวัด

๖.๒) กำหนดแผนที่เขตทางทะเลรายจังหวัด กลุ่มจังหวัด และภาพรวมของพื้นที่ทางทะเล

๖.๓) จัดทำแผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่งในลักษณะ One Marine Chart

๖.๔) กำกับกับการร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๑ : การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๔) จัดทำร่างแผนที่การแบ่งเขตแดนทางทะเลทั้ง ๒๓ จังหวัด ตามหลักการทางวิชาการ																									
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่																									๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม
๖)ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง :- ๖.๑) กำหนดเส้นเขตจังหวัดทางทะเลและรายการค่าพิกัดรายจังหวัด ๖.๒) จัดทำแผนที่เขตทางทะเลรายจังหวัด รายการกลุ่มจังหวัด และภาพรวมของพื้นที่ทางทะเล ๖.๓) จัดทำแผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่งในลักษณะ One Marine Chart																									๑) ต้นฉบับแผนที่การจำแนกเขตทางทะเลและชายฝั่งในลักษณะ One Marine Chart ๒) ต้นฉบับแผนที่เขตทางทะเลรายจังหวัด/กลุ่มจังหวัด/ภาพรวมของพื้นที่ทางทะเล ๓) ร้อยละของจำนวนเส้นเขตจังหวัดทางทะเลที่ได้ข้อยุติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : การบริหารจัดการเขตทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งรายจังหวัด

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๖.๔) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง																									๔) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้รับการแก้ไขปรับปรุงหรือบัญญัติขึ้นเพื่อรองรับการกำหนดเขตจังหวัดในทะเล
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																									
๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																									

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลนั้น สำคัญมากที่การมีหน่วยงานวางแผน บริหารจัดการ กำกับ และเฝ้าระวังปกป้องรักษาที่มีประสิทธิภาพ แต่ที่ผ่านมาแต่ละส่วนราชการและหน่วยงานดำเนินการตามหน้าที่ตามที่ได้รับมอบ อาทิ กองทัพเรือ กรมเจ้าท่า กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช กรมประมง กองบังคับการตำรวจน้ำ โดยมีบทบัญญัติของกฎหมายกำหนดอำนาจและหน้าที่ของแต่ละส่วนราชการหรือหน่วยงาน จึงส่งผลให้การดำเนินการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลขาดความเป็นเอกภาพและไม่สามารถปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการบัญญัติกฎหมายเพื่อให้เกิดหน่วยงานทั้งระดับนโยบาย หน่วยปฏิบัติ และหน่วยงานจัดการความรู้ที่มีการบูรณาการการปฏิบัติงานของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและลดปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานร่วมกัน ลดความซ้ำซ้อนและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรทางราชการทั้งองค์วัตถุและองค์บุคคลที่คุ้มค่าบนพื้นฐานของฐานความรู้และวิทยาการที่ได้รับการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการดังนี้

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) การจัดทำ ร่าง พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๖ เดือน

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) พระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.
- ๒) อนุบัญญัติรองรับ พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. และองค์กรที่สมดุลในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล
- ๓) จำนวนองค์กรที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลแบบบูรณาการและมีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน
- ๔) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๕) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

- หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานสภาความมั่นคงแห่งชาติ
- หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล กองทัพเรือ กองบังคับการตำรวจน้ำ กรมศุลกากร กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมประมง กรมเจ้าท่า กระทรวงยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายและการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งร่าง พระราชบัญญัติ การรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๔) จัดทำข้อเสนอแนะประกอบ ร่าง พระราชบัญญัติ การรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล

๖.๑) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อเร่งผลักดัน ร่าง พระราชบัญญัติ การรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

๖.๒) กำกับการจัดทำอนุบัญญัติรองรับ ร่าง พระราชบัญญัติ การรักษามลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) จัดตั้งหน่วยงานที่บูรณาการให้มีอำนาจใช้กฎหมาย และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น

๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมาย และการบริหารจัดการผลประโยชน์ของชาติทางทะเล รวมทั้งร่างพระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.																			*	๑) การจัดทำร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒) การสร้างความตระหนักรู้ และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๓) ศึกษาแนวทางการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล																									
๔) จัดทำข้อเสนอแนะประกอบ ร่าง พระราชบัญญัติ การรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.																									
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับ นโยบายและระดับพื้นที่																									๑) จำนวนเครือข่าย ของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรม ร่วมของภาคประชา สังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการปรับ สมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ๖.๑) จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อเร่งผลักดัน ร่าง พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ของชาติทาง ทะเล พ.ศ. ๖.๒) กำกับการจัดทำอนุบัญญัติ รองรับ ร่าง พระราชบัญญัติการรักษา ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล																									๑) พระราชบัญญัติ การรักษาผลประโยชน์ ของชาติทางทะเล พ.ศ. ๒) อนุบัญญัติรองรับ พระราชบัญญัติการ รักษาผลประโยชน์ของ ชาติทางทะเล พ.ศ. และองค์กรที่สมดุล ในการรักษา

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : การปรับสมดุลโครงสร้างองค์กรในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
พ.ศ.																									ผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ๓) จำนวนองค์กรที่เกิดขึ้นเพื่อรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเลแบบบูรณาการและมีประสิทธิภาพ ไม่ซ้ำซ้อน
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																									
๘) จัดตั้งหน่วยงานที่บูรณาการให้มีอำนาจใช้กฎหมาย และไม่ซ้ำซ้อนกับหน่วยงานอื่น																									
๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																									

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
ร่าง พระราชบัญญัติ การรักษาสภาพประโยชน์ของชาติทางทะเล พ.ศ.

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

ปัญหาขยะในทะเลและชายฝั่งได้สร้างปัญหาให้แก่ประเทศไทยเป็นวงกว้าง กล่าวคือสร้างผลกระทบต่อสัตว์ทะเลหายาก ระบบนิเวศทางทะเล การประมง การท่องเที่ยว และคุณภาพของน้ำ โดยเฉพาะขยะประเภทไมโครพลาสติกที่เพิ่มปริมาณเป็นจำนวนมากอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพสัตว์น้ำและสุขภาพมนุษย์ ซึ่งปัญหาขยะนี้ได้มีการบรรจุไว้เป็นเรื่องเร่งด่วนในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช ๒๕๖๐ มาตรา ๒๕๘ ข. ด้านอื่นๆ ที่บัญญัติให้ภาครัฐจะต้องเร่งดำเนินการโดยมีส่วนร่วมกับการประชาชน กอปรกับ มีการจัดการเวทีประชุมขยะทะเลระดับประเทศและระดับภูมิภาคอาเซียนหลายครั้ง ซึ่งอยู่ระหว่างการวางแผนและประสานงานตามแผนพระราชบัญญัติขยะทะเล จึงมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องดำเนินการเกี่ยวกับปัญหาขยะในทะเลและชายฝั่งอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการจัดการขยะในทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง
- ๒) แผน”พระราชบัญญัติขยะทะเล”
- ๓) มีกองทุนเพื่อการดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์บริหารจัดการขยะทะเล” และ “ศูนย์พิทักษ์สัตว์ทะเลหายาก” ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ
- ๔) มีการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มงวด
- ๕) มีแผนบริหารจัดการขยะทะเลและพิทักษ์สัตว์ทะเลหายากระดับประเทศและระดับพื้นที่ทุกจังหวัด สามารถขับเคลื่อนแผน Clean Sea Thailand และ SDG๑๔ ตามแนวทางขององค์การสหประชาชาติ
- ๖) อุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง อปท. ในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง และแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่สำคัญอย่างน้อย ๒๐ แห่ง มีแผนและระบบบริหารจัดการขยะทะเลและสัตว์ทะเลหายากที่เป็นมาตรฐานสากล
- ๗) ปริมาณขยะทะเลดีขึ้นกว่าในปัจจุบันอย่างน้อย ร้อยละ ๕๐
- ๘) ดัชนีชี้วัดปริมาณขยะทะเลบ่งบอกถึงสถานการณ์ด้านขยะทะเลที่ดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน และอัตราการรอดตายจากการเกยตื้น ร้อยละ ๙๐
- ๙) มีแนวทางด้านเศรษฐศาสตร์และพื้นที่ อปท. ที่เริ่มขายถุงพลาสติก (หรือจัดเก็บภาษี) อย่างน้อย ๑๐ แห่ง และ/หรือกองทุน/มูลนิธิเพื่อจัดการขยะทะเล/สัตว์ทะเลหายาก (บริจาค)
- ๑๐) มีกฎระเบียบหรือกฎหมายที่ช่วยสนับสนุนการจัดการขยะที่ประกาศใช้เป็นระเบียบร้อย
- ๑๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๑๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑) งบประมาณของกิจกรรมในภาพรวมนั้น สำนักงบประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณา งบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒) งบประมาณสำหรับกิจกรรมเฉพาะ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๒.๑) จัดทำแผนพระราชวังจัดขยะทะเลและตั้งศูนย์บริหารจัดการขยะทะเลเพื่อดำเนินการลดขยะทะเลในส่วนกลางน้ำและปลายน้ำ ในส่วนของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) กล่าวคือ

๒.๑.๑) จำนวน ๑๒๐ ล้านบาท (งบลงทุนสิ่งก่อสร้าง ครุภัณฑ์และระบบปฏิบัติการของศูนย์บริหารจัดการขยะ ทะเล และศูนย์พิทักษ์สัตว์ทะเลหายากในปีแรก)

๒.๑.๒) จำนวน ๒๐ ล้านบาทต่อปี (งบดำเนินงานใช้ในการ operate)
(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๑๐๐ ล้านบาท)

๒.๒) จัดทำแผนพระราชวังพิทักษ์สัตว์ทะเลหายากและจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สัตว์ทะเลหายากเพื่อให้มีการยกระดับการช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากและสนับสนุนการดำเนินการพิทักษ์สัตว์ทะเลหายากในพื้นที่ ในส่วนของ ทช. กับ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช (อส.) กล่าวคือ

๒.๒.๑) จำนวน ๒๔ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. เป็นงบดำเนินงาน ๒๔ จังหวัด ด้านแผนการบริหารจัดการ/ การมีส่วนร่วม/ พัฒนาเครือข่าย/ ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้และอบรมพัฒนาศักยภาพการช่วยชีวิต)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๑๒๐ ล้านบาท)

๒.๒.๒) จำนวน ๕๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. เป็นงบดำเนินงานสนับสนุนการพิทักษ์/ ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายาก)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๒๕๐ ล้านบาท)

๒.๒.๓) จำนวน ๕๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ อส. เป็นงบดำเนินงานสนับสนุนการพิทักษ์/ ช่วยชีวิตสัตว์ทะเลหายากในเขตอุทยาน)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๒๕๐ ล้านบาท)

๒.๒.๔) ในส่วนของการวัดปริมาณขยะทะเลบ่งบอกถึงสถานการณ์ด้านขยะทะเลที่ดีขึ้นกว่าในปัจจุบัน และอัตราการรอดตายจากการเกยตื้น ร้อยละ ๙๐ มีการกำหนดงบประมาณ ในส่วน ทช.และ อส.กล่าวคือ

(๑) จำนวน ๔๘ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินงาน ๒๔ จังหวัด กิจกรรมและมาตรการลดปริมาณขยะ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๒๔๐ ล้านบาท)

(๒) จำนวน ๒๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินงานศึกษา วิจัย ขยะทะเลและผลกระทบต่อระบบนิเวศและสัตว์ทะเลหายาก/ ความร่วมมือกับต่างประเทศ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๑๐๐ ล้านบาท)

๒.๓) จัดทำมาตรฐาน Clean Sea Thailand และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ในส่วนของ กรมควบคุมมลพิษ (คพ.) และ กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม (สส.) จำนวน ๔ ล้านบาทต่อปี

(รวม ๕ ปีเป็นเงิน ๒๐ ล้านบาท)

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

- หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล องค์การท้องถิ่น ภาคเอกชน ฯลฯ
- กิจกรรม
 - ๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง และรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ
 - ๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง
 - ๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง
 - ๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง
 - ๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่
- ๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง
 - ๖.๑) จัดตั้งแนวทางจัดขยะทะเลทางเศรษฐศาสตร์และออกระเบียบเกี่ยวกับการขายถุงพลาสติกตามร้าน Major Trade ตามแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล โดยปรับปรุงระเบียบของกระทรวงมหาดไทยและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - ๖.๒) จัดทำกฎหมายและกฎระเบียบที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ Green ที่มีส่วนช่วยในการจัดการขยะทะเล อาทิ การรีไซเคิลนำกลับมาใช้ใหม่ มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ไบโอพลาสติก
 - ๖.๓) จัดทำแผนพระราชบัญญัติขยะทะเลและตั้งศูนย์บริหารจัดการขยะทะเล เพื่อดำเนินการลดขยะทะเลในส่วนกลางน้ำและปลายน้ำ
 - ๖.๔) จัดทำแผนพระราชบัญญัติสัตว์ทะเลหายากและจัดตั้งศูนย์พิทักษ์สัตว์ทะเลหายาก เพื่อให้มีการยกระดับการช่วยเหลือสัตว์ทะเลหายากและสนับสนุนการดำเนินการพิทักษ์สัตว์ทะเลหายากในพื้นที่
 - ๖.๕) จัดทำมาตรฐาน Clean Sea Thailand และสนับสนุนให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
 - ๖.๖) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน
- ๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง และรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ																								*	๑) กำหนดแนวทางการจัดการขยะในทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพ ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																										
๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง																										
๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง																										
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับ																									๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
นโยบายและระดับพื้นที่																									๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง ๖.๑)จัดตั้งแนวทางจัดขยะทะเลทางเศรษฐศาสตร์และออกระเบียบเกี่ยวกับการขายถุง พลาสติกตามร้าน Major Trade ตามแหล่งท่องเที่ยวทางทะเล โดยปรับปรุงระเบียบของกระทรวงมหาดไทยและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ๖.๒) จัดทำกฎหมายและกฎระเบียบที่สนับสนุนผลิตภัณฑ์ Green ที่มีส่วนช่วยในการจัดการขยะทะเล อาทิ การรีไซเคิลนำกลับมาใช้ใหม่ มาตรการทางภาษีเพื่อสนับสนุนผลิตภัณฑ์ไบโอพลาสติก ๖.๓) จัดทำแผนประชารัฐจัดขยะทะเลและตั้งศูนย์บริหารจัดการขยะ																									๑) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง ๒) แผน”ประชารัฐจัดขยะทะเล” ๓) มีกองทุนเพื่อการดำเนินการจัดตั้ง “ศูนย์บริหารจัดการขยะทะเล”และ “ศูนย์พิทักษ์สัตว์ทะเลหายาก”ภายใต้คณะกรรมการนโยบายและแผนบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งแห่งชาติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการชายฝั่งในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
ทะเล เพื่อดำเนินการลดขยะทะเลใน ส่วนกลางน้ำและปลายน้ำ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : การบริหารจัดการขยะในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														</

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล

ปัจจุบัน การใช้ประโยชน์ทางทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยมีมากมายหลายประการ หลากหลายมิติ อันเกิดจากนานากิจกรรม อาทิ การค้าและการขนส่งทางทะเล (พาณิชย์นาวี) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรมีชีวิตและไม่มีชีวิตจากทะเล การท่องเที่ยวทางทะเล และมีแนวโน้มว่าจะมีการใช้ทะเลเพิ่มมากขึ้นในอนาคต ในขณะที่ สถานภาพของทะเลไทยเสื่อมโทรมลงอย่างต่อเนื่องอันมีสาเหตุหลักมาจากขาดตระหนักรู้ในเรื่องสำคัญของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กอปรกับ ขาดการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลทั้งที่เป็นระบบฐานข้อมูล เรื่องราวที่ควรทราบเกี่ยวกับทะเล และวิธีการเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ที่ถูกต้อง ได้ส่งผลให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและประชาชนขาดความรู้ความเข้าใจในบริบทของทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง จึงนำมาสู่ความไม่เข้าใจ การเพิกเฉย และละเลย ในการมีส่วนร่วมของการใช้ประโยชน์และดูแลรักษาที่ถูกต้อง อีกทั้งการบริหารจัดการหรือการบัญญัติกฎหมายต่างๆ จำเป็นต้องพิจารณาจากฐานความรู้ งานวิชาการและงานวิจัยที่ถูกต้อง จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการจัดระบบการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลให้เป็นรูปธรรมและมีความต่อเนื่อง โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๔.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๔.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

๒.๔.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล
- ๒) องค์การจัดการความรู้ทางทะเลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นและสามารถบริหารจัดการองค์ความรู้
 - ๓) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - ๔) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
 - ๕) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๔.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานงบประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๔.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

- หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม

แห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงพลังงาน กองทัพอากาศ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล เครือข่ายนักวิชาการ สถาบันการศึกษา ฯลฯ

○ กิจกรรม

- ๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล
- ๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง
- ๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล
- ๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล
- ๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ รวมทั้ง มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่สำคัญให้ภาคประชาชนรับรู้อย่างต่อเนื่อง
- ๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล
 - ๖.๑) กำหนดรูปแบบองค์กรและจัดตั้งองค์กรจัดการความรู้ทางทะเลเพื่อรับผิดชอบในการจัดการองค์ความรู้ทางทะเลของประเทศ
 - ๖.๒) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน
- ๘) พัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูลในการเข้าถึงโดยง่าย
- ๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และ วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการ บริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
การดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่ รวมทั้งมีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลที่สำคัญให้ภาคประชาชนรับรู้อย่างต่อเนื่อง																									ของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล ๖.๑) กำหนดรูปแบบองค์กรและจัดตั้งจัดการความรู้ทางทะเล เพื่อรับผิดชอบในการจัดการองค์ความรู้ทางทะเลของประเทศ ๖.๒) กำกับการยกย่องกฎหมายที่เกี่ยวข้อง																									๑) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล ๒) องค์กรจัดการความรู้ทางทะเลที่ได้รับการจัดตั้งขึ้นและสามารถบริหารจัดการองค์ความรู้ ๓) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																									
๘) พัฒนาโครงสร้างฐานข้อมูลในการเข้าถึงโดยง่าย																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : การบริหารจัดการองค์ความรู้ทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																								

*หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๔.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ของประเทศไทยที่มีอยู่มหาศาลนั้น สามารถดำเนินต่อไปได้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด ตราบเท่าที่ความสมดุลของธรรมชาติทางทะเลสามารถดำเนินต่อไปในสภาพที่สมบูรณ์ สอดรับกับการใช้ประโยชน์ที่ไม่มีการทำลายสภาพแวดล้อม แต่ในปัจจุบันปัญหามลพิษที่เกิดขึ้นในทะเลและชายฝั่งของประเทศไทยกำลังมีแนวโน้มความรุนแรงเพิ่มขึ้นทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากรและความเจริญก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยี ตลอดจนการแสวงหาประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงการควบคุมและป้องกันปัญหามลพิษในทะเลและชายฝั่ง จึงส่งผลให้เกิดมลพิษในทะเลและชายฝั่ง อันเกิดจากปัญหาน้ำเสีย (ทั้งจากภาคครัวเรือน ภาคการท่องเที่ยวและภาคอุตสาหกรรม) ปัญหาคราบน้ำมัน ปัญหาสารมลพิษที่ตกค้างยาวนานจากสารเคมีและโลหะหนัก หรือปัญหาอื่นๆ โดยเฉพาะการที่ประเทศไทยมีการพัฒนาชายฝั่งเป็นพื้นที่กว้าง และมีการขยายตัวในด้านการท่องเที่ยว อุตสาหกรรม และชุมชนชายฝั่งอย่างรวดเร็ว ทำให้ไม่สามารถสร้างระบบบำบัดน้ำเสียในการรองรับได้ทัน ซึ่งปัจจุบันประเทศไทยบำบัดน้ำเสียชายฝั่งและเกาะได้เพียงร้อยละ ๑๕ ของน้ำเสียทั้งหมด จึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) สามารถบำบัดน้ำเสียตามชายฝั่งและเกาะทั่วประเทศได้อย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ภายใน ๕ ปี
- ๒) สามารถบำบัดน้ำเสียได้ร้อยละ ๕๐ ในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวหนาแน่นอย่างน้อย ๑๐ แห่ง
- ๓) คุณภาพน้ำที่ปล่อยมาในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลต้องผ่านเกณฑ์ทั้งหมด
- ๔) สามารถตรวจสอบคราบน้ำมัน/ติดตามจนพบสาเหตุ อย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของกรณี

คราบน้ำมัน

- ๕) มีระบบแจ้งเตือนปัญหาสัตว์น้ำตาย/จี้ปลาวาฬ ฯลฯ ที่สามารถเข้าถึงและทันเหตุการณ์
- ๖) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๗) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๘) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

- ๑) งบประมาณของกิจกรรมในภาพรวมนั้น สำนักงานงบประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณา งบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน
- ๒) งบประมาณสำหรับกิจกรรมเฉพาะ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๒.๑) นำระบบ Environmental Checklist มาใช้เพื่อควบคุมกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อทะเลแต่ไม่เข้าข่ายกิจกรรมขนาดใหญ่ที่ต้องผ่าน EIA กล่าวคือ ๑,๐๐๐ ล้านบาท (งบสำหรับดำเนินการจัดทำแผนและสร้างโรงบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ตัวอย่างเกาะพิพิ)

๒.๒) จัดทำระบบการตรวจสอบและติดตามคราบน้ำมันครบวงจรและทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ EEC พื้นที่อ่าวไทยตอนในและในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง ในส่วนของ ทช. อส. และ GISTDA กล่าวคือ

๒.๒.๑) จำนวน ๖๐ ล้านบาท (งบลงทุนครุภัณฑ์และระบบปฏิบัติการในปีแรก)

๒.๒.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (งบดำเนินงานใช้ในการ operate)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๓) จัดทำระบบตรวจสอบ/ติดตาม/แจ้งเตือนมลพิษทางทะเลและสัตว์ทะเลมีพิษ เช่น น้ำเปลี่ยนสี (ซีปลาวาฬ) ฯลฯ ในส่วนของ ทช. อส. และ GISTDA กล่าวคือ

๒.๓.๑) จำนวน ๖๐ ล้านบาท (งบลงทุนครุภัณฑ์และระบบปฏิบัติการในปีแรก)

๒.๓.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (งบดำเนินงานใช้ในการ operate)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงคมนาคม กระทรวงพลังงาน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปัญหาลักษณะต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

๖.๑) นำระบบ Environmental Checklist มาใช้เพื่อควบคุมกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อทะเลแต่ไม่เข้าข่ายกิจกรรมขนาดใหญ่ที่ต้องผ่าน EIA

๖.๒) ปรับปรุงระเบียบให้หน่วยงานส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดตั้งโรงบำบัดน้ำเสีย ฯลฯ ให้องค์กรท้องถิ่นที่มีการควบคุมคุณภาพน้ำในพื้นที่ให้อยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น

๖.๓) สนับสนุนผู้ประกอบการรายใหญ่ให้มีส่วนช่วยในการบำบัดน้ำเสียของชุมชนในพื้นที่ โดยเพิ่มมาตรการ ด้านภาษีและการคลัง

๖.๔) ปรับปรุงระเบียบให้หน่วยงานที่อนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบหากเกิดปัญหาต่างๆ ใช้ระบบเศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเข้ามาประเมินมูลค่าความเสียหาย

๖.๕) จัดทำแผนที่ให้ลำดับความสำคัญ และจัดทำ Road Map ของการกำจัด
พื้นที่น้ำเสียชายฝั่งทะเล

๖.๖) จัดทำระบบการตรวจสอบและติดตามคราบน้ำมันครบวงจรและทันต่อ
เหตุการณ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ EEC พื้นที่อ่าวไทยตอนในและในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง

๖.๗) จัดทำระบบตรวจสอบ/ติดตาม/แจ้งเตือนมลพิษทางทะเลและสัตว์ทะเลมี
พิษ เช่น น้ำเปลี่ยนสี (ซีปลาวาฬ) ฯลฯ

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๕ : การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑		๒		๓		๔		๑		๒		๓		๔								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่																							๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง ๖.๑) นำระบบ Environmental Checklist มาใช้เพื่อควบคุมกิจกรรมที่อาจส่งผลกระทบต่อทะเลแต่ไม่เข้าข่ายกิจกรรมขนาดใหญ่ที่ต้องผ่าน EIA ๖.๒) ปรับปรุงระเบียบให้หน่วยงานส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณสำหรับจัดตั้งโรงบำบัดน้ำเสีย ฯลฯ ให้องค์กรท้องถิ่นที่มีการควบคุมคุณภาพน้ำในพื้นที่ให้อยู่ตามเกณฑ์ที่กำหนดเท่านั้น ๖.๓) สนับสนุนผู้ประกอบการรายใหญ่ให้มีส่วนช่วยในการบำบัดน้ำเสียของชุมชนในพื้นที่ โดยเพิ่มมาตรการด้านภาษีและการคลัง																							๑) สามารถบำบัดน้ำเสียตามชายฝั่งและเกาะทั่วประเทศได้อย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ภายใน ๕ ปี ๒) สามารถบำบัดน้ำเสียได้ร้อยละ ๕๐ ในเขตพื้นที่ท่องเที่ยวหนาแน่นอย่างน้อย ๑๐ แหล่ง ๓) คุณภาพน้ำที่ปล่อยมาในเขตอุทยานแห่งชาติทางทะเลต้องผ่านเกณฑ์ทั้งหมด ๔) สามารถตรวจสอบคราบน้ำมัน/ติดตามจนพบสาเหตุ อย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของกรณี

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปญญูปที่ ๕ : การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๖.๔) ปรับปรุงระเบียบให้หน่วย งานที่อนุญาตเป็นผู้รับผิดชอบหากเกิด ปัญหาต่างๆใช้ระบบ เศรษฐศาสตร์สิ่งแวดล้อมเข้ามา ประเมินมูลค่าความเสียหาย ๖.๕) จัดทำแผนที่ ให้ลำดับ ความสำคัญ และจัดทำ Road Map ของการกำจัดพื้นที่น้ำเสียชายฝั่งทะเล ๖.๖) จัดทำระบบการตรวจสอบ และติดตามคราบน้ำมันครบวงจรและ ทันต่อเหตุการณ์ โดยเฉพาะในพื้นที่ EEC พื้นที่อ่าวไทยตอนในและในเขต อุทยานแห่งชาติทางทะเลทุกแห่ง ๖.๗) จัดทำระบบตรวจสอบ/ ติดตาม/แจ้งเตือนมลพิษทางทะเลและ สัตว์ทะเลมีพิษ เช่น น้ำเปลี่ยนสี (ซี ปลาวาฟ) ฯลฯ																			๑๑๐ ลบ.	ทช./ อส./ GISTDA		คราบน้ำมัน ๕) มีระบบแจ้งเตือน ปัญหาสัตว์น้ำตาย/ ซีปลาวาฟ ฯลฯ ที่ สามารถเข้าถึงและทัน เหตุการณ์ ๖) จำนวนกฎหมายที่ เกี่ยวข้อง และความ สำเร็จในการบังคับใช้ กฎหมาย
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟัง																						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : การบริหารจัดการมลพิษในทะเลและชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑					๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔								
ความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																											
๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณาไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																											

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดการการประมงทะเล

การประมงทะเลของไทยสามารถสร้างรายได้ให้แก่ประเทศไม่น้อยกว่า ๑ แสนล้านบาทต่อปี และสามารถสร้างอาชีพให้แก่ประชาชนชาวไทยทั้งที่เป็นประมงพื้นบ้าน ประมงพาณิชย์ และอาชีพที่เกี่ยวข้องจากการประมง อาทิ อุตสาหกรรมแปรรูปสัตว์น้ำ อุตสาหกรรมต่อเรือ อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมอาหารสัตว์น้ำ แต่สถานการณ์ประมงไทยในปัจจุบัน พบว่า เกิดสภาวะทรัพยากรสัตว์น้ำลดน้อยลงเนื่องจากถูกจับมาใช้ประโยชน์มากและเร็วเกินไป อีกทั้งจำนวนเรือประมงที่มีอยู่เป็นจำนวนมากทำให้เกิดการแย่งชิงทรัพยากร การรุกร้าพื้นที่ และการทำประมงเกินสถานะของทรัพยากรที่กำลังถดถอย (Over Fishing) กอปรกับสหภาพยุโรปได้ตั้งกติกากว่าด้วย Illegal Unreported and Unregulated fishing หรือ IUU-fishing จึงส่งผลให้ภาครัฐต้องกำหนดมาตรการต่างๆ เพื่อจัดการด้านการประมงของไทยให้สอดคล้องกับ IUU-fishing เพื่อป้องกัน ยับยั้ง และจัดการทำประมงที่ผิดกฎหมาย แต่ในทางกลับกันก็ยังมีปัญหาของการประมงทะเลไทยอีกเป็นจำนวนมากที่รอการแก้ไขในเรื่องของการบริหารจัดการอย่างมีระบบที่จะช่วยให้ทรัพยากรสัตว์น้ำฟื้นตัวได้ ซึ่งจำเป็นจะต้องดำเนินการต่อเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการการประมงทะเลที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการการประมงทะเล
- ๒) มีระบบส่งเสริมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีศักยภาพสำหรับอาชีพประมงพื้นบ้าน
- ๓) มีแผนบริหารจัดการการประมงทะเลรายจังหวัดที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่
- ๔) ร้อยละของการปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการประมงทะเลที่เหมาะสมมีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทั้งการแสวงหา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูสัตว์ทะเล
- ๕) ร้อยละของการปรับปรุงองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประมงทะเล ทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ
- ๖) การทำประมงไม่เกินศักยภาพการผลิตของปริมาณสูงสุดของสัตว์น้ำที่จะจับมาใช้ประโยชน์ได้ (MSY) ซึ่งคำนวณโดยกรมประมง
- ๗) ความสำเร็จในการบังคับใช้กฎหมาย
- ๘) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๙) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สมาคมประมง ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประมงทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการการประมงทะเล

๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการการประมงทะเล

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการการประมงทะเล

๖.๑) จัดทำระบบส่งเสริมด้านการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีศักยภาพสำหรับอาชีพประมงพื้นบ้านโดยเฉพาะ

๖.๒) จัดทำแผนบริหารจัดการการประมงทะเลที่เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งในมิติของพื้นที่และฤดูกาล

๖.๓) ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการประมงทะเลให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทั้งการแสวงหา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟูสัตว์ทะเล

๖.๔) ปรับปรุงองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการประมงทะเลทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

๖.๕) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๗) ขับเคลื่อนการบริหารเชิงพื้นที่โดยท้องถิ่นบริหารจัดการพื้นที่ของตน สำหรับส่วนกลางทำหน้าที่กำหนดและกำกับนโยบาย

๘) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดการการประมงทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการการประมงทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ																		หลัก กษ. สนับสนุน สมช. สศช. รง. คค. อก. กต. ทส. ศรชล.สมาคม ประมง ฯลฯ		*	๑) กำหนด แนวทางการ บริหารจัดการ การประมงทะเล ที่มีประสิทธิภาพ ๒) การสร้าง ความตระหนักรู้ และการมีส่วน ร่วมของภาค ประชาสังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และ ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																						
๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ การประมงทะเล																						
๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหาร จัดการการประมงทะเล																						
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับ																						๑) จำนวนเครือข่ายของ การมีส่วนร่วม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดการการประมงทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
นโยบายและระดับพื้นที่																					๒) จำนวนกิจกรรมร่วม ของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหาร จัดการการประมงทะเล ๖.๑) จัดทำระบบส่งเสริมด้านการ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มีศักยภาพสำหรับ อาชีพประมงพื้นบ้านโดยเฉพาะ ๖.๒) จัดทำแผนบริหารจัดการการ ประมงทะเล ที่เหมาะสมและ สอดคล้องกับสภาพแวดล้อม ทั้งในมิติ ของพื้นที่และฤดูกาล ๖.๓) ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับการ ประมงทะเลให้เหมาะสม มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมทั้งการ แสวงหา การอนุรักษ์ และการฟื้นฟู สัตว์ทะเล ๖.๔) ปรับปรุงองค์กร/หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการประมงทะเลทั้งระดับ นโยบายและระดับปฏิบัติให้มี ประสิทธิภาพ ๖.๕) กำกับการยกร่างกฎหมายที่																				๑) ร้อยละของความ สำเร็จในการบริหาร จัดการการประมงทะเล ๒) มีระบบส่งเสริมด้าน การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำที่มี ศักยภาพสำหรับอาชีพ ประมงพื้นบ้าน ๓) มีแผนบริหารจัดการ การประมงทะเลราย จังหวัดที่เหมาะสมกับ สภาพพื้นที่ ๔) ร้อยละของการปรับ ปรุงกฎหมายเกี่ยวกับ การประมงทะเลที่ เหมาะสมมี ประสิทธิภาพในการ ส่งเสริมทั้งการแสวงหา การอนุรักษ์ และการ ฟื้นฟูสัตว์ทะเล	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดการการประมงทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
เกี่ยวข้อง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		</

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : การบริหารจัดการการประมงทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๘) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อ รับ ฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																					
๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่ เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการ การปฏิบัติ																					

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ : การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

ทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลถือเป็นทรัพยากรทางทะเลที่ไม่มีชีวิต สามารถสร้างมูลค่าทางเศรษฐกิจของประเทศไทยเป็นจำนวนมากทั้งเพื่อการบริโภคภายในประเทศ เพื่อทดแทนการนำเข้า และเพื่อการส่งออก รวมทั้งสินแร่ที่อาจจะค้นพบเพิ่มมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีในอนาคต ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ เนื่องจากแหล่งสินแร่ส่วนใหญ่อยู่ในที่ราบและชายฝั่งทะเล จึงมีปัญหาเรื่องที่ตั้งของชุมชน แหล่งท่องเที่ยว ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลและอื่นๆ เข้ามาเกี่ยวข้อง อีกทั้ง แหล่งพลังงานในทะเลทั้งที่เป็นแท่นขุดเจาะน้ำมันและก๊าซธรรมชาติที่มีไม่น้อยกว่า ๔๐๐ แท่นในอ่าวไทย ถือเป็นแหล่งผลประโยชน์ของประเทศชาติที่จะต้องกำกับดูแลและบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประเทศที่มีความสมดุลทั้งในเรื่องผลประโยชน์ของประเทศและชุมชน ความยั่งยืนของทรัพยากร และสุขภาวะชุมชน จึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลที่มีประสิทธิภาพ

๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) ร้อยละของการปรับปรุงองค์กร/หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

๒) มียุทธศาสตร์การแสวงหาและใช้ประโยชน์ทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล โดยไม่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนและสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ

๓) มีแผนในการจัดการพื้นที่นาร่องเพื่อจัดทำแหล่งท่องเที่ยวด้านน้ำ / อนุรักษ์ทะเลแท่นปิโตรเลียมที่เลิกการใช้งานแล้ว

๔) มีแผนบริหารจัดการ การแสวงหาและการใช้ประโยชน์จากสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ของประเทศและชุมชน รวมถึงความยั่งยืนของทรัพยากร

๕) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาและการใช้ประโยชน์จากสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลที่ทันสมัยและสอดคล้องกับลักษณะของทะเลไทย

๖) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม

๗) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๗.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

สำหรับในเรื่องของ การจัดตั้งระบบตรวจสอบ/ติดตามการรื้อถอนแท่นผลิตปิโตรเลียมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทะเล เช่น แหล่งท่องเที่ยวด้านน้ำ/แหล่งอนุรักษ์ทะเล ฯลฯ โดย ใช้งบประมาณของภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกระทรวงพลังงาน

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงการต่างประเทศ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

๖.๑) จัดตั้งระบบตรวจสอบ/ติดตามการรื้อถอนแท่นผลิตปิโตรเลียมเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในทะเล เช่น แหล่งท่องเที่ยวดำน้ำ/แหล่งอนุรักษ์ทะเล ฯลฯ

๖.๒) จัดทำแผนบริหารจัดการ การแสวงหาสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

๖.๓) จัดทำแผนบริหารจัดการ การใช้ประโยชน์จากสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

๖.๔) ปรับปรุงองค์กร/หน่วยงาน หรือจัดตั้งองค์กร ควบคุมและกำกับการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ

๖.๕) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแสวงหาและการใช้ประโยชน์จากสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเลที่ทันสมัยและสอดคล้องกับลักษณะของทะเลไทย

๗) จัดตั้งองค์กร/คณะกรรมการกลางในการเสริมสร้าง พัฒนาองค์ความรู้ ฐานข้อมูล และติดตามเทคโนโลยี เพื่อนำเสนอข้อมูลเชิงวิชาการให้ภาครัฐใช้ในการตัดสินใจกำหนดนโยบาย

๘) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๗ : การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปัญาต่างๆ																			หลัก ทส. และ พน. สนับสนุน สมช. สศช. วท. อก. กต. ศรชล. ฯลฯ		*	๑) กำหนด แนวทางการ บริหารจัดการ ทรัพยากร สินแร่และ แหล่งพลังงาน ในทะเลที่มี ประสิทธิภาพ ๒) การสร้าง ความตระหนัก รู้และการมี ส่วนร่วมของ ภาคประชา สังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยน ความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงาน ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และ ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																							
๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการ ทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงาน																							

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ในทะเล																								
๔) จัดทำร่างแนวทางการบริหาร ทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานใน ทะเล																								
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับ นโยบายและระดับพื้นที่																								๑) จำนวนเครือข่ายของ การมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วม ของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหาร จัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่ง พลังงานในทะเล ๖.๑) จัดตั้งระบบตรวจสอบ/ติดตาม การรื้อถอนแท่นผลิตปิโตรเลียมเพื่อ นำไปใช้ประโยชน์ในทะเล เช่น แหล่ง ท่องเที่ยวดำน้ำ/แหล่งอนุรักษ์ทะเล ฯลฯ ๖.๒) จัดทำแผนบริหารจัดการ การแสวงหาสินแร่และแหล่งพลังงาน ในทะเล ๖.๓) จัดทำแผนบริหารจัดการ การ ใช้ประโยชน์จากสินแร่และแหล่ง																						ภาค เอกชนที่ เกี่ยวข้อง		๑) ร้อยละของการปรับปรุง องค์กร/หน่วยงานที่ เกี่ยวข้องกับการบริหาร จัดการทรัพยากรสินแร่และ แหล่งพลังงานในทะเลทั้ง ระดับนโยบายและระดับ ปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ ๒) มียุทธศาสตร์การ แสวงหาและใช้ประโยชน์ ทรัพยากรสินแร่และแหล่ง พลังงานในทะเลโดยไม่ส่งผล กระทบต่อสุขภาพของ ประชาชนและสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๗ : การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : การบริหารจัดการทรัพยากรสินแร่และแหล่งพลังงานในทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณาไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											</

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๗.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘ : การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning)

การวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning : MSP) ถือเป็นบริบทหนึ่งของการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งในยุคใหม่ที่มีแนวทางการจัดการแบบองค์รวม (Holistic approach) โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จึงเป็นความท้าทายสำหรับประเทศไทยที่จะนำมาใช้เป็นกรอบกำหนดการบริหารจัดการและการวางแผนการใช้ประโยชน์ทางทะเลในอนาคตอย่างบูรณาการและเป็นเชิงยุทธศาสตร์ เพื่อทำให้เกิดความมั่นใจได้ว่าทรัพยากรและพื้นที่ทางทะเลจะมีการใช้ประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ มีความมั่นคง มั่งคั่งและยั่งยืนสืบไป เมื่อเป็นเช่นนี้ การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิด MSP จึงเป็นการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ทางทะเลเพื่อให้เกิดการจัดสรรพื้นที่ประโยชน์อย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ และเป็นการอนุรักษ์ คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง การสร้างความสมดุลของระบบนิเวศเพื่อเป็นแหล่งอาหาร แหล่งพลังงาน แหล่งท่องเที่ยว นันทนาการ และการใช้ประโยชน์อื่นๆ โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) การแบ่งเขต (zoning) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
- ๒) กำหนดแนวทางตามแนวคิด MSP
- ๓) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนฐานข้อมูลทรัพยากรที่ครอบคลุมทุกพื้นที่
- ๒) แผนผังการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ๒๓ จังหวัด
- ๓) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๔) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๕) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงคมนาคม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา กระทรวงมหาดไทย กระทรวงพลังงาน กระทรวงการต่างประเทศ กองทัพเรือ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้า

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามแนวคิด Marine Spatial Planning (MSP) และรวบรวมฐานข้อมูลการใช้ทรัพยากรทางทะเลในพื้นที่ต่างๆ

๔) จัดทำร่างเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามหลักการทางวิชาการ

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๑) การสำรวจข้อมูลทรัพยากรรายพื้นที่และรายประเภทของทรัพยากร รวมถึงการใช้ประโยชน์

๖.๒) กำหนดเขต (zoning) การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

๖.๓) จัดทำ แก้ไขปรับปรุง และกำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผน MSP สามารถใช้บังคับได้

๖.๔) กำหนดให้จังหวัดเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ของตน

๖.๕) การขับเคลื่อนให้ท้องถิ่น/จังหวัด สามารถบูรณาการทรัพยากรในพื้นที่ของตน

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปริศนาที่ ๘ : การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning)

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning)

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
Planning (MSP) และรวบรวม ฐานข้อมูลการใช้ทรัพยากรทางทะเล ในพื้นที่ต่างๆ																						
๔) จัดทำร่างเขตการใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตาม หลักการทางวิชาการ																						
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับ นโยบายและระดับพื้นที่																						๑) จำนวนเครือข่ายของ การมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วม ของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการแบ่งเขต การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทาง ทะเลและชายฝั่ง ๖.๑) การสำรวจข้อมูลทรัพยากร รายพื้นที่และรายประเภทของ ทรัพยากร รวมถึงการใช้ประโยชน์ ๖.๒) กำหนดเขต (zoning) การใช้ ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง ๖.๓) จัดทำ แก้ไขปรับปรุง และ																						๑) จำนวนฐานข้อมูล ทรัพยากรที่ครอบคลุม ทุกพื้นที่ ๒) แผนผังการแบ่งเขต การใช้ประโยชน์จาก ทรัพยากรทางทะเลและ ชายฝั่ง ๒๓ จังหวัด ๓) จำนวนกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : การแบ่งเขตการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง ตามแนวคิดการวางแผนเชิงพื้นที่ทางทะเล (Marine Spatial Planning)																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
กำกับกำกับการร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้แผน MSP สามารถใช้บังคับได้ ๖.๔) กำหนดให้จังหวัดเป็นเจ้าภาพรับผิดชอบหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรในพื้นที่ของตน ๖.๕) การขับเคลื่อนให้ท้องถิ่น/จังหวัด สามารถบูรณาการทรัพยากรในพื้นที่ของตน																									
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																									
๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																									

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๘.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๙ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๙ : การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน

แนวปะการัง ถือว่าเป็นสิ่งที่มีความสำคัญต่อระบบนิเวศทางทะเล ทั้งนี้เนื่องจากปะการังคือเขตพื้นที่อนุบาลสัตว์น้ำวัยอ่อนและยังเป็นแนวพื้นที่ท่องเที่ยวหลักทางทะเล หากปะการังถูกทำลายจนเสื่อมโทรมย่อมส่งผลกระทบต่อความสมดุลของระบบนิเวศทางทะเลที่จะถูกทำลายไปด้วย ก่อให้เกิดผลกระทบต่อทรัพยากรประมงในบริเวณแนวปะการังและบริเวณใกล้เคียง และทำให้เกิดการพังทลายของชายหาดที่สวยงาม ส่งผลต่อกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ ในปัจจุบัน ปะการังของไทยกำลังประสบปัญหาความเสียหายประมาณร้อยละ ๖๖ ของปะการังทั้งหมด ซึ่งปัญหาความเสียหายนั้นเกิดจากผลกระทบจากธรรมชาติ และผลกระทบจากกิจกรรมของมนุษย์ทั้งที่ตั้งใจและไม่ตั้งใจ ซึ่งได้แก่ การท่องเที่ยว คุณภาพน้ำจากการพัฒนาชายฝั่ง การประมง เป็นต้น จึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๙.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๙.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๙.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) มีพื้นที่ปะการังสมบูรณ์มากกว่าร้อยละ ๙ ใน ๕ ปี และมากกว่าร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี
- ๒) พื้นที่ปะการังเสียหายน้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ใน ๕ ปี และน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี
- ๓) เรือตรวจของภาครัฐ/เรือท่องเที่ยวที่มีจำนวนนักท่องเที่ยวกิน ๒๐ คน ทั้งหมดในพื้นที่

ตัวอย่างอ่าวพังงา/เกาะพีพี ได้รับการติดตั้งระบบติดตามเรือ และมีศูนย์ตรวจสอบประจำพื้นที่

- ๔) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๕) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการแนวปะการังแห่งชาติ
- ๖) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๗) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๙.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑) งบประมาณของกิจกรรมในภาพรวมนั้น สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒) งบประมาณสำหรับกิจกรรมเฉพาะ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๒.๑) จัดทำระบบตรวจสอบ ดูแล และติดตั้งเครื่องติดตามเรือตรวจของภาครัฐ/เรือท่องเที่ยวทั้งหมด โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณาจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน ในส่วนของ ทช. อส. กรมเจ้าท่า (จท.) และ GISTDA กล่าวคือ

๒.๑.๑) จำนวน ๓๐๐ ล้านบาท (งบลงทุนครุภัณฑ์และระบบปฏิบัติการในปีแรก)

๒.๑.๒) จำนวน ๕๐ ล้านบาทต่อปี

(งบดำเนินการในปีที่ ๒ – ๕ รวมเป็นเงิน ๒๐๐ ล้านบาท)

๒.๒) บูรณาการแผนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับแนวปะการังทั้งหมดในส่วนของ ทช. อส. และ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.) กล่าวคือ

๒.๒.๑) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินงานแผนบูรณาการ/การจัดการ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๒.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ อส. งบดำเนินงานแผนบูรณาการ/การจัดการ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๒.๓) จำนวน ๑๗ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินงานแผน ๑๗ จังหวัด)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๘๕ ล้านบาท)

๒.๓) จัดทำแผนที่ปะการังทั่วประเทศ (One Reef Map) ในส่วนของ ทช. และ อส. กล่าวคือ

๒.๓.๑) จำนวน ๒ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช.นอกเขตอุทยาน งบดำเนินงาน)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๑๐ ล้านบาท)

๒.๓.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ อส. งบดำเนินงานแผนบูรณาการ/การจัดการ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๔) มีการรายงานสถานภาพ การใช้ประโยชน์ ภัยคุกคาม คุณภาพสิ่งแวดล้อม) ๔๐๐ สถานีตรวจวัด แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ ในส่วนของ ทช. และ อส. กล่าวคือ

๒.๔.๑) จำนวน ๔ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. / ๒๐๐ สถานีตรวจวัดนอกเขตอุทยาน)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๒๐ ล้านบาท)

๒.๔.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ อส. งบดำเนินงานแผนบูรณาการ/การจัดการ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๕) จัดทำแผนปะการังแห่งชาติ แผนปะการังในพื้นที่ Cluster และแผนปะการังรายจังหวัด ในส่วนของ ทช. และ อส. กล่าวคือ

๒.๕.๑) จำนวน ๒ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินงานแผนชาติ/ Cluster)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๑๐ ล้านบาท)

๒.๕.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ อส. งบดำเนินงานแผนบูรณาการ/การจัดการ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๕.๓) จำนวน ๑๗ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินงานแผน ๑๗ จังหวัด)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๘๕ ล้านบาท)

๒.๖) จัดตั้งเขตสงวนรักษา ๑๗ แห่ง เขตการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๕๐ แห่ง ภายใน ๕ ปี ในส่วนของ ทช. อส. และ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (กก.) กล่าวคือ

๒.๖.๑) จำนวน ๕๑ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ ทช. งบดำเนินการ ติดตามดูแลเขตสงวนรักษา ๑๗ แห่ง, แห่งละ ๓ ล้านบาทต่อปี)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๒๕๕ ล้านบาท)

๒.๖.๒) จำนวน ๑๐ ล้านบาทต่อปี (ส่วนของ อส. งบดำเนินงานแผนบูรณาการ/การจัดการ)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๕๐ ล้านบาท)

๒.๙.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

- หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล องค์การท้องถิ่น ภาคเอกชน ฯลฯ
- กิจกรรม
 - ๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ
 - ๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง
 - ๓) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน
 - ๔) จัดทำร่างแนวทางการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน
 - ๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่
 - ๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน
 - ๖.๑) จัดทำระบบตรวจสอบ ดูแล และติดตั้งเครื่องติดตามเรือตรวจของภาครัฐ/เรือท่องเที่ยวทั้งหมด
 - ๖.๒) บูรณาการแผนการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับแนวปะการังทั้งหมด
 - ๖.๓) จัดทำแผนที่ปะการังทั่วประเทศ (One Reef Map)
 - ๖.๔) มีการรายงานสถานภาพ การใช้ประโยชน์ ภัยคุกคาม คุณภาพสิ่งแวดล้อม ๔๐๐ สถานีตรวจวัด แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ
 - ๖.๕) จัดทำแผนปะการังแห่งชาติ แผนปะการังในพื้นที่ Cluster และแผนปะการังรายจังหวัด
 - ๖.๖) จัดตั้งเขตสงวนรักษา ๑๗ แห่ง เขตการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๕๐ แห่ง ภายใน ๕ ปี
 - ๖.๗) พื้นที่ตัวอย่าง “ยุทธศาสตร์อ่าวพังงา” รวม ๓ โมเดล (พีพีโมเดล เกาะไข่มุกโมเดล อ่าวพังงาโมเดล) และขยายผลในพื้นที่อ่าวพังงาทั้งหมด (พังงา ภูเก็ต กระบี่)
 - ๖.๘) กำกับกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
 - ๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน
 - ๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปัญหิตูรูปต่างๆ																						หลัก ทส. สนับสนุน กษ. วท. ศรชล. องค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน ฯลฯ		*	๑)กำหนด แนวทางการ บริหารจัดการ การอนุรักษ์ ปะการังอย่าง ยั่งยืน ๒) การสร้าง ความตระหนัก และการมีส่วน ร่วมของภาค ประชาสังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																										
๓) ศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน																										

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๔) จัดทำร่างแนวทางการอนุรักษ์ ปะการังอย่างยั่งยืน																											
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมใน การดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับ นโยบายและระดับพื้นที่																											๑) จำนวนเครือข่ายของ การมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วม ของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการอนุรักษ์ ปะการังอย่างยั่งยืน ๖.๑) จัดทำระบบตรวจสอบ ดูแล และติดตั้งเครื่องติดตามเรือตรวจของ ภาครัฐ/เรือท่องเที่ยวทั้งหมด ๖.๒) บูรณาการแผนการท่องเที่ยว แบบยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับแนวปะการัง ทั้งหมด ๖.๓) จัดทำแผนที่ปะการังทั่ว ประเทศ (One Reef Map)																											๑) มีพื้นที่ปะการังสมบูรณ์ มากกว่าร้อยละ ๙ ใน ๕ ปี และมากกว่าร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี ๒) พื้นที่ปะการังเสียหาย น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ใน ๕ ปี และน้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ภายใน ๒๐ ปี ๓) เรือตรวจของภาครัฐ/ เรือท่องเที่ยวที่มีจำนวน นักท่องเที่ยวเกิน ๒๐ คน ทั้งหมดในพื้นที่ตัวอย่างอ่าว พังงา/เกาะพีพี ได้รับการ ติดตั้งระบบติดตามเรือ และมีศูนย์ตรวจสอบ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
๖.๔) มีการรายงานสถานภาพการใช้ประโยชน์ภัยคุกคามคุณภาพสิ่งแวดล้อม ๔๐๐ สถานีตรวจวัด แบ่งแยกหน้าที่ความรับผิดชอบ ๖.๕) จัดทำแผนปะการังแห่งชาติ แผนปะการังในพื้นที่ Cluster และแผนปะการังรายจังหวัด ๖.๖) จัดตั้งเขตสงวนรักษา ๑๗ แห่ง เขตการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ๕๐ แห่ง ภายใน ๕ ปี ๖.๗) พื้นที่ตัวอย่าง “ยุทธศาสตร์อ่าวพังงา” รวม ๓ โมเดล (พีพีโมเดล เกาะไข่มุขโมเดล อ่าวพังงาโมเดล) และขยายผล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๙ : การอนุรักษ์ปะการังอย่างยั่งยืน

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
ในพื้นที่อ่าวพังงาทั้งหมด (พังงา ภูเก็ต กระบี่) ๖.๘) กำกับการรกร้างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง																					
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																					
๘. เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																					

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๙.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๑๐ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๐ : การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

การกัดเซาะชายฝั่ง เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของชายฝั่งทะเลที่เกิดขึ้นตลอดเวลาจากการกัดเซาะของคลื่นหรือลม ตะกอนจากที่หนึ่งไปตกทับถมในอีกบริเวณหนึ่ง ทำให้แนวของชายฝั่งเดิมเปลี่ยนแปลงไป บริเวณที่มีตะกอนเคลื่อนเข้ามาน้อยกว่าปริมาณที่ตะกอนเคลื่อนออกไป ถือว่าเป็นบริเวณที่มีการกัดเซาะชายฝั่ง ซึ่งมีสาเหตุหลักของการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งคือกระบวนการตามธรรมชาติและกิจกรรมของมนุษย์ ในปัจจุบัน ชายฝั่งทะเลของประเทศไทยประสบกับปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลในระดับรุนแรง ส่งผลให้เกิดความสูญเสียทรัพย์สินของประชาชนและของทางราชการ สูญเสียทัศนียภาพส่งผลกระทบต่อธุรกิจการท่องเที่ยว อีกทั้งยังทำให้เกิดความเสียหายด้านทรัพยากรชายฝั่งอีกด้วย ทั้งนี้ ชายฝั่งทะเลที่ถูกกัดเซาะมีความยาวประมาณ ๘๓๐ กิโลเมตร คิดเป็นร้อยละ ๒๖ ของชายฝั่งทะเลทั้งหมด ในขณะที่ภาครัฐ มีความพยายามที่จะแก้ไขปัญหาโดยใช้มาตรการโครงสร้างแบบแข็งและแบบอ่อน แต่ก็ยังไม่สามารถคลี่คลายปัญหาได้อย่างลุล่วงและในทางกลับกัน ในบางพื้นที่ยังเกิดความรุนแรงมากขึ้นจากมาตรการของภาครัฐ จึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑๐.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๐.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๑๐.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละของความสำเร็จในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
- ๒) มีมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับสิ่งก่อสร้างริมทะเล ที่มีการยกเว้นการทำ

EIA

๓) พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะระดับเร่งด่วน ๓๑ กลุ่มหาดย่อย มีมาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งครบ คลุมทุกพื้นที่

- ๔) มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
- ๕) ความสำเร็จในการจัดตั้งหน่วยงานกำกับดูแลปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
- ๖) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม
- ๗) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๐.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

๑) งบประมาณของกิจกรรมในภาพรวมนั้น สำนักงบประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณา งบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒) งบประมาณสำหรับกิจกรรมเฉพาะ สามารถจำแนกได้ ดังนี้

๒.๑) นำระบบ Environmental Check List มาใช้สำหรับสิ่งก่อสร้างริมทะเลที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้น จำนวน ๕๐๐,๐๐๐ บาทต่อปี

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๒.๕ ล้านบาท)

๒.๒) ศึกษารวบรวมข้อมูลและทำกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมทุกประการ ทั้งในเรื่องผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารและระบบนิเวศ รวมทั้ง จัดทำระบบที่สามารถดูแลควบคุมให้เกิดผลสัมฤทธิ์จำนวน ๖๒ ล้านบาทต่อปี (ประมาณการค่าใช้จ่ายพื้นที่ละ ๒ ล้านบาทต่อปี รวมจำนวน ๓๑ พื้นที่)

(รวม ๕ ปี เป็นเงิน ๓๑๐ ล้านบาท)

๒.๑๐.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงมหาดไทย กระทรวงคมนาคม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี องค์กรท้องถิ่น ภาคเอกชน ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการกัดเซาะชายฝั่ง รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการประเด็นปฏิรูปที่ ๑ และรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งแบบบูรณาการทุกพื้นที่ของชายฝั่งประเทศไทย

๔) จัดทำแนวทางการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

๖.๑) นำระบบ Environmental Check List มาใช้สำหรับสิ่งก่อสร้างริมทะเลที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้น

๖.๒) ศึกษารวบรวมข้อมูลและทำกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครอบคลุมทุกประการ ทั้งในเรื่องผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารและระบบนิเวศ รวมทั้ง จัดทำระบบที่สามารถดูแลควบคุมให้เกิดผลสัมฤทธิ์

๖.๓) กำกับการร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กฎหมายมีการบูรณาการของทุกหน่วยงาน

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๑๐ : การแก้ปัญหาการกักตุนชายฝั่ง

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ : การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๔) จัดทำร่างแผนการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งของประเทศไทย																									
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่																									๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ๖.๑) นำระบบ Environmental Check List มาใช้สำหรับสิ่งก่อสร้างริมทะเลที่อยู่ในเกณฑ์ที่กำหนด เพื่อป้องกันผลกระทบที่เกิดขึ้น ๖.๒) ศึกษารวบรวมข้อมูลและทำกระบวนการมีส่วนร่วมให้ครบ คลุมทุกประการทั้งในเรื่องผลกระทบต่อห่วงโซ่อาหารและระบบนิเวศ รวมทั้ง จัดทำระบบที่สามารถดูแลควบคุมให้เกิดผลสัมฤทธิ์																									๑) ร้อยละของความสำเร็จในการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ๒) มีมาตรการลดผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับสิ่งก่อสร้างริมทะเลที่มีการยกเว้นการทำ EIA ๓) พื้นที่ที่ประสบปัญหาการกัดเซาะระดับเร่งด่วน ๓๑ กลุ่มหาดย่อย มีมาตรการในการป้องกันการกัดเซาะชายฝั่งครอบคลุมทุกพื้นที่

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๐ : การแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
๖.๓) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้กฎหมายมีการบูรณาการของทุกหน่วยงาน																									๔) มีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง ๕) ความสำเร็จในการจัดตั้งหน่วยงานกำกับการลดปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง
๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน																									
๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																									

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑๐.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๑๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๑ : การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

ในปัจจุบัน ปัญหาเรื่องทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล นับเป็นเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อการกำหนดนโยบายและการดำเนินงานของประเทศต่างๆทั้งในภูมิภาค ในทวีป และทั่วโลก ทั้งนี้เพราะ ปัญหาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เกิดขึ้นจากประเทศหนึ่งอาจส่งผลกระทบต่อประเทศใกล้เคียงหรือภูมิภาค หรือประเทศที่ห่างออกไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกประเทศโดยเฉพาะประเทศที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ในแต่ละภูมิภาคจะต้องบูรณาการและสร้างการมีส่วนร่วมกับภาคีทุกภาคส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทางทะเลกับประเทศต่างๆ อย่างแน่นแฟ้นและต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยก็มีความจำเป็นที่จะต้องให้ความสำคัญและเร่งการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลทั้งระดับทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศในประชาคมอาเซียน ระหว่างภูมิภาค และระดับโลกด้วยเช่นกัน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ

๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๑๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) แนวทางและ Road Map ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๒) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๓) แผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๔) ร้อยละของความสำเร็จในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๕) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๖) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม

๗) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณาจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๔) จัดทำร่างแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๖.๑) กำหนดแนวทางและ Road Map ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๖.๒) ยกร่างยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๖.๓) จัดทำแผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๖.๔) ปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๖.๕) กำกับกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) จัดตั้งคณะกรรมการความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ : การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑๒๓๔				๑๒๓๔				๑๒๓๔				๑๒๓๔												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ																					หลัก ทส. สนับสนุน กต. กษ. คค. วท. พน. ศรชล. ฯลฯ		*	๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเลที่มีประสิทธิภาพ ๒) การสร้างความตระหนัก รู้และการมีส่วนร่วมของภาค ประชาสังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ : การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔		
๓) ศึกษาแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล																											
๔) จัดทำร่างแนวทางการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล																											
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่																											๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ๖.๑) กำหนดแนวทางและ Road Map ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม																											๑) แนวทางและ Road Map ในการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษาและฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ๒) ยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ : การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
ทางทะเล ๖.๒) ยกย่องยุทธศาสตร์การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ๖.๓) จัดทำแผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้องรักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ๖.๔) ปฏิบัติตามแผนการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศในการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล ๖.๕) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											</

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๑ : การส่งเสริมความร่วมมือระหว่างประเทศด้านการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมทางทะเล																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
ทางทะเล																									
๙) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																									

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๑๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๒ : การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

พื้นที่คุ้มครองทางทะเลและชายฝั่ง (Marine and Coastal Protected Areas) คือ พื้นที่ชายฝั่งและในทะเลที่เป็นแหล่งความหลากหลายทางชีวภาพ หรือมีลักษณะสำคัญทางประวัติศาสตร์ เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม ซึ่งได้รับการคุ้มครองคุณค่า (Value) ของพื้นที่นั้นไว้ด้วยกฎหมายหรือสิ่งอื่นที่สามารถรับรองได้ว่ามีขีดความสามารถเพียงพอในการคุ้มครองพื้นที่ได้ เพื่อการใช้ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งของผู้มีส่วนได้เสียผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ในระดับท้องถิ่น ประเทศและระดับสังคมโลกได้อย่างเข้าใจ รู้คุณค่า ยั่งยืนและเป็นธรรม ซึ่งในปัจจุบัน สหภาพนานาชาติเพื่อการอนุรักษ์ธรรมชาติและทรัพยากรธรรมชาติ (International Union for Conservation of Nature and Natural Resources หรือ World Conservative Union : IUCN) ที่เป็นองค์การระหว่างประเทศซึ่งจัดตั้งขึ้นด้วยเป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้ตั้งเป้าหมายโดยการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเล ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ของพื้นที่ทะเลทั้งประเทศ ซึ่งแนวทางดังกล่าว ย่อมจะก่อให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศ จึงจำเป็นต้องดำเนินการต่อเรื่องนี้อย่างเร่งด่วน โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเลที่มีประสิทธิภาพ
- ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๑๒.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) แผนผังร่างพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล และพื้นที่เป้าหมาย
- ๒) ร้อยละของความสำเร็จในการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและสัตว์ทะเล
- ๓) จำนวนพื้นที่คุ้มครองทางทะเลเพิ่มขึ้นอย่างน้อยปีละ ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร
- ๔) พื้นที่คุ้มครองทางทะเลมีมากกว่า ๓๒,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร ในปี ค.ศ.๒๐๓๐
- ๕) ความเสียหายของระบบนิเวศและสิ่งมีชีวิตทางทะเลที่เกิดขึ้นจากการกระทำของมนุษย์ในพื้นที่คุ้มครองน้อยลงกว่าก่อนประกาศเป็นพื้นที่คุ้มครอง
- ๖) จำนวนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๗) จำนวนเครือข่ายการมีส่วนร่วม
- ๘) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

- ๑) งบประมาณของกิจกรรมในภาพรวมนั้น สำนักงบประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณา งบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน
- ๒) งบประมาณสำหรับกิจกรรมเฉพาะ สามารถจำแนกได้ ดังนี้
 - ๒.๑) กำหนดให้หน่วยงานที่ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลทุกรูปแบบ มีแผนแม่บทในการดำเนินการในพื้นที่ กำหนดดัชนีชี้วัดและหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน โดยมีระบบที่สามารถดำเนินการได้มี

อย่างประสิทธิภาพในส่วนของ ทช. กล่าวคือ จำนวน ๑,๓๕๘.๗ ล้านบาทต่อ ๑๐ ปี (คำนวณจาก ๒๕ แห่ง x ๕๔.๓๔๘ ล้านบาท/แห่ง/๑๐ ปี)

๒.๒) กำหนดให้มีหน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบด้านการติดตามประเมินผลพื้นที่คุ้มครองทางทะเลให้เป็นไปตามดัชนีชี้วัด และจัดทำรายงานเป็นประจำทุกปี เพื่อนำเสนอและต้องสามารถเข้าถึงและให้ความคิดเห็นได้จากผู้สนใจทั่วไป ในส่วนของ ทช. กล่าวคือ จำนวน ๑๕๐ ล้านบาทต่อ ๑๐ ปี (คำนวณจาก ๒๕ แห่ง x ๖ ล้านบาท/แห่ง/๑๐ ปี)

๒.๓) กำหนดให้มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยปีละ ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร (โดยมีเกณฑ์สอดคล้องกับข้อ ๖.๒ และข้อ ๖.๓) ในส่วนของ ทช. กล่าวคือ จำนวน ๗๕ ล้านบาทต่อ ๑๐ ปี (คำนวณจาก ๒๕ แห่ง x ๓ ล้านบาท/แห่ง/๑๐ ปี)

๒.๑๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : คณะทำงานพื้นที่คุ้มครองทางทะเล (ภายใต้คณะกรรมการทะเลแห่งชาติ/คณะกรรมการทะเลจังหวัด/กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง/กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช)

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ กระทรวงมหาดไทย ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

๔) จัดทำร่างพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล และพื้นที่เป้าหมายในการประกาศ

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

๖.๑) กำหนดให้แผนพัฒนาประเทศ/ยุทธศาสตร์กระทรวง/กรมที่เกี่ยวข้อง ต้องกล่าวถึงพื้นที่คุ้มครองทางทะเล

๖.๒) กำหนดให้หน่วยงานที่ประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลทุกรูปแบบ มีแผนแม่บทในการดำเนินการในพื้นที่ กำหนดดัชนีชี้วัดและหน้าที่รับผิดชอบชัดเจน โดยมีระบบที่สามารถดำเนินการได้มีประสิทธิภาพ

๖.๓) กำหนดให้มีหน่วยงาน/องค์กรรับผิดชอบด้านการติดตามประเมินผลพื้นที่คุ้มครองทางทะเลให้เป็นไปตามดัชนีชี้วัด และจัดทำรายงานเป็นประจำทุกปี เพื่อนำเสนอและต้องสามารถเข้าถึงและให้ความคิดเห็นได้จากผู้สนใจทั่วไป

๖.๔) ปรับปรุงองค์กร/กฎหมายให้พื้นที่คุ้มครองทางทะเลมีหน่วยงานรับผิดชอบ ตรวจตรา/ดูแลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของจังหวัดที่มีพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและหน่วยงานกลาง

๖.๕) กำหนดให้มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยปีละ ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร (โดยมีเกณฑ์สอดคล้องกับข้อ ๖.๒ และข้อ ๖.๓)

๖.๖) กำกับการร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๑๒ : การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล																									
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
การประกาศ																									
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่																									๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล

	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
จากผู้สนใจทั่วไป ๖.๔) ปรับปรุงองค์กร/กฎหมายให้พื้นที่คุ้มครองทางทะเลมีหน่วย งานรับผิดชอบตรวจตรา/ดูแลอย่างต่อเนื่อง ทั้งในส่วนของจังหวัดที่มีพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมและหน่วย งานกลาง ๖.๕) กำหนดให้มีการประกาศพื้นที่คุ้มครองทางทะเลโดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างน้อยปีละ ๑,๐๐๐ ตารางกิโลเมตร (โดยมีเกณฑ์สอดคล้องกับข้อ ๖.๒ และข้อ ๖.๓) ๖.๖) กำกับการยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๒ : การบริหารจัดการพื้นที่คุ้มครองทางทะเลและสัตว์ทะเล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณาไปสู่กระบวนการปฏิบัติ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ
- ดำเนินการในประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ -

๒.๑๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑๓ : การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้อง
กับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒

อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ (พ.ศ. ๒๕๒๕) ได้กำหนดในเรื่องประมวลกฎหมายจารีตประเพณีทางทะเล อาทิ ทะเลอาณาเขต เขตเศรษฐกิจจำเพาะ ไหล่ทวีป ทั้งยังได้กำหนดหลักการทั่วไปเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรจากทะเล ซึ่งรวมถึงทรัพยากรที่มีชีวิตและทรัพยากรจากผิวดิน และใต้ดิน ตลอดจน เรื่องการระงับข้อพิพาท โดยนัยแห่งอนุสัญญาฯ ได้จัดตั้งศาลระหว่างประเทศว่าด้วยกฎหมายทะเล ซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในข้อพิพาทที่เกี่ยวข้องกับการตีความและการบังคับใช้ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาฯ เมื่อวันที่ ๑๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และอนุสัญญาฯ มีผลใช้บังคับกับประเทศไทย ตั้งแต่วันที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๔ ซึ่งส่งผลให้รัฐบาลไทยจำเป็นต้องดำเนินการทบทวนกฎหมายและข้อบังคับภายในของไทยเพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ให้ประเทศได้รับประโยชน์สูงสุดจากอำนาจและสิทธิที่ได้รับตามอนุสัญญา จึงจำเป็นต้องเร่งรัดดำเนินการต่อเรื่องนี้ให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว โดยมีการกำหนดรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

๒.๑๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ที่มีประสิทธิภาพ

๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๑๓.๓ ตัวชี้วัด

๑) แนวทางและ Road Map ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล

๒) ร้อยละของกฎหมายที่แก้ไข/ปรับปรุง/กำหนดขึ้นใหม่ให้มีการบูรณาการความสอดคล้องและทันสมัย สามารถนำไปใช้ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงของประเทศไทย และเป็นประโยชน์ต่อประเทศไทย

๓) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม

๔) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม

๒.๑๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

โดย สำนักงานประมาณให้คำแนะนำว่าควรพิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

๒.๑๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

○ หน่วยงานรับผิดชอบหลัก : กระทรวงการต่างประเทศ

○ หน่วยงานรับผิดชอบร่วม : กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงคมนาคม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี กระทรวงพลังงาน กองทัพเรือ ศูนย์ประสานการปฏิบัติในการรักษาผลประโยชน์ของชาติทางทะเล สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ฯลฯ

○ กิจกรรม

๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางทะเลของประเทศไทย อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ และข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งสรุปผลการดำเนินการและรายงานความก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ

๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง

๓) ศึกษาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล

๔) ตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อติดตาม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทางทะเล

๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับ

พื้นที่

๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล

๖.๑) กำหนดแนวทางและ Road Map ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล

๖.๒) กำกับการแก้ไข/ปรับปรุง/ยกร่างกฎหมายให้มีความสอดคล้องและทันสมัย รวมทั้ง ให้ความสำคัญแก่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความเหมาะสม

๗) จัดประชุมประชาพิจารณ์เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากทุกภาคส่วน

๘) เสนอผลการดำเนินการให้หน่วยที่เกี่ยวข้องพิจารณานำไปสู่กระบวนการปฏิบัติ

๒.๑๓.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

ควรปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ **รวมจำนวน ๘๒ ฉบับ** ตามเอกสารประกอบที่แนบ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ : การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒																												
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑) ทบทวนสภาพปัญหา รวบรวม และวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายทางทะเลของประเทศไทย อนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ และข้อตกลงระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประเทศไทยเป็นภาคี รวมทั้งสรุป ผลการดำเนินการและรายงานความ ก้าวหน้าประเด็นปฏิรูปต่างๆ																								หลัก กต. สนับสนุน ทส. กษ. คค. มท. อก. วท. พน. ทร. ศรชล. สคก. ฯลฯ		*	๑) กำหนดแนวทางการบริหารจัดการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒ ที่มีประสิทธิภาพ ๒) การสร้างความตระหนักรู้และการมีส่วนร่วมของภาคประชาสังคม	
๒) ร่วมประชุม/หารือ/แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้แทนหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน ภาควิชาการ และ																												

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ : การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒																								
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง																								
๓) ศึกษาแนวทางการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล																								
๔) ตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อติดตาม และแก้ไขปรับปรุงกฎหมายทางทะเล																								
๕) สร้างการรับรู้และการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมทั้งในระดับนโยบายและระดับพื้นที่																							๑) จำนวนเครือข่ายของการมีส่วนร่วม ๒) จำนวนกิจกรรมร่วมของภาคประชาสังคม	
๖) ดำเนินกิจกรรมหลักในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล ๖.๑) กำหนดแนวทางและ Road Map ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล ๖.๒) กำกับการแก้ไข/ปรับปรุง/ยกร่างกฎหมายให้มีความสอดคล้องและทันสมัยรวมทั้ง ให้ความสำคัญแก่ข้อบัญญัติท้องถิ่นตามความเหมาะสม																							๑) แนวทางและ Road Map ในการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเล ๒) ร้อยละของกฎหมายที่แก้ไข/ปรับปรุง/กำหนดขึ้นใหม่ให้มีการบูรณาการความสอดคล้องและทันสมัย สามารถนำไป	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑๓ : การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายทางทะเลให้ทันสมัยและสอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยกฎหมายทะเล ค.ศ. ๑๙๘๒																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														

* หมายเหตุ : พิจารณางบประมาณจากแผนการปฏิบัติงานประจำปีของหน่วยงาน

แผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง
ความหลากหลายทางชีวภาพ

๑. ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๑ บทนำ

๑.๑.๑ ผลการศึกษาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปความหลากหลายทางชีวภาพ

สภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ได้มีมติเห็นชอบประเด็นปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ๒ เรื่อง ได้แก่

๑) รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านเศรษฐกิจ เรื่อง การปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในการประชุม ครั้งที่ ๙/๒๕๕๙ เมื่อวันที่ ๒๙ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๙ และข้อเสนอการปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพ ประกอบด้วย การประกาศนโยบายให้เศรษฐกิจชีวภาพเป็นวาระแห่งชาติ แต่งตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพ ปรับระบบการสนับสนุนเพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างรัฐและเอกชน กระจายความรู้ด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และนวัตกรรม ถ่ายทอดสู่การใช้ประโยชน์สร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าและบริการ จัดทำธนาคารความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (National Biodiversity Bank) จัดการทรัพย์สินทางปัญญาและผลประโยชน์ และปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย ระเบียบที่เป็นอุปสรรค และมีแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนวาระการปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพในช่วงปี พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้แก่ จัดตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพ โดยระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อเป็นกลไกขับเคลื่อนการปฏิรูปเศรษฐกิจชีวภาพให้มีฐานข้อมูลกลางด้านเศรษฐกิจชีวภาพระดับประเทศ และให้มีธนาคารความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ

๒) รายงานของคณะกรรมการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ด้านการศึกษา เรื่อง ปฏิรูปการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากสภาขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ในการประชุม ครั้งที่ ๑๖/๒๕๖๐ เมื่อวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๖๐ มีแนวทางในการขับเคลื่อนการปฏิรูปในระยะเร่งด่วนภายใน ๖ เดือน โดยให้จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศแห่งชาติ เพื่อขับเคลื่อนและกำหนดนโยบายและแนวทางในการวิจัยและพัฒนาเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ และเสนอให้ยกระดับสถาบันการจัดการเทคโนโลยีและนวัตกรรมเกษตร ภายใต้สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ ให้ทำหน้าที่หน่วยงานเฉพาะการวิจัยขั้นสูงด้านความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ เป็นหน่วยงานหลักในการวิจัย สร้างเครือข่าย เพื่อบูรณาการการศึกษาวิจัยและสร้างองค์ความรู้ สนับสนุนทุนวิจัย การสร้างและพัฒนาบุคลากร รวมทั้ง ส่งเสริมและสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากผลงานวิจัยทรัพยากรชีวภาพและต่อยอดสู่ผลผลิต ซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ ๘ สิงหาคม ๒๕๖๐ รับทราบการดำเนินการเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศตามมาตรา ๒๖๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ และให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องเร่งรัดการพิจารณาขับเคลื่อนการดำเนินการตามข้อเสนอแนะเพื่อการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ โดยมีประเด็นที่เกี่ยวกับการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในเรื่องปฏิรูปการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน

๑.๒ สถานการณ์และแนวโน้ม

๑.๒.๑ ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพที่อุดมสมบูรณ์ เป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตของประชาชน และเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจ ทั้งในระดับชุมชน และระดับประเทศ โดยมีจุลินทรีย์ไม่น้อยกว่า ๒๐๐,๐๐๐ ชนิด พืชมีท่อลำเลียงและพืชไม่มีท่อลำเลียงไม่น้อยกว่า ๑๔,๐๐๐ ชนิด (คิดเป็นร้อยละ ๔ ของพืชที่จำแนกชนิดได้แล้วทั่วโลก) สัตว์มีกระดูกสันหลัง ไม่น้อยกว่า ๔,๐๐๐ ชนิด (คิดเป็นร้อยละ ๘ ของสัตว์มีกระดูกสันหลังทั่วโลก)

สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลัง ไม่น้อยกว่า ๘๐,๐๐๐ ชนิด (คิดเป็นร้อยละ ๖ ของสัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังในโลก) ปลาไม่น้อยกว่า ๒,๐๐๐ ชนิด (คิดเป็นร้อยละ ๑๐ ของปลาที่จำแนกแล้วในโลก) อย่างไรก็ตาม **ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยได้ลดลงอย่างต่อเนื่อง** เนื่องจากมีการใช้ประโยชน์เกินศักยภาพประกอบกับภาวะคุกคามจากกิจกรรมพัฒนาต่าง ๆ ก่อให้เกิดการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๕๙ (ค.ศ. ๒๐๑๖) ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับให้มีความหลากหลายทางชีวภาพ อยู่ในอันดับที่ ๑๘ ของโลก จากที่เคยอยู่ที่อันดับที่ ๑๖ ในปี พ.ศ. ๒๕๔๗ (ค.ศ. ๒๐๐๔) (mongabay.com, ๒๐๑๖ และ ๒๐๐๔)

๑.๒.๒ การดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยมาจาก ๕ ภาคส่วนหลัก ได้แก่ ภาครัฐ ประชาคมวิจัย ภาคเอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และชุมชนท้องถิ่น โดยหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องมีทั้งหน่วยงานส่วนกลางจากกระทรวงต่าง ๆ มากกว่า ๓๐ แห่ง จาก ๘ กระทรวงหลัก และหน่วยงานส่วนท้องถิ่นอีกเป็นจำนวนมาก จึงทำให้ยัง**ไม่มีความเป็นเอกภาพ** ทั้งในเรื่องของการบริหารจัดการเชิงพื้นที่ การบูรณาการกับภาคส่วนทางเศรษฐกิจ อาทิ การเกษตร การประมง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน พลังงาน สาธารณสุข/สุขภาพ และภาคอุตสาหกรรม

๑.๒.๓ ข้อมูลมูลค่าที่แท้จริงของต้นทุนธรรมชาติหรือความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ยังไม่ได้รับการประเมินและผนวกเข้าสู่กระบวนการตัดสินใจเชิงนโยบาย ตลอดจนยังขาดการวิเคราะห์เชื่อมโยงนโยบายของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และการผลักดันการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์และมาตรการจูงใจ เพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสู่การผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน ให้เป็นกระแสหลักของสังคม

๑.๒.๔ ขาดการวิจัยเชิงระบบ การวิจัยและพัฒนาอย่างไม่ครอบคลุมทุกมิติ และยังขาดการวิจัยเชิงลึกและการวิจัยเชิงนิเวศในระยะยาว การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและนวัตกรรม และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีกับการกำหนดแนวนโยบายของประเทศ และนำไปพัฒนาต่อเนื่องเพื่อใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจ นอกจากนี้ งบประมาณที่ใช้เพื่อการวิจัยและการพัฒนาองค์ความรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพยังคงมีไม่เพียงพอและไม่ต่อเนื่อง

๑.๒.๕ ขาดกำลังคนด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะนักอนุกรมวิธาน นักอนุกรมวิธานสมทบ ประชาชนชาวบ้าน ซึ่งเป็นทรัพยากรสำคัญในการวิจัยพัฒนา และบริหารจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นปัจจัยของความสำเร็จหรือล้มเหลวของการดำเนินงาน ซึ่งหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่มีการส่งเสริมการสร้างบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ไม่มีเส้นทางอาชีพ (career path) และตำแหน่งนักอนุกรมวิธานของหน่วยงาน

๑.๒.๖ กฎหมายเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ ส่วนใหญ่เป็นกฎหมายเฉพาะที่มุ่งเน้นการคุ้มครองชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัย ซึ่งอยู่ภายใต้การกักตุนดูแลของหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่มีเอกภาพและประสิทธิภาพในการจัดการและบังคับใช้ โดยเฉพาะในเรื่องของการกำกับดูแลจลินทรีย์ ซึ่งนับวันจะทวีความสำคัญในอุตสาหกรรมชีวภาพ ยังไม่มีกรอบกฎหมายในการกำกับดูแลความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวม ที่จะมาเติมเต็มช่องว่างในการจัดการ โดยเฉพาะในเรื่องของการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐

๑.๒.๗ ชุมชนท้องถิ่นยังขาดความตระหนักและความรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญและผลประโยชน์ที่ได้รับจากความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้นำทรัพยากรชีวภาพมาเป็นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจได้ไม่เต็มที่ โดยเฉพาะความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการพัฒนาเศรษฐกิจบนพื้นฐานความหลากหลายทางชีวภาพที่จะต้องดำเนินการควบคู่กับการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน และการปกป้องสิทธิประโยชน์ของประเทศในฐานะเจ้าของทรัพยากรชีวภาพ นอกจากนี้ ยังไม่มีการเชื่อมโยงและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การทำงานในระดับท้องถิ่น

๑.๒.๘ ระบบฐานข้อมูลและองค์ความรู้เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม ยังไม่เชื่อมโยงเป็นมาตรฐานเดียวกัน ส่งผลต่อการบูรณาการฐานข้อมูลซึ่งจะเป็นรากฐานในการกำหนดนโยบายและ

รูปแบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ และมีเอกภาพ รวมถึง การนำไปใช้ในการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศในเชิงทรัพย์สินทางปัญญา และการเก็บรักษาเพื่อการอนุรักษ์และนำไปใช้ประโยชน์ในอนาคต

จากสถานการณ์และประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้น นำมาสู่การกำหนดประเด็นปฏิรูปใน ๖ เรื่อง ได้แก่

๑) **ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่** เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการตั้งคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด และจัดทำพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ ครอบคลุมประเด็นหลักที่สำคัญในการอนุรักษ์ คุ้มครอง พันธุ์ และใช้ประโยชน์ อาทิ การจัดการชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัย ส่งเสริมงานวิจัยพัฒนา การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ

๒) **ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ** เพื่อพัฒนาระบบวิจัยและพัฒนาที่ครอบคลุมตั้งแต่การวิจัยขั้นพื้นฐานและอนุกรมวิธาน นวัตกรรม และการประยุกต์ใช้เชิงเศรษฐกิจ และเศรษฐศาสตร์ระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ (The Economics of Ecosystems and Biodiversity: TEEB) ระบบงบประมาณและเงินทุนสนับสนุนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง รวมถึง การจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อดูแลและกำหนดนโยบายการวิจัยและพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๓) **ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม** เพื่อให้หน่วยงานและชุมชนสามารถเข้าถึงการใช้แหล่งข้อมูลและตัวอย่างความหลากหลายทางชีวภาพ และนำไปใช้ประโยชน์สำหรับต่อยอดสร้างองค์ความรู้ การบริหารจัดการ การแบ่งปันผลประโยชน์ และการตรวจสอบกลไกการใช้ประโยชน์ โดยจัดให้มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๔) **ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน** โดยการบูรณาการฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นและพัฒนาเครือข่ายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี ให้เกิด การดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาและแนวทางประชารัฐ รวมทั้ง ขยายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นตำบล ให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศ

๕) **ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ** โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ และรองรับความร่วมมือในระดับภูมิภาค รวมทั้ง สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบันและในอนาคตตั้งแต่การศึกษา การวิจัยพื้นฐานและเชิงลึก รวมถึง เทคโนโลยีและนวัตกรรมขั้นสูง และการพัฒนาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจ โดยเฉพาะในเชิงสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้องและการให้บุคลากรเข้ามาอยู่ในระบบ โดยมีการสร้างแรงจูงใจในการศึกษาและเรียนรู้ กำหนดอัตราค่าจ้าง ค่าตอบแทนพิเศษ และเส้นทางอาชีพที่มั่นคง ชัดเจน

๖) **ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน** เพื่อเพิ่มมูลค่าของทรัพยากรชีวภาพ ก้าวไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) ภายใต้ Thailand ๔.๐ เพิ่มสมรรถนะในการแข่งขันของประเทศ ประยุกต์ใช้เครื่องมือ/กลไก/แนวทางการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนในทุกภาคส่วน และเร่งผลักดันให้เศรษฐกิจชีวภาพเป็นหนึ่งในขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดทำแผนขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศ

๑.๓ ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติและแผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๓.๑ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ

การปฏิรูปด้านความหลากหลายทางชีวภาพมีความสอดคล้องกับ (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) และ (ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ดังนี้

๑) (ร่าง) ยุทธศาสตร์ชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ได้กล่าวถึงเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพใน ๒ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ และยุทธศาสตร์ที่ ๕ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ ยุทธศาสตร์ด้านความมั่นคงในเรื่องการรักษาความมั่นคงและผลประโยชน์ทางทรัพยากรธรรมชาติและทางทะเล โดยการพัฒนาประสิทธิภาพแนวทางการบริหารจัดการ/ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีสมัยใหม่สร้างความตระหนักรู้ต่อประชาชน ตลอดจนนำเป้าหมาย/แนวทาง/มาตรฐานสากลมาปรับใช้ในการรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรทางธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ความมั่นคงทางพลังงาน น้ำ และอาหาร
- ยุทธศาสตร์ที่ ๕ ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในเรื่องการจัดระบบการอนุรักษ์ พื้นฟูและป้องกัน เพื่อสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติ โดยการปกป้อง รักษา และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ ทั้งป่าต้นน้ำลำธาร ป่าชุมชน และป่าชายเลน ดำเนินการปราบปรามและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างเข้มงวดเร่งรัดการปลูกป่าโดยเลียนแบบระบบธรรมชาติ ส่งเสริมการปลูกป่าเศรษฐกิจที่มีระบบการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน และส่งเสริมแนวทางประเมินมูลค่าการให้บริการของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์ รวมถึง สร้างความโดดเด่นในด้านเศรษฐกิจจากฐานชีวภาพ เพื่อให้ประเทศไทยมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน ในทุกสาขาของกำลังอำนาจแห่งชาติ ซึ่งรวมทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยเป็นประเทศที่ผลิตได้ขายเป็น การพัฒนาเศรษฐกิจตั้งอยู่บนฐานชีวภาพ เพื่อความอยู่ดีมีสุขของคนไทยทุกคน

๒) (ร่าง) ยุทธศาสตร์การวิจัยและนวัตกรรมแห่งชาติ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๗๙) ได้กล่าวถึงเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพใน ๒ ยุทธศาสตร์ คือ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ และยุทธศาสตร์ที่ ๒ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจได้กำหนดวัตถุประสงค์ในด้านอาหาร เกษตร เทคโนโลยีชีวภาพและเทคโนโลยีการแพทย์ คือ เพื่อให้เกิดการวิจัยพัฒนานำความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยไปสู่เชิงเศรษฐกิจและสังคมอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน
- ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อมในเรื่องการบริหารจัดการน้ำ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสิ่งแวดล้อม ได้กำหนดแผนงานวิจัยและนวัตกรรมที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมซึ่งมุ่งเน้นการวิจัยและนวัตกรรมเพื่อการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทั้งในเชิงเศรษฐกิจและสังคม หยุดยั้งการสูญเสียชนิดพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์

๑.๓.๒ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านความหลากหลายทางชีวภาพกับแผนพัฒนาเฉพาะด้านและแผนอื่นๆ

แผนเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ประกอบด้วย แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ และแผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ ซึ่งเป็นแผนหลักด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ สรุปได้ ดังนี้

๑) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔) ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืนได้กำหนดเป้าหมาย คือ รักษา และฟื้นฟูฐานทรัพยากรธรรมชาติ เพิ่มพื้นที่ป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ป่าเศรษฐกิจ และป่าชายเลน ลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพโดยกำหนดตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับด้านความหลากหลายทางชีวภาพ คือ สัดส่วนพื้นที่ป่าไม้เป็นร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศ แบ่งเป็นพื้นที่ป่าเพื่อการอนุรักษ์ร้อยละ ๒๕ และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ร้อยละ ๑๕ พื้นที่ป่าชายเลนเพิ่มจาก ๑.๕๓ ล้านไร่เป็น ๑.๕๘ ล้านไร่ พื้นที่ปลูกและฟื้นฟูป่าต้นน้ำเพิ่มขึ้นและจำนวนชนิดพันธุ์และประชากรของสิ่งมีชีวิตที่อยู่ในภาวะถูกคุกคาม หรือใกล้สูญพันธุ์ และได้กำหนดแนวทางการพัฒนาที่มีความสำคัญสูงโดยการรักษาฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ สร้างสมดุลของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม ใช้ประโยชน์จากทุนธรรมชาติโดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัว รักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร สร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม รวมทั้ง ผลักดันแนวทางการประเมินมูลค่าของระบบนิเวศ และการสร้างรายได้จากการอนุรักษ์เพื่อใช้ในการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน ปกป้องและอนุรักษ์ทรัพยากรพันธุกรรม อนุรักษ์พันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น สนับสนุนธนาคารพันธุกรรมที่มีการดำเนินการอยู่แล้วอย่างเป็นระบบ ทั้งพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์การสร้างมูลค่าเพิ่มจากทรัพยากรชีวภาพ และให้มีการแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม เชื่อมโยงการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชีวภาพใหม่ กับกระบวนการพัฒนาสินค้าชุมชนหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ โดยค้นหาเอกลักษณ์และศักยภาพที่แท้จริงของทรัพยากรชีวภาพ ภูมิปัญญาและวัฒนธรรมของท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ที่มีนวัตกรรมและมีมูลค่าสูง

๒) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ – ๒๕๖๔ ได้กล่าวถึงเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๑ และยุทธศาสตร์ที่ ๓ สรุปได้ ดังนี้

- ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างสมดุลและเป็นธรรม ซึ่งให้ความสำคัญต่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ โดยคำนึงถึงขีดจำกัดและศักยภาพในการฟื้นตัวของระบบนิเวศธรรมชาติ เพื่อรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความสมดุลและเป็นธรรมโดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์คือ ให้ฐานทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการส่งเสริมทั้งการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์อย่างสมดุล เป็นธรรม และเกิดความมั่นคง โดยได้กำหนดแผนงานความหลากหลายทางชีวภาพไว้ภายใต้กลยุทธ์การจัดการทรัพยากรธรรมชาติเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้องกับด้านความหลากหลายทางชีวภาพ คือ (๑) พื้นที่ที่มีสภาพป่าร้อยละ ๔๐ ของพื้นที่ประเทศแบ่งเป็นพื้นที่ป่าอนุรักษ์ร้อยละ ๒๕ และพื้นที่ป่าเศรษฐกิจร้อยละ ๑๕ (๒) ปะการังที่ชีวิตมีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ ๓ – ๙ และ (๓) อัตราการสูญเสียชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคาม ชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น และแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติลดลง
- ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน เพื่อให้ทุกภาคส่วนใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า มี

ประสิทธิภาพ และลดการเกิดผลกระทบต่องสิ่งแวดล้อมให้น้อยที่สุด และพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน โดยมีเป้าหมายของยุทธศาสตร์คือ การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีความคุ้มค่า และยั่งยืน โดยมีกลยุทธ์เรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพอย่างยั่งยืน ซึ่งประกอบด้วยแผนงานการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และแผนงานการเพิ่มมูลค่าในการพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานทรัพยากรชีวภาพ โดยมีตัวชี้วัดที่เกี่ยวข้อง คือ มีการประกาศใช้กฎระเบียบเกี่ยวกับการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์ที่ครอบคลุมทรัพยากรชีวภาพ

๓) แผนแม่บทบูรณาการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๔ เป็นแผนหลักระดับชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกำหนดยุทธศาสตร์ ๔ ด้าน ได้แก่ ยุทธศาสตร์ที่ ๑ บูรณาการคุณค่าและการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพโดยการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ยุทธศาสตร์ที่ ๒ อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ยุทธศาสตร์ที่ ๓ ปกป้องคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ และบริหารจัดการเพื่อเพิ่มพูนและแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับแนวทางเศรษฐกิจสีเขียว และยุทธศาสตร์ที่ ๔ พัฒนาองค์ความรู้และระบบฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นมาตรฐานสากลซึ่งมีความสอดคล้องกับการปฏิรูปเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพในทุกประเด็น

๑.๔ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นเมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ

๑.๔.๑ วัตถุประสงค์รวม

ปฏิรูประบบบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในทุกมิติ ให้ครอบคลุมการพัฒนากฎหมาย องค์กร และกลไกการบูรณาการการทำงานและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และได้รับผลประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑.๔.๒ เป้าหมายรวม

๑) ระบบการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศมีเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

๒) ระบบการวิจัยและนวัตกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ มีทิศทางที่ชัดเจน ในการสร้างสมดุลในการอนุรักษ์ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจภายใต้ Thailand ๔.๐ และยกระดับการวิจัยและพัฒนาให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน

๓) ความหลากหลายทางชีวภาพสามารถยกระดับเป็นจุดแข็งของประเทศที่สามารถใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และเป็นเครื่องมือในการลดความเหลื่อมล้ำ สร้างความเป็นธรรมในสังคม อย่างยุติธรรมและเท่าเทียม สอดคล้องกับการเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

๔) การมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน และภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ และได้รับผลประโยชน์จากฐานความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต และสร้างเสริมความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

๑.๕ ตัวชี้วัด

- ๑) มีกฎหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งครอบคลุมถึงการอนุรักษ์ ค้ำครอง และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์
- ๒) อัตราการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัย (habitat) โดยเฉพาะ ป่าไม้ ระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง และแหล่งที่อยู่อาศัยที่สำคัญที่มีชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามหรือชนิดพันธุ์เฉพาะถิ่น ลดลงร้อยละ ๕๐
- ๓) มีฐานข้อมูลกลางที่สามารถประมวลผลในจุดเดียว มีการรวมศูนย์ข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีความสำคัญต่อประเทศในทุกมิติ และมีกลไกการเชื่อมโยงระบบข้อมูลเพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
 - ๔) ระบบทะเบียนข้อมูลเพื่อปกป้องและคุ้มครองสิทธิในทรัพยากร องค์ความรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ๕) มีระบบการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศที่ตอบสนองต่อการดำเนินงานและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 - ๖) ประเทศไทยมีรายได้จากเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เพิ่มขึ้น
 - ๗) จำนวนเครือข่ายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ครอบคลุม ๗,๒๕๕ ตำบล ทั่วประเทศ
 - ๘) จำนวนกิจกรรม/โครงการในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนที่ริเริ่ม และมีการดำเนินการโดยภาคส่วนต่างๆ ตามแนวทางพระราชรัฐ

๑.๖ วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

๒. เรื่องและประเด็นปฏิรูป เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่

ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ การปฏิรูปกฎหมาย

ประเทศไทยควรมีกฎหมายหลักเพื่อเป็นกรอบในการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์ คุ่มครอง พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึง เพื่อรองรับงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ จะต้องมีการทบทวนและปรับปรุงกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ เพื่อให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการกำกับดูแลและคุ้มครองทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ ขจัดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และเสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย โดยควรกำหนดนโยบายและทิศทาง การดำเนินงานของประเทศให้ชัดเจนว่าจะต้องมีการพัฒนารอบกฎหมายและโครงสร้างด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นไปตามกรอบอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี ทั้งนี้ อาจมีการจัดทำกฎระเบียบ ข้อบัญญัติ หรือธรรมนูญสุขภาพ เพื่อกำกับดูแลการอนุรักษ์ คุ่มครอง พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรท้องถิ่น

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) จัดทำพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพที่นำไปสู่การบังคับใช้อย่างมีประสิทธิภาพในบริบทของประเทศไทย

๒) กฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่ไทยเป็นภาคี

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๒ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๒)

ตัวชี้วัด

๑) มีกฎหมายหลักด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำไปใช้เป็นกรอบในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในภาพรวมของประเทศ

๒) จำนวนกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพที่ได้รับการปรับปรุง

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																											
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่																											
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ การปฏิรูปกฎหมาย																											
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑) ยกย่องพระราชบัญญัติว่าด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ใช้เป็นกรอบบริหารจัดการความ หลากหลายทางชีวภาพของประเทศ*																									จัดทำ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยความ หลากหลายทาง ชีวภาพของประเทศไทย	มีกฎหมายหลักด้าน ความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศ ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สามารถนำไปใช้ เป็นกรอบในการบริหาร จัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพในภาพรวม ของประเทศ	
- ยกย่อง พระราชบัญญัติ ว่า ด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ																									หลัก -ทส.(สผ. สพภ.) สนับสนุน -สกว. -TDRI		
- รับฟังความเห็น ร่าง พระราชบัญญัติว่าด้วยความ หลากหลายทางชีวภาพ																									หลัก -ทส. (สผ.) -สกว. สนับสนุน -ทส. (สพภ.) -TDRI		
- นำเสนอ ร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพต่อ คณะรัฐมนตรี คณะกรรมการกฤษฎีกา และสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามขั้นตอน																									หลัก -ทส. (สผ.)		

* เป้าหมายเร่งด่วนที่จะต้องเร่งดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ การปฏิรูปกฎหมาย

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
- ยกร่าง กฎหมายลำดับรอง และรับฟังความเห็น																		หลัก -ทส. (สผ.) -สกว. สนับสนุน -ทส.(สพท) -TDRI				
- นำเสนอกฎหมายลำดับรอง เข้าสู่การพิจารณาตามขั้นตอน																		หลัก -ทส. (สผ.)				
๒) ทบทวนและปรับปรุงกฎหมาย เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ และนำเสนอเข้าสู่ การพิจารณาและบังคับใช้ตามขั้นตอน																		หลัก -ทส. -กษ. -วท. -พณ.			กฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับ ความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการปรับปรุงให้ สอดคล้องกับ สถานการณ์ ปัจจุบัน อนุสัญญา และข้อตกลงระหว่างประเทศที่ ไทยเป็นภาคี	จำนวนกฎหมายเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับความ หลากหลายทางชีวภาพ ที่ได้รับการปรับปรุง

ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการ

๑.๒.๑ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการในระดับประเทศ

จัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติภายใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อให้เกิดการบูรณาการและขับเคลื่อนการดำเนินงานความหลากหลายทางชีวภาพในระยะยาว ตามแนวทางการปฏิรูป อย่างไรก็ตาม เพื่อขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปในช่วงการยกร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เห็นควรให้คณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ (กอช.) ที่จัดตั้งขึ้นตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๓ และ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๘ ทำหน้าที่และมีอำนาจในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ จนกว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. มีผลบังคับใช้ โดยปรับปรุงองค์ประกอบของ กอช. ให้รองรับการขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปตามที่เสนอไว้ และดำเนินการควบคู่ไปกับการปฏิรูปองค์กรเพื่อรองรับการดำเนินงานของคณะกรรมการ โดยปรับปรุง/ยกระดับองค์กรเพื่อทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชาติ

๑.๒.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการในระดับพื้นที่

กำหนดกลไกของคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัดไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อเชื่อมโยงและขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด เชื่อมโยงสู่ระดับประเทศ ท้องถิ่น และตำบล และประสานการดำเนินงานปฏิรูประบบและเครือข่ายของศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ที่ยกระดับขึ้นมาจากกลไกและเครือข่ายของหน่วยงานภาคีภายใต้โครงการ อพ.สธ. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยในระหว่างที่ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. ยังไม่มีผลบังคับใช้ ให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัด ภายใต้ กอช.

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยตั้งคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ให้มีการดำเนินงานมีความชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน

๒) องค์กรกลางที่ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับประเทศ มีการปรับโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ และภารกิจให้เหมาะสมกับการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) มีกลไกในรูปของคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด
- ๒) มีองค์กรกลางที่ทำหน้าที่สำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพในระดับประเทศ

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																											
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่																											
ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการ																											
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑.๒.๑ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการในระดับประเทศ																											
๑) ปรับปรุงองค์ประกอบคณะกรรมการ กอช. เพื่อทำหน้าที่และมีอำนาจในการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพตามแผนการปฏิรูปประเทศ เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพจนกว่าพระราชบัญญัติ จะมีผลบังคับใช้ (ภายใต้ระเบียบ กอช.)																							หลัก-ทส. (สผ.)			เพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพโดยตั้งคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด เพื่อให้เกิดความ	มีกลไกในรูปของคณะกรรมการระดับชาติและระดับจังหวัด
๒) จัดตั้งคณะอนุกรรมการภายใต้กอช. เพื่อขับเคลื่อนประเด็นปฏิรูปประเทศ (ภายใต้ระเบียบ กอช.)																							หลัก-ทส. (สผ.) สนับสนุน-ทส. (สพภ.) -ทท. (สวทช.)			ร่วมมือระหว่างหน่วยงาน ให้มีการดำเนินงานมีความชัดเจน และเป็นไปในทิศทางเดียวกัน	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่
ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการ

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่
ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการ

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๕) จัดประชุมคณะกรรมการ/ คณะอนุกรรมการ และขับเคลื่อน ประเด็นปฏิรูปประเทศ																		หลัก -ทส. วท.- โครงการ อพ.สธ.				
๑.๒.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการในระดับพื้นที่																						
๑) จัดตั้งคณะกรรมการความ หลากหลายทางชีวภาพในระดับ จังหวัดเพื่อประสานการดำเนินงาน ปฏิรูประบบและเครือข่ายของศูนย์ อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล (ภายใต้ กอช.)																		หลัก -โครงการ อพ.สธ. -มท. (อปท. เทศบาล) -ทส. (สำนักงานทรัพยากร จังหวัด) สนับสนุน -ทส. (สผ. สพท.)				
๒) จัดตั้งคณะกรรมการความ หลากหลายทางชีวภาพในระดับ จังหวัด ตามพระราชบัญญัติว่าด้วย ความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.																		หลัก -มท. (อปท. เทศบาล) -ทส. (สำนักงานทรัพยากร จังหวัด) สนับสนุน -โครงการ อพ.สธ. -ทส. (สผ. สพท.)				
๓) จัดประชุมคณะกรรมการความ หลากหลายทางชีวภาพในระดับ จังหวัด																		หลัก -มท. (อปท. เทศบาล) -ทส.				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่
 ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ การปฏิรูปกลไกคณะกรรมการ

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
																						(สำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด) สนับสนุน -โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) -ทส.(สำนักงาน นโยบายและแผน ทรัพยากรฯ สทพ.)				

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ปฏิรูปกลไกด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งระดับชาติและพื้นที่)

๑) จัดทำพระราชบัญญัติว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. พร้อมทั้งกฎหมายลำดับรองเพื่อใช้เป็นกฎหมายหลักในการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์คุ้มครอง พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึง เพื่อบริหารงานตามพันธกรณีของอนุสัญญาที่เกี่ยวข้อง เอื้ออำนวยต่อการบริหารจัดการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนในทุกภาคส่วนและทุกระดับ โดยมีเนื้อหาของกฎหมายครอบคลุมประเด็นหลักที่สำคัญ อาทิ การจัดการชนิดพันธุ์และถิ่นที่อยู่อาศัย การจัดการชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน การฟื้นฟูระบบนิเวศเสื่อมโทรม การส่งเสริมการวิจัยและพัฒนา การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ความปลอดภัยทางชีวภาพ การจัดทำคลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพ กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่าง ๆ ในการอนุรักษ์และและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึง กลไกของคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศแห่งชาติ และคณะกรรมการความหลากหลายทางชีวภาพระดับจังหวัด เพื่อขับเคลื่อนและประสานการดำเนินงานการปฏิรูปในระดับประเทศ จังหวัด ท้องถิ่น และตำบล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ให้มีกลไกเชิงรุกเพื่อป้องกันผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีชีวภาพและประเด็นอุบัติใหม่ อาทิ ชีววิทยาสังเคราะห์ (synthetic biology)

๒) ทบทวนและแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเฉพาะเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ อาทิ พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕ พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ รวมทั้ง กฎระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน อนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี โดยพิจารณาช่องว่างในการดำเนินงานให้สอดคล้องกับประเด็นปฏิรูป กลไกการมีส่วนร่วมของประชาชนตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๖๐ เพื่อส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการร่วมกันในการกำกับดูแลและคุ้มครองทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ ขจัดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน และเสริมสร้างประสิทธิภาพและสมรรถนะในการบังคับใช้กฎหมาย ที่สามารถถ่ายทอดลงสู่การมีส่วนร่วมและการจัดทำกฎระเบียบ ข้อบัญญัติเพื่อบริหารในระดับท้องถิ่น และตำบล

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ จัดทำแผนการวิจัยและสนับสนุนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

๑) จัดทำแผนการวิจัยและพัฒนาในลักษณะ Agenda - Based/Area - Based /Program-based ให้ครอบคลุมการวิจัยขั้นพื้นฐานและอนุกรมวิธาน การวิจัยเชิงลึกและการวิจัยเชิงนิเวศในระยะยาว โดยการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีขั้นสูงและนวัตกรรม และการเชื่อมโยงองค์ความรู้ทางวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และภูมิปัญญาท้องถิ่น กับ การกำหนดแนวนโยบายของประเทศ และการนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาต่อยอดและยกระดับผลิตภัณฑ์บนฐาน ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ โดยพิจารณาความเหมาะสมในเชิงภูมิสังคมของพื้นที่ และประยุกต์ใช้ เศรษฐศาสตร์ของระบบนิเวศและความหลากหลายทางชีวภาพ (The Economics of Ecosystems and Biodiversity: TEEB) ในการบริหารจัดการและการตัดสินใจเชิงนโยบาย และจัดให้มีโครงสร้างพื้นฐานและการจัดการ องค์ความรู้ที่จำเป็นในการวิจัยและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพโดยพิจารณาการใช้ประโยชน์บุคลากรและ องค์ความรู้ของมหาวิทยาลัยในส่วนภูมิภาค ศูนย์การเรียนรู้ระดับชุมชน ปราชญ์ชาวบ้าน ซึ่งจะเป็หน่วยร่วมในการ จัดเก็บและดูแลรักษาพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ รวมถึง ส่งเสริมให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และสร้างนวัตกรรมใน ระดับชุมชน ที่มุ่งสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนทั้งในระดับชุมชน และต่อยอดการพัฒนาสู่ระดับประเทศ

๒) สนับสนุนงบประมาณตามแนวทางการปฏิรูประบบวิจัย และนวัตกรรมโดยจัดงบประมาณตาม วาระการวิจัย ในส่วนของความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ครอบคลุมทั้งงานวิจัยพื้นฐานและอนุกรมวิธาน งานวิจัย ระบบนิเวศระยะยาว งานวิจัยเชิงลึกการประยุกต์ใช้เชิงเศรษฐกิจ การพัฒนาเทคโนโลยี นวัตกรรม และเครื่องมือ ทางเศรษฐศาสตร์ในการอนุรักษ์ พันธุ์ และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๓) ส่งเสริมและสนับสนุนจากการใช้ประโยชน์จากงานวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางความรู้และ เทคโนโลยี และเพื่อต่อยอดงานวิจัยทรัพยากรชีวภาพให้เกิดผลผลิตอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งจะนำไปสู่การอนุรักษ์อย่างมี เหตุผล และมีข้อมูลทางวิทยาศาสตร์สนับสนุน รวมทั้งส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนบทเรียนและ ประสบการณ์ในการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยเชิงปฏิบัติการ ระหว่างชุมชน สถาบันศึกษา และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดย เชื่อมโยงกับการทำแผนแม่บทชุมชน เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติที่เป็นรูปธรรม

๔) ส่งเสริมและสนับสนุนงานวิจัยโดยเพื่อตอบสนองเป้าหมาย zero waste ตามแนวทางเศรษฐกิจ ไหลเวียน (Circular Economy) ซึ่งจะช่วยให้สามารถใช้ทรัพยากรอย่างเต็มประสิทธิภาพ และช่วยลดปริมาณขยะใน ระบบ นอกจากนั้นสอดคล้องต่อทิศทางการพัฒนาของโลกในอนาคต

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) ระบบวิจัยและพัฒนาที่ครอบคลุมตั้งแต่การวิจัยขั้นพื้นฐานและอนุกรมวิธาน นวัตกรรม และ การประยุกต์ใช้เชิงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งระบบงบประมาณและเงินทุนสนับสนุนที่ชัดเจนและต่อเนื่อง

๒) มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับคนในชุมชน

๓) เพิ่มประสิทธิภาพในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) มีแผนการดำเนินงานในการพัฒนาระบบวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการสนับสนุนงบประมาณตามวาระวิจัย ครอบคลุมทุกมิติที่มีความสำคัญ
- ๒) จำนวนนวัตกรรมที่สร้างขึ้นสำหรับคนในชุมชน
- ๓) มีกลไกในการเชื่อมโยงและบูรณาการองค์ความรู้ทางวิชาการเข้าสู่การกำหนดนโยบายและแผนของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจ

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ จัดทำแผนการวิจัยและสนับสนุนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔			
๑) จัดทำแผนการวิจัยและพัฒนา ด้านความหลากหลายทางชีวภาพใน ลักษณะ Agenda - Based/Area – Based /Program - Based รวมทั้ง ข้อเสนอแนะและแผนการดำเนินงาน ในการพัฒนาระบบวิจัยด้านความ หลากหลายทางชีวภาพ ที่เชื่อมโยงกับ ทิศทางการพัฒนาของโลกและ ระดับประเทศด้านการวิจัยและ นวัตกรรม โดยกำหนดทิศทางการวิจัย และประเด็นหลักที่มีความสำคัญ เร่งด่วนในการดำเนินการ และส่งผล ต่อการพัฒนาสู่ความยั่งยืน																								หลัก -วท. (สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายวิทยาศาสตร์ฯ สวทช.) สนับสนุน -กษ. -ทส. -สธ. -ศธ. -พณ.			ระบบวิจัยและ พัฒนาที่ครอบคลุม ตั้งแต่การวิจัย ขั้นพื้นฐานและ อนุกรมวิธาน นวัตกรรม และ การประยุกต์ใช้ เชิงเศรษฐกิจ พร้อมทั้งระบบ งบประมาณและ เงินทุนสนับสนุน ที่ชัดเจนและ ต่อเนื่อง	มีแผนการดำเนินงาน ในการพัฒนาระบบวิจัย ด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพและการ สนับสนุนงบประมาณ ตามวาระวิจัย ครอบคลุมทุกมิติที่มี ความสำคัญ
๒) สนับสนุนงบประมาณตาม แนวทางการปฏิรูประบบวิจัย และ นวัตกรรมโดยจัดงบประมาณตามวาระ การวิจัย ในส่วนของความหลากหลาย ทางชีวภาพ																								หลัก -วท. -สกว. -สวก. วท. (สวทช.) สภป.				
๓) พัฒนากลไกในการเชื่อมโยงองค์ ความรู้ งานวิจัยและนวัตกรรม เข้าสู่ การกำหนดนโยบายและแผน																								หลัก -วท. (สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายวิทยาศาสตร์ฯ สวทช.)			เพิ่มประสิทธิภาพ ในการอนุรักษ์และ ใช้ประโยชน์ความ	มีกลไกในการเชื่อมโยง และบูรณาการ องค์ความรู้ทางวิชาการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ จัดทำแผนการวิจัยและสนับสนุนการนำงานวิจัยไปใช้ประโยชน์

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการอนุรักษ์และพัฒนาเศรษฐกิจจากความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งภาครัฐ เอกชน และชุมชน เพื่อสนับสนุนให้เกิดการผลิตและบริโภคที่ยั่งยืน ตอบสนองต่อเป้าหมาย zero waste ตามแนวทางเศรษฐกิจไหลเวียน (Circular Economy)																						สนับสนุน -ศศช. -ทส.(สผ. สพผ.)			หลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	เข้าสู่การกำหนดนโยบายและแผนของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการพัฒนาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจ
๔) ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามความต้องการของชุมชน และการสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ สำหรับคนในชุมชน โดยการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสถาบันการศึกษาในพื้นที่																						หลัก -มท. (อปท. เทศบาล) สนับสนุน -ทส.(สพผ.) -ศธ. -วท. (สวทช.) -พณ.			มีการวิจัยเชิงปฏิบัติการ และสร้างนวัตกรรมใหม่ ๆ ให้กับคนในชุมชน	จำนวนนวัตกรรมที่สร้างขึ้นสำหรับคนในชุมชน

ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ ปฏิรูปองค์การวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

จัดตั้งสถาบันวิจัยระบบความหลากหลายทางชีวภาพเป็นสถาบันอิสระที่มีกฎหมายรองรับ ทำงานส่งเสริมสนับสนุนการวิจัยระบบความหลากหลายทางชีวภาพ มีการบูรณาการของหน่วยงานในหลายกระทรวง เพื่อกำหนดนโยบายด้านการวิจัยและพัฒนา พัฒนาระบบวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ดูแลการพัฒนางานองค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมุ่งที่จะยกระดับการพัฒนางานวิจัยและพัฒนาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ให้ไทยเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอาเซียน มีภารกิจในการพัฒนางานองค์ความรู้เพื่อนำไปสู่การบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

จัดตั้งสถาบันวิจัยระบบความหลากหลายทางชีวภาพเพื่อกำหนดนโยบาย พัฒนาระบบวิจัย องค์ความรู้และบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

มีองค์กรในการศึกษาวิจัยเชิงระบบและนโยบาย เพื่อบูรณาการระหว่างภาคส่วนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ ปฏิรูปองค์การวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑) จัดตั้งสถาบันวิจัยระบบความ หลากหลายทางชีวภาพ และ ดำเนินงาน																		หลัก -วท. (สำนักงานคณะกรรมการ นโยบายวิทยาศาสตร์ฯ สวทช.) สนับสนุน -กษ. -ทส. -สธ. -ศธ. -พณ.			จัดตั้งสถาบันวิจัย ระบบความ หลากหลายทาง ชีวภาพเพื่อ กำหนดนโยบาย พัฒนาระบบวิจัย องค์ความรู้และ บุคลากรด้าน ความหลากหลาย ทางชีวภาพของ ประเทศ	มีองค์กรในการ ศึกษาวิจัยเชิงระบบและ นโยบาย เพื่อบูรณาการ ระหว่างภาคส่วนและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ปฏิรูประบบการวิจัยด้านความหลากหลายทางชีวภาพ)

- ยกย่องพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดตั้งสถาบันวิจัยระบบความหลากหลายทางชีวภาพ ให้เป็นองค์กรอิสระที่ทำงานคู่ขนานกับกระทรวงที่เกี่ยวข้อง

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ่มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม

ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ พัฒนาล้างข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ

เพื่อให้หน่วยงานและชุมชนสามารถเข้าถึงใช้ข้อมูลและตัวอย่างความหลากหลายทางชีวภาพร่วมกันได้ และมีการนำข้อมูลและตัวอย่างดังกล่าวไปสร้างองค์ความรู้เพื่อต่อยอดในการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจ การแบ่งปันผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม และการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย การตอบสนองพันธกรณีและความตกลงระหว่างประเทศ ความร่วมมือในระดับภูมิภาค และการก้าวสู่ประเทศไทย ๔.๐ จึงจำเป็นต้องปฏิรูปการพัฒนาและเชื่อมโยงฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในการเข้าถึงฐานข้อมูลแต่ละแห่งที่อยู่ในความดูแลรับผิดชอบของแต่ละภาคส่วนให้เห็นผลภายในระยะเวลา ๕ ปี ดังนี้

๑) จัดลำดับความสำคัญของข้อมูลทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่ในปัจจุบันที่มีความสำคัญต่อประเทศ จัดทำรายละเอียดในแต่ละชนิดพันธุ์ให้ครอบคลุมทุกมิติ และจัดตั้ง node ข้อมูลในแต่ละกลุ่มโดยแบ่งข้อมูลเป็น ๒ กลุ่มใหญ่ ดังนี้

- ชนิดพันธุ์ที่มีศักยภาพและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และชนิดพันธุ์ที่มีความสำคัญ ควรปกป้องรักษาไว้จากการเข้าถึงและลักลอบใช้ประโยชน์จากภายนอก โดยเฉพาะต่างชาติ
- ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทยซึ่งอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทย และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ

๒) ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (data verification) อย่างต่อเนื่อง มีการติดตามประเมินผลและทำให้มีความยั่งยืน (maintain, evaluate, and sustain) เพื่อให้ข้อมูลมีความถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน โดยมีการประสานเชื่อมโยงข้อมูลจากผลงานวิจัยโดยเฉพาะงานวิจัยเชิงลึกและในระดับพันธุกรรม ตามสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป เพื่อเป็นกลไกที่ตอบสนอง สนับสนุน และขับเคลื่อนการดำเนินงานในมิติต่าง ๆ ได้อย่างมีนัยสำคัญทันเวลา ทันกับความต้องการ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

๓) จัดให้มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ร่วมกับกระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม และกระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เพื่อเชื่อมโยงฐานข้อมูลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่มีอยู่กระจัดกระจายตามหน่วยงานและสถาบันการศึกษาต่าง ๆ ให้สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) มีข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่มีลำดับความสำคัญสูง
- ๒) มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) มีข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่มีลำดับความสำคัญสูง
- ๒) มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ
เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																									
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม																									
ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ พัฒนาล้างข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ																									
กิจกรรม	กิจกรรม																กิจกรรม	กิจกรรม		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๑) จัดทำข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่มีลำดับความสำคัญสูงและที่มีความสำคัญต่อประเทศเป็น ๒กลุ่ม พร้อมจัดทำรายละเอียดในแต่ละชนิดที่ครอบคลุมในทุกมิติ ได้แก่																									
● ชนิดพันธุ์ที่ถูกคุกคามของประเทศไทยซึ่งอยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ เป็นชนิดสัตว์มีกระดูกสันหลังที่มีลำดับความสำคัญสูงเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ และชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ																									
● ชนิดพันธุ์ที่มีศักยภาพและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และชนิดพันธุ์ที่มีความสำคัญควรปกป้องรักษาไว้จากการเข้าถึงและลักลอบใช้ประโยชน์จากภายนอกโดยเฉพาะต่างชาติ																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																									
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ้มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม																									
ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ พัฒนาลังข้อมูลทรัพยากรชีวภาพระดับชาติ																									
กิจกรรม	กิจกรรม																กิจกรรม	กิจกรรม		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
๒) จัดตั้ง node ข้อมูลในสองกลุ่มดังกล่าว																									
๓) เผยแพร่คลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อใช้ประโยชน์ต่อยอด																									
๔) รวบรวมและปรับปรุงข้อมูลชนิดพันธุ์ในประเทศไทยให้เป็นปัจจุบัน ทั้งชนิดพันธุ์พืช สัตว์ และจุลินทรีย์ และเผยแพร่ในระบบเครือข่ายข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ																									
๕) จัดให้มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ																					หลัก -ทส. (สผ. สพภ.) -ทศ. -วท. (ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์ฯ)			มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	มีศูนย์ข้อมูลกลางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ จัดทำบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งตัวอย่าง

- จัดทำระบบบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรมที่ทรงคุณค่าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อใช้ในการอนุรักษ์ คัดกรอง พันธุ์ และใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาต่อยอดในเชิงเศรษฐกิจ
- จัดตั้งธนาคารพันธุกรรมและพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลและแหล่งตัวอย่างในการเก็บรักษาพันธุกรรมพืช สัตว์ และจุลินทรีย์ เพื่อการอนุรักษ์ และใช้อ้างอิงเพื่อการคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของประเทศ รวมถึง เพื่อสนับสนุนการวิจัยและพัฒนาบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพและอนุกรมวิธาน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

มีบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรมที่ทรงคุณค่า

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

มีแหล่งข้อมูลและตัวอย่างความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถเข้าถึง ใช้ประโยชน์

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																														
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ ค้ำครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม																														
ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ จัดทำบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งตัวอย่าง																														
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๑) จัดทำระบบบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรพันธุกรรมที่ทรงคุณค่าเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ																									หลัก -ทส. (สพภ.) สนับสนุน -ทส. (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรฯ กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมป่าไม้ กรมทรัพยากรทางทะเลฯ องค์การสวนพฤกษศาสตร์) -กษ. (กรมปศุสัตว์ กรมวิชาการเกษตร กรมประมง กรมการข้าว) -วท. (อพวช.) -ศธ.			มีบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพ และทรัพยากรพันธุกรรมที่ทรงคุณค่า	มีแหล่งข้อมูลและตัวอย่างความหลากหลายทางชีวภาพที่สามารถเข้าถึงใช้ประโยชน์	
๒) จัดตั้งธนาคารอนุรักษ์เมล็ดพันธุ์พืชที่ถูกคุกคาม																														
๓) จัดตั้งธนาคารพันธุกรรมสัตว์																														

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ ค้ำครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม
ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ จัดทำบัญชีรายการทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพและแหล่งตัวอย่าง

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔		๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
๔) จัดตั้ง ดำเนินงานพิพิธภัณฑ์ ธรรมชาติวิทยาพืชและสัตว์ทะเล																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ปฏิรูประบบข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศเพื่อการอนุรักษ์ คุ่มครอง ใช้ประโยชน์ และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เป็นธรรม)

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔: ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน

- บูรณาการงานฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยให้ท้องถิ่น ได้แก่ โรงเรียน และชุมชนที่เป็นเจ้าของทรัพยากรเป็นหลักในการอนุรักษ์ทรัพยากรในท้องถิ่น โดยมีหน่วยงานภาครัฐ (อาทิ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กระทรวงสาธารณสุข) สถาบันการศึกษา (มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล) เป็นพี่เลี้ยง และกำหนดพื้นที่เป้าหมาย (ระดับจังหวัด) โรงเรียนสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน ให้นักเรียนมีบทบาทในการสืบทอดและพิสูจน์ภูมิปัญญาที่กำกับการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในเบื้องต้น มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค และมหาวิทยาลัยในท้องถิ่น มีบทบาทในการเป็นพี่เลี้ยง สร้างมาตรฐานเพื่อการพัฒนาสู่การใช้ประโยชน์ โดยการบูรณาการระหว่างคณะในมหาวิทยาลัย และ อปท. จะต้องมีบทบาทเป็นผู้สนับสนุนชุมชนตามพันธกิจในการกำกับดูแลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ดูแลการศึกษา และดูแลประโยชน์สุขของท้องถิ่น โดยต้องมีฐานทรัพยากรกายภาพ ชีวภาพ วัฒนธรรม ภูมิปัญญา และปราชญ์ชาวบ้าน/ผู้รู้ ผู้เกี่ยวข้อง

- จัดให้มีการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม โดยให้มีการสำรวจและจดทะเบียนทรัพยากรพันธุ์พืช ทรัพยากรพันธุ์สัตว์ในท้องถิ่น รวมถึง ภูมิปัญญาที่เกี่ยวข้อง เพื่อแสดงสิทธิในทรัพยากร หากมีการนำทรัพยากรไปศึกษาวิจัยและพัฒนา จะต้องขออนุญาตตามแนวทางปฏิบัติเรื่องการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรพันธุกรรม

- ยกกระดบังกลไกและเครือข่ายจากหน่วยงานภาคีภายใต้โครงการ อพ.สธ. ขึ้นเป็นศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล โดยพัฒนาเป็นเครือข่ายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล อันเนื่องมาจากพระราชดำริของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ให้เกิดการดำเนินงานตามศาสตร์พระราชา และแนวทางพระราชรัฏฐ์ โดยศูนย์อนุรักษ์ฯ มีภารกิจครอบคลุมการดำเนินงานใน ๓ ฐานทรัพยากร ได้แก่ ทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา รวมถึง การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ อนุรักษ์ ใช้ประโยชน์ อย่างยั่งยืน แบ่งปันผลประโยชน์อย่างเท่าเทียมและยุติธรรม และรองรับการขึ้นทะเบียนทรัพยากรชีวภาพความหลากหลายทางชีวภาพ และฐานความรู้/ภูมิปัญญาท้องถิ่นในพื้นที่ การจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร โดยการสนับสนุนด้านวิชาการจากสถาบันการศึกษา และหน่วยงานทั้งจากส่วนกลางและในพื้นที่

- ขยายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ให้ครบทุกตำบลทั่วประเทศ โดยกำหนดนโยบายและตัวชี้วัดให้ทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะมท. ถ่ายทอดลงสู่ระดับจังหวัดและท้องถิ่น โดยกำหนดพื้นที่ต้นแบบ พื้นที่เป้าหมาย และขยายผลการดำเนินการต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานในการบริหารจัดการทรัพยากรท้องถิ่นที่เชื่อมโยงเครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่างประเทศ และภูมิภาค

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลครอบคลุมทั่วประเทศ และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่างประเทศและภูมิภาค

- ๒) มีการบูรณาการงานฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น และเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์ คุ่มครอง พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๓) มีการจัดทำทะเบียนทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อแสดงสิทธิ์ในทรัพยากร รวมถึง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากร และภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

๔) อปท. มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นในการป้องกันและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๕) มีเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศหรือภูมิภาคในการอนุรักษ์ คุ่มครอง พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๖) มีข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้าน และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จและนำไปประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

๑) ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบลครอบคลุม ๗,๒๕๕ ตำบลทั่วประเทศ ภายใน ๕ ปี และมีการเชื่อมโยงเครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่างประเทศและภูมิภาค โดยมีศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ในทุกจังหวัด จังหวัดละอย่างน้อย ๑ ตำบล ในปีแรก (quick win)

๒) จำนวนโรงเรียน ชุมชนที่บูรณาการงานฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วม

๓) จำนวนเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์ คุ่มครอง พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๔) บัญชีรายการทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืนที่มีการเก็บรักษาไว้

๕) จำนวนทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อแสดงสิทธิ์ในทรัพยากร รวมถึง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีการขึ้นทะเบียนในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

๖) จำนวน อปท. ที่ได้รับการเสริมสร้างศักยภาพในการป้องกันและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๗) จำนวนเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศหรือภูมิภาคในการอนุรักษ์ คุ่มครอง พื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

๘) จำนวนชุมชนที่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้าน และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จสำหรับไปประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																							
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน																							
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน				
	๑		๒		๑		๒		๑		๒		๑		๒								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑) ขยายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนา ทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ให้ครบทุก ตำบลทั่วประเทศให้เกิดการ ดำเนินงานตามศาสตร์พระราชาและ แนวทางประชารัฐ รวมถึง เป็นศูนย์ เรียนรู้ด้านความหลากหลายทาง ชีวภาพของชุมชน และเชื่อมโยง เครือข่ายสู่ระดับประเทศ ระหว่าง ประเทศ และภูมิภาค																			หลัก -โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) -มท. (จังหวัด กรมการพัฒนา ชุมชน (สถาบันการพัฒนา ชุมชน) อพท. เทศบาล) -ทส. (สำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด) -ศธ. สนับสนุน -ทส. -กษ. -สธ. -มท. -พณ. -กอ.รมน.			ศูนย์อนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่น ตำบล ครอบคลุม ทั่วประเทศ	ศูนย์อนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่น ตำบล ครอบคลุม ๗,๒๕๕ ตำบลทั่วประเทศ และมีการเชื่อมโยง เครือข่ายสู่ ระดับประเทศ
● ยกระดับกลไกและเครือข่ายจาก หน่วยงานภาคีภายใต้โครงการ อพ.สธ. ขึ้นเป็นศูนย์อนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล*																			หลัก -โครงการ อพ.สธ. -ทส. (สพภ. สำนักงาน ทรัพยากรฯ จังหวัด) -มท. (จังหวัด กรมการ			มีศูนย์อนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่น ตำบล	มีศูนย์อนุรักษ์และ พัฒนาทรัพยากร ท้องถิ่น ตำบล

* เป้าหมายเร่งด่วนที่ต้องเร่งดำเนินการในปี พ.ศ. ๒๕๖๑

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน																								
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
																		พัฒนาชุมชน สถาบันการพัฒนาชุมชน อปท. เทศบาล) -กศธ.. สนับสนุน -ทส. -กษ. -สธ. -มห. -พณ. -กอ.รมน.						
บูรณาการงานฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่น โดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนที่เกี่ยวข้องให้ครอบคลุมทรัพยากรกายภาพ ทรัพยากรชีวภาพ ทรัพยากรวัฒนธรรม ภูมิปัญญา ปรากฏการณ์ ชาวบ้าน/ผู้รู้ ผู้เกี่ยวข้อง เชื่อมต่อสู่ระดับจังหวัดและประเทศ																		หลัก -โครงการ อพ.สธ. -ทส. (สพภ. สำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด) -มห. (จังหวัด กรมการพัฒนาชุมชน สถาบันการพัฒนาชุมชน อปท. เทศบาล) -ศธ. สนับสนุน -ทส. -กษ. -สธ. -มห.			มีการบูรณาการงานฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นและเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน	- จำนวนโรงเรียนชุมชน ที่บูรณาการงานฐานข้อมูลทรัพยากรท้องถิ่นโดยการมีส่วนร่วม - จำนวนเครือข่ายความร่วมมือในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่นอย่างยั่งยืน		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																							
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน																							
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
●สำรวจ บันทึก และจัดทำทะเบียนทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่น วัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชน รวมทั้ง การจดสิทธิบัตร อนุสิทธิบัตร เพื่อแสดงสิทธิในทรัพยากร และความเป็นเจ้าของ รวมถึง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากทรัพยากรในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม																			หลัก -มท. (อปท. เทศบาล) -ชุมชนท้องถิ่น -กศธ.. -สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) -กระทรวงวัฒนธรรม (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) -พณ.. (กรมทรัพย์สินทางปัญญา) สนับสนุน -โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) -ทส. (สพภ. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรฯ สำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด) -กระทรวงเกษตรฯ (กรมส่งเสริมการเกษตร)			มีการขึ้นทะเบียนทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อแสดงสิทธิในทรัพยากร รวมถึงการเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการทรัพยากรและภูมิปัญญาในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม	- บัญชีรายการทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชนเกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ อย่างยั่งยืนที่มีการเก็บรักษาไว้ - จำนวนทรัพยากรพืช สัตว์ ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องในชุมชนเพื่อแสดงสิทธิในทรัพยากรรวมถึง การเข้าถึงและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีการขึ้นทะเบียนในท้องถิ่นอย่างเป็นธรรม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน																								
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
● เสริมสร้างศักยภาพของ อปท. ใน การป้องกันและใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทางชีวภาพอย่าง ยั่งยืน																			หลัก -โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) -ทส. (สพท. สำนักงาน ทรัพยากรฯ จังหวัด) -มท. (กรมการพัฒนาชุมชน (สถาบันการพัฒนาชุมชน)) สนับสนุน -ทส. (องค์การสวน พฤกษศาสตร์ฯ) -วท. (องค์การพิพิธภัณฑ์ฯ) -กศธ..			อปท. มีประสิทธิภาพ เพิ่มขึ้นในการ ป้องกันและ ใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทาง ชีวภาพอย่างยั่งยืน	จำนวน อปท. ที่ได้รับ การเสริมสร้าง ศักยภาพในการ ป้องกันและ ใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทาง ชีวภาพอย่างยั่งยืน	
๒) ส่งเสริมความร่วมมือระหว่าง ประเทศหรือภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับ การบริหารจัดการความหลากหลาย ทางชีวภาพ และสร้างเครือข่าย ความร่วมมือในการอนุรักษ์ คุ่มครอง ฟื้นฟู และใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น อย่างยั่งยืน																			หลัก -โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) -ทส. (สำนักงานนโยบายและ แผนทรัพยากรฯ สพท. กรมอุทยานแห่งชาติฯ กรม ทรัพยากรทางทะเลฯ กรม ป่าไม้) สนับสนุน -กศธ..			มีเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศหรือ ภูมิภาคในการ อนุรักษ์ คุ่มครอง ฟื้นฟู และใช้ ประโยชน์ความ หลากหลายทาง ชีวภาพในท้องถิ่น	จำนวนเครือข่ายความ ร่วมมือระหว่าง ประเทศหรือภูมิภาค ในการอนุรักษ์ คุ่มครอง ฟื้นฟู และใช้ ประโยชน์ความ หลากหลายทาง ชีวภาพในท้องถิ่น อย่างยั่งยืน	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																									
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน																									
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
																				-มท. (อปท) -ทส. (สำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด)			อย่างยั่งยืน		
๓) รวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น และองค์ความรู้ของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จในการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นกรณีตัวอย่างถ่ายทอดไปยังผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งในระดับชุมชนประเทศ และระหว่างประเทศ																			หลัก -ทส. (สผ. สภพ. กรมป่าไม้) -สธ. (กรมพัฒนาการแพทย์แผนไทยฯ) -วธ. (กรมส่งเสริมวัฒนธรรม) สนับสนุน -มท (อปท เทศบาล) -ทส. (สำนักงานทรัพยากรฯ จังหวัด) -ศธ.			มีข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้าน และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จและนำไปประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	จำนวนชุมชนที่ได้รับการถ่ายทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น ความรู้พื้นบ้าน และวิถีปฏิบัติของชุมชนท้องถิ่นที่ประสบความสำเร็จสำหรับไปประยุกต์ใช้ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน		

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ปฏิรูประบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นให้ครอบคลุมทั่วประเทศ รวมถึง เครือข่ายระดับประเทศและอาเซียน)

- ผลักดันและขับเคลื่อนการยกระดับและขยายเครือข่ายศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ไว้ในร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ
- จัดทำพระราชบัญญัติจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพโดยชุมชนและ อปท. ตามแนวทางพระราชรัฐ พ.ศ.

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเด็นย่อยที่ ๕.๑ จัดทำแผนพัฒนาระบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

● ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการสร้างและพัฒนาบุคลากรด้านอนุกรมวิธานและสาขาที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ รวมทั้ง สถานการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต โดยเฉพาะในเชิงสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง (multidisciplinary science) เช่น นักสรีรวิทยา นักกายวิภาค นักสัณฐานวิทยา นักชีวโมเลกุล นักเกษตร นักเคมีวิเคราะห์ นักกฎหมาย นักอนุกรมวิธาน ในสาขาที่ขาดแคลน นักอนุกรมวิธานสมทบ นัก bioinformatics นัก bioengineering นักพันธุศาสตร์ นักพันธุวิศวกรรม ฯลฯ ทั้งในระดับ formal และ non - formal education รวมทั้ง ในมิติของการพัฒนาบุคลากรด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มเติมทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่น ให้สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ ทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต อาทิ

- บุคลากรที่จะมาดำเนินการอนุรักษ์นอกถิ่นอาศัย (ex - situ conservation) การเพาะขยายพันธุ์ การปลูกเลี้ยง การเขตกรรม การคัดเลือกพันธุ์ การปรับปรุงพันธุ์ เพื่อเตรียมการเพิ่มจำนวนประชากรนำไปสู่การวางแผนการใช้ประโยชน์

- บุคลากรที่จะมาดำเนินการวิเคราะห์สารสำคัญ/ฤทธิ์ทางเภสัชวิทยา เพื่อค้นหาศักยภาพของทรัพยากรในการพัฒนาผลิตภัณฑ์เสริมอาหาร/เครื่องสำอาง และยารักษาโรค

- บุคลากรที่จะมาดำเนินการด้านอาหารและโภชนาการ เพื่อการวิเคราะห์คุณค่าทางโภชนาการ การพัฒนาผลิตภัณฑ์ต้นแบบ (อาหาร/เครื่องดื่ม)

● สร้างอัตรากำลัง ตำแหน่งงาน และเส้นทางอาชีพของบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

● สนับสนุนการบริหารจัดการโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับตำแหน่งงาน

● สร้างแรงจูงใจให้มีการเข้ามาศึกษาทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

● สร้างหลักสูตรการเรียนรู้ที่ทันสมัย เพื่อกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ และเพิ่มเติมเนื้อหาในส่วนของสหวิทยาการ เพื่อรองรับการเติบโตของเศรษฐกิจชีวภาพ

● เสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรให้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติรวมถึงการสร้างภาวะผู้นำและทักษะและองค์ความรู้ที่จำเป็นเพื่อให้ประเทศไทยเป็นผู้นำด้านการวิจัยและพัฒนาในภูมิภาคอาเซียน

● พิจารณากำหนดให้สาขาอนุกรมวิธานอยู่ในสาขาที่ขาดแคลน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) บุคลากรมีทักษะ ความเชี่ยวชาญในงานอาชีพ มีตำแหน่งงาน เส้นทางอาชีพ และความมั่นคง
- ๒) บุคลากรมีความรู้ความเชี่ยวชาญในระดับผู้นำของภูมิภาค

- ๓) ส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนกลุ่มเป้าหมายเข้ามาศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น อัตราค่าตอบแทนพิเศษสำหรับสาขาที่ขาดแคลน
- ๔) มีหลักสูตรการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ รวมถึงหลักสูตรท้องถิ่น ที่ทันสมัยเชิงสหวิทยาการ
- ๕) ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล มีการสร้างสรรค์องค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practices) ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) จำนวนบุคลากรที่รองรับการดำเนินงานด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับภูมิภาค ระดับประเทศและพื้นที่
- ๒) จำนวนโครงการวิจัยจากองค์กรระหว่างประเทศและ/หรือจำนวนบทความวิจัยหรือบทความทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่เป็นยอมรับในระดับนานาชาติ
- ๓) จำนวนบุคลากรที่ได้รับรางวัลและได้รับการเชิดชูเกียรติ
- ๔) ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามาศึกษาทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพและได้รับเข้าทำงานในพื้นที่ จำนวนหลักสูตรการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ รวมถึงหลักสูตรท้องถิ่น
- ๕) องค์ความรู้ และแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practices) จากศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๕.๑ จัดทำแผนพัฒนาระบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑) จัดสรรทุนเล่าเรียนสาขา อนุกรมวิธานและสาขาที่เกี่ยวข้องตาม ความต้องการของหน่วยงาน และ จัดการฝึกอบรมและดูงานด้าน อนุกรมวิธานอย่างต่อเนื่อง																		หลัก - กพ. -ทส. -วท. สนับสนุน -ศธ.				
๒) สร้างและพัฒนาบุคลากร ที่สอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ ในเชิงสหสาขาวิชาที่เกี่ยวข้อง ทั้งใน ระบบและนอกระบบการศึกษา รวมถึง บุคลากรในท้องถิ่นและชุมชน																		หลัก -ศธ. สนับสนุน -ทส. -กษ. -มท.			บุคลากรมีทักษะ ความเชี่ยวชาญใน งานอาชีพ	จำนวนบุคลากร ที่รองรับการดำเนินงาน ด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพ
๓) ผลักดันให้เกิดการเพิ่มส่วน งาน ตำแหน่ง เส้นทางอาชีพ และ ความมั่นคงของบุคลากรด้านความ หลากหลายทางชีวภาพ ทั้งส่วนกลาง และท้องถิ่น รวมถึงงบประมาณรองรับ																		หลัก -สำนักงาน กพ. -กระทรวงการคลัง (สำนักงบประมาณ) สนับสนุน -ทส. -กษ. -วท. -ศธ. -มท. -โครงการ อพ.สธ.			มีตำแหน่งงาน เส้นทางอาชีพและ ความมั่นคง	มีตำแหน่งงาน เส้นทาง อาชีพ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๕.๑ จัดทำแผนพัฒนาระบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๔) สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจให้มีการเข้ามศึกษาทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะเยาวชนในพื้นที่ แบบครบวงจรด้วยการจัดสรรทุนการศึกษาควบคู่กับการกำหนดสัดส่วนและกำหนดตำแหน่งงานในหน่วยงานระดับท้องถิ่นรองรับผู้สำเร็จการศึกษา และพิจารณาอัตราค่าตอบแทนพิเศษสำหรับสาขาที่ขาดแคลน รวมถึงนักอนุกรมวิธาน																		หลัก -ศธ. (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์ฯ ฯลฯ) -สำนักงาน กพ. -มท. (อปท. จังหวัด เทศบาล)			ส่งเสริมแรงจูงใจทางบวกที่สนับสนุนกลุ่มเป้าหมายเข้ามศึกษาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ	ร้อยละของกลุ่มเป้าหมายที่เข้ามศึกษาทางด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และได้รับเข้าทำงานในพื้นที่
๕) สนับสนุนบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญให้มีบทบาทสำคัญและมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ																		หลัก -ทส. สนับสนุน -ศธ. -กษ. -วท. -สธ. -มท. -โครงการ อพ.สธ.			มีบุคลากรที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญและมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ ในระดับภูมิภาคและระหว่างประเทศ	-จำนวนโครงการวิจัยจากองค์กรระหว่างประเทศและ/หรือจำนวนบทความวิจัยหรือบทความทางวิชาการที่ได้รับการตีพิมพ์ในวารสารทางวิชาการที่เป็นยอมรับในระดับนานาชาติ -จำนวนบุคลากรที่ได้รับรางวัลและได้รับการเชิดชูเกียรติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๕.๑ จัดทำแผนพัฒนาระบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔											
๖) สร้างหลักสูตรการเรียนรู้ที่ทันสมัย ทั้งในและนอกระบบการศึกษา ผลักดันให้เกิดหลักสูตรของท้องถิ่น เพิ่มเติม/บูรณาการเนื้อหาในส่วนของสหวิทยาการไว้ในสาระของการเรียนการสอน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องของการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน																							<u>หลัก</u> -ศธ. <u>สนับสนุน</u> -ทส. -กษ. -วท. -สธ. -โครงการ อพ.สธ.			มีหลักสูตรการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ รวมถึงหลักสูตรท้องถิ่นที่ทันสมัยเชิงสหวิทยาการ	จำนวนหลักสูตรการเรียนรู้ทั้งในและนอกระบบ รวมถึงหลักสูตรท้องถิ่น
๗) สนับสนุนให้ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล มีการสร้างสรรค์องค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practices) ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน																							<u>หลัก</u> --โครงการ อพ.สธ. -ศธ. -มท. <u>สนับสนุน</u> -ทส. -กษ. -วท. -สธ.			ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล มีการสร้างสรรค์องค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practices) ในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน	จำนวนองค์ความรู้และแนวทางปฏิบัติที่ดี (best practices) จากศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล

ประเด็นย่อยที่ ๕.๒ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ แบ่งปัน และดำรงไว้ซึ่งองค์ความรู้

- เสริมสร้างความตระหนัก และความรู้ความเข้าใจด้านความหลากหลายทางชีวภาพรวมทั้งการสร้างจิตสำนึกสาธารณะ โดยการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้และแบ่งปันโดยอาศัยระบบการศึกษา เพื่อเผยแพร่สู่สาธารณชนในเรื่องความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ และวิธีการในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

- ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยการทำงานของอาสาสมัคร (ผู้สูงอายุหรือปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรเยาวชนและนักเรียน) โดยอาศัยระบบและเครือข่ายฐานทรัพยากรท้องถิ่นของศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) คนในท้องถิ่นมีองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้านที่คงอยู่ และใช้อย่างมีประสิทธิภาพ

๒) ประชาชนได้รับความรู้ ความเข้าใจพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพ และเห็นคุณค่าความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

๑) จำนวนกิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟู การใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ

๒) ร้อยละความรู้ความเข้าใจพื้นฐานด้านความหลากหลายทางชีวภาพของกลุ่มเป้าหมาย

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ
 เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 ประเด็นย่อยที่ ๕.๒ สร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ แบ่งปัน และดำรงไว้ซึ่งองค์ความรู้

กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๑) ส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือความรู้พื้นบ้าน ด้านการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทางชีวภาพ โดยการ ทำงานของคนสามวัย (ผู้สูงอายุหรือ ปราชญ์ชาวบ้าน วัยทำงาน และ เยาวชน)																			หลัก -โครงการอนุรักษ์ พันธุกรรมพืชฯ (อพ.สธ.) -มท. (อปท.-เทศบาล) -ศธ. สนับสนุน -ทส. -วท. -สธ. -กษ.			คนในท้องถิ่นมี องค์ความรู้ของภูมิ ปัญญาท้องถิ่น หรือความรู้ พื้นบ้านที่คงอยู่ และใช้อย่างมี ประสิทธิภาพ	จำนวนกิจกรรมการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ด้าน การอนุรักษ์ พื้นฟู การ ใช้ประโยชน์ความ หลากหลายทางชีวภาพ
๒) สร้างสังคมการเรียนรู้ แบ่งปัน ผ่านการศึกษาด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพสู่สาธารณชนในทุกระดับ																			หลัก -ศธ. สนับสนุน -ทส. -กษ. -วท. -สธ. -สื่อมวลชน			ประชาชนได้รับ ความรู้ ความ เข้าใจพื้นฐานด้าน ความหลากหลาย ทางชีวภาพ และ เห็นคุณค่า ความสำคัญของ ความหลากหลาย ทางชีวภาพ	ร้อยละความรู้ความ เข้าใจพื้นฐานด้านความ หลากหลายทางชีวภาพ ของกลุ่มเป้าหมาย

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ปฏิรูประบบบุคลากรด้านความหลากหลายทางชีวภาพ)

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖: ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

๑) ระดับนโยบาย

- เร่งผลักดันให้เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio Economy) เป็นหนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดทำแผนขับเคลื่อนเศรษฐกิจชีวภาพของประเทศ และผลักดันการดำเนินงานในทุกภาคส่วนการพัฒนาและการผลิต ในทิศทางที่สอดคล้องกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน สอดคล้องกับบริบททางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ โดยกำหนดเป้าหมายและวิสัยทัศน์ของแผนที่ชัดเจนสามารถบรรลุผลได้ในระยะสั้น ปานกลาง และยั่งยืนในระยะยาว

- เร่งรวบรวมข้อมูลและประเมินมูลค่าที่เกิดจากการใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพ และประมาณการศักยภาพในอนาคตของทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ ทั้งมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยตรง และโดยอ้อม ทั้งกระบวนการ (value chain) ตั้งแต่ ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

- กำหนดเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาแต่ละภาคส่วนให้คำนึงถึงต้นทุนธรรมชาติและ ความมั่นคงทางชีวภาพเป็นความสำคัญลำดับแรก ควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

- ผลักดันให้เกิดตัวชี้วัดสำหรับการวัดและการติดตามความสำเร็จของการจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืนของประเทศ โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ ๑๒ ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs)

- กำหนดนโยบายจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐให้สนับสนุนสินค้าและบริการที่ไม่ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ รวมทั้ง ให้ลำดับความสำคัญแรกแก่ผู้ค้าที่จัดทำรายงานความยั่งยืนของกิจการ โดยเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ ๑๒ ของเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals; SDGs)

๒) ระดับภาคส่วน (sectors) อาทิ ภาคเกษตร ประมง ปศุสัตว์ ท่องเที่ยว สาธารณสุข อุตสาหกรรมพลังงาน คมนาคม ป่าไม้ ทรัพยากรน้ำ การศึกษาวิจัย และประชาชน

- ผลักดันวิธีการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนเข้าสู่กระบวนการผลิตและบริโภคในทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเกษตร ประมง และท่องเที่ยว

- ใช้กลไกประชารัฐให้มีส่วนร่วมกำหนดกระแสการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืนให้เป็นกระแสหลักของสังคม ด้วยการนำเสนอเรื่องของการอนุรักษ์กับสินค้าและบริการ)

- ส่งเสริมทุกภาคส่วนพัฒนานวัตกรรมเพื่อสร้างผลิตภัณฑ์และบริการที่มีมาตรฐานเป็นที่รู้จักในระดับสากล เพื่อเพิ่มมูลค่าสูงสุด (ตัวอย่างเช่น ออสเตรเลีย มีผลิตภัณฑ์ครีมรกแกะ และ bio oil) และพัฒนาเป็นสินค้ามูลค่าสูง (ระดับ high end)

- สร้างแรงจูงใจให้กับทุกภาคส่วนในการเข้ามามีบทบาทในการดำเนินธุรกิจที่มีความรับผิดชอบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะภาคอุตสาหกรรมและภาคการส่งออก ซึ่งอาจจะถูกมาตรการกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีจากประเทศที่พัฒนาแล้ว โดยยกประเด็นเรื่องผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

๓) ระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น

สร้างศักยภาพในระดับพื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น เพื่อยกระดับผลิตภัณฑ์ชุมชนให้เป็นผลิตภัณฑ์มูลค่าสูง (high end) โดยการสนับสนุนจาก ศูนย์อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่น ตำบล ซึ่งยกระดับกลไกและเครือข่ายจากหน่วยงานภาคีภายใต้โครงการ อพ.สธ. และเชื่อมโยงกับการดำเนินงานของหน่วยงานอื่นที่มีรูปแบบคล้ายคลึงกัน ปรับรูปแบบการดำเนินงานให้มีความสอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจังหวัดเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนกำหนดเป็นยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด และมีหน่วยงานระดับจังหวัดที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งร่วมสนองพระราชดำริภายใต้ อพ.สธ. เช่น พาณิชย์จังหวัด หน่วยงานส่วนภูมิภาคของกรมต่าง ๆ มหาวิทยาลัยส่วนภูมิภาค มหาวิทยาลัยในท้องถิ่น โรงเรียนสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และ อปท. ร่วมดำเนินการ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) รายได้จากเศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เพิ่มขึ้น
- ๒) เพิ่มมูลค่าทรัพยากรชีวภาพ
- ๓) มีนวัตกรรมสร้างผลิตภัณฑ์และบริการมาตรฐานระดับสากล
- ๔) รายได้ของท้องถิ่นเพิ่มขึ้น จากสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานสากล
- ๕) ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการเลือกสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- ๖) ภาคการผลิตและบริการได้รับการรับรองการผลิตและการบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตามมาตรฐานสากลเพิ่มขึ้น
- ๗) มีกลไก/แนวทางเชื่อมโยงผลประโยชน์ฯ และใช้งานได้อย่างเป็นรูปธรรมและกว้างขวาง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๖๕)

ตัวชี้วัด

- ๑) รายได้จากเศรษฐกิจชีวภาพต่อปี
- ๒) มูลค่าทรัพยากรชีวภาพเพิ่มขึ้นต่อปีในแต่ละภาคส่วน
- ๓) จำนวนนวัตกรรมสร้างผลิตภัณฑ์ฯ ต่อปี
- ๔) รายได้จากสินค้าและบริการที่ได้มาตรฐานสากลของชุมชนท้องถิ่นต่อปี
- ๕) อัตราการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมต่อสินค้าและบริการทั้งหมดเพิ่มขึ้น
- ๖) จำนวนชนิดพันธุ์/พื้นที่อนุรักษ์ทุกระดับ ที่ได้รับการอนุรักษ์ในรูปแบบการคืนผลประโยชน์จากการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ

วงเงินและแหล่งเงิน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม โดยมีแหล่งเงินทั้งจากเงินงบประมาณ เงินนอกงบประมาณ และเงินช่วยเหลือ

ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ (ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน)

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																								
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน																								
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑) ผลักดันให้เศรษฐกิจชีวภาพเป็น หนึ่งในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของ ประเทศ																		หลัก -ทส. (สพภ.) สนับสนุน -ทส. -วท. -สธ. -กษ. -อก. -พณ.			รายได้จาก เศรษฐกิจชีวภาพ (Bio economy) เพิ่มขึ้น	รายได้จากเศรษฐกิจ ชีวภาพ (Bio economy) ต่อปี		
● จัดทำแผนขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ชีวภาพ (Bio Economy) ของ ประเทศ																		หลัก -ทส. (สพภ.) สนับสนุน -ทส. -วท. -สธ. -กษ. -อก. -พณ.			เพิ่มมูลค่า ทรัพยากรชีวภาพ	มูลค่าทรัพยากรชีวภาพ เพิ่มขึ้นต่อปีในแต่ละ ภาคส่วน		
● พัฒนานวัตกรรมสร้างผลิตภัณฑ์ และบริการที่ได้มาตรฐานระดับ สากลมุ่งสู่การพัฒนาเป็นสินค้า มูลค่าสูง (ระดับ high end)																		หลัก -ทส. -วท. -สธ. -อก. -พณ. สนับสนุน -กศธ.. -มท.			มีนวัตกรรมสร้าง ผลิตภัณฑ์และ บริการมาตรฐาน ระดับสากล	จำนวนนวัตกรรมสร้าง ผลิตภัณฑ์ต่อปี		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																									
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน																									
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
																		(อปท) -ชุมชนท้องถิ่น -องค์กรพัฒนาเอกชน							
● สร้างศักยภาพในระดับประเทศ/ พื้นที่/ชุมชนท้องถิ่น รองรับ ยกระดับการผลิตสินค้าและ บริการที่ได้มาตรฐานสากล																		หลัก -ทส. -วท. -มท. (อปท) -โครงการ อพ.สธ. สนับสนุน -ศธ. -ชุมชนท้องถิ่น			รายได้ของท้องถิ่น เพิ่มขึ้น จากสินค้า และบริการที่ได้ มาตรฐานสากล	รายได้จากสินค้าและ บริการที่ได้ มาตรฐานสากลของ ชุมชนท้องถิ่นต่อปี			
๒) สร้างกลไกผลักดันวิถีการผลิต และบริโภคอย่างยั่งยืนทั้งต้นน้ำ กลาง น้ำ ปลายน้ำ รวมถึงในเมือง เข้าสู่ กระบวนการผลิตและบริโภคในทุก ภาคส่วน โดยเฉพาะ ภาคเกษตร ประมง ท่องเที่ยว โดยกลไกประชารัฐ																		หลัก -ทส. สนับสนุน -วท. -กษ. -มท. -กก. -อก. -โครงการ อพ.สธ. -สำนักงานส่งเสริม วิสาหกิจฯ			๑.ประชาชน ปรับเปลี่ยน พฤติกรรมในการ เลือกสินค้าและ บริการที่เป็นมิตร ต่อสิ่งแวดล้อม ๒.ภาคการผลิต และบริการได้รับ การรับรองการผลิต และการบริการที่ เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อมตาม	อัตราการบริโภคสินค้า และบริการที่เป็นมิตรต่อ สิ่งแวดล้อม ต่อสินค้าและบริการ ทั้งหมดเพิ่มขึ้น			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																														
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน																														
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔					
																										มาตรฐานสากล เพิ่มขึ้น				
๓) กำหนดกลไกและแนวทางการเชื่อมโยงผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพกลับสู่การอนุรักษ์																										หลัก -ทส. สนับสนุน -ท. -กษ. -สธ. -อก. -กค. -มท. (อปท.) -ชุมชน -ภาคเอกชน			มีกลไก/แนวทางเชื่อมโยงผลประโยชน์ฯ และใช้งานได้ อย่างเป็นรูปธรรม และกว้างขวาง	จำนวนชนิดพันธุ์/พื้นที่อนุรักษ์ทุกระดับ ที่ได้รับการอนุรักษ์ในรูปแบบ การคืนผลประโยชน์จากการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพ
● สร้างกลไกรับผิดชอบและชดเชย ค่าเสียหายจากผลกระทบที่เกิด กับความหลากหลายทางชีวภาพ จากโครงการพัฒนาอย่างเป็น รูปธรรม																										หลัก -ทส. สนับสนุน -ท. -กษ. -สธ. -อก. -กค. -ภาคเอกชน				
● พัฒนามาตรการจูงใจทางการคลัง เพื่อกระตุ้นให้ผู้ประกอบการทุก ระดับปรับเปลี่ยนรูปแบบการผลิต																										หลัก -ทส. -กค สนับสนุน				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ความหลากหลายทางชีวภาพ																							
เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ ปฏิรูประบบ กลไกรองรับการใช้ประโยชน์และอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน																							
กิจกรรม	ระยะเวลา(พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
และบริการเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ																		-อก. -กษ.					

แผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง
สิ่งแวดล้อม

๑. ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ เรื่อง สิ่งแวดล้อม

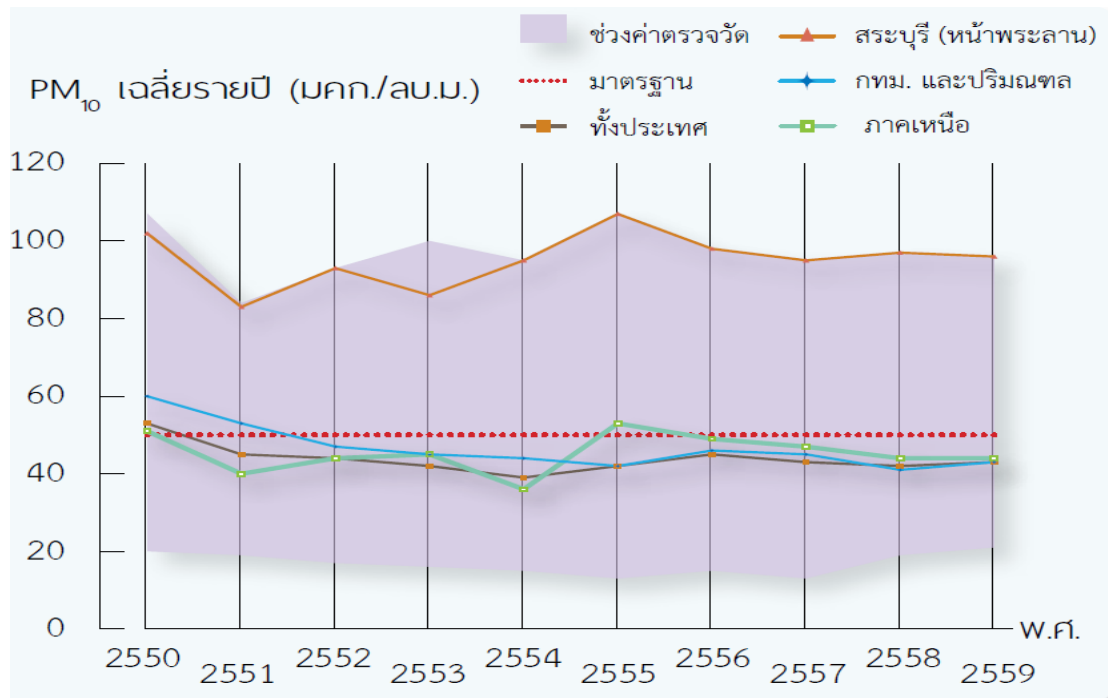
๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้ม

สิ่งแวดล้อมเป็นประเด็นที่รัฐบาลให้ความสำคัญและสนับสนุนการจัดการปัญหามลพิษทุกด้าน เห็นได้จากการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลที่ได้แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ ที่ต้องการเร่งรัดการควบคุมมลพิษทางอากาศ ขยะ และน้ำเสียที่เกิดจากการผลิตและบริโภค การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศในระยะยาวหรือยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๗๙) ซึ่งมีวิสัยทัศน์ให้ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้วางอนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙ ด้านสิ่งแวดล้อมไว้ว่า เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวมากขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับกระแสโลกที่ให้ความสำคัญในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ ซึ่งมีเป้าหมายที่เกี่ยวกับการจัดการมลพิษ อาทิ น้ำเสียที่รับการบำบัดได้อย่างปลอดภัย ฝุ่นละอองขนาดเล็ก (เช่น PM๒.๕ และ PM๑๐) ในเขตเมือง ของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นต่อคน ของเสียอันตรายที่ได้รับการบำบัด อัตราการนำขยะกลับมาใช้ใหม่ (Recycling Rate) ของประเทศ จำนวนตันของวัสดุที่ถูกรีไซเคิล เป็นต้น และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) ซึ่งเป็นแผนขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติได้กำหนดยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษไว้ในยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน จากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้เกิดการปรับเปลี่ยนระบบการทำงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคส่วนต่างๆ เพื่อให้สอดคล้องกับแผนระดับชาติ เพื่อปฏิรูปประเทศไทยที่มุ่งสร้างสมดุลของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมตามศาสตร์พระราชาสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

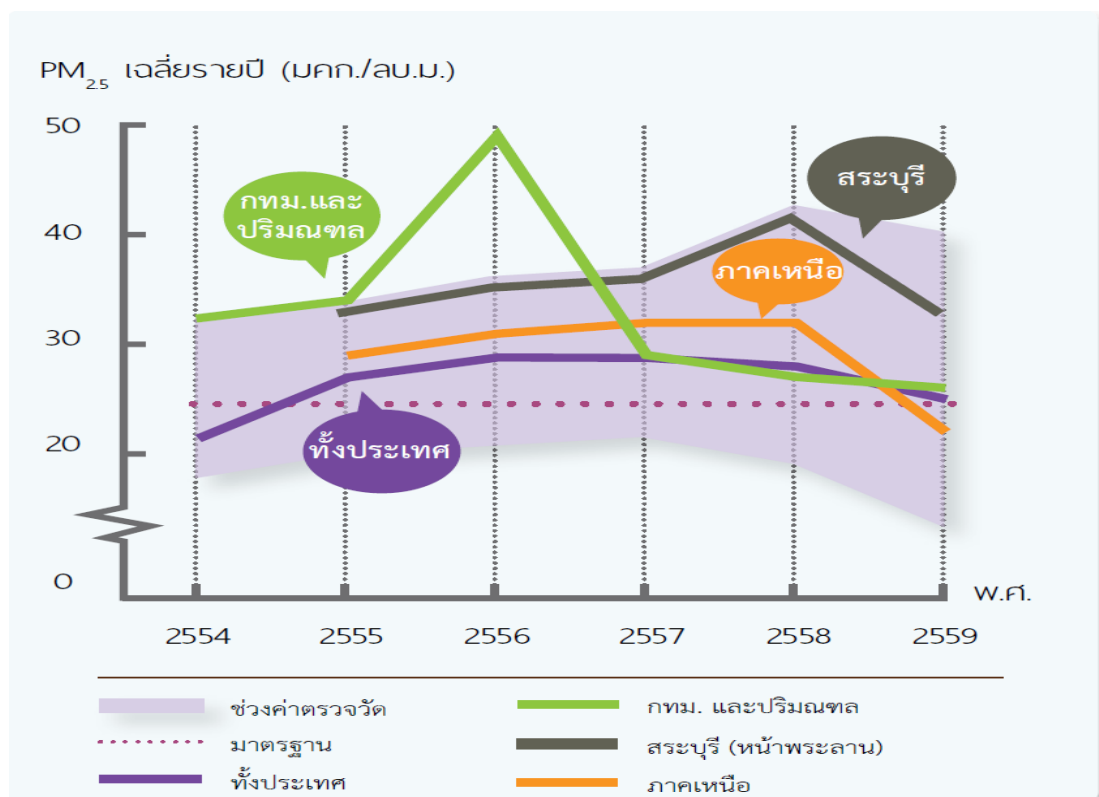
สถานการณ์และแนวโน้มด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ณ ปี ๒๕๕๙ สรุปได้ดังนี้

๑.๑.๑ สถานการณ์คุณภาพอากาศ

คุณภาพอากาศของประเทศไทยตั้งแต่ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๙ สารมลพิษทางอากาศที่เป็นปัญหาหลัก คือ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM๑๐) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM๒.๕) และก๊าซโอโซน (O_3) โดยฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน ค่าเฉลี่ยรายปีทั้งประเทศไม่เกินมาตรฐานมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ ยกเว้นพื้นที่ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี

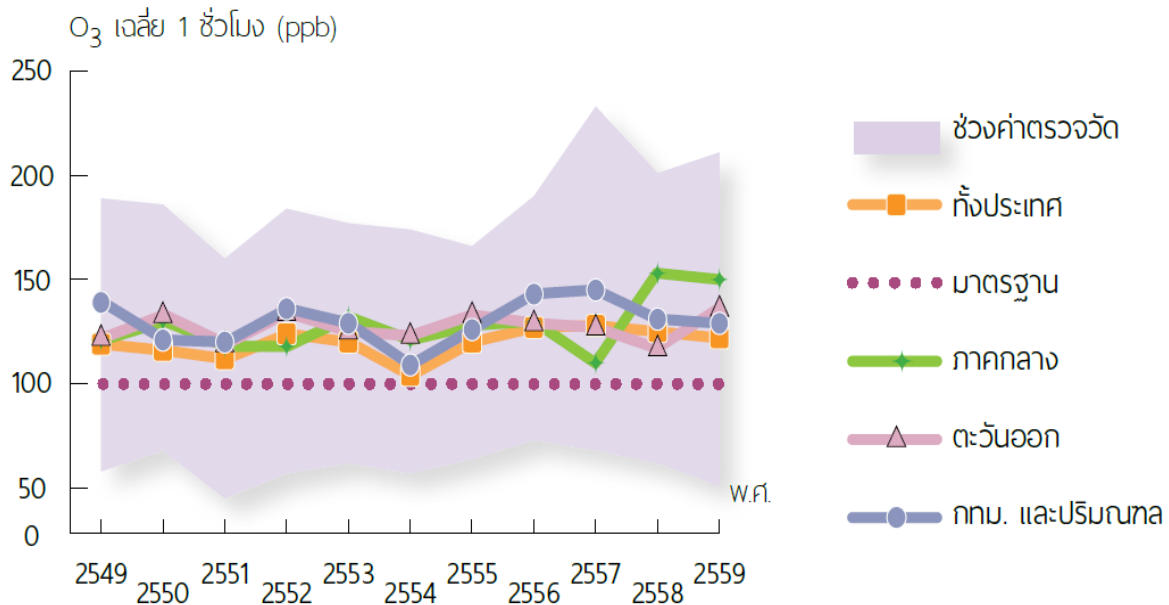

ส่วนฝุ่นละอองขนาดเล็กไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน ซึ่งเริ่มมีการตรวจวัดในปี ๒๕๕๔ พบว่าค่าเฉลี่ยรายปีเกินมาตรฐานตั้งแต่ปี ๒๕๕๕ แต่มีแนวโน้มที่ลดลง สำหรับก๊าซโอโซนค่าเฉลี่ยทั้งประเทศยังเกินค่ามาตรฐาน

ส่วนสารมลพิษอื่น ได้แก่ ซัลเฟอร์ไดออกไซด์ (SO₂) ไนโตรเจนไดออกไซด์ (NO₂) และคาร์บอนมอนอกไซด์ (CO) อยู่ในเกณฑ์มาตรฐานมาโดยตลอด ผลการตรวจวัดคุณภาพอากาศ ปี ๒๕๕๔ ใน

๓๑ จังหวัด ที่มีสถานีตรวจวัดคุณภาพอากาศ จังหวัดที่มีจำนวนวันที่ฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐานสูงสุด คือ จังหวัดสระบุรี ในพื้นที่ตำบลหน้าพระลาน (ร้อยละ ๒๔) รองลงมา คือ เชียงราย (ร้อยละ ๑๐) แม่ฮ่องสอน (ร้อยละ ๗.๕) เชียงใหม่ (ร้อยละ ๖.๙) และพะเยา (ร้อยละ ๖.๖) สารมลพิษที่ยังคงเป็นปัญหาสำคัญ คือ ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๑๐ ไมครอน (PM๑๐) (ค่าเฉลี่ยรายปี เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๒) ฝุ่นละอองขนาดไม่เกิน ๒.๕ ไมครอน (PM๒.๕) (ค่าเฉลี่ยรายปีลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๔) และก๊าซโอโซน (ค่าเฉลี่ยรายชั่วโมงลดลงจากปี ๒๕๕๘ ร้อยละ ๒)

กรุงเทพมหานคร ในปี ๒๕๕๙ ค่าเฉลี่ยรายปีของปริมาณฝุ่นละออง PM๑๐ และ PM๒.๕ เท่ากับ ๔๓ และ ๓๐ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ตามลำดับ เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ เล็กน้อยแต่ยังอยู่ในเกณฑ์มาตรฐานรายปี สถานการณ์คุณภาพอากาศในรอบ ๑๐ ปี (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๙) มีแนวโน้มดีขึ้น เนื่องมาจากการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการจัดการมลพิษทางอากาศและเสียงในกรุงเทพมหานคร

สำหรับ หมอกควัน ๙ จังหวัดภาคเหนือตอนบน ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม - ๑๕ เมษายน ๒๕๕๙ จำนวนจุดความร้อนรวมใน ๙ จังหวัด ลดลงกว่าร้อยละ ๒๐ จากปี ๒๕๕๘ ฝุ่นละอองในจังหวัดส่วนใหญ่มีแนวโน้มลดลง และปริมาณฝุ่นละอองสูงสุด ลดจาก ๓๘๑ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ในปี ๒๕๕๘ เหลือ ๓๑๗ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร เนื่องมาจากการบูรณาการการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาไฟป่าและหมอกควันอย่างเข้มข้นจากทุกฝ่าย อย่างไรก็ตามในปี ๒๕๕๙ พบปัญหาในช่วงเวลาที่แตกต่างจากหลายปีที่ผ่านมา เนื่องจากสภาพอากาศแห้งแล้งยาวนาน ฝนตกเพียงเล็กน้อยในช่วงเดือนเมษายนและต้นเดือนพฤษภาคม จึงพบการเผาในช่วงหลังจากวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๙ ทำให้ฝุ่นละอองเกินค่ามาตรฐาน เป็นผลให้ร้อยละของจำนวนวันที่เกินมาตรฐานเพิ่มขึ้นจากร้อยละ ๑๔ ในปี ๒๕๕๘ เป็นร้อยละ ๑๕ ในปี ๒๕๕๙ พื้นที่ตำบลหน้าพระลาน จังหวัดสระบุรี ปัญหาฝุ่นละอองในบรรยากาศมักจะเริ่มขึ้นในช่วงวิกฤติหน้าแล้ง โดยเฉพาะช่วงเดือนมกราคม - มีนาคม และช่วงเดือนตุลาคม - ธันวาคมของทุกปี โดยในปี ๒๕๕๙ มีฝุ่นละออง PM๑๐ สูงเกินค่ามาตรฐานร้อยละ ๒๕.๕ ของทั้งปี (๘๙ วัน จาก ๓๔๘ วัน) แนวโน้มฝุ่น PM๑๐ มักจะเริ่มมีค่าสูงขึ้นในช่วงเย็นไปจนถึงเช้ามืดของวันรุ่งขึ้น

๑.๑.๒ ระดับเสียง

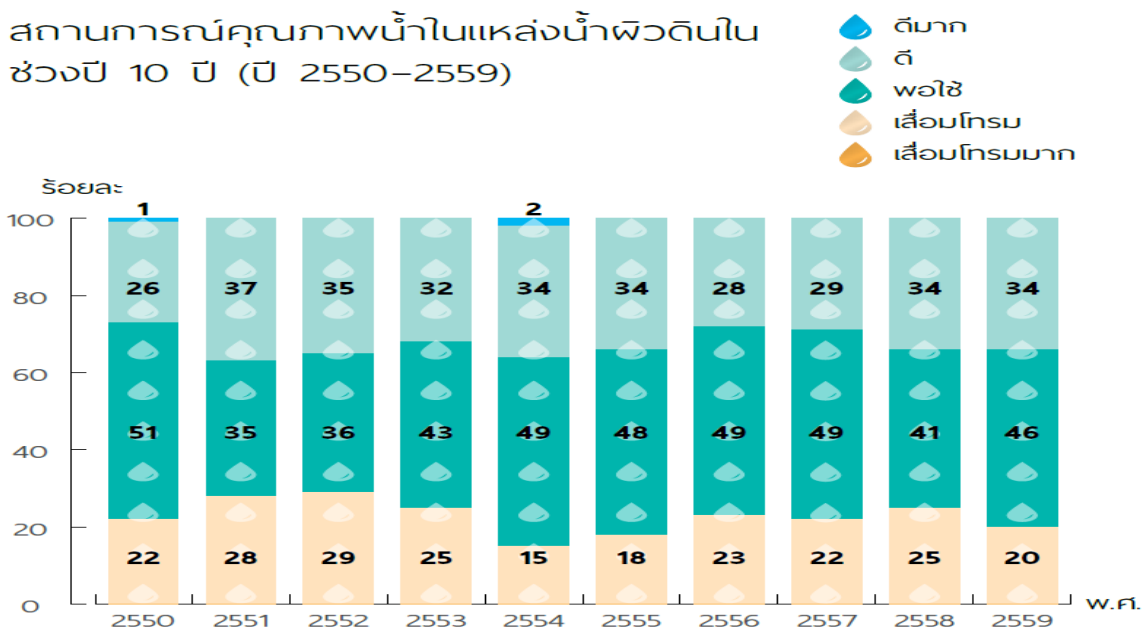
การติดตามตรวจสอบระดับเสียงในสิ่งแวดล้อมโดยสถานีตรวจวัดอัตโนมัติของกรมควบคุมมลพิษ ใน ๑๓ จังหวัด จำนวน ๒๗ สถานี และจุดตรวจวัดชั่วคราวบริเวณพื้นที่ริมถนนในกรุงเทพมหานคร จำนวน ๑๖ จุด ปี ๒๕๕๙ ระดับเสียงในกรุงเทพมหานครและปริมณฑล ในพื้นที่ทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๕๖.๗ เดซิเบลเอ เท่ากับปี ๒๕๕๘ บริเวณพื้นที่ริมถนนมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ เล็กน้อย จาก ๖๘.๙ เดซิเบลเอ เป็น ๖๙.๒ เดซิเบลเอ แต่อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน ยกเว้นจุดตรวจวัดชั่วคราวทุกจุดมีระดับเสียงสูงกว่ามาตรฐาน และมีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก ปี ๒๕๕๘ จาก ๗๔.๒ เดซิเบลเอ เป็น ๗๕.๒ เดซิเบลเอ ระดับเสียงในต่างจังหวัดมีค่าใกล้เคียงกับปี ๒๕๕๘ โดยพื้นที่ทั่วไป มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๕๗.๓ เดซิเบลเอและพื้นที่ริมถนนมีค่าเฉลี่ยลดลงจากปี ๒๕๕๘ จาก ๖๓.๑ เดซิเบลเอเป็น ๖๒.๔ เดซิเบลเอ ซึ่งอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน

๑.๑.๓ แหล่งน้ำผิวดิน

สถานการณ์คุณภาพน้ำในช่วง ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๕๐-๒๕๕๙) ส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์พอใช้ และเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้นโดยตั้งแต่ปี ๒๕๕๐ ไม่มีแหล่งน้ำที่อยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรมมากและมีแหล่งน้ำที่เริ่มมาอยู่ในเกณฑ์ดีเพิ่มขึ้นมาตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ เช่น ทำจันทอนบน พังราดตอนล่าง สายบุรี แหล่งน้ำที่มีคุณภาพดีมาตลอด ได้แก่ ตาปีตอนบน ตรัง เวหุ แหล่งน้ำที่มีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมลงต่อเนื่องและยังต้องเฝ้าระวังและดำเนินการแก้ไข ปัญหา ได้แก่ แม่น้ำเจ้าพระยาตอนล่าง ทำจันทอนล่าง ลพบุรี ระยองตอนล่าง และลำตะคองตอนล่าง เนื่องจากเป็นช่วงที่แม่น้ำไหลผ่านพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีประชากรอยู่อาศัยหนาแน่น แหล่งที่ตั้งของอุตสาหกรรม พื้นที่ทำการเกษตร และการเพาะเลี้ยงสัตว์ซึ่งไม่มีระบบบำบัดน้ำเสียหรือไม่มีการดูแลจัดการน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพ

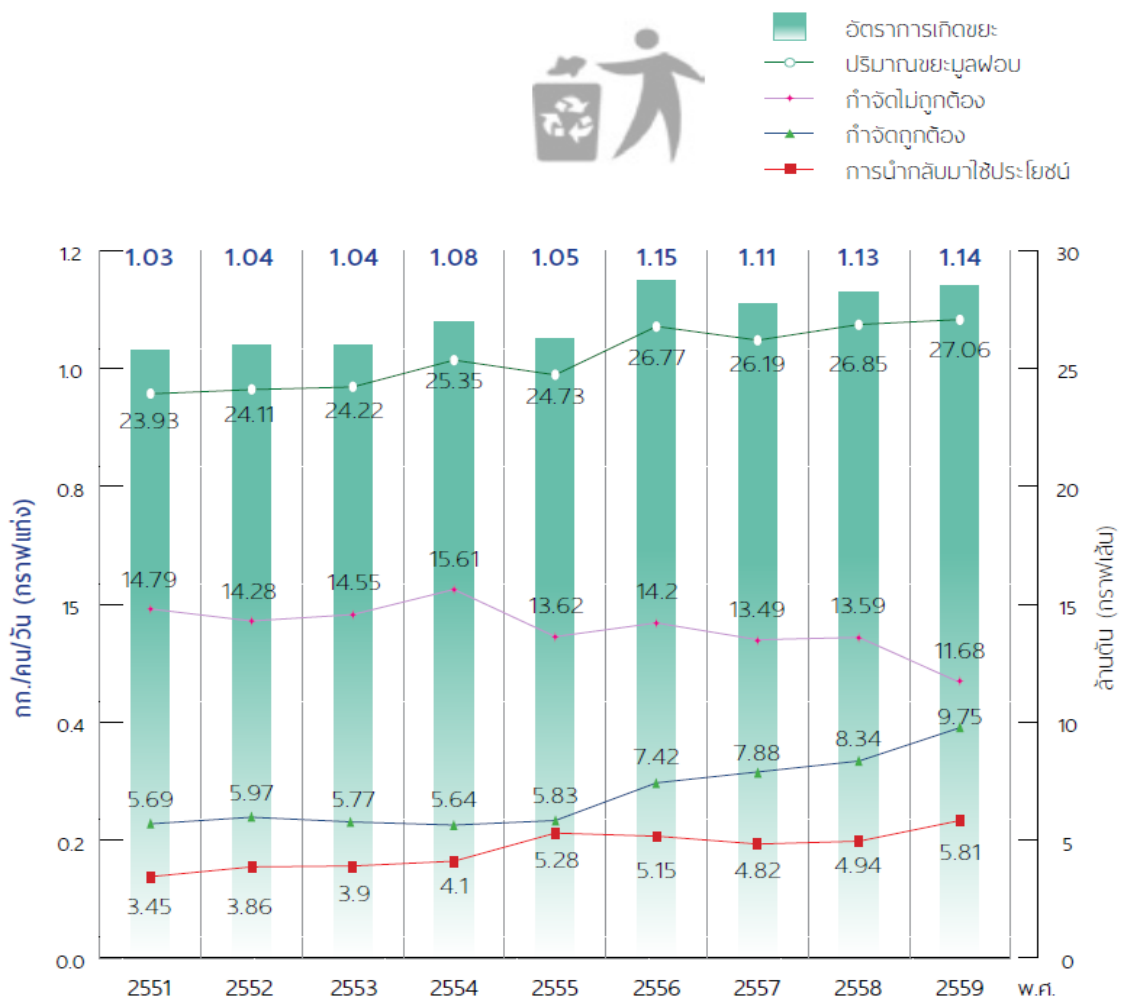
ปัจจุบันแหล่งน้ำสำคัญทั่วประเทศ ๖๕ แหล่งน้ำ ส่วนใหญ่คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์พอใช้ ร้อยละ ๔๖ (เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบร้อยละ ๔๑) อยู่ในเกณฑ์ดี ร้อยละ ๓๔ และอยู่ในเกณฑ์เสื่อมโทรม ร้อยละ ๒๐ (ลดลงจากปี ๒๕๕๘ ซึ่งพบร้อยละ ๒๕) แหล่งน้ำในภาคใต้มีคุณภาพน้ำดีกว่าภาคอื่น และแหล่งน้ำในภาคกลางมีคุณภาพน้ำเสื่อมโทรมมากกว่าภาคอื่น

สถานการณ์คุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดินในช่วงปี 10 ปี (ปี 2550-2559)

๑.๑.๔ สถานการณ์ขยะมูลฝอย

ในรอบ ๑๐ ปีที่ผ่านมา (ปี ๒๕๕๑-๒๕๕๙) ปริมาณขยะมูลฝอยเกิดเพิ่มสูงขึ้นทุกปี เช่นเดียวกับอัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อวัน ตั้งแต่ปี ๒๕๕๗ ปริมาณขยะมูลฝอยที่ได้รับการกำจัดไม่ถูกต้อง ลดลง ปริมาณขยะมูลฝอยได้รับการจัดการถูกต้องเพิ่มมากขึ้นปี ๒๕๕๙ มีขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นประมาณ ๒๗.๐๖ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ (๒๖.๘๕ ล้านตัน) อัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคนเพิ่มขึ้นจาก ๑.๑๓ เป็น ๑.๑๔ กิโลกรัม ต่อคนต่อวัน

จังหวัดที่มีปริมาณขยะมูลฝอยเกิดขึ้นต่อวันมากที่สุด ๕ อันดับแรก ได้แก่ กรุงเทพมหานคร ชลบุรี นครราชสีมา สมุทรปราการ และขอนแก่น ขยะมูลฝอย ถูกเก็บขนเพื่อนำไปกำจัด ๑๕.๗๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๕๘ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) โดยกำจัดอย่างถูกต้อง ๙.๗๕ ล้านตัน (ร้อยละ ๓๖ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ในสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้อง ๓๓๐ แห่ง อีกประมาณ ๖.๐๑ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๒ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยที่ดำเนินการไม่ถูกต้องซึ่งมี ๒,๔๘๐ แห่ง ที่เหลือไม่มีการเก็บขนทั้งในและนอกพื้นที่ให้บริการ ๖.๒๙ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๓ ของขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น) ปริมาณการคัดแยกและนำขยะมูลฝอยชุมชนกลับมาใช้ประโยชน์ เพิ่มขึ้นเป็น ๕.๘๑ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๑.๕ ของขยะ

มูลฝอยที่เกิดขึ้น) ส่วนใหญ่เป็นการใช้ประโยชน์จากขยะรีไซเคิลที่คัดแยกจากครัวเรือน (ร้อยละ ๘๙.๕) ส่งไปยังร้านรับซื้อของเก่า ศูนย์วัสดุรีไซเคิลชุมชนธนาคารขยะรีไซเคิล รวมถึงการใช้ประโยชน์จากขยะอินทรีย์ (ร้อยละ ๑๐) สำหรับการใช้ประโยชน์วัสดุรีไซเคิลในภาคอุตสาหกรรมมีประมาณ ๙.๙๓ ล้านตัน โดยมาจากการซื้อขายในชุมชนและส่งต่อไปยังภาคอุตสาหกรรม ๕.๒๐ ล้านตัน (ร้อยละ ๕๒) และการแลกเปลี่ยนของเสีย วัสดุเหลือใช้ โดยกลุ่มผู้ผลิต ผู้นำเข้า หรือผู้จำหน่ายสินค้าร่วมกับการเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์ ๔.๗๓ ล้านตัน (ร้อยละ ๔๘)

สำหรับของเสียอันตราย ปี ๒๕๕๙ เกิดขึ้นทั่วประเทศ ๓.๔๖๒ ล้านตันเพิ่มขึ้น ๐.๐๑๗ ล้านตัน หรือร้อยละ ๐.๔๙ จากปี ๒๕๕๘ ส่วนใหญ่เป็นของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรม ๒.๘ ล้านตัน (ร้อยละ ๘๐) สามารถจัดการได้ ๑.๑๒ ล้านตัน (ร้อยละ ๔๐ ของปริมาณที่เกิดขึ้น)

แหล่งกำเนิด	ปี 2558	ปี 2559	ปริมาณ	ร้อยละ
	ล้านตัน	ล้านตัน	เพิ่มขึ้น - ๑๐๑๖	เพิ่มขึ้น - ๑๐๑๖
อุตสาหกรรม	2.8	2.8*	-	-
ชุมชน	0.591	0.606**	+0.015	+2.54
มูลฝอยติดเชื้อ	0.054	0.056***	+0.002	+3.30
รวม	3.445	3.462	+0.017	+0.49

ที่มา : * ข้อมูลจากกรมโรงงานอุตสาหกรรม

** ข้อมูลจากกรมควบคุมมลพิษ

*** ข้อมูลจากกรมอนามัย

หมายเหตุ : คำนวณจากข้อมูลจากจำนวนของเสียอันตรายที่เกิดขึ้นจริง

ของเสียอันตรายจากชุมชน ๐.๖๐๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๑๘) โดยร้อยละ ๖๕ เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ อีกร้อยละ ๓๕ เป็นของเสียอันตรายที่เกิดในบ้านเรือนและชุมชน สามารถรวบรวมได้ ๑,๒๙๗ ตัน ส่งไปกำจัดแล้ว ๖๔ ตัน (ร้อยละ ๕ ของปริมาณที่รวบรวมได้) ที่เหลืออยู่ระหว่างรอส่งไปกำจัดมูลฝอยติดเชื้อเกิดขึ้น ๐.๐๕๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๒) มาจากสถานบริการสาธารณสุขทั่วประเทศ ๓๗,๙๖๒ แห่ง ส่วนใหญ่เป็นโรงพยาบาลรัฐและเอกชน ซึ่งรวมห้องปฏิบัติการเชื้ออันตรายที่ตั้งรวมอยู่ในสถานบริการสาธารณสุขขนาดใหญ่ การจัดการมูลฝอยติดเชื้อส่วนใหญ่ถูกส่งไปกำจัดที่เตาเผามูลฝอยติดเชื้อของเอกชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งสิ้น ๔๙,๐๕๖ ตัน (ร้อยละ ๘๘)

๑.๑.๕ สารอันตราย

ปี ๒๕๕๙ ประเทศไทยนำเข้าสารเคมีจากต่างประเทศจำนวน ๗.๓๘ ล้านตัน ลดลงจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๑.๑๗ ล้านตัน ซึ่งถูกนำมาใช้ทั้งในภาคอุตสาหกรรม เกษตรกรรม และสาธารณสุข เมื่อพิจารณาเฉพาะสารอันตรายทางการเกษตรที่นำเข้า ๑๐ อันดับแรก พบว่านำเข้า ๐.๑๖ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๐.๐๑๒ ล้านตัน (ร้อยละ ๘) เช่นเดียวกับวัตถุอันตรายภาคอุตสาหกรรมที่นำเข้าสูงสุด ๑๐ อันดับแรก พบว่านำเข้า ๓.๖๔ ล้านตัน เพิ่มขึ้นจากปี ๒๕๕๘ จำนวน ๐.๖๖ ล้านตัน (ร้อยละ ๒๒) บ่งชี้ให้เห็นว่าการใช้สารเคมีในประเทศยังคงเพิ่มมากขึ้นและบางครั้งเป็นการใช้ที่เกินความจำเป็น

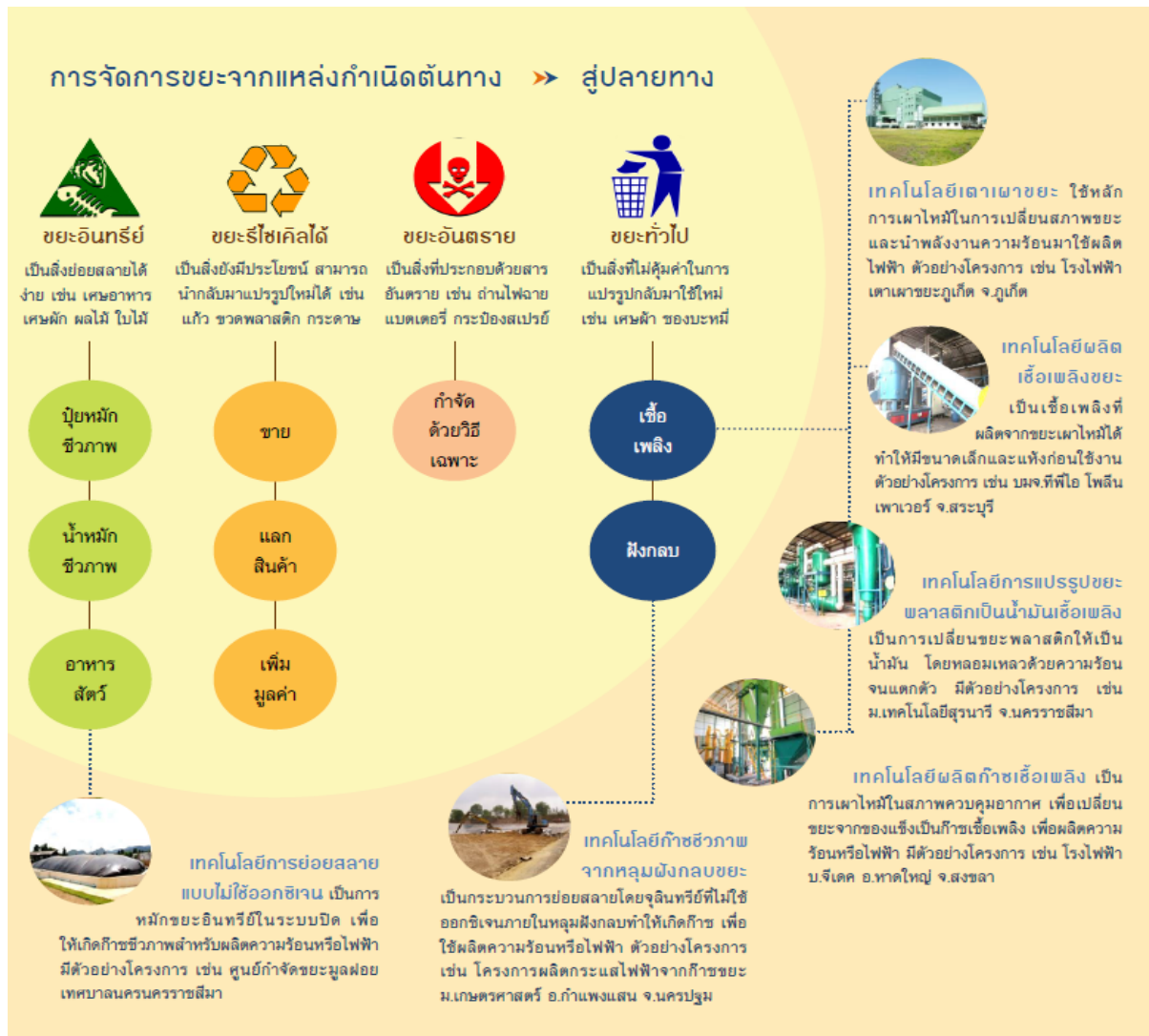
๑.๒ เครื่องมือและกลไกการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม

เครื่องมือที่สำคัญมีดังนี้ คือ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔) แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐-๒๕๖๔ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอยของประเทศ (พ.ศ. ๒๕๕๙-๒๕๖๔) แผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษด้านคุณภาพอากาศเหนือ ปี ๒๕๕๙ พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ การออกประกาศกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมลพิษและสิ่งแวดล้อมโดยหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงคมนาคม กระทรวงอุตสาหกรรม จำนวน ๑๗ ฉบับ

ในการบริหารจัดการมลพิษและสิ่งแวดล้อมของประเทศมีการจัดสรรเงินงบประมาณประจำปี ๑๓,๓๔๒ ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๐.๔๙ ของเงินงบประมาณแผ่นดินทั้งหมด ๒,๗๒๐,๐๐๐ ล้านบาท ซึ่งเป็นสัดส่วนที่น้อยมาก ทำให้ไม่ทันกับการป้องกันและแก้ไขปัญหาสิ่งแวดล้อมของประเทศ อย่างไรก็ตามปี ๒๕๕๙ เป็นปีเริ่มต้นในการจัดทำเงินงบประมาณในลักษณะบูรณาการ เพื่อเป็นกลไกการขับเคลื่อนการดำเนินงานของกระทรวงและหน่วยงานต่างๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามนโยบายรัฐบาลการบริหารจัดการมลพิษ

๑.๓ ตัวอย่างความสำเร็จ

ตัวอย่างความสำเร็จระดับชุมชนภายใต้การบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องการจัดการขยะและการจัดการน้ำเสีย โดยในเรื่องการจัดการขยะที่ต้นทางเพื่อนำกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่นั้น ตัวอย่างชุมชนต้นแบบได้แก่ ชุมชนบ้านป่าดิงงาม หมู่ที่ ๓ เทศบาลตำบลป่าสัก จังหวัด ลำพูน ชุมชนบ้านระเบ็กขาม องค์การบริหารส่วนตำบล เสมัด จังหวัดบุรีรัมย์ ชุมชนบ้านหนองโพรง เทศบาลตำบล อีสาน จังหวัดบุรีรัมย์ ศูนย์เรียนรู้บ้านทุ่งศรี ตำบล ร้องกวาง อำเภอร้องกวาง จังหวัดแพร่ ศูนย์เรียนรู้ชุมชนชุมชนบ้านหัวถนน ตำบลพระลับ อำเภอมือง จังหวัดขอนแก่น ศูนย์เรียนรู้ชุมชนสื่อสารรวมใจสามัคคี เขตบางเขน กรุงเทพมหานคร ซึ่งชุมชนเหล่านี้ได้รับรางวัลการจัดการขยะภายใต้โครงการ zero waste ของกรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างร้านค้าชุมชน ตัวอย่างที่ดำเนินโครงการขยะแลกสินค้า เช่น ร้านศูนย์บาทชุมชนอ่อนนุช เขตประเวศ จังหวัด กรุงเทพมหานคร

สำหรับตัวอย่างความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีเพื่อการจัดการขยะจากแหล่งกำเนิดต้นทางถึงปลายทางนั้นมีหลากหลาย เช่น ศูนย์กำจัดขยะมูลฝอยเทศบาลนครราชสีมาได้นำเทคโนโลยีการย่อยสลายแบบไม่ใช้ออกซิเจนมาหมักขยะอินทรีย์แบบปิด โครงการผลิตกระแสไฟฟ้า มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน จังหวัดนครปฐมได้นำเทคโนโลยีก๊าซชีวภาพจากหลุมฝังกลบขยะเพื่อใช้ผลิตความร้อนหรือไฟฟ้า นอกจากนี้ ยังมีตัวอย่างความสำเร็จในการใช้เทคโนโลยีเตาเผาขยะ เทคโนโลยีผลิตเชื้อเพลิงขยะ เทคโนโลยีแปรรูปขยะพลาสติกเป็นน้ำมันเชื้อเพลิง ผ่านโครงการร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชนตามแผนภาพด้านบน

ตัวอย่างโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริซึ่งเป็นศูนย์เรียนรู้ในการจัดการขยะและบำบัดน้ำเสียโดยวิธีธรรมชาติ เช่น โครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ยอันเนื่องมาจากพระราชดำริ บ้านพะเนิน ตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี โดยได้ดำเนินการศึกษาวิจัยเทคโนโลยีการกำจัดขยะและการบำบัดน้ำเสียชุมชนและนำผลไปพัฒนาเทคโนโลยีการกำจัดขยะและบำบัดน้ำเสียพร้อมทั้งสร้างรูปแบบการใช้ประโยชน์จากปุ๋ยหมักจากการกำจัดขยะและน้ำเสียที่บำบัดแล้วรวมทั้งผลกระทบที่เกิดขึ้นจากโครงการฯ นอกจากนี้ ได้ทำการศึกษาวิจัยทางด้านสังคม อันได้แก่ รูปแบบของสังคมการประชาสัมพันธ์และสิ่งแวดล้อมศึกษาของโครงการฯ และนำผลไปประยุกต์ใช้สร้างแบบจำลองทางสังคม การประชาสัมพันธ์ และสิ่งแวดล้อมศึกษา ในการแยกขยะก่อนทิ้งและการบำบัดน้ำเสียขั้นต้นก่อนระบายลงสู่ท่อระบายน้ำ

๑.๔ ความสอดคล้องของการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม กับ ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

การกำหนดกรอบการปฏิรูปด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อมได้ยึดแนวคิดและทิศทางการจัดการสิ่งแวดล้อมตามผลการศึกษา ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูป แผนแม่บทตามยุทธศาสตร์ชาติ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และความตกลงระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

๑.๔.๑ ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙)

อนาคตประเทศไทย ปี ๒๕๗๙ ด้านสิ่งแวดล้อม คือ เศรษฐกิจและสังคมพัฒนาอย่างเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นประเทศที่มีระบบเศรษฐกิจสีเขียว ระดับการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ต่ำ มีพื้นที่สีเขียวใหญ่ขึ้น ประชาชนมีพฤติกรรมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ชาติที่จะใช้เป็นกรอบแนวทางการพัฒนาในระยะ ๒๐ ปีต่อไป ประกอบด้วย ๖ ยุทธศาสตร์ โดยยุทธศาสตร์หลักที่เกี่ยวข้องกับด้านสิ่งแวดล้อม คือ

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน

- การพัฒนาภาคการผลิตและบริการ บนฐานของการพัฒนานวัตกรรมและมีความเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยส่งเสริมเกษตรกรรายย่อยให้ปรับไปสู่การทำเกษตรยั่งยืนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พัฒนาอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยใช้ดิจิทัลและการค้ามาเพิ่มมูลค่าและยกระดับห่วงโซ่มูลค่าในระดับสูงขึ้น และขยายฐานการบริการให้มีความหลากหลาย มีความเป็นเลิศและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ภาคการท่องเที่ยว บริการสุขภาพ
- การพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษและเมืองพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน และพัฒนาระบบเมืองศูนย์กลางความเจริญ มีการจัดการสิ่งแวดล้อมเมือง

ยุทธศาสตร์ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- การจัดระบบอนุรักษ์ พืชและป้องกันการทำลายทรัพยากรธรรมชาติ
- วางระบบบริหารจัดการน้ำให้มีประสิทธิภาพทั้ง ๒๕ ลุ่มน้ำ ๓) การพัฒนาและใช้พลังงานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๔) การพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศและเมืองที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ๕) การร่วมลดปัญหาโลกร้อนและปรับตัวให้พร้อมกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ๖) การใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์และนโยบายการคลังเพื่อสิ่งแวดล้อม

๑.๔.๒ วาระปฏิรูปที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ

วาระปฏิรูป: ภาคการเกษตร

- ปฏิรูประบบความปลอดภัย/มาตรฐานสินค้า โดยกำหนดมาตรฐานบังคับสำหรับสินค้าเกษตร เช่น การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานของข้าวชาวด้านการผลิตในพื้นที่การเกษตร (GAP) และการผลิตสินค้าปลอดภัย

วาระปฏิรูป: ระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ประเด็นปฏิรูป: การเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- ให้เกษตรกรทำการเกษตรด้วยระบบเกษตรกรรมยั่งยืน การผลิตที่ใช้เทคโนโลยี การเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ตามหลักวิธีปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GAP) อาทิ การลดการเผาซากตอซัง การห้ามใช้สารเคมีทางการเกษตรในพื้นที่สูงและพื้นที่ต้นน้ำ การนำเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตรไปใช้ประโยชน์
- เร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติการจัดการน้ำเสีย
- เพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ โดยลดความเข้มข้นของการใช้น้ำ (Water Intensive) ผ่านการประหยัด การพัฒนาเทคโนโลยีประหยัดน้ำ ผลักดันให้เกิดเครื่องมือในการบริหารจัดการน้ำโดยใช้หลักเศรษฐศาสตร์ ใช้มาตรการทางด้านราคา เพื่อส่งเสริมการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด
- สร้างระบบบำบัดน้ำเสียในพื้นที่ชุมชนเมืองที่มีความจำเป็นเร่งด่วน เพิ่มประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสียที่มีอยู่เดิม กำหนดมาตรฐานการจ่ายค่าบำบัดน้ำเสียที่เป็นธรรม
- เร่งรัดการออกกฎ ระเบียบเกี่ยวกับการจัดการขยะมูลฝอยและของเสียอันตราย ทั้ง การคัดแยกเก็บขน และกำจัดมูลฝอย ค่าธรรมเนียมการเก็บขนและกำจัดมูลฝอย ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น
- จัดการขยะมูลฝอยชุมชนแบบครบวงจร โดยการรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และภาครัฐต้องจัดสรรเงินงบประมาณให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และ/หรือส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมลงทุน
- ให้ภาคีเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการติดตามและเฝ้าระวังไม่ให้มีการลักลอบทิ้งสารอันตรายกากอุตสาหกรรมและมูลฝอยติดเชื้อในสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนผู้ประกอบการให้ผลิตสินค้าที่มีส่วนประกอบจากวัสดุรีไซเคิลเพิ่มมากขึ้น และพัฒนาวิธีการนำขยะมูลฝอยมาแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ประโยชน์
- ให้ความรู้กับทุกภาคส่วนในการลดขยะมูลฝอยจากบ้านเรือน โดยหลักการ 3Rs คัดแยกและจัดการขยะมูลฝอย รวมถึงเยาวชน
- พัฒนามาตรฐานคุณภาพอากาศและเสียงในบรรยากาศ มาตรฐานควบคุมการระบายมลพิษให้มีความเข้มงวดและครอบคลุมแหล่งกำเนิดหลักในแต่ละประเภทและสารมลพิษที่สำคัญ
- แก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่เป็นปัญหาเฉพาะพื้นที่ เช่น ปัญหาระเหยง่าย (VOCs) และโอโซน (O₃) ในเมืองใหญ่ เขตควบคุม มลพิษจังหวัดระยอง หรือพื้นที่อุตสาหกรรม ปัญหาฝุ่นละอองในพื้นที่ตำบลหน้าพระลานปัญหามลพิษจากหมอกควันในพื้นที่ภาคเหนือ ๙ จังหวัด
- นำระบบการรายงานผลการตรวจวัดมลพิษทางอากาศจากปล่องโรงงานอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง (Continuous Emission Monitoring Systems : CEMs) มาใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้น โดยมีการพัฒนาและเชื่อมโยงเครือข่ายระหว่างกลุ่มอุตสาหกรรมที่สำคัญกับหน่วยงานรัฐ

- นำหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) มาใช้ในการเรียกเก็บค่าเสียหายจากผู้ประกอบการที่มีการปล่อยมลพิษทางอากาศและเสียง สร้างแรงจูงใจในการลดการก่อมลพิษ
- จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างบูรณาการ ทั้งการจัดการน้ำเสีย และขยะมูลฝอย ภายใต้หลักการ ๓Rs (Reduce Reuse และ Recycle) เพิ่มศักยภาพองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สร้างระบบหมุนเวียนวัสดุที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมตลอดวัฏจักรชีวิตตั้งแต่การออกแบบ การใช้วัตถุดิบที่สามารถหมุนเวียนมาใช้ใหม่ได้ การลดการใช้ ผน หล่งกำเนิด การยืดอายุการใช้ การใช้ประโยชน์อย่างคุ้มค่า การขนส่ง การจัดเก็บ การกำจัด การฟื้นฟูสภาพ การใช้ซ้ำและการนำกลับมาใช้ใหม่

- **ประเด็นปฏิรูป: การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้เครื่องมือและกลไกในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

- เพิ่มเติมเรื่องการบริหารจัดการกองทุนสิ่งแวดล้อมและกระบวนการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment: SEA) ในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ฉบับแก้ไข
- ศึกษาการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ เพื่อสนับสนุน การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสม จัดทำโครงการนำร่องการใช้เครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์ในสาขาที่ก่อมลพิษสูง เช่น การลดการใช้ถุงพลาสติกและโฟม
- ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพันธกรณีที่เกี่ยวข้องกับความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อม (Multilateral Environmental Agreements: MEAs) และความตกลงทางการค้าที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม

- **ประเด็นปฏิรูป : การสร้างความเป็นหุ้นส่วนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม**

- สร้างแรงจูงใจผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น ให้สิทธิพิเศษด้านภาษี สิทธิประโยชน์ด้านการลงทุน การสนับสนุนสินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ การยกย่อง ให้รางวัล และสนับสนุนแนวทางการขยายความรับผิดชอบต่อผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการบริโภคสินค้าและให้ผู้ผลิตปรับปรุงการออกแบบผลิตภัณฑ์และกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดวัฏจักรผลิตภัณฑ์
- เพิ่มขีดความสามารถและสร้างความเข้มแข็งแก่ภาคประชาชนในการเลือกบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- สร้างศักยภาพของสื่อมวลชนในการถ่ายทอดเพื่อสร้างสังคมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมร่วมกัน จัดตั้งสถานีโทรทัศน์สาธารณะ (Green Channel) เพื่อเป็นช่องทางให้ความรู้ด้านการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมแก่ภาคส่วนต่างๆ

- สร้างเครือข่ายนักวิชาการและเชื่อมโยงกับภาคส่วนอื่น เพื่อต่อยอดงานวิจัย พัฒนา และนำผลงานวิจัยด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ ทั้งในเชิงนโยบายและในทางปฏิบัติ

วาระปฏิรูป: การปฏิรูปกฎหมายและระบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนของประเทศ

- บูรณาการกฎหมายเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการขยะมูลฝอยให้เป็นกฎหมายหลักฉบับเดียว เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการบริหารจัดการและการบังคับใช้
- เพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน โดยส่งเสริมภาคเอกชนดำเนินการจัดการขยะมูลฝอยชุมชนกำหนดให้มีมาตรการเยียวยาและให้ความรู้เรื่องความปลอดภัยแก่ประชาชนที่อยู่ใกล้กับที่ตั้งสถานที่กำจัดขยะมูลฝอย จัดตั้ง ศูนย์รับคืนซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ และสร้างวินัยของคนในชาติ

๑.๔.๓ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)

มีการกำหนดยุทธศาสตร์ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) จำนวน ๑๐ ยุทธศาสตร์ โดยมียุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ จำนวน ๓ ยุทธศาสตร์ ประกอบด้วย

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การสร้างความเข้มแข็งทางเศรษฐกิจและแข่งขันได้อย่างยั่งยืน

- ใช้เครื่องมือทางภาษีเพื่อสร้างแรงจูงใจให้เกิดการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งเพื่อเป็นช่องทางในการเพิ่มรายได้ภาครัฐ
- ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้คุณภาพมาตรฐานและความปลอดภัยขับเคลื่อนการผลิตสินค้าเกษตรอินทรีย์อย่างจริงจัง โดยสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนเข้าสู่มาตรฐานเกษตรอินทรีย์ ผ่านมาตรการทางการเงินการคลัง การส่งเสริมการผลิต การยกระดับราคาสินค้าเกษตรอินทรีย์ให้แตกต่างจากสินค้าเกษตรที่ใช้สารเคมี มาตรการส่งเสริมการตลาด การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องให้กับกลุ่มผู้บริโภค การพัฒนาระบบการรับรองมาตรฐาน และการพิสูจน์ตรวจสอบคุณภาพ สินค้าเกษตรอินทรีย์ การส่งเสริมกระบวนการตรวจรับรองแบบมีส่วนร่วม รวมทั้งการจัดทำโซนนิ่งระบบเกษตรอินทรีย์อย่างเป็นรูปธรรม
- ส่งเสริมขยายผลและพัฒนาการผลิตในระบบเกษตรกรรมยั่งยืน ควบคุมการใช้สารเคมี การเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและสิ่งแวดล้อมอย่างเคร่งครัด
- ส่งเสริมผู้ประกอบการอุตสาหกรรมปรับกระบวนการผลิตที่ใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางลบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเชิงบูรณาการ โดยส่งเสริมการท่องเที่ยวที่คำนึงถึงขีดความสามารถในการรองรับของระบบนิเวศ เพื่อให้เกิดความสมดุลและยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเติบโตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน

- เร่งรัดแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศจัดการขยะตกค้างสะสมในพื้นที่วิกฤต จัดทำแผนการบริหารจัดการขยะมูลฝอยในระดับจังหวัดและระดับท้องถิ่น การรวมกลุ่มขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และการร่วมลงทุนของภาคเอกชนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการขยะ จัดการขยะที่ครบวงจรตั้งแต่ต้นทางจนปลายทาง โดยลดปริมาณการผลิตขยะและให้เกิดกลไกการคัดแยกขยะเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด การแปรรูปขยะมูลฝอยเป็นพลังงาน การออกกฎหมายและมาตรการจัดการของเสียอันตรายชุมชน โดยเฉพาะซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ตั้งแต่ต้นทางรวมถึงการควบคุมการนำเข้า จัดให้มีแหล่งรวบรวมและแหล่งรับกำจัดของเสียอันตรายจากชุมชนกระจายอยู่ทั่วประเทศ พัฒนาระบบควบคุมการขนส่งของเสียอันตรายจากอุตสาหกรรมให้ได้มาตรฐาน สร้างวินัยคนในชาติเพื่อการจัดการขยะอย่างยั่งยืน โดยให้ความรู้ปลูกจิตสำนึกและสร้างความตระหนักให้ประชาชน นักเรียน เยาวชน มีส่วนร่วมในการจัดการขยะอย่างเป็นรูปธรรม นำเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการบริหารจัดการขยะ โดยใช้หลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย ทบทวนเกณฑ์การเก็บค่าธรรมเนียม การจัดการขยะที่เหมาะสม รวมถึงการบังคับใช้กฎหมายสิ่งแวดล้อมอย่างจริงจัง
- เร่งแก้ไขปัญหาน้ำเสียจากชุมชนและน้ำเสียจากอุตสาหกรรม พัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพระบบรวบรวมและระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชน บริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสียอย่างครบวงจร โดยนำน้ำทิ้งที่บำบัดแล้วกลับมาใช้ประโยชน์ด้านอื่น สนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการระบบบำบัดน้ำเสียรวมของชุมชนและเมือง จัดเก็บค่าธรรมเนียมในการบำบัดน้ำเสีย ดูแลรักษา ซ่อมบำรุง ติดตามและประเมินประสิทธิภาพระบบบำบัดน้ำเสีย ส่งเสริมบทบาทของภาคเอกชนในการบริหารจัดการระบบบำบัดน้ำเสีย ปรับปรุงกฎระเบียบภายใต้กฎหมายควบคุมอาคารที่เกี่ยวข้องกับแหล่งกำเนิดน้ำเสีย กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการสำหรับการอนุญาตให้ระบายมลพิษที่คำนึงถึงปริมาณมลพิษสะสมรวมในแหล่งรองรับน้ำเสีย
- เร่งแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศเหนือและภาคใต้ ร่วมดำเนินการประสานกับประเทศเพื่อนบ้าน ทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคีตามข้อกำหนดในข้อตกลงอาเซียนเรื่องมลพิษจากหมอกควันข้ามแดน บังคับใช้กฎหมายอย่างเข้มงวดและเป็นธรรมสำหรับการแก้ไขปัญหามลพิษจากการเผาเศษวัสดุทางการเกษตร วิจัยพืชอื่นทดแทนที่เหมาะสม มีตลาดรองรับและต้นทุนต่ำกว่า และสร้างอาชีพทดแทน
- ปรับปรุงเทศบัญญัติท้องถิ่น กฎหมายควบคุมอาคารเพื่อให้มีการใช้ทรัพยากรให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดและมีการใช้วัสดุทดแทนที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมขยายผลการพัฒนาเมืองสีเขียวในมิติต่างๆ อาทิ เมืองน่าอยู่ เมืองคาร์บอนต่ำ เมืองอุตสาหกรรมนิเวศ เมืองเกษตรสีเขียว เมืองท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการลงทุนในอุตสาหกรรมที่ใช้เทคโนโลยีสะอาด การออกแบบระบบการผลิตและสร้างนวัตกรรมสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม แนวทางการจัดการเชิงรุก เพื่อลด

ผลกระทบสิ่งแวดล้อมอุตสาหกรรมเฉพาะกลุ่มตลอดทั้งห่วงโซ่อุปทาน ส่งเสริมสินค้าหลากหลาย และหลากหลายสิ่งแวดล้อมอื่นๆ การออกแบบผลิตภัณฑ์ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

- สนับสนุนการพัฒนาปุ๋ยอินทรีย์ การใช้วัสดุอินทรีย์และการใช้ผลิตภัณฑ์ชีวภาพทดแทนการใช้สารเคมีเกษตร สนับสนุนงานวิจัยและจัดทำพื้นที่ต้นแบบเพื่อสาธิตการปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม จัดให้มีแหล่งทุนและกลไกทางการตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับปรุงแบบการทำเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- พัฒนาการรับรองมาตรฐานและการตรวจสอบคุณภาพสินค้าเกษตรที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืน โดยคำนึงถึงขีดความสามารถในการรับรองของระบบนิเวศ พัฒนาระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว โดยเฉพาะระบบการจัดการมูลฝอยและบำบัดน้ำเสีย
- สร้างแรงจูงใจให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การบริโภคที่ยั่งยืน โดยสร้างความตระหนักรู้ของผู้บริโภคโดยให้ข้อมูลที่ถูกต้องพอเพียง เสริมสร้างทัศนคติในการดำรงชีวิต ให้เป็นวิถีชีวิตที่พอเพียงและยั่งยืน เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วยการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบ การประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ผ่านช่องทางต่างๆ ที่เข้าถึงผู้บริโภค เลือกใช้มาตรการจูงใจที่เหมาะสมกับแต่ละกลุ่มเป้าหมาย ประยุกต์ใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้บริโภค สร้างเครือข่ายการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ ห้างสรรพสินค้าในเมือง และตลาดในท้องถิ่น ขยายผลการจัดซื้อจัดจ้างสินค้าและบริการที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมของภาครัฐให้ครอบคลุมถึงระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ขยายประเภทของสินค้าให้มากขึ้นและครอบคลุมสินค้าทางการเกษตร โดยเฉพาะสินค้าเกษตรอินทรีย์
- สนับสนุนการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกในทุกภาคส่วน
- บริหารจัดการเพื่อลดความเสี่ยงด้านภัยพิบัติ เสริมสร้างขีดความสามารถในการเตรียมความพร้อมและการรับมือภัยพิบัติ พัฒนาระบบการจัดการภัยพิบัติในภาวะฉุกเฉิน ระบบการฟื้นฟูบูรณะหลังการเกิดภัย
- พัฒนาระบบการบริหารจัดการและกลไกแก้ไขปัญหาความขัดแย้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม
- ปรับปรุงกลไกและกระบวนการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพทุกขั้นตอน
- ผลักดันการนำแนวทางการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (Strategic Environmental Assessment : SEA) ให้มีผลบังคับใช้ตามกฎหมายเพื่อนำไปสู่การปฏิบัติ
- สร้างจิตสำนึกความตระหนัก และปรับปรุงกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน
- ส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนและชุมชนเพื่อสร้างพลังร่วม
- การพัฒนาความร่วมมือด้านสิ่งแวดล้อมระหว่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๙ การพัฒนาภาค เมือง และพื้นที่เศรษฐกิจ

- จัดการสิ่งแวดล้อมเมืองอย่างมีบูรณาการภายใต้การมีส่วนร่วมของส่วนกลาง ส่วนท้องถิ่น ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน ใช้แนวทางการจัดการขยะมูลฝอยอย่างครบวงจร ปรับปรุงการรวบรวม การคัดแยก การนำกลับมาใช้ประโยชน์ และจัดตั้งสถานที่จัดการขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างชุมชน ผนวกการใช้ประโยชน์อย่างประหยัดเพื่อช่วยลดมลพิษทางน้ำและเพิ่มประสิทธิภาพการใช้พลังงานในเขตเมือง

- พัฒนาระบบขนส่งสาธารณะในเขตเมือง เพื่อบรรเทาปัญหาจราจรและให้ประชาชนเข้าถึงบริการระบบขนส่งสาธารณะซึ่งมีต้นทุนต่ำและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยให้ความสำคัญต่อระบบรถประจำทาง ระบบทางจักรยาน ทางเท้า และการพัฒนาสถานีขนส่งสาธารณะในเขตเมือง

๑.๔.๔ ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี และแผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

เป้าหมายหลักของยุทธศาสตร์ คือ

- เร่งรัดการแก้ปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจหลักให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะการกำกับดูแลตรวจสอบโรงงานอุตสาหกรรมให้ดำเนินการตามระเบียบ กฎหมาย และมาตรฐานสิ่งแวดล้อมอย่างเข้มงวดและต่อเนื่อง
- สนับสนุนอุตสาหกรรมเดิมที่มีศักยภาพให้ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเดิมและส่งเสริมอุตสาหกรรมอนาคตที่ใช้เทคโนโลยีทันสมัยเพื่อลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชน ลดการปล่อยมลพิษจากแหล่งกำเนิด ลดการรั่วซึมของสารอันตรายระเหยง่ายโดยเฉพาะในพื้นที่มาบตาพุด และใช้พลังงานอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้ขยายพื้นที่อุตสาหกรรมในรูปแบบนิคมอุตสาหกรรมเพื่อควบคุมผลกระทบสิ่งแวดล้อม สนับสนุนการพัฒนากลุ่มอุตสาหกรรมที่มีกระบวนการผลิตเชื่อมโยงกันเพื่อลดของเสียให้เหลือน้อยที่สุด
- พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อมที่ได้มาตรฐานเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตประชาชนและรองรับการเป็นฐานเศรษฐกิจหลักของประเทศ โดยการจัดการสิ่งแวดล้อม คือ ขยะ น้ำเสียพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน ๑๐ พื้นที่ยกระดับการพัฒนากิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่
- แก้ปัญหาขยะมูลฝอยโดย “การลดใช้ ใช้ซ้ำและแปรรูป นำกลับมาใช้ใหม่”
- จัดตั้งศูนย์จัดการขยะมูลฝอยร่วมกันระหว่างชุมชน
- สำหรับการจัดการน้ำเสีย กำหนดมาตรการควบคุมผลกระทบจากการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่อาจมีต่อพื้นที่รอบนอก

๑.๔.๕ แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

แผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔ ประกอบด้วย ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์ ซึ่งมี ๒ ประเด็นยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ ได้แก่

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อมที่ดี ได้รับการป้องกัน บำบัด และฟื้นฟู อาทิ เช่น

- นำเครื่องมือและกลไกทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในการจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างแรงจูงใจในการลดการปล่อยมลพิษ ณ แหล่งกำเนิด เช่น การจัดเก็บภาษีการปล่อยมลพิษ การเก็บค่าธรรมเนียมการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลพิษสูง การเรียกเก็บเงินค่ามัดจำ-คืนเงิน บรรจุภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ต่างๆ และส่งเสริมหลักการ ๓Rs (Reduce, Recycle, Reuse)ให้นำมาประยุกต์และปฏิบัติให้เป็นรูปธรรม
- จัดทำกฎระเบียบเกี่ยวกับจัดการขยะมูลฝอย โดยเฉพาะร่างกฎกระทรวงว่าด้วยสัญลักษณ์การจัดการมูลฝอยทั่วไป พ.ศ. ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราค่าธรรมเนียมการให้บริการ

การเก็บขน หรือกำจัดสิ่งปฏิกูลหรือมูลฝอย พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์และซากผลิตภัณฑ์อื่น พ.ศ. ...

- พัฒนารูปร่างข้อมูลด้านสารเคมีสำหรับใช้ในภาคอุตสาหกรรม ภาคการเกษตร ภาคการศึกษา หรือการศึกษาวิจัย รวมถึงภาคอื่นๆ ให้มีความเชื่อมโยงกันทั้งในกระบวนการผลิต นำเข้า จำหน่าย ขนย้าย และกำจัด
- เร่งรัดแก้ไขปัญหายยะมูลฝอยชุมชน โดยให้มีการคัดแยกตั้งแต่ต้นทาง เพื่อให้มีการนำกลับมาใช้ใหม่ให้มากที่สุด เร่งกำจัดขยะมูลฝอยตกค้างสะสมในสถานที่กำจัดในพื้นที่วิกฤต ผลักดันกฎหมายการลดและนำของเสียกลับมาใช้ประโยชน์
- พัฒนารูปแบบการจัดการขยะมูลฝอยชุมชน และของเสียอันตรายที่เหมาะสมและก่อให้เกิดความคุ้มค่า ส่งเสริมภาคเอกชนเข้ามาร่วมลงทุนและดำเนินการแปลงขยะผลิตเป็นพลังงานไฟฟ้า และให้มีการจัดการอย่างเป็นระบบครบวงจร ส่วนขยะที่ไม่สามารถกำจัดได้ ให้มีการศึกษาวิธีการและเทคโนโลยีที่เหมาะสมเพื่อการจัดการ
- ส่งเสริมการลดปริมาณขยะจากต้นทาง โดยการงดหรือเลิกการใช้กล่องโฟม กระจกพลาสติก หรือวัสดุที่ย่อยสลายได้ยาก
- พัฒนากลไกทางภาษีเพื่อควบคุมการใช้กล่องโฟม กระจกพลาสติก หรือวัสดุที่ย่อยสลายได้ยากให้ลดการใช้ลงไป พัฒนาพลาสติกชีวภาพ รวมถึงวัสดุอื่นที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมให้สามารถนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้
- เพิ่มความรับผิดชอบให้แก่ผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility) ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์อย่างเป็นระบบครบวงจร ตั้งแต่การออกแบบผลิตภัณฑ์ การผลิตผลิตภัณฑ์ การรวบรวมซากผลิตภัณฑ์ การจัดสถานที่ จัดเก็บ การขนส่ง จนถึงการจัดการอย่างถูกต้องเหมาะสม และปลอดภัย ไม่เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างคุ้มค่า และยั่งยืน อาทิ

- การส่งเสริมการบริโภคที่ยั่งยืนโดยให้ความรู้แก่ทุกภาคส่วนเพื่อให้เกิดความตระหนัก และปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และค่านิยมการใช้ชีวิตประจำวันในการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยสนับสนุนการใช้สินค้าที่ติดฉลากสิ่งแวดล้อม ฉลากสินค้าเกษตรอินทรีย์ ฉลากแสดงประสิทธิภาพการใช้พลังงานหรือทรัพยากรของสินค้า ฉลากแสดงการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ออกสู่บรรยากาศ โรงแรมใบไม้เขียว แหล่งท่องเที่ยวที่มีการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และภาชนะหรือวัสดุหรือพลาสติกชีวภาพที่สามารถย่อยสลายได้ในธรรมชาติ ไม่เป็นสารตกค้างหรือเป็นอันตรายต่อสิ่งแวดล้อม
- ส่งเสริมการผลิตและบริการที่ยั่งยืนโดยให้ความรู้ในการใช้สารเคมีในภาคการเกษตร ลดและเลิกการใช้สารเคมีกำจัดศัตรูพืชที่มีพิษร้ายแรงต่อมนุษย์ สัตว์ และสิ่งแวดล้อม รวมถึงการจัดการสารเคมีและซากบรรจุภัณฑ์สารเคมีในภาคการเกษตรให้ถูกวิธีอย่างต่อเนื่องและทั่วถึง
- สนับสนุนแหล่งทุนและกลไกทางการตลาด เพื่อสร้างแรงจูงใจในการปรับเปลี่ยนรูปแบบการทำการเกษตรให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และได้รับผลตอบแทนสูงขึ้น

๑.๔.๖ ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืน (United Nations Conference on Sustainable Development: UNCSD) (Rio+๒๐)

ผลจากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยการพัฒนาที่ยั่งยืนทำให้เกิดผลลัพธ์ “The Future We Want” หรือ “อนาคตที่เราต้องการ” โดยทุกภาคส่วนมีความเข้าใจร่วมกันที่จะผลักดันให้เกิดแนวความคิด

ของเศรษฐกิจสีเขียว (Green Economy) โดยการดำเนินงานต้องมีความยืดหยุ่นและไม่มีลักษณะที่ต้องดำเนินการเหมือนกันในทุกประเทศ ซึ่งมีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ ดังนี้

- เน้นความจำเป็นในการรับรองมาตรการเพื่อลดมลพิษทางน้ำและเพิ่มคุณภาพน้ำ ปรับปรุงการบำบัดน้ำเสีย ประสิทธิภาพของน้ำ และลดอัตราการสูญเสียอย่างมีนัยสำคัญ
- ระบบการจัดการสารเคมีที่ดีมีความสำคัญอย่างมากสำหรับการป้องกันสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อม การผลิตและการใช้สารเคมีในตลาดโลกที่เติบโต ต้องการความร่วมมือระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น การยืนยันเป้าหมายที่จะบรรลุการจัดการสารเคมีตลอดวงจรชีวิต และการจัดการของเสียอันตรายที่เหมาะสม จะนำไปสู่การลดผลกระทบร้ายแรงต่อสุขภาพอนามัยของประชาชนและสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุดในปี พ.ศ. ๒๕๖๓ ตามที่ระบุไว้ในแผนการดำเนินงานโจฮันเนสเบิร์กตามแนวทางการจัดการสารเคมีและของเสียที่เหมาะสมในทุกระดับ
- ประเทศพัฒนาน้อยที่สุดขาดศักยภาพการจัดการสารเคมีและของเสียที่เหมาะสมตลอดวงจรชีวิต จึงต้องเพิ่มความพยายามที่จะยกระดับการทำงาน เพื่อเสริมสร้างขีดความสามารถรวมถึงการมีหุ้นส่วนความร่วมมือการสนับสนุนทางวิชาการและการปฏิรูปโครงสร้างของการบริหารงาน
- การรับรองแนวทางการจัดการสารเคมีตลอดวงจรชีวิต การพัฒนานโยบายการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพและการจัดการของเสียที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม การนํานโยบายเหล่านี้ไปปฏิบัติ โดยส่งเสริมให้ลดการใช้ ใช้ซ้ำ และนำกลับมา ใช้ใหม่ และเพิ่มการนำพลังงานจากการกำจัดของเสียกลับมาใช้ใหม่เพื่อจุดมุ่งหมายในการจัดการของเสียส่วนใหญ่ในลักษณะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและทำให้ของเสียกลับมาเป็นทรัพยากร โดยของเสียต่างๆ เช่น ขยะอิเล็กทรอนิกส์และพลาสติกมีความแตกต่างกัน จึงควรมีรูปแบบการจัดการที่แตกต่างกันด้วย

๑.๔.๗ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ

เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) มีจำนวนทั้งหมด ๑๗ เป้าหมาย โดยมีเป้าหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการมลพิษ จำนวน ๗ เป้าหมาย ได้แก่

- **เป้าหมายที่ ๓** สร้างหลักประกันว่าคนมีชีวิตที่มีสุขภาพดีและส่งเสริมสวัสดิภาพสำหรับทุกคนในทุกวัยลดจำนวนการตายและการป่วยจากสารเคมีอันตราย และจากการปนเปื้อนและมลพิษทางอากาศ น้ำ และดินให้ลดลงอย่างมาก ภายในปี ๒๕๗๓
- **เป้าหมายที่ ๖** สร้างหลักประกันว่าจะมีการจัดให้มีน้ำและสุขอนามัยสำหรับทุกคน และมีการบริหารจัดการที่ยั่งยืน รวมทั้งยกระดับคุณภาพน้ำโดยลดมลพิษ ขจัดการทิ้งขยะและลดการปล่อยสารเคมีและวัสดุอันตราย ลดสัดส่วนน้ำเสียที่ไม่ผ่านกระบวนการลงครึ่งหนึ่ง และเพิ่มการนำกลับมาใช้ใหม่ทั่วโลก ภายในปี ๒๕๗๓
- **เป้าหมายที่ ๘** ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจที่ต่อเนื่อง ครอบคลุม และยั่งยืน การจ้างงานที่เต็มที่และมีผลิตภาพ และการมีงานที่เหมาะสมสำหรับทุกคนพัฒนาความมีประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรของโลกในการบริโภคและการผลิตและพยายามที่จะตัดความเชื่อมโยงระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจและการทำให้สิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม

- **เป้าหมายที่ ๙** พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่พร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ส่งเสริมการปรับตัวให้เป็นอุตสาหกรรมอย่างยั่งยืนและทั่วถึง และสนับสนุนนวัตกรรม รวมทั้งปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและโรงงานอุตสาหกรรมให้มีความยั่งยืนโดยเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากร รวมทั้งการใช้กระบวนการทางอุตสาหกรรมและเทคโนโลยีที่สะอาดและเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม
- **เป้าหมายที่ ๑๑** ทำให้เมืองและการตั้งถิ่นฐานของมนุษย์มีความครอบคลุม ปลอดภัย มีภูมิต้านทาน และยั่งยืน ลดผลกระทบทางลบของเมืองต่อสิ่งแวดล้อมต่อหัวประชากร โดยรวมถึงการให้ความสนใจเป็นพิเศษต่อคุณภาพอากาศและการจัดการของเสียของเทศบาลและอื่นๆ
- **เป้าหมายที่ ๑๒** สร้างหลักประกันให้มีรูปแบบการบริโภคและผลิตที่ยั่งยืน โดยบรรลุการจัดการสารเคมีและของเสียทุกชนิดในวิธีที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมตลอดทั้งวงจรชีวิตของสิ่งเหล่านั้น รวมทั้ง ลดการผลิตของเสียโดยการป้องกัน การลด การแปรรูปเพื่อนำกลับมาใช้ใหม่ และการนำมาใช้ซ้ำภายในปี ๒๕๗๓
- **เป้าหมายที่ ๑๔** อนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเลอย่างยั่งยืนเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนป้องกันและลดมลพิษทางทะเลทุกประเภท โดยเฉพาะจากกิจกรรมบนแผ่นดิน รวมถึงขยะทะเลและมลพิษของสารอาหาร (Nutrient Pollution)

๑.๓.๘. ความตกลงปารีส (Paris Agreement)

ความตกลงนี้มีเป้าหมายหลักเพื่อควบคุมการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้น้อยกว่า ๒ องศาเซลเซียส และมุ่งมั่นจำกัดการเพิ่มขึ้นของอุณหภูมิโลกโดยเฉลี่ยให้อยู่ที่ ๑.๕ องศาเซลเซียส โดยประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก คือ การดำเนินงานด้านการลดก๊าซเรือนกระจก (Mitigation) การปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (Adaptation) ความร่วมมือ ในการรับมือกับความสูญเสียและความเสียหาย (Loss and damage) และการดำเนินงานเพื่อยกระดับการให้การสนับสนุนด้านการเงิน เทคโนโลยี การเสริมสร้างศักยภาพ (Support; Means of Implementation) พร้อมทั้งวางกรอบเพื่อรับรองความโปร่งใสของการดำเนินงานและการสนับสนุน (Transparency) ให้มีความยืดหยุ่นและคำนึงถึงขีดความสามารถของภาคี ที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ ประเทศไทยได้ประกาศเป้าหมายการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทย (Intended Nationally Determined Contributions: INDCs) ภายในปี ค.ศ. ๒๐๓๐ (พ.ศ. ๒๕๗๓) ว่าได้กำหนดเป้าหมายขั้นต่ำที่ร้อยละ ๒๐ จากระดับปีฐานการปล่อยปกติ (กรณีปกติ) และเป้าหมายขั้นสูงที่ร้อยละ ๒๕ ในกรณีที่ได้รับการสนับสนุนทางด้านเงินทุนและการถ่ายทอดเทคโนโลยีจากประเทศพัฒนาแล้ว โดยจะมุ่งเน้นการลดการใช้พลังงานจากฟอสซิลและหันมาใช้พลังงานทดแทน ส่งเสริมการผลิตพลังงานจากขยะมูลฝอย

๒. เรื่องและประเด็นปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม

๒.๑ หลักการ เป้าหมาย ตัวชี้วัด และระยะเวลา

การปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม ครั้งนี้เป็นการสานต่อการดำเนินการตามยุทธศาสตร์และแผนด้านสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการดำเนินการตามวาระปฏิรูปที่ได้ระบุไว้ในส่วนที่ ๑ โดยมุ่งเน้นประเด็นสำคัญ

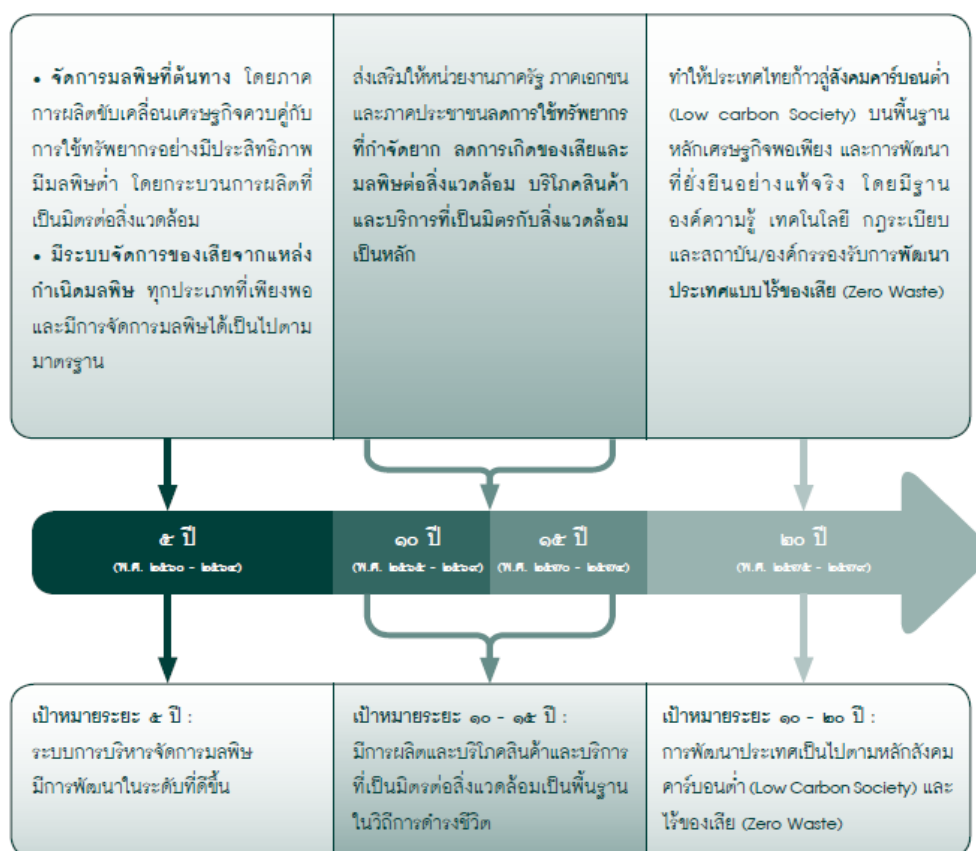
ที่ยังไม่มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม รวมทั้งประเด็นที่มีการดำเนินการไปบ้างแล้ว แต่ยังคงต้องการการปฏิรูปเชิงระบบ โครงสร้าง และเครื่องมือเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

เป้าหมายและตัวชี้วัดของการปฏิรูปครั้งนี้จะอิงตาม ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ เป็นหลัก ซึ่งเป็นแผนระยะยาว ๒๐ ปี และได้รับการพัฒนาผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมาแล้ว ทั้งยังสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๗๙) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๒ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) และแผนจัดการคุณภาพสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔

ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี แบ่งการดำเนินงานออกเป็น ๔ ช่วง ช่วงละ ๕ ปี โดยมีการวางภาพในอนาคต ที่ต้องการจะเห็น ดังนี้

■ **ระยะที่ ๑ ระยะ ๕ ปีแรก (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔)** จะมุ่งจัดการมลพิษที่ต้นทาง ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม โดยภาคการผลิตจะขับเคลื่อนเศรษฐกิจโดยใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ใช้กระบวนการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เกิดมลพิษต่ำ มีระบบจัดการของเสียจากแหล่งกำเนิดมลพิษทุกประเภทอย่างเพียงพอและจัดการมลพิษได้ตามมาตรฐาน โดยจะใช้ “แผนจัดการมลพิษ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔” เป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดยุทธศาสตร์ การจัดการมลพิษ ๒๐ ปี มาสู่การขับเคลื่อนและแปลงไปสู่การปฏิบัติ

ภาพในอนาคตด้านสิ่งแวดล้อม

■ **ระยะที่ ๒ - ๓** ช่วงระยะ ๑๐ - ๑๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๕ - ๒๕๗๔) มุ่งส่งเสริมให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชนลดการใช้ทรัพยากรที่กำจัดยาก ลดการเกิดของเสียและมลพิษต่อสิ่งแวดล้อม มีการบริโภคสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเป็นหลักในชีวิตประจำวัน

■ **ระยะที่ ๔** ระยะ ๕ ปีสุดท้าย (พ.ศ. ๒๕๗๕ - ๒๕๗๙) ได้วางกรอบแนวทางดำเนินงานเพื่อให้ประเทศไทยก้าวสู่สังคมคาร์บอนต่ำ (Low carbon Society) บนพื้นฐานหลักเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง โดยมีฐานองค์ความรู้ เทคโนโลยี กฎระเบียบ และสถาบัน/องค์กรรองรับการพัฒนาประเทศแบบไร้ของเสีย (Zero Waste)

ดังนั้น เป้าหมายและตัวชี้วัดของการปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม ในระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๖๑-๒๕๖๕) มีดังนี้

เป้าหมาย

๑. ระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดมีประสิทธิภาพส่งผลต่อคุณภาพสิ่งแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดีสำหรับประชาชน
๒. การผลิตและการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมนำไปสู่การเจริญเติบโตบนฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน
๓. ความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชนในการจัดการมลพิษทำให้เกิดความไว้วางใจและความสำเร็จในการลดมลพิษ

ตัวชี้วัด

๑. ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ภายใน ๕ ปี
๒. ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี
๓. อัตราขยะอันตรายชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ ของปริมาณขยะอันตรายทั่วประเทศภายใน ๕ ปี
๔. น้ำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างถูกต้องอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี
๕. ปริมาณการจำหน่ายสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ภายใน ๕ ปี
๖. มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมลดลงร้อยละ ๘๕ ภายใน ๕ ปี
๗. กากอุตสาหกรรมอันตรายได้รับการจัดการอย่างถูกต้องร้อยละ ๙๕ ภายใน ๕ ปี
๘. ค่าความเข้มข้นของฝุ่นละอองขนาดเล็กในบรรยากาศลดลงเหลือ ๒๕.๕ ไมโครกรัมต่อลูกบาศก์เมตร ภายใน ๕ ปี
๙. ร้อยละ ๑๐๐ ของสารเคมีเพื่อการเกษตรที่มีหลักฐานทางวิทยาศาสตร์เชิงประจักษ์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชนได้รับการยกเลิกหรือควบคุมภายใน ๓ ปี
๑๐. จำนวนสินค้าเกษตรที่มีปริมาณสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานของปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (Maximum Residue Limit: MRL) ลดลงภายใน ๕ ปี
๑๑. ทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ของจังหวัดที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่สำคัญ

ได้รับการจัดทำขึ้นก่อนภายใน ๕ ปี

๑๒. กลไกส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษได้รับการพัฒนาและถูกนำไปใช้จริงภายใน ๓ ปี

๑๓. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการพัฒนาและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี

๒.๒ ประเด็นปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม

จากผลการทบทวนและวิเคราะห์ข้อเสนอตามวาระปฏิรูปและการดำเนินการที่ผ่านมา พบว่าการปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งเชิงระบบ โครงสร้าง และเครื่องมือบริหารจัดการ เช่น

▪ **ประเด็นขยะมูลฝอยทั่วไป ขยะติดเชื้อ และขยะอันตราย** ได้มีการจัดทำ พระราชบัญญัติ รักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๐ ร่าง พระราชบัญญัติ การกำจัดซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ แผนแม่บทการบริหารจัดการขยะมูลฝอย การส่งเสริมการลงทุนแปรรูปขยะเป็นพลังงานไฟฟ้า การสนับสนุนองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีระบบหรือสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยและขยะติดเชื้อ ฯลฯ

▪ **ประเด็นสารเคมีและกากอุตสาหกรรม** ได้มีการดำเนินการเรื่องเมืองนิเวศอุตสาหกรรม (eco industrial town) โดยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย รวมถึงการจัดทำแผนจัดการกากอุตสาหกรรม ปี ๒๕๕๘-๒๕๖๒ โดยกรมโรงงานอุตสาหกรรม

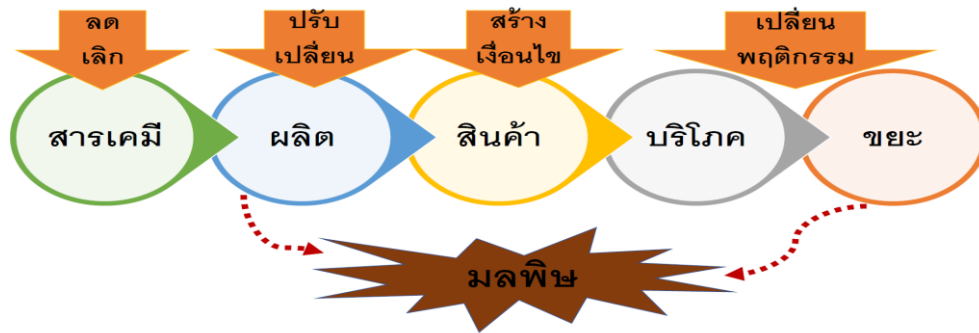
▪ **ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ** ได้มีการดำเนินการหลายมิติ เช่น การผลักดันให้ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเป็นวาระแห่งชาติ การดำเนินการจัดทำร่าง พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสร้างความตระหนักรู้ในสถาบันการศึกษา การวิจัยและพัฒนา

▪ **ประเด็นควันพิษและเสียงจากภาคขนส่ง** ได้มีความคืบหน้าในการดำเนินการตามแผนงานปกติของหน่วยงานภาครัฐ เช่น การส่งเสริมการใช้ยานพาหนะและเชื้อเพลิงที่มีมลพิษต่ำ ปรับปรุงมาตรฐานการระบายมลพิษและการควบคุมที่เข้มงวดขึ้น

อย่างไรก็ตาม การดำเนินการจัดการมลพิษที่ผ่านมายังขาดเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อสร้างแรงจูงใจสำหรับภาคส่วนต่างๆ ในการร่วมจัดการมลพิษ เครื่องมือทางสังคมเพื่อส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือจากทุกภาคส่วน และเครื่องมือทางกฎหมายเพื่อกำหนดบทบาท หน้าที่ และขั้นตอนในการปฏิบัติหน้าที่ของภาคส่วนต่างๆ อย่างชัดเจน หากพิจารณาถึงห่วงโซ่อุปทานของกิจกรรมการผลิตและบริโภคสินค้าตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง โจทย์หลักของการปฏิรูปในครั้งนี้ คือ

- (๑) ทำอย่างไรจะลด/เลิกการใช้สารเคมีอันตรายในกระบวนการผลิต?
- (๒) ทำอย่างไรจะส่งเสริมให้ผู้ผลิตปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมมากขึ้น?
- (๓) ทำอย่างไรจะเชื่อมโยงประเด็นการลดมลพิษและการรักษาสิ่งแวดล้อมกับมาตรฐานการผลิตสินค้าต่างๆ?
- (๔) ทำอย่างไรจะปรับเปลี่ยนพฤติกรรมกรรมการบริโภคและการจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ที่ต้นทางก่อนเป็นขยะ?

ห่วงโซ่อุปทานการผลิตและบริโภคลิ้นค้า

ดังนั้น จากโจทย์ข้างต้น การกำหนดประเด็นปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม จะอิงกับหลักการสำคัญ ๔ ข้อ คือ

๑. การสร้างแรงจูงใจผ่านเครื่องมือทางเศรษฐศาสตร์เพื่อให้ประชาชนและเอกชนร่วมจัดการสิ่งแวดล้อม ตัวอย่าง เช่น แรงจูงใจสำหรับครัวเรือนในการคัดแยกขยะที่ต้นทาง ลดใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยาก และจัดการน้ำเสีย รวมถึงการสร้างทางเลือกสำหรับสินค้าและบริการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม

๒. การขยายบทบาทและความรับผิดชอบของเอกชนเพื่อร่วมจัดการสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง ผ่านเครื่องมือทางกฎหมายและสังคม ตัวอย่าง เช่น ร่วมจัดการการใช้สารเคมีทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง โดยจัดทำระบบลงทะเบียนผลิตภัณฑ์สารเคมีนำเข้า พัฒนาแนวทางเพื่อให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารเคมีที่เหมาะสมนอกเหนือจากการให้ข้อมูลตามฉลากผลิตภัณฑ์สารเคมี รวมทั้งการเรียกคืนซากสารเคมีที่ไม่ใช้แล้วหรือสารเคมีคงค้างเสื่อมสภาพ เป็นต้น

๓. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษผ่านเครื่องมือทางสังคม เช่น การจัดทำทำเนียบการปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษและเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส การปรับปรุงระบบการติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการ และการพัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบการปล่อยมลพิษ เป็นต้น

๔. การกำหนดเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมไว้ในมาตรฐานการผลิตและ/หรือกิจกรรมทางเศรษฐกิจต่างๆ ผ่านเครื่องมือทางกฎหมาย เช่น การกำหนดเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อมในมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การกำหนดให้ร้านค้าในสถานที่ราชการงดใช้กล่องโฟมใส่อาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยาก และการกำหนดเพดานการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของสถานประกอบการภาคเอกชน เป็นต้น

ดังนั้น จากการหารือกับทุกภาคส่วนเพื่อกำหนดประเด็นปฏิรูป เรื่อง สิ่งแวดล้อม ระหว่างเดือนกันยายน ถึง ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๖๐ โดยยึดเป้าหมายระยะที่ ๑ (พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๔) ภายใต้ยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษที่มุ่งจัดการมลพิษที่ต้นทางและส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสี่หลักการสำคัญข้างต้นเพื่อขับเคลื่อนการบริหารจัดการ เรื่อง สิ่งแวดล้อม ให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม ได้นำไปสู่การกำหนดกรอบและประเด็นปฏิรูปในช่วงระยะเวลา ๕ ปี (๒๕๖๑ -๒๕๖๕) ดังนี้

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ	มลพิษจากชุมชน ๑.๑ ผลักดันการลดขยะมูลฝอยที่ต้นทางโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยก และนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ ๑.๒ ส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง ๑.๓ ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุย่อยสลายยาก ๑.๔ ขยายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง ๑.๕ บังคับใช้มาตรฐานจัดการน้ำเสียอย่างเคร่งครัดตั้งแต่การขออนุมัติก่อสร้าง ๑.๖ พัฒนากลไกด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด มลพิษจากอุตสาหกรรม ๑.๗ กระตุ้นการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างแรงจูงใจให้โรงงานลดมลพิษที่ต้นทาง ๑.๘ ปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยเพิ่มเงื่อนไขด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษจากเกษตรกรรม ๑.๙ ลด/เลิกการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชน ๑.๑๐ ขยายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง
ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ	๒.๑ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำมาตรฐาน ให้คำแนะนำ ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะทุกประเภทตามหลักวิชาการ ๒.๒ กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำเสียตามหลักวิชาการในภาพรวม ๒.๓ จัดทำทำเนียบการปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษและเปิดเผยข้อมูลอย่างโปร่งใส ๒.๔ ปรับปรุงระบบการติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการ ๒.๕ กำกับควบคุมการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้บทลงโทษและปรับบทลงโทษให้รุนแรงมากขึ้น ๒.๖ พัฒนากลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันให้ทุกภาคส่วนให้ ร่วมแก้ปัญหาการ เปลี่ยนแปลงสภาพ ภูมิอากาศ	๓.๑ กำหนดให้โครงการลงทุนของภาครัฐต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำมาตรการรองรับ ๓.๒ เร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลและเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ ๓.๓ กำหนดกลไกที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์ให้ภาคเอกชนลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๓.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นปฏิรูปที่ ๑ สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ วาระการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อมยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ และแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเน้นการจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิด โดยเน้นการสร้างแรงจูงใจในการลดขยะที่ต้นทาง ส่งเสริมการผลิตและการบริโภคที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม และการขยายบทบาทของภาคเอกชน (extended producer responsibility) ในการจัดการมลพิษ เช่นเดียวกัน สำหรับ**ประเด็นปฏิรูปที่ ๒** สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๒ วาระการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อมยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษ และแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องซึ่งเน้นการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ เอกชน และประชาชน ผ่านกลไกการมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ การเปิดเผยข้อมูลเพื่อความโปร่งใส และ**ประเด็นปฏิรูปที่ ๓** สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติที่กำหนดทิศทางการพัฒนาประเทศสู่สังคมคาร์บอนต่ำและการสร้างภูมิคุ้มกันในการรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนและการพัฒนาเครื่องมือและกลไกในการจัดการกับปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒.๓ พื้นที่นำร่อง

ประเด็นต่างๆ จะต้องได้รับการดำเนินการในทุกพื้นที่ของประเทศไทย แต่สำหรับในช่วง ๕ ปีของการปฏิรูปนั้น จะเน้นไปที่**พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ** เพื่อเร่งรัดการลด ป้องกัน และควบคุมปัญหามลพิษและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เศรษฐกิจหลักให้เกิดผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม รวมถึงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เพิ่งเกิดขึ้นใหม่ คือ **โครงการระเบียงเศรษฐกิจพิเศษภาคตะวันออก (EEC)** ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ภายใต้ไทยแลนด์ ๔.๐ ด้วยการพัฒนาเชิงพื้นที่ที่ต่อยอดความสำเร็จมาจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจภาคตะวันออก หรือ Eastern Seaboard โดยมีความจำเป็นเร่งด่วนที่ต้องดำเนินการเร่งรัดการลด ป้องกัน และควบคุมปัญหามลพิษที่เกิดจากการผลิตและบริโภค ทั้งภาคอุตสาหกรรม ขนส่ง ท่องเที่ยวอย่างมีประสิทธิภาพและทันห่วงในพื้นทีนี้

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้
ประโยชน์ให้มากที่สุด

ปัจจุบัน การนำขยะมูลฝอยกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ประมาณ ๕.๘๑ ล้านตันหรือร้อยละ ๒๑.๔๗ ของ
ปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้น (ปี ๒๕๕๙) โดยจากปริมาณ ๕.๘๑ ล้านตัน เป็นการนำขยะรีไซเคิล
ร้อยละ ๘๙.๕ การนำขยะอินทรีย์ร้อยละ ๑๐.๓๓ และการนำขยะในรูปการผลิตแก๊สชีวภาพ
ในชุมชนประมาณร้อยละ ๐.๑๗

การรณรงค์และปลูกจิตสำนึกในการคัดแยกขยะ ที่ผ่านมามีผลสำเร็จในระดับหนึ่ง แต่หาก
ต้องการขับเคลื่อนประเทศไทยสู่สังคมปลอดขยะ (zero waste) ตามเป้าหมายของยุทธศาสตร์ของประเทศ
จำเป็นต้องดำเนินการควบคู่ไปกับการสร้างแรงจูงใจและการปรับเปลี่ยนวิถีการเก็บขยะของภาครัฐเพื่อให้
ปริมาณขยะมูลฝอยจากครัวเรือนลดลงและนำกลับมาใช้ประโยชน์มากขึ้น

วิธีการปฏิรูป

๑) สร้างวัฒนธรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศ
โดยสร้างแรงจูงใจบนหลักการ **“เปลี่ยนขยะที่ไม่มีราคาให้เป็นเงิน”** โดยเฉพาะขยะอินทรีย์ดังนี้

- ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนแสวงหาช่องทางการนำขยะมูลฝอยทุกประเภท โดยเฉพาะ
ขยะอินทรีย์มาใช้ประโยชน์และพัฒนาระบบ “ขยะแลกเงิน” ผ่านร้านค้าชุมชน สหกรณ์
ชุมชน ร้านสะดวกซื้อ โรงเรียน ฯลฯ โดยเน้นเพิ่มประเภทขยะที่จะรับซื้อ
- ให้ความรู้และทักษะกับชุมชนและโรงเรียนในการคัดแยกขยะแต่ละประเภท รวมทั้ง
ผนวกความรู้เรื่องการคัดแยกขยะเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน
- จัดตั้งศูนย์กลางคัดแยกขยะรีไซเคิลและขยะที่นำมาใช้ประโยชน์ได้ อย่างน้อยครอบคลุม
ทุกภูมิภาค

๒) ศึกษาความเหมาะสมและพัฒนาแผนดำเนินการคัดแยกขยะโดยเฉพาะขยะอินทรีย์ซึ่งรวมถึง
ระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะแบบแยกประเภท รวมทั้งจัดทำปฏิทินการเก็บขยะแต่ละประเภท คู่มือ
การแยกประเภทแบบง่ายสำหรับทุกชุมชน/ครัวเรือน โดยเริ่มจากเทศบาลเมืองใหญ่ เมืองอุตสาหกรรม และ
เมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อน

๓) ออกกฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนา
ระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะแบบแยกประเภทและเชื่อมโยงตัวชี้วัดและการจัดสรรเงินงบประมาณ
สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาระบบดังกล่าว

๔) พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหาร
จัดการคัดแยกขยะที่ต้นทางเป็นอันดับต้นของเงินงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ปริมาณขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิลที่ต้นทางลดลง
- ๒) ปริมาณขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิลที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) กฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับหน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบคัดแยกขยะที่ครัวเรือน ระบบขยะแลกเงิน รวมทั้งระบบการเก็บรวบรวมและการขนส่งขยะแบบแยกประเภทได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี
- ๒) ร้อยละของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่กำหนดภายใน ๕ ปี
- ๓) ผลสำเร็จของการดำเนินการของหน่วยงานรับผิดชอบตามระยะเวลาที่กำหนด

วงเงินและแหล่งเงิน

ให้พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																											
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด : มลพิษจากขยะชุมชน																											
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
-สร้างวัฒนธรรมการคัดแยกขยะมูลฝอยและนำกลับมาใช้ประโยชน์ในชุมชนต่างๆ ทั่วประเทศโดยสร้างแรงจูงใจบนหลักการ “เปลี่ยนขยะที่ไม่มีราคาให้เป็นเงิน” โดยเฉพาะขยะอินทรีย์ โดย (๑) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดำเนินการร่วมกับภาคเอกชนแสวงหาช่องทางการนำขยะมูลฝอยทุกประเภท โดยเฉพาะขยะอินทรีย์มาใช้ประโยชน์และพัฒนาระบบ “ขยะแลกเงิน” ผ่านร้านค้าวิสาหกิจชุมชน สหกรณ์ชุมชน ร้านสะดวกซื้อ โรงเรียน ฯลฯ โดยเน้นเพิ่มประเภทขยะที่จะรับซื้อคืน																								หลัก อปท. สนับสนุน มท. ทส.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ปริมาณขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิลที่ต้นทางลดลง ปริมาณขยะอินทรีย์และขยะรีไซเคิลที่ถูกนำกลับมาใช้ประโยชน์เพิ่มขึ้น	กฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบคัดแยกขยะที่ครัวเรือน รวมทั้งระบบการเก็บรวบรวมและการขนส่งขยะแบบแยกประเภทได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี

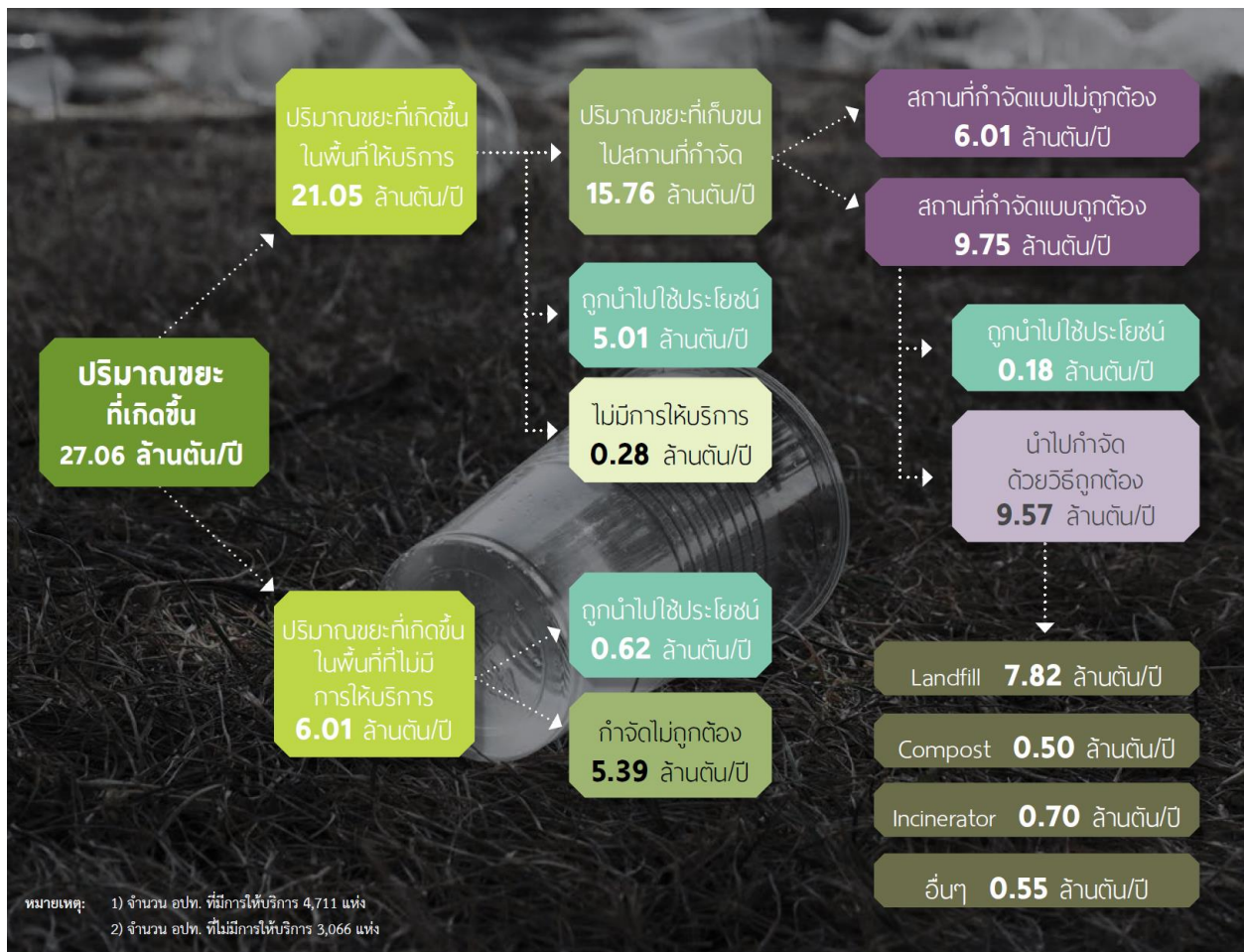
แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																													
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด : มลพิษจากขยะชุมชน																													
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
(๒) ให้ความรู้และทักษะกับชุมชนและโรงเรียนในการคัดแยกขยะแต่ละประเภท รวมทั้งผนวกความรู้เรื่องการคัดแยกขยะเข้าไปในหลักสูตรการเรียนการสอน																										หลัก อปท. ศธ. ทส.			ร้อยละของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการตามหลักการและแนวทางที่กำหนดภายใน ๕ ปี (อยู่ระหว่างการตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)
(๓) จัดตั้งศูนย์กลางคัดแยกขยะรีไซเคิลและขยะที่นำมาใช้ประโยชน์ได้อย่างน้อยครอบคลุมทุกภูมิภาค																													
- ศึกษาความเหมาะสมและพัฒนาแผนดำเนินการคัดแยกขยะโดยเฉพาะขยะอินทรีย์ซึ่งรวมถึงระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะแบบแยกประเภท และดำเนินการตามแผนดังกล่าว																										หลัก อปท.			ผลสำเร็จของการดำเนินการของหน่วยงานรับผิดชอบตามระยะเวลาที่กำหนด
-จัดทำปฏิทินการเก็บขยะแต่ละประเภท คู่มือการแยกประเภทแบบง่ายสำหรับทุกชุมชน/ครัวเรือน โดย																													

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด : มลพิษจากขยะชุมชน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
เริ่มจากเทศบาลเมืองใหญ่ เมืองอุตสาหกรรม และเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อน -เชื่อมโยงการพัฒนาแผนและระบบดังกล่าวกับตัวชี้วัดผลการดำเนินงานบริหารจัดการขยะ -ออกกฎหมาย/กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบการเก็บรวบรวมและขนส่งขยะแบบแยกประเภทและเชื่อมโยงตัวชี้วัดและการจัดสรรเงินงบประมาณสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกับการพัฒนาระบบดังกล่าว - พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการคัดแยกขยะที่ต้น																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																													
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑ ลดขยะมูลฝอยที่แหล่งกำเนิดโดยสร้างแรงจูงใจในการคัดแยกและนำกลับมาใช้ประโยชน์ให้มากที่สุด : มลพิษจากขยะชุมชน																													
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
ทางเป็นอันดับต้นของเงินงบประมาณที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ - ให้การสนับสนุนทางวิชาการกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการพัฒนาระบบและคู่มือ																													หลัก ทส.

ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภทที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง

ปัจจุบัน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการจัดการขยะ โดยอาจว่าจ้างเอกชนช่วยจัดเก็บ ขนย้าย และ/หรือกำจัด อย่างไรก็ตาม ด้วยภารกิจที่หลากหลายของหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกอบกับเงินงบประมาณและบุคลากรที่มีจำกัด ขยะจำนวนมากยังไม่มีจัดการอย่างถูกวิธี (แผนภาพด้านล่าง)

ปี ๒๕๕๙ ขยะมูลฝอยที่ถูกเก็บขนเพื่อนำไปกำจัด ๑๕.๗๖ ล้านตัน ถูกส่งไปยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยรวม ๒,๘๑๐ แห่งทั่วประเทศ แต่เป็นสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบถูกต้องเพียง ๓๓๐ แห่ง

ดังนั้น จึงมีความจำเป็นต้องเปิดช่องทางให้เอกชนที่มีศักยภาพเข้ามาร่วมบริหารจัดการขยะที่ถูกหลักวิชาการตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง โดยหน่วยราชการท้องถิ่นควรปรับเปลี่ยนบทบาทจากผู้ดำเนินการ (operator) มาเป็นผู้ควบคุมกำกับดูแล (regulator) แทน อย่างไรก็ตาม แรงจูงใจที่จะส่งเสริมให้เอกชนเข้ามาร่วมบริหารจัดการ ก็คือ การเปิดโอกาสให้เอกชนสามารถใช้ประโยชน์จากขยะทุกประเภทอย่างเต็มที่

วิธีการปฏิรูป

๑) ศึกษาความเหมาะสมและออกกฎระเบียบ/ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุญาตให้เอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภท รวมทั้งออกกฎหมายที่

เอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชนในการสร้างระบบการจัดการขยะหรือระบบที่ใช้ขยะเป็นวัสดุดิบในการใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ โดยภาคเอกชนสามารถวางแผนลงทุนในการใช้ประโยชน์จากขยะทุกประเภทได้ และพัฒนาแผนบริหารจัดการขยะทุกประเภทอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง โดยสามารถใช้ประโยชน์จากขยะทุกประเภทอย่างเต็มที่

๒) เริ่มดำเนินการจากเทศบาลเมืองใหญ่ เมืองอุตสาหกรรม และ/หรือเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อน

๓) ส่งเสริมให้เอกชนสร้างมูลค่ากับสินค้าที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้โดยเฉพาะ up-cycle ให้มีราคาสูง โดยเพิ่มมูลค่าเรื่องการออกแบบโดยสะท้อน environmental value และเน้นตลาดที่เป็น high end รวมถึงการสร้างกระแสในระดับบน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) กฎระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี
- ๒) ร้อยละของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดเริ่มลงจากเทศบาลเมืองใหญ่ เมืองอุตสาหกรรม และ/หรือเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อน
- ๓) มาตรการที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มและการตลาดสำหรับสินค้าที่ทำจากวัสดุเหลือใช้

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																										
ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภทที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง : มลพิษจากขยะชุมชน																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
-ศึกษาความเหมาะสมและออกกฎระเบียบ/ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุญาตให้เอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภท รวมทั้งออกกฎหมายที่เอื้อต่อการลงทุนของภาคเอกชนในการสร้างระบบการจัดการขยะหรือระบบที่ใช้ขยะเป็นวัสดุติบในการใช้ประโยชน์ในรูปแบบต่างๆ โดยภาคเอกชนสามารถ (๑) วางแผนลงทุนในการใช้ประโยชน์จากขยะทุกประเภทได้ และ (๒) พัฒนาแผนบริหารจัดการขยะทุกประเภทอย่างเต็มรูปแบบตั้งแต่ครัวเรือนถึง																							หลัก มท. สนับสนุน ทส.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง	กฎระเบียบ/กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการออกประกาศและบังคับใช้ภายใน ๑ ปี ร้อยละของจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามแนวทางที่กำหนดภายใน ๕ ปี (อยู่ระหว่างการตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) มาตรการที่สนับสนุนการสร้างมูลค่าเพิ่มและ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																										
ประเด็นย่อยที่ ๑.๒ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามาสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการขยะทุกประเภทที่ถูกต้องตามหลักวิชาการอย่างเต็มรูปแบบ ตั้งแต่ครัวเรือนถึงปลายทาง : มลพิษจากขยะชุมชน																										
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	
ปลายทางโดยสามารถใช้ประโยชน์จากขยะทุกประเภทอย่างเต็มที่																									การตลาดสำหรับสินค้าที่ทำจากวัสดุเหลือใช้	
-ดำเนินการตามแนวทางข้างต้น โดยเริ่มจากเทศบาลเมืองใหญ่ เมืองอุตสาหกรรม และ/หรือเมืองท่องเที่ยวขนาดใหญ่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษก่อน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนด้านวิชาการ																										หลัก อปท.สนับสนุน ทส.สธ.
- ส่งเสริมให้เอกชนสร้างมูลค่ากับสินค้าที่ผลิตจากวัสดุเหลือใช้โดยเฉพาะ up-cycle ให้มีราคาสูง โดยเพิ่มมูลค่าเรื่องการออกแบบโดยสะท้อน environmental value และเน้นตลาดที่เป็น high end รวมถึงการสร้างกระแสในระดับบน																										หลัก พณ. อก.สนับสนุน ทส.

ประเด็นย่อยที่ ๑.๓ ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุที่ย่อยสลายยาก

ปัจจุบัน ขยะกล่องโฟมในประเทศไทยเกิดขึ้นไม่ต่ำกว่า ๑.๓๘ ล้านตันต่อปี หรือ ๖๑ ล้านกล่องต่อวัน ในขณะที่ขยะถุงพลาสติกประมาณ ๕๓๐,๐๐๐ ตันต่อปี ทั้งหมดใช้เวลาย่อยสลายหลายร้อยปี หลายประเทศทั่วโลกได้ยกเลิกการใช้ถุงพลาสติกหรือเก็บภาษี/ค่าธรรมเนียมการใช้ถุงพลาสติก รวมทั้งประเทศอาเซียน เช่น มาเลเซีย อินโดนีเซีย และพม่า ตามแผนภาพด้านล่าง

การดำเนินการในประเด็นนี้สอดคล้องกับวาระปฏิรูปที่ผ่านมา รวมทั้งยุทธศาสตร์การจัดการมลพิษและแผนจัดการสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวข้องซึ่งเน้นการลด/เลิกการบริโภคสินค้าที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยาก

วิธีการปฏิรูป

๑) ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดให้หน่วยงานราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาของรัฐเลิกใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ผลิตจากวัสดุย่อยสลายยากและขวดน้ำพลาสติกที่มีพลาสติกหุ้มฝา (cap seal) รวมทั้งกำหนดให้ร้านค้าในสถานที่ราชการคิดราคาถุงพลาสติกใส่สินค้าและแก้วน้ำพลาสติกสำหรับเครื่องดื่ม

๒) ทำข้อตกลงกับห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อในการลดการแจกถุงพลาสติกใส่สินค้า และลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยาก รวมทั้งขวดน้ำพลาสติกที่มีพลาสติกหุ้มฝา (cap seal) และพิจารณาทางเลือกอื่นๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

๓) ศึกษาความเหมาะสมในการจัดเก็บของภาษี/ค่าธรรมเนียมกับสินค้าถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากโดยพิจารณาถึงประเภท ขนาด วัสดุที่ใช้ และอัตราภาษี/ค่าธรรมเนียมและปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ปริมาณการบริโภคถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากลดลง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับหน่วยงานราชการได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี
- ๒) ข้อตกลงกับภาคเอกชนได้รับการจัดทำและนำไปปฏิบัติตามภายใน ๑ ปี
- ๓) กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษี/ค่าธรรมเนียมได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี
- ๔) ปริมาณการใช้ถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากลดลงอย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปี จากปีฐาน ๒๕๖๑

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฎิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นย่อยที่ ๑.๓ ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุย่อยสลายยาก : มลพิษจากขยะชุมชน

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่ง เงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
-ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดให้หน่วยงานราชการส่วนกลาง ภูมิภาค และท้องถิ่น รวมถึงสถานศึกษาของรัฐเลิกใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ผลิตจากวัสดุที่ย่อยสลายยากและขวดน้ำพลาสติกที่มีพลาสติกหุ้มฝา (cap seal) รวมทั้งกำหนดให้ร้านค้าในสถานที่ราชการคิดราคาถุงพลาสติกใส่สินค้าและแก้วน้ำพลาสติกสำหรับเครื่องดื่ม -ทำข้อตกลงกับห้างสรรพสินค้าและร้านสะดวกซื้อในการลดการแจกถุงพลาสติกใส่สินค้าและลดการใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุ																							หลัก สป.นร. พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ปริมาณการบริโภคถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหารที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากลดลง	กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำกับหน่วยงานราชการได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี ข้อตกลงกับภาคเอกชนได้รับการจัดทำและนำไปปฏิบัติตามภายใน ๑ ปี

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																								
ประเด็นย่อยที่ ๑.๓ ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุย่อยสลายยาก : มลพิษจากขยะชุมชน																								
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
ย่อยสลายยาก รวมทั้งขวดน้ำพลาสติกที่มีพลาสติกหุ้มฝา (cap seal) และพิจารณาทางเลือกอื่นๆ ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม																		หลัก เอก.			กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการเก็บภาษี/ค่าธรรมเนียมได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี			
- ส่งเสริมโรงงานที่มีมาตรการลด/เลิกใช้กล่องโฟมบรรจุอาหารที่ผลิตจากวัสดุที่ย่อยสลายยาก ขวดน้ำพลาสติกที่มีพลาสติกหุ้มฝา (cap seal) รวมทั้งถุงพลาสติกใส่สินค้าและแก้วนํ้าพลาสติกสำหรับเครื่องดื่ม																								
- ศึกษาความเหมาะสมในการจัดเก็บของภาษี/ค่าธรรมเนียมกับสินค้าถุงพลาสติกและกล่องโฟมบรรจุอาหาร																						หลัก กค. สนับสนุน ทส.		

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																										
ประเด็นย่อยที่ ๑.๓ ลดการผลิตและการบริโภคสินค้าที่ผลิตจากวัสดุย่อยสลายยาก : มลพิษจากขยะชุมชน																										
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
ที่ทำจากวัสดุย่อยสลายยากโดยพิจารณาถึงประเภท ขนาด วัสดุที่ใช้และอัตราภาษี/ค่าธรรมเนียมและปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหรือออกกฎหมายเพิ่มเติมเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว																										อย่างน้อยร้อยละ ๕๐ ภายใน ๕ ปีจากปีฐาน (๒๕๖๑)
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บข้อมูลพื้นฐานการใช้สินค้าดังกล่าว (baseline data) เพื่อการติดตามและประเมินผล																										

ประเด็นย่อยที่ ๑.๔ ขยายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง

ในปี ๒๕๕๙ ขยะอันตรายชุมชนเกิดขึ้นประมาณ ๖๐๖,๓๑๙ ตัน เป็นซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ประมาณ ๓๙๓,๐๗๐ ตัน หรือร้อยละ ๖๕ และขยะอันตรายจากชุมชนประเภทอื่นๆ เช่น แบตเตอรี่ ถ่านไฟฉาย ภาชนะบรรจุสารเคมี กระป๋องสเปรย์ เป็นต้น ประมาณ ๒๑๓,๒๔๙ ตัน หรือร้อยละ ๓๕ ปัจจุบัน การจัดการขยะอันตรายชุมชนพบปัญหาและอุปสรรค เช่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีระบบคัดแยก เก็บรวบรวม และขนส่ง จึงส่งผลให้ถูกทิ้งปนกับขยะมูลฝอยทั่วไป ซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์บางประเภทถูกนำไปรีไซเคิลด้วยวิธีการที่ไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการจึงก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หลักการขยายความรับผิดชอบต่อให้แก่ผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility: EPR) ในการจัดการซากผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการบริโภคสินค้านั้นสอดคล้องกับข้อเสนอตามวาระปฏิบัติที่ผ่านมา รวมทั้งแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมตามที่ได้ระบุไว้ในส่วนที่ ๑ และ ร่างพระราชบัญญัติ การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ สำหรับการปฏิรูปครั้งนี้ จะเร่งรัดให้มีการพัฒนากฎหมายรองรับภายใต้ร่าง พ.ร.บ. ในเรื่องนี้อย่างเร็วที่สุดตามหลักการที่วางไว้

วิธีการปฏิรูป

กำหนดให้ภาคเอกชนผู้จัดจำหน่ายสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะอันตรายจากครัวเรือน (รวมถึงน้ำมันเครื่องที่ใช้แล้ว) พัฒนาระบบจัดการสินค้านี้ตั้งแต่ต้นทางโดย

- ๑) จัดทำระบบลงทะเบียนผลิตภัณฑ์
- ๒) กำหนดช่องทางการรับคืนรวมทั้งสื่อสารและประชาสัมพันธ์ช่องทางดังกล่าว
- ๓) ใช้กลยุทธ์ในการเรียกคืนขยะอันตรายเหล่านั้นเข้าสู่ช่องทางการกำจัดที่ถูกต้อง
- ๔) ร่วมมือกับหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขนย้าย จัดเก็บ ทำลาย หรือนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ขยะอันตรายเข้าสู่ช่องทางการรับคืนและได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๓ ปี

ตัวชี้วัด

ระบบการจัดการขยะอันตรายชุมชนได้รับการพัฒนาและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

๒ ล้านบาท จากเงินงบประมาณสำหรับการศึกษาเพื่อพัฒนาระบบการจัดการ สำหรับกิจกรรมอื่นๆ อิงตามเงินงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงานที่ได้รับการจัดสรรในการบริหารจัดการขยะชุมชนอันตราย

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																						
ประเด็นย่อยที่ ๑.๔ ขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง : มลพิษจากขยะชุมชน																						
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
-กำหนดให้ภาคเอกชนผู้จัดจำหน่ายสินค้าที่ก่อให้เกิดขยะอันตรายจากครัวเรือน (รวมถึงน้ำมันเครื่องที่ใช้แล้ว) พัฒนาระบบจัดการสินค้าดังกล่าวตั้งแต่ต้นทางโดย ▪จัดทำระบบลงทะเบียนผลิตภัณฑ์ ▪กำหนดช่องทางการรับคืนรวมทั้งสื่อสารและประชาสัมพันธ์ช่องทางดังกล่าว ▪ใช้กลยุทธ์ในการเรียกคืนขยะอันตรายเหล่านั้นเข้าสู่ช่องทางการกำจัดที่ถูกต้อง โดยยึดหลักการ “สร้างมูลค่า/ราคา” ให้กับขยะดังกล่าว ▪ร่วมมือกับหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขนย้าย จัดเก็บทำลาย หรือนำขยะกลับไปใช้ประโยชน์ใหม่																		หลัก ทส. สนับสนุน อก.	๒ ล้านบาทจากเงิน เงินงบประมาณ สำหรับการศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการ จัดการ สำหรับกิจกรรมอื่นๆ อิงตามเงิน งบประมาณประจำปี ของแต่ละหน่วยงาน ที่ได้รับการจัดสรรใน การบริหารจัดการ ขยะชุมชนอันตราย	ขยะอันตรายชุมชน เข้าสู่ช่องทางการ รับคืนและได้รับการ จัดการอย่างถูก หลักวิชาการเพิ่ม มากขึ้น	ระบบการจัดการ ขยะอันตรายชุมชน ได้รับการพัฒนาและ กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้รับการออก ประกาศและมีผล บังคับใช้ภายใน ๓ ปี	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																													
ประเด็นย่อยที่ ๑.๔ ขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการขยะอันตรายชุมชนตั้งแต่ต้นทาง : มลพิษจากขยะชุมชน																													
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔													
-เร่งรัดการออกพระราชบัญญัติ การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้ถูกต้องซึ่งเป็นการจัดการของเสียอันตรายชุมชนประเภทหนึ่งและแยกออกจากการจัดการขยะมูลฝอยทั่วไป																										หลัก ทส.			
-เร่งออกอนุบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติ การจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ให้สอดคล้องกับแนวทางข้างต้นเพื่อให้พระราชบัญญัติได้นำไปบังคับใช้ได้ทันที																										หลัก ทส.			
-ติดตามการดำเนินการตามระบบที่ได้รับการพัฒนา																										หลัก ทส. สนับสนุน มท. อปท.			

ประเด็นย่อยที่ ๑.๕ บังคับใช้มาตรฐานจัดการน้ำเสียอย่างเคร่งครัดตั้งแต่การขออนุมัติการก่อสร้าง

แหล่งกำเนิดน้ำเสียหลักมาจากน้ำเสียจากอุตสาหกรรม ๑๗.๘ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน น้ำเสียจากชุมชน ๙.๖ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน และน้ำเสียจากเกษตรกรรม ๓.๙ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวันซึ่งสาเหตุหลักของปัญหาน้ำเสียเกิดจากการระบายน้ำที่ไม่ได้รับการบำบัดก่อนลงสู่แม่น้ำเพราะสถานประกอบการทั้งในชุมชน อุตสาหกรรม เกษตรกรรมหลายแห่งไม่บำบัดน้ำเสียของตนเองหรือปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมาย เช่น ฟาร์มสุกรซึ่งมีประมาณ ๑๕๑,๗๙๙ ฟาร์มทั่วประเทศ ส่วนใหญ่เป็นฟาร์มขนาดเล็กและขนาดกลาง และจำนวนเจ้าหน้าที่ภาครัฐที่มีอยู่อย่างจำกัดในการติดตาม ตรวจสอบการปฏิบัติตามมาตรฐานระบบบำบัดน้ำเสียที่เข้มงวด

ระบบบำบัดน้ำเสียทั่วประเทศมีศักยภาพรองรับน้ำเสียที่เกิดขึ้นเพียง ๒.๗ ล้านลูกบาศก์เมตรต่อวัน คิดเป็นร้อยละ ๒๘ ของน้ำเสียที่เกิดขึ้น เนื่องจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีเงินงบประมาณในการลงทุนระบบและค่าบำรุงรักษา

ดังนั้น **ประเด็นย่อยที่ ๑.๕** จะเน้นการบังคับใช้มาตรฐานจัดการน้ำเสียอย่างเคร่งครัด ในขณะที่ **ประเด็นย่อยที่ ๑.๖** จะเน้นการพัฒนากลไกด้านงบประมาณสำหรับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในการจัดการน้ำเสีย และสำหรับชุมชนที่มีทั้งหมด ๒๔ ล้านครัวเรือนในการร่วมจัดการน้ำเสีย

วิธีการปฏิรูป

- ๑) หน่วยงานอนุมัติ/อนุญาตนำหลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม (รวมทั้งมาตรฐานน้ำเสีย) ไปเป็นเงื่อนไขประกอบการอนุมัติ/อนุญาต และดำเนินการติดตามตรวจสอบ
- ๒) ศึกษาความเป็นไปได้ รวมถึงแนวทางที่เหมาะสม ในการนำระบบ Third Party Inspection มาใช้เพื่อสนับสนุนการติดตามและตรวจสอบของหน่วยงานภาครัฐ และพัฒนาระบบดังกล่าว

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

น้ำเสียได้รับการบำบัดอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) หลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม (รวมทั้งมาตรฐานน้ำเสีย) ได้รับการกำหนดให้เป็นเงื่อนไขประกอบการอนุมัติ/อนุญาต รวมทั้งการดำเนินการติดตามตรวจสอบภายใน ๓ ปี
- ๒) ระบบ Third Party Inspection เพื่อสนับสนุนการติดตามและตรวจสอบได้รับการศึกษาภายใน ๒ ปี และหากพบว่าเหมาะสม ได้รับการพัฒนาเพื่อนำมาใช้ภายใน ๓ ปีหลังจากนั้น

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
ประเด็นย่อยที่ ๑.๕ บังคับใช้มาตรฐานจัดการน้ำเสียอย่างเคร่งครัดตั้งแต่การขออนุมัติการก่อสร้าง : มลพิษจากน้ำเสีย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
	๒๕๖๑		๒๕๖๒		๒๕๖๓		๒๕๖๔		๒๕๖๕		๒๕๖๖		๒๕๖๗		๒๕๖๘																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
-หน่วยงานรับผิดชอบในการอนุมัติการก่อสร้างอาคาร บ้านเรือน สถานประกอบการ หรือโรงงาน หน่วยงานอนุมัติ/อนุญาตนำหลักเกณฑ์ด้านสิ่งแวดล้อม (รวมทั้งมาตรฐานน้ำเสีย) ไปเป็นเงื่อนไขประกอบการอนุมัติ/อนุญาต และดำเนินการติดตามตรวจสอบ โดยเฉพาะในการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน ต้องกำหนดให้มีการจัดทำแบบรายงานดำเนินการออกแบบระบบบำบัดน้ำเสียเพื่อประกอบการพิจารณาอนุญาตโรงงาน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										</

ประเด็นย่อยที่ ๑.๖ พัฒนากลไกด้านงบประมาณเพื่อสนับสนุนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมชุมชนในการจัดการน้ำเสีย

ตามที่ระบุไว้ในประเด็นย่อยที่ ๑.๕ โดยประเด็นย่อยที่ ๑.๖ จะเน้นการพัฒนากลไกด้านเงินงบประมาณเพื่อส่งเสริมหน่วยงานส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการน้ำเสีย

วิธีการปฏิรูป

๑) ศึกษาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการพิจารณาเก็บค่าอนุรักษ์คุณภาพน้ำจากองค์กรผู้ใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการประปาหรือจากภาคส่วนต่างๆ โดยอาจพิจารณารวมไว้ในค่าน้ำประปาตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) และ/หรือผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) สำหรับเป็นงบประมาณสบทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดการน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นไปที่ระบบจัดการและระบบบำบัดน้ำเสียรวมก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะ

๒) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิดและลดการระบายน้ำเสียสู่สิ่งแวดล้อมตามคู่มือการจัดการน้ำเสียภาคประชาชนโดยให้เงินสนับสนุนชุมชน (community grant) ในการดำเนินโครงการที่ได้รับการอนุมัติผ่านระบบกองทุนสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

น้ำเสียชุมชนได้รับการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓-๕ ปี

ตัวชี้วัด

กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการออกประกาศและบังคับใช้ภายใน ๓ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

๒ ล้านบาท จากเงินงบประมาณสำหรับการศึกษาแนวทางและวิธีการ สำหรับกิจกรรมอื่นๆ อิงตามเงินงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																						
ประเด็นย่อยที่ ๑.๖ พัฒนากลไกด้านเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมชุมชนในการจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด																						
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
-ศึกษาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมในการพิจารณาเก็บค่านูรักษคุณภาพน้ำจากองค์กรผู้ใช้ทรัพยากรน้ำเพื่อการประปาหรือจากภาคส่วนต่างๆ โดยอาจพิจารณารวมไว้ในค่าน้ำประปาตามหลักการผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pays Principle: PPP) และ/หรือผู้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pays Principle: BPP) สำหรับเป็นเงินงบประมาณสมทบเข้ากองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อจัดการน้ำเสียขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเน้นไปที่ระบบจัดการและระบบบำบัดน้ำเสียรวมก่อนปล่อยสู่แหล่งน้ำสาธารณะ																		หลัก มท.	๒ ล้านบาทจากเงิน เงินงบประมาณ สำหรับการศึกษา แนวทางและวิธีการ สำหรับกิจกรรมอื่นๆ อิงตามเงิน งบประมาณประจำปี ของแต่ละหน่วยงาน	น้ำเสียชุมชนได้รับ การจัดการอย่างมี ประสิทธิ ภาพและ ประสิทธิผลมากขึ้น	กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ได้รับการออกประกาศ และมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																														
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																														
ประเด็นย่อยที่ ๑.๖ พัฒนากลไกด้านเงินงบประมาณเพื่อสนับสนุนหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมชุมชนในการจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิด																														
	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
-ปรับปรุงแก้ไข/ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าว																										หลัก ทส. มท.				
-ดำเนินการตามกฎหมายที่ได้รับการ ออกประกาศใช้																										หลัก ทส. มท.				
-ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนใน การจัดการน้ำเสียที่แหล่งกำเนิดและ ลดการระบายน้ำเสียสู่สิ่งแวดล้อมตาม คู่มือการจัดการน้ำเสียภาคประชาชน โดยให้เงินสนับสนุนชุมชน (community grant) ในการดำเนิน โครงการที่ได้รับการอนุมัติผ่านระบบ กองทุนสิ่งแวดล้อม																										หลัก อปท. มท. ทส.				

ประเด็นย่อยที่ ๑.๗ กระตุ้นการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อจูงใจให้โรงงานจัดการมลพิษที่ต้นทาง

ประเทศไทยมีการนำเข้าสารอันตรายมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมรวมประมาณ ๓,๖๓๙,๐๐๑ ตัน โดยสารอันตรายที่นำเข้าสูงสุดได้แก่ เมทานอล กรดซัลฟูริก และโซเดียมไฮดรอกไซด์ ซึ่งของเสียจากการใช้สารเหล่านี้ส่งผลต่อสิ่งแวดล้อมในทุกๆ ด้านหากไม่ได้รับการจัดการที่ถูกต้อง ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อควบคุมมลพิษที่ผ่านมานั้นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบที่ภาคการผลิตเป็นหลัก แต่การสร้างแรงจูงใจสำหรับผู้บริโภคในการเลือกซื้อสินค้าที่ก่อมลพิษต่ำยังควรมีการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม

นโยบายส่งเสริมให้มีการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์ชาติ แผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงข้อเสนอภายใต้วาระปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อมที่ผ่านมา ตามที่ระบุไว้ในส่วนที่ ๑ นอกจากนี้ รัฐบาลได้ประกาศนโยบายปรับโครงสร้างภาคอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมและพัฒนาเมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ซึ่งเน้นการพัฒนาพื้นที่เมืองตามศักยภาพด้านทรัพยากรและโครงสร้างด้านกายภาพเพิ่มผลผลิต สามารถแข่งขันได้ในเชิงธุรกิจการค้า ลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมความปลอดภัย และมีความรับผิดชอบต่อสังคม ดังนั้น **ประเด็นย่อยที่ ๑.๗** จะผลักดันนโยบายนี้ให้เกิดผลเป็นรูปธรรมโดยเน้นการสร้างแรงจูงใจสำหรับการบริโภคสินค้าที่มีหลากหลายสิ่งแวดล้อมที่ปลายทาง ซึ่งจะกระตุ้นให้สถานประกอบการและโรงงานผู้ผลิตสินค้าปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตเพื่อลดมลพิษที่ต้นทาง ส่วน**ประเด็นย่อยที่ ๑.๘** จะเน้นการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่เชื่อมโยงกับสิ่งแวดล้อมเพื่อผลักดันให้เกิดการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและลดมลพิษที่ต้นทางอย่างจริงจัง

วิธีการปฏิรูป

- ศึกษาความเหมาะสมและออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุญาตให้บริษัทและร้านค้าสามารถหักค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการลดหย่อนภาษีนิติบุคคลได้ ในกรณีที่เลือกซื้อสินค้าที่ได้รับเครื่องหมายรับรองฉลากเขียว ตระกร้าเขียว และอื่นๆ ที่รับรองการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากกลุ่มสินค้าที่ก่อมลพิษสูงก่อน รวมทั้งผนวกรายการสินค้านี้ลงไว้ในบัญชีจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ

- ให้สิทธิประโยชน์และสนับสนุนโรงงานที่สนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและโรงงานที่ใส่ใจชุมชนโดยรอบ โดยเฉพาะโรงงานที่เข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว และโรงงานในพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ

- กระตุ้นให้ประชาชนให้มีจิตสำนึกในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ปริมาณการผลิตและบริโภคสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี

๒) การออกประกาศสิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุนโรงงานที่สนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตร
ต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนภายใน ๓ ปี

๓) การออกประกาศพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๑๕ จังหวัด ภายใน ๓ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																									
ประเด็นย่อยที่ ๑.๗ กระตุ้นการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อยุติให้โรงงานจัดการมลพิษที่ต้นทาง : มลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม																									
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
-ศึกษาความเหมาะสมและออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่ออนุญาตให้บริษัทและร้านค้าสามารถหักค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมในการลดหย่อนภาษีนิติบุคคลได้ในกรณีที่เลือกซื้อสินค้าที่ได้รับเครื่องหมายรับรองฉลากเขียว ตระกร้าเขียว และอื่นๆ ที่รับรองการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยเริ่มจากกลุ่มสินค้าที่ก่อมลพิษสูงก่อน รวมทั้งผนวกรายการสินค้าดังกล่าวให้อยู่ในบัญชีจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ																						หลัก กค.สนับสนุน ทส.อก.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ปริมาณการผลิตและบริโภคสินค้าที่มีเครื่องหมายรับรองการผลิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น	กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี การออกประกาศสิทธิประโยชน์และมาตรการสนับสนุนโรงงานที่สนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและชุมชนภายใน ๓ ปี
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการเกี่ยวกับรายละเอียดสินค้าและการตรวจสอบ																						หลัก อก. ทส.			มีการออกประกาศพื้นที่เมืองอุตสาหกรรมเชิงนิเวศ ๑๕ จังหวัดภายใน ๓ ปี
- ให้สิทธิประโยชน์และสนับสนุนโรงงานที่สนับสนุนการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมและโรงงานที่ใส่ใจชุมชนโดยรอบ โดยเฉพาะโรงงานที่																						หลัก อก.พณ.สนับสนุน มท.ทส.			

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																							
ประเด็นย่อยที่ ๑.๗ กระตุ้นการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพื่อจูงใจให้โรงงานจัดการมลพิษที่ต้นทาง : มลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรม																							
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
เข้าสู่อุตสาหกรรมสีเขียว และโรงงานในพื้นที่เมือง																		หลัก พณ.ทส.					
- กระตุ้นให้ประชาชนให้อุตสาหกรรมเชิงนิเวศมีจิตสำนึกในการบริโภคสินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม																							
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดเก็บข้อมูลพื้นฐาน (baseline data) สำหรับสินค้าดังกล่าวเพื่อการติดตามและประเมินผล																							
																		หลัก กค.หน่วยงานสนับสนุนพณ.อก. ทส.					

ประเด็นย่อยที่ ๑.๘ ปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยเพิ่มข้อกำหนดด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

หลักการและเหตุผล

ตามที่ระบุในประเด็นย่อยที่ ๑.๗

วิธีการปฏิรูป

- ศึกษาความเหมาะสมและปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ครอบคลุมถึงข้อกำหนดด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยอิงจากมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่แล้ว เช่น ฉลากเขียว/ กระจกเขียว และเริ่มจากการพิจารณาปรับเปลี่ยนมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลพิษสูงก่อน
- ศึกษาแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์เชื่อมโยงการติดสัญลักษณ์ของมาตรฐานต่างๆ ของโรงงานอุตสาหกรรมลงในผลิตภัณฑ์ เพื่อแสดงถึงความใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อม
- สนับสนุนการติดเครื่องหมายรับรองการผลิตอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมกับสินค้าต่างๆ และเผยแพร่ความเข้าใจกับประชาชน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

จำนวนโรงงานที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

จำนวนของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับการปรับปรุงให้ครอบคลุมข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมภายใน ๕ ปี

จำนวนสินค้าที่ได้รับการติดเครื่องหมายรับรองการผลิตอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นร้อยละ ๕๐ ใน ๕ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นย่อยที่ ๑.๘ ปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยเพิ่มข้อกำหนดด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
-ศึกษาความเหมาะสมและปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ครอบคลุมถึงข้อกำหนดด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยอิงจากมาตรฐานสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่แล้ว เช่น ฉลากเขียว/ตระกร้าเขียว และเริ่มจากการพิจารณาปรับเปลี่ยนมาตรฐานของผลิตภัณฑ์ที่ก่อมลพิษสูงก่อน																					หลัก อก.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	จำนวนโรงงานที่ปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มมากขึ้น	จำนวนของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการปรับปรุงให้ครอบคลุมข้อกำหนดด้านสิ่งแวดล้อมภายใน ๕ ปี (อยู่ระหว่างการตกลงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง)	
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสนับสนุนข้อมูลเชิงวิชาการ																					หลัก ทส.				
-ศึกษาแนวทางการกำหนดหลักเกณฑ์เชื่อมโยงการติดสัญลักษณ์ของมาตรฐานต่างๆ ของโรงงานอุตสาหกรรมลงในผลิตภัณฑ์ เพื่อแสดงถึงความใส่ใจด้านสิ่งแวดล้อม																					หลัก อก. หน่วยงานสนับสนุน ทส.				

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม

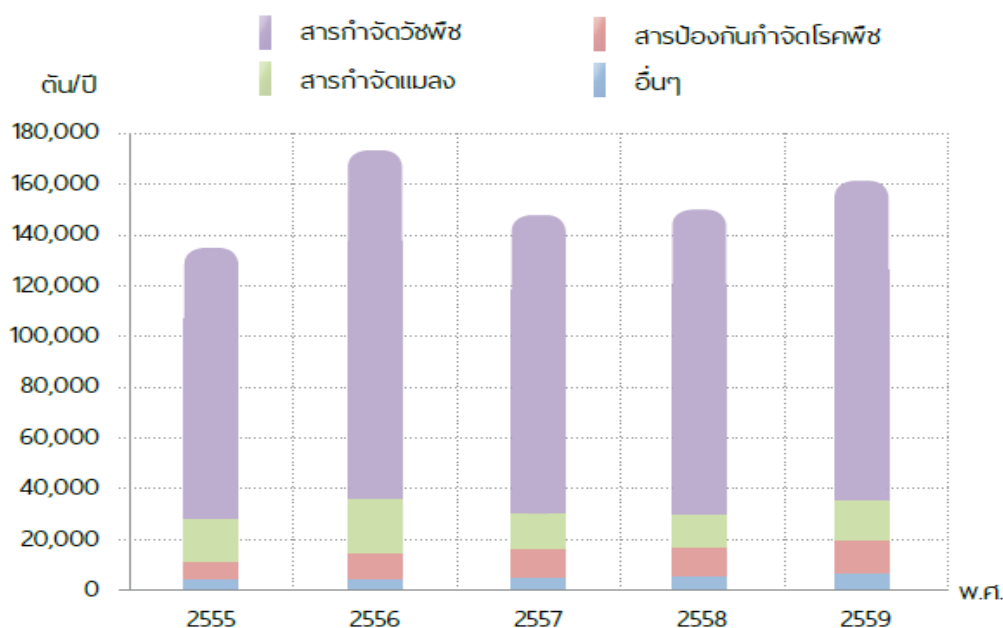
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ

ประเด็นย่อยที่ ๑.๘ ปรับปรุงมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยเพิ่มข้อกำหนดด้านการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
พร้อมทั้งสนับสนุนการติดเครื่องหมาย รับรองการผลิตอุตสาหกรรมที่เป็น มิตรต่อสิ่งแวดล้อมกับสินค้าต่างๆ - เผยแพร่ความเข้าใจกับประชาชน เกี่ยวกับสินค้าที่ได้รับการติด เครื่องหมายรับรองการผลิต อุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

ประเด็นย่อยที่ ๑.๙ ลด/เลิกการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อม

สถานการณ์การใช้สารเคมีทางการเกษตรของประเทศไทยมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นเมื่อวิเคราะห์จากการนำเข้าสารอันตรายทางการเกษตรตั้งแต่ปี ๒๕๕๕-๒๕๕๙ โดยสารเคมีที่นำเข้าสูงสุด ๓ อันดับแรก ได้แก่ สารกำจัดวัชพืชร้อยละ ๗๘ สารกำจัดแมลงร้อยละ ๑๐ และสารป้องกันกำจัดโรคพืชร้อยละ ๘

ทั้งนี้ สารกำจัดวัชพืชนำเข้าที่สำคัญ คือ พาราควอต ซึ่งหลายประเทศทั่วโลกได้ประกาศห้ามใช้แล้ว รวมทั้งประเทศอาเซียน ได้แก่ เวียดนาม ลาว กัมพูชา ส่วนมาเลเซียและอินโดนีเซียได้จำกัดการใช้

เหตุผลสำคัญที่จะนำไปสู่การห้ามใช้หรือจำกัดการใช้สารเคมี คือ หลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ที่บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพ รวมทั้งสารทดแทนต่างๆ และทางเลือกในการใช้สารชีวภาพ ซึ่งประเด็นปฎิรูปย่อยที่ ๑.๙ จะมุ่งเน้นการดำเนินการในเรื่องนี้

วิธีการปฏิรูป

- ๑) ยกเลิกการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่อันตรายระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ยกเลิก หรือมีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชน
- ๒) จัดทำและเผยแพร่ข้อมูลสารทดแทนหรือสารชีวภาพทางเลือกสำหรับสารเคมีที่ได้รับการยกเลิก/ควบคุม
- ๓) พัฒนาทางเลือกด้านสารชีวภาพและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบ และจริงจังกสำหรับเกษตรกร

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ปริมาณการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชนลดลง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑ - ๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) ร้อยละ ๑๐๐ ของสารเคมีเพื่อการเกษตรที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชนได้รับการยกเลิกหรือควบคุมภายใน ๓ ปี
- ๒) กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการยกเลิก/ควบคุมได้รับการออกประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี
- ๓) ข้อมูลสารทดแทนและสารชีวภาพทางเลือกได้รับการเผยแพร่สู่เกษตรกรอย่างต่อเนื่องช่วงระยะเวลา ๕ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																												
ประเด็นย่อยที่ ๑.๙ ลด/เลิกการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพประชาชนและคุณภาพสิ่งแวดล้อม : มลพิษจากสารเคมีภาคการเกษตร																												
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔			
-ยกเลิกการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่																						หลัก กษ. สนับสนุน อก. สธ. ทส.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ปริมาณการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพประชาชนลดลง	ร้อยละ ๑๐๐ ของสารเคมีเพื่อการเกษตรที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชนได้รับการยกเลิกหรือควบคุมภายใน ๓ ปี			
(๑) อนุสัญญาระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกำหนดให้ยกเลิก																					หลัก กษ.							กฎหมายที่เกี่ยวข้องในการยกเลิก/ควบคุมได้
(๒) มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์บ่งบอกถึงอันตรายต่อสุขภาพประชาชน																												
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลสารทดแทนหรือสารชีวภาพทางเลือกสำหรับสารเคมีที่ได้รับการยกเลิก/ควบคุม																								ข้อมูลสารทดแทนและสารชีวภาพทางเลือกได้รับการเผยแพร่สู่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง				
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพัฒนาทางเลือกด้านสารชีวภาพและเทคโนโลยีชีวภาพเพื่อการเกษตรที่ยั่งยืนอย่างเป็นระบบและจริงจังสำหรับเกษตรกร																												ช่วงระยะเวลา ๕ ปี

ประเด็นย่อยที่ ๑.๑๐ ขยายบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง

สารเคมีนำเข้าเพื่อการเกษตรตั้งแต่ต้นทางที่มีหลักฐานเชิงประจักษ์ทางวิทยาศาสตร์ถึงอันตรายต่อสุขภาพต้องได้รับการยกเลิกหรือควบคุม รวมทั้ง สารเคมีอื่นๆ ที่นำเข้ามาก็ต้องได้รับการกำกับดูแลการใช้ที่เหมาะสมตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง อย่างไรก็ตาม ด้วยข้อจำกัดด้านบุคลากร และเงินงบประมาณของหน่วยงานภาครัฐต่อการจัดการการใช้สารเคมีเพื่อการเกษตรจึงได้หยิบยกขึ้นเป็นข้อเสนอการปฏิรูปตามประเด็นย่อยที่ ๑.๑๐

วิธีการปฏิรูป

ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดให้เอกชนเข้ามารับผิดชอบในการใช้สารเคมีทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางโดย

- ๑) จัดทำระบบลงทะเบียนผลิตภัณฑ์สารเคมีนำเข้าเพื่อการเกษตรตั้งแต่ต้นทาง
- ๒) จัดทำระบบข้อมูลการจำหน่ายสารเคมีในระดับจังหวัด อำเภอ ตำบล และเปิดเผยให้สาธารณชนรับทราบ
- ๓) พัฒนาแนวทางในการให้ความรู้กับเกษตรกรในการใช้สารเคมีที่เหมาะสมนอกเหนือการให้ข้อมูลตามฉลากผลิตภัณฑ์สารเคมี
- ๔) ใช้กลยุทธ์ในการเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์เข้าสู่ช่องทางการกำจัดที่ถูกต้อง
- ๕) ร่วมมือกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขนย้าย จัดเก็บ ทำลาย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) สารเคมีทางการเกษตรได้รับการใช้อย่างเหมาะสม
- ๒) ซากบรรจุภัณฑ์เคมีทางการเกษตรเข้าสู่ช่องทางการรับคืนและได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓-๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) กฎหมายที่เกี่ยวข้องมีการออกประกาศและบังคับใช้ภายใน ๓ ปี
- ๒) ซากบรรจุภัณฑ์เคมีทางการเกษตรได้รับการจัดการอย่างถูกหลักวิชาการเพิ่มขึ้นไม่น้อยกว่าร้อยละ ๕๐ ของปริมาณซากบรรจุภัณฑ์เคมีทางการเกษตรทั่วประเทศภายใน ๕ ปี
- ๓) ร้อยละของจำนวนสินค้าเกษตรที่มีปริมาณสารพิษตกค้างเกินค่ามาตรฐานของปริมาณสารพิษตกค้างสูงสุด (Maximum Residue Limit: MRL) ลดลงภายใน ๕ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

๒ ล้านบาท จากเงินงบประมาณสำหรับการศึกษาแนวทางและวิธีการในการพัฒนาระบบสำหรับกิจกรรมอื่นๆ อิงตามเงินงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑๐ ขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการการใช้สารเคมีทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			
- ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดให้เอกชนเข้ามารับผิดชอบ ในการใช้สารเคมีทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทางโดย																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												</

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ เสริมสร้างระบบบริหารจัดการมลพิษที่แหล่งกำเนิดให้มีประสิทธิภาพ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
ประเด็นย่อยที่ ๑.๑๐ ขยายบทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบของภาคเอกชนในการจัดการการใช้สารเคมีทางการเกษตรตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
■ ใช้กลยุทธ์ในการเรียกคืนซากบรรจุภัณฑ์เข้าสู่ช่องทางการกำจัดที่ถูกต้อง โดยยึดหลักการ “สร้างมูลค่า/ราคา” ให้กับซากบรรจุภัณฑ์สารเคมีที่ไม่ใช้แล้ว หรือสารเคมีคงค้างเสื่อมสภาพ ■ ร่วมมือกับหน่วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการขนย้าย จัดเก็บ ทำลาย - ดำเนินการตามกฎหมายที่ได้รับการประกาศใช้																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	</

ประเด็นปฏิรูปที่ ๒ – ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ
ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำมาตรฐาน ให้คำแนะนำ ติดตาม และ
ตรวจสอบการจัดการขยะทุกประเภทตามหลักวิชาการให้ชัดเจน

ในปี ๒๕๕๙ ขยะมูลฝอยชุมชนเกิดขึ้นในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ๗,๗๗๗ แห่ง ประมาณ ๒๗.๐๖ ล้านตัน หรือ ๗๔,๑๓๐ ตันต่อวัน มีอัตราการเกิดขยะมูลฝอยต่อคน ๑.๑๔ กิโลกรัมต่อคนต่อวัน ปัจจุบันมีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ดำเนินการให้บริการเก็บขนขยะมูลฝอยและนำไปกำจัด ๔,๗๑๑ แห่ง โดยขยะมูลฝอยประมาณ ๖.๐๑ ล้านตัน หรือ ๑๖,๔๕๑ ตันต่อวัน (ร้อยละ ๒๒ ของปริมาณขยะมูลฝอยที่เกิดขึ้นทั้งประเทศ) ถูกนำไปกำจัดยังสถานที่กำจัดขยะมูลฝอยแบบไม่ถูกต้อง เช่น การเผากลางแจ้ง การเทกองทิ้ง ในบ่อดินเก่า หรือพื้นที่รกร้าง ส่วนใหญ่จะพบในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดเล็ก

การติดตามและตรวจสอบการดำเนินการจัดการขยะในภาพรวม รวมถึงการกำหนดมาตรฐาน การจัดการขยะให้เป็นไปตามหลักวิชาการเป็นสิ่งสำคัญมาก แต่ในปัจจุบัน ยังไม่มีความชัดเจนเกี่ยวกับ หน่วยงานรับผิดชอบหลักในการกำหนดมาตรฐาน ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะตามหลักวิชาการ ที่ชัดเจน

วิธีการปฏิรูป

ระยะสั้น

๑. ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดบทบาท อำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานที่จะทำ หน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางในการจัดการขยะทุกประเภท รวมทั้งกำกับดูแล ติดตาม และ ตรวจสอบการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด
๒. หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องยึดตามมาตรฐานกลางที่ได้รับการกำหนดสำหรับการบริหาร จัดการขยะ

ระยะยาว

ศึกษาแนวทางในการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ (เช่น การจัดทำ พระราชบัญญัติ การบริหารจัดการขยะแห่งชาติ) รวมทั้งผลักดันให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ขยะได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑. กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องได้รับการประกาศและบังคับใช้ภายใน ๑ ปี
๒. แนวทางในการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะภายใน ๒ ปี และผลักดันให้ มีการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมภายใน ๓ ปีหลังจากนั้น

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																									
ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำมาตรฐาน ให้คำแนะนำ ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะทุกประเภทตามหลักวิชาการให้ชัดเจน																									
: มลพิษจากขยะ																									
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ระยะสั้น																						หลัก มท. สธ. ทส.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ขยะมูลฝอยได้รับการจัดการอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและมีประสิทธิภาพมากขึ้นตั้งแต่ต้นทางถึงปลายทาง	กฎระเบียบที่เกี่ยวข้องได้รับการประกาศและมีผลบังคับใช้ภายใน ๑ ปี
ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดบทบาทอำนาจและหน้าที่ของหน่วยงานที่จะทำหน้าที่กำหนดมาตรฐานกลางในการจัดการขยะทุกประเภท รวมทั้งติดตามและตรวจสอบการดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด หน่วยงานอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องยึดตามมาตรฐานกลางที่ได้รับการกำหนดสำหรับการบริหารจัดการขยะ																									
ระยะยาว																						หลัก มท. อปท. สธ. ทส.			
ศึกษาแนวทางในการบูรณาการกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ เช่น พระราชบัญญัติการบริหาร																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ

ประเด็นย่อยที่ ๒.๑ กำหนดหน่วยงานรับผิดชอบหลักในการจัดทำมาตรฐาน ให้คำแนะนำ ติดตาม และตรวจสอบการจัดการขยะทุกประเภทตามหลักวิชาการให้ชัดเจน

: มลพิษจากขยะ

[illegible]

ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำเสียตามหลักวิชาการในภาพรวม

เช่นเดียวกับประเด็นย่อยที่ ๒.๑ การจัดการน้ำเสียในปัจจุบันการดำเนินการแบบแยกส่วน โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งและอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้ พ.ร.บ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในขณะที่กระทรวงอุตสาหกรรมจัดทำมาตรฐานและกำกับดูแลการจัดการน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมภายใต้ พระราชบัญญัติ โรงงานอุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๓๕ ส่วนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการจัดการน้ำเสียในพื้นที่ภายใต้การรับผิดชอบของ อ.ป.ท. นั่นๆ ขณะที่องค์กรจัดการน้ำเสียจัดระบบบำบัดน้ำเสียรวมในพื้นที่ที่กำหนดไว้ภายใต้ พ.ร.ก. จัดตั้งองค์กรจัดการน้ำเสีย พ.ศ. ๒๕๓๘

หน่วยงานหลักที่จะทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการจัดการน้ำเสียในภาพรวมให้สอดคล้องกับนโยบาย มาตรการ และมาตรฐานที่กำหนดไว้เป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากมีหลายหน่วยงานที่มีบทบาทหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง หากแต่ขาดเจ้าภาพหลักประสานด้านการกำกับดูแลเพื่อให้เกิดการบูรณาการระหว่างหน่วยงานต่างๆ ในการจัดการน้ำเสีย ดังนั้น จึงจำเป็นต้องกำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักที่มีอำนาจหน้าที่ที่ชัดเจนในการประสานงานด้านการกำกับดูแลการบริหารจัดการในภาพรวม

วิธีการปฏิรูป

๑) ศึกษาความเหมาะสมของหน่วยงานที่จะเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำเสียในภาพรวม

๒) ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดบทบาท อำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่จะทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำเสียในภาพรวมเพื่อให้เกิดการบูรณาการในการทำงานและความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทั้งแนวดิ่งและแนวราบในการจัดการน้ำเสีย

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การบูรณาการในการบริหารจัดการน้ำเสียในภาพรวมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) การศึกษาความเหมาะสมของหน่วยงานได้รับการดำเนินการภายใน ๑ ปี
- ๒) กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการประกาศและบังคับใช้ภายใน ๓ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																													
ประเด็นย่อยที่ ๒.๒ กำหนดหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการบริหารจัดการน้ำเสียตามหลักวิชาการ: มลพิษจากน้ำเสีย																													
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
-ศึกษาความเหมาะสมของหน่วยงานที่จะเป็นหน่วยงานเจ้าภาพหลักในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการจัดการน้ำเสียในภาพรวมให้สอดคล้องกับนโยบายมาตรการ และมาตรฐานที่กำหนดไว้																										หลัก ทส. มท.อก.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	การบูรณาการในการบริหารจัดการน้ำเสียในภาพรวมอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	การศึกษาความเหมาะสมของหน่วยงานได้รับการดำเนินการภายใน ๑ ปี
-ออกกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดบทบาท อำนาจ และหน้าที่ของหน่วยงานหลักที่จะทำหน้าที่ในการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อกำกับดูแลการจัดการน้ำเสียในภาพรวม เพื่อให้เกิดการบูรณาการในการทำงานและความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานทั้งแนวดิ่งและแนวราบในการจัดการน้ำเสีย																													

ประเด็นย่อยที่ ๒.๓ จัดทำทำเนียบการปล่อยและการเคลื่อนย้ายมลพิษและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส

จากการประชุมสหประชาชาติว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา (The United Nation Conference on Environment and Development: UNCED) หรือ การประชุมสุดยอดสิ่งแวดล้อมโลก (EARTH Summit) ที่กรุงริโอ เดอจาเนโร ประเทศบราซิล เมื่อวันที่ ๕-๑๖ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๓๕ ผู้นำหรือผู้แทนชาติสมาชิกทุกคนจาก ๑๗๙ ประเทศได้ยอมรับและร่วมกันลงนามในปฏิญญาริโอว่าด้วยสิ่งแวดล้อมและการพัฒนา ซึ่งประกอบด้วยหลักการ ๒๗ ประการที่เกี่ยวกับสิทธิและความรับผิดชอบของประชาชาติในการดำเนินงานพัฒนาเพื่อปรับปรุงความเป็นอยู่ของประชาชนให้ดีขึ้น โดยหลักการที่ ๑๐ ได้ระบุไว้ว่า “การจัดการเรื่องสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุด ได้แก่ การให้ประชาชนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งหมดมีส่วนร่วมในทุกระดับ โดยในระดับชาตินั้น ประชาชนแต่ละคนจะต้องมีช่องทางที่เหมาะสมในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของหน่วยงานรัฐ รวมทั้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับกิจกรรมที่มีการใช้สารเคมีอันตรายภายในชุมชน และจะต้องมีโอกาสเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจ รัฐทั้งหลายจะต้องอำนวยความสะดวกและส่งเสริมการสร้าง ความตระหนักและการมีส่วนร่วมของสาธารณชนด้วยการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง จะต้องจัดให้มีการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมและการปกครองที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการแก้ไขและเยียวยาความเสียหายด้วย”

โดยสรุปแล้ว การจัดการปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ดีที่สุดต้องตั้งอยู่บนหลักการและแนวทาง ๓ ข้อ คือ

- ๑) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ
- ๒) การเข้าถึงข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อมของรัฐอย่างเหมาะสม รวมถึงข้อมูลเกี่ยวกับกิจกรรมและสารอันตรายในพื้นที่ชุมชน
- ๓) การเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของประชาชน

ภายหลังการประชุมที่กรุงริโอเดอจาเนโร หน่วยงานที่รับผิดชอบด้านสิ่งแวดล้อมของสหประชาชาติ ผู้แทนแต่ละประเทศ องค์กรเอกชน ภาคเอกชน และสถาบันวิชาการต่างๆ ได้ร่วมกันทำงานเพื่อผลักดันเรื่องการใช้สารเคมีให้ปลอดภัยมากขึ้นและเริ่มหาแนวทางการจัดทำรายงานมาตรฐานเพื่อแสดงสถิติปริมาณการปล่อยสารเคมี (Emission Inventories : EIs) ให้เป็นรูปธรรมชัดเจนยิ่งขึ้น ต่อมาได้เปลี่ยนจากคำว่า “Emission Inventories” มาใช้คำใหม่แทนว่า “Pollutant Release and Transfer Registers” (PRTR) เนื่องจากคำว่า PRTR ครอบคลุมลักษณะและแนวโน้มปัญหาที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาไปสู่ระบบการรายงานข้อมูลจากแหล่งกำเนิดที่จะครอบคลุมตัวกลางสิ่งแวดล้อมได้กว้างมากกว่า โดยผลของการดำเนินการต่างประเทศแสดงให้เห็นว่า ภาคเอกชนมีความพยายามในการลดมลพิษโดยสมัครใจลงมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยเพิ่งเริ่มการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างจริงจังในไม่กี่ปีที่ผ่านมา โดยเริ่มนำร่องที่จังหวัดระยองก่อน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องผลักดันการจัดทำ PRTR ให้ครอบคลุมทุกพื้นที่ในประเทศไทย

วิธีการ

- ๑) จัดทำระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ให้ครอบคลุมทุกโรงงานประเภทสำคัญในพื้นที่ที่กำหนดและเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะอย่างโปร่งใส
- ๒) กำหนดให้มีกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรม

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ความไว้วางใจและความร่วมมือในการลดลงของมลพิษระหว่างรัฐ เอกชน ประชาชนเพิ่มขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑) ระบบทำเนียบการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ของจังหวัดที่ถูกกำหนดเป็นพื้นที่สำคัญได้รับการจัดทำขึ้นก่อนภายใน ๕ ปี

๒) กฎระเบียบเกี่ยวกับระบบการรายงานการปลดปล่อยและเคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงานอุตสาหกรรมมีการจัดทำหลังจาก ๕ ปี

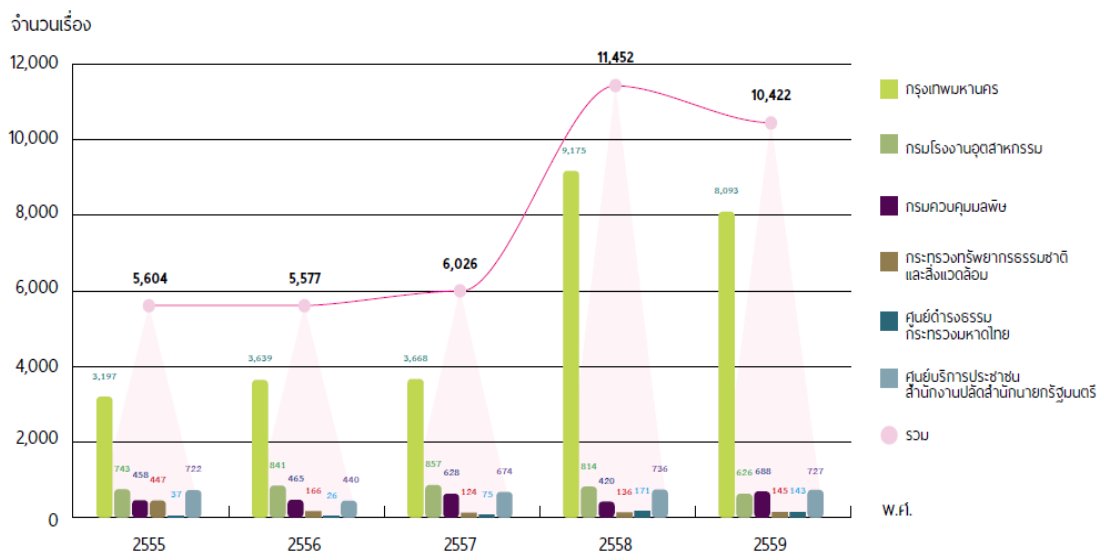
วงเงินและแหล่งเงิน

๑๐ ล้านบาทจากเงินงบประมาณสำหรับการจัดทำระบบและเผยแพร่ข้อมูล

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
ประเด็นย่อยที่ ๒.๓ จัดทำทำเนียบการปล่อยและการเคลื่อนย้ายมลพิษและเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะอย่างโปร่งใส : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
ระยะสั้น -หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำระบบ ทำเนียบการปลดปล่อยและ เคลื่อนย้ายมลพิษ (PRTR) ให้ ครอบคลุมโรงงานประเภทสำคัญใน พื้นที่ที่กำหนดและเปิดเผยข้อมูลสู่ สาธารณะอย่างโปร่งใส ระยะยาว (หลังจาก ๕ ปี) -กำหนดให้มีกฎระเบียบเกี่ยวกับระบบ การรายงานการปลดปล่อยและ เคลื่อนย้ายมลพิษของโรงงาน อุตสาหกรรม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																</

ประเด็นย่อยที่ ๒.๔ ปรับปรุงระบบติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดสถานประกอบการ โรงงาน ฟาร์ม

ตามรายงานสถานการณ์มลพิษปี ๒๕๕๙ มีเรื่องร้องเรียนปัญหามลพิษมากกว่า ๑๐,๐๐๐ เรื่อง (แผนภาพข้างล่าง) โดยปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาการร้องเรียน คือ การขาดความรับผิดชอบของผู้ประกอบการในการลดผลกระทบจากการประกอบกิจการและยังไม่ให้ความสำคัญในการป้องกันและลดผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนในพื้นที่อย่างจริงจัง ในขณะที่จำนวนบุคลากรของภาครัฐในการกำกับดูแล ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมีจำกัด จึงจำเป็นต้องแสวงหาแนวทางในการปรับปรุงระบบและกลไกการติดตามและตรวจสอบที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการนำเทคโนโลยีและแนวคิดใหม่ๆ มาปรับใช้

วิธีการปฏิรูป

- ๑) เร่งรัดพัฒนาระบบ “Third Party Inspection” เพื่อกระจายงานตรวจสอบให้เอกชนที่ได้รับอนุญาตในการดำเนินการ
- ๒) ปรับปรุงตัวชี้วัดของเจ้าหน้าที่ในการติดตามและตรวจสอบการปล่อยมลพิษของสถานประกอบการอุตสาหกรรมให้มีความรัดกุม
- ๓) ทบทวนเทคนิคการตรวจวัดมลพิษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและศึกษาเทคนิคใหม่ๆ ที่สามารถตรวจวัดมลพิษได้มากขึ้นและครอบคลุมแม่นยำ
- ๔) ขยายประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องติดตั้งระบบปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อรายงานแสดงผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทิ้งและคุณภาพอากาศจากปล่องต่อสาธารณะ (Continuous Emission Monitoring Systems : CEMs)

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์มากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการปล่อยมลพิษของสถานประกอบการได้รับการปรับปรุงและนำมาใช้ภายใน ๑ ปี
- ๒) ระบบ Third Party Inspection ได้รับการพัฒนาและนำมาใช้ภายใน ๓ ปี
- ๓) เทคนิคการตรวจวัดมลพิษที่มีความแม่นยำและครอบคลุมมากขึ้นได้รับการนำมาปรับใช้ภายใน ๓ ปี
- ๔) ร้อยละ ๗๕ ของสถานประกอบการที่ถูกกำหนดให้ติดตั้งระบบรายงานแสดงผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทิ้งและคุณภาพอากาศจากปล่องต่อสาธารณะ (Continuous Emission Monitoring Systems : CEMs) มาใช้อย่างกว้างขวางมากขึ้นดำเนินการติดตั้งภายใน ๕ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																	
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																																	
ประเด็นย่อยที่ ๒.๔ ปรับปรุงระบบติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการ (โรงงาน ฟาร์ม) : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม																																	
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด												
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน										
	๑		๒		๓		๔		๑		๒		๓		๔			๑						๒		๓		๔					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔	๑	๒	๓	๔				
-เร่งพัฒนาระบบ “Third Party Inspection” เพื่อกระจายงานตรวจสอบให้เอกชนที่ได้รับอนุญาตในการดำเนินการ																										หลัก อก. กษ.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	การติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากขึ้น	ตัวชี้วัดเชิงคุณภาพของเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการปล่อยมลพิษของสถานประกอบการได้รับการปรับปรุงและนำมาใช้ภายใน ๑ ปี				
-ปรับปรุงตัวชี้วัดของเจ้าหน้าที่ในการติดตามและตรวจสอบการปล่อยมลพิษของสถานประกอบการอุตสาหกรรมให้มีความเข้มงวดและรัดกุม																														หลัก อก. กษ.			
-ทบทวนเทคนิคการตรวจวัดมลพิษที่ใช้อยู่ในปัจจุบันและศึกษาเทคนิคใหม่ๆ ที่สามารถตรวจวัดมลพิษได้แม่นยำและครอบคลุมมากขึ้น																																	

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
ประเด็นย่อยที่ ๒.๔ ปรับปรุงระบบติดตามและตรวจสอบมลพิษที่เกิดจากสถานประกอบการ (โรงงาน ฟาร์ม) : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
-ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายประเภทโรงงานอุตสาหกรรมที่ต้องติดตั้งระบบรายงานแสดงผลการตรวจวัดคุณภาพน้ำทิ้งและคุณภาพอากาศจากปล่องต่อสาธารณะ																										หลัก อก.																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						

ประเด็นย่อยที่ ๒.๕ กำกับควบคุมการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายและปรับปรุงบทลงโทษให้มีความรุนแรงมากขึ้น

วัตถุประสงค์หลัก คือ เพื่อลดการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมาย โดยมีขั้นตอนในการพิจารณาดำเนินการที่ชัดเจน และปรับปรุงบทลงโทษให้มีความรุนแรงมากขึ้นเพื่อสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน

วิธีการปฏิรูป

- ๑) ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายเพื่อลดความเสี่ยงในการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่
- ๒) ปรับปรุงบทลงโทษภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความรุนแรงมากขึ้น สอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปตามขั้นตอนทางกฎหมายและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๓ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) หลักเกณฑ์ในการบังคับใช้บทลงโทษภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการปรับปรุงและนำมาใช้ภายใน ๑ ปี
- ๒) มาตรการลงโทษภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการแก้ไขภายใน ๓ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ

ประเด็นย่อยที่ ๒.๕ กำกับควบคุมการใช้ดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ในการบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายและปรับปรุงบทลงโทษให้มีความรุนแรงมากขึ้น : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
-ออกกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายเพื่อลดความเสี่ยงในการใช้ดุลพินิจตามอำเภอใจของเจ้าหน้าที่																		หลัก อก. กษ.ทส.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	การบังคับใช้บทลงโทษกับสถานประกอบการที่กระทำผิดกฎหมายโดยเจ้าหน้าที่รัฐเป็นไปตามขั้นตอนทางกฎหมายและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น	หลักเกณฑ์ในการบังคับใช้บทลงโทษภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องได้รับการปรับปรุงและนำมาใช้ภายใน ๑ ปี
-ปรับปรุงบทลงโทษภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้องให้มีความรุนแรงมากขึ้นสอดคล้องกับสภาพทางเศรษฐกิจสังคม และสิ่งแวดล้อมในปัจจุบัน																					

ประเด็นย่อยที่ ๒.๖ พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน^๑ ในการควบคุม ฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสียจากการผลิต

ตามประเด็นย่อย ๒.๓ ที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนที่เกี่ยวข้องทุกส่วนและทุกระดับ โดยประเด็นย่อย ๒.๖ จะเน้นการพัฒนาระบบและกลไกที่จะเกื้อหนุนกับประเด็น ๒.๓

วิธีการปฏิรูป

พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้

- ๑) หลักของการมีส่วนร่วมตั้งแต่ การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเข้ามามีส่วนร่วมคิดและเสนอแนะแนวทาง และการเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา
- ๒) ระดับของการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับส่วนกลาง จังหวัด และชุมชนในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบและรวมถึงสัดส่วนของกลุ่มเครือข่ายภาคประชาสังคมต่างๆ ในการเข้าร่วม
- ๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมและขยายเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ เช่น โครงการระบบ application monitoring pollution industry เพื่อแสดงการระบายมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมผ่านมือถือและส่งเสริมการติดตามและตรวจสอบจากภาคประชาชน
- ๔) ระบบส่งเสริมให้ภาคประชาชนรายงานข้อมูลการปล่อยมลพิษในรูปแบบต่างๆ เช่น ส่งภาพถ่ายรถยนต์ปล่อยควันดำเข้าไประบบ online รับเรื่องที่มีการเฝ้าติดตามอย่างสม่ำเสมอ
- ๕) ความต่อเนื่องและผลสัมฤทธิ์ของการมีส่วนร่วม
- ๖) การใช้ศูนย์ควบคุมมลพิษและ/หรือศูนย์อื่นๆ ที่มีการจัดตั้งในพื้นที่เพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วม รวมถึงการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมภาคอุตสาหกรรมแบบครบวงจร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนและประชาชนทั่วไป ทั้งยังเป็นคลังข้อมูลด้านอุตสาหกรรมแบบครบวงจรโดยรวมนฐานข้อมูลโรงงานที่ตั้ง เครื่องจักรที่ใช้ วัตถุดิบและผลิตภัณฑ์ ภาคอุตสาหกรรม สารเคมี เทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตลอดจนข้อมูลการปล่อยมลพิษสิ่งแวดล้อมระบบเวลาจริง (Real-time system)

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการควบคุม ฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษเพิ่มมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๑-๕ ปี

^๑ ข้อเสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ไม่ใช่เฉพาะการควบคุม ฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษจะอยู่ภายใต้การปฏิรูประบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ตัวชี้วัด

- ๑) ระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสียได้รับการพัฒนาและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี
- ๒) ระบบและกลไกที่ได้รับการพัฒนาถูกนำไปใช้และมีการประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของระบบและกลไกดังกล่าวภายใน ๕ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

ภาคอุตสาหกรรมแบบครบวงจร ๓๓๙ ล้านบาท จากเงินงบประมาณสำหรับโครงการนำร่อง application monitoring pollution industry และการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วม สำหรับกิจกรรมอื่นๆ อิงตามเงินงบประมาณประจำปีของแต่ละหน่วยงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																						
ประเด็นย่อยที่ ๒.๖ พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ^๒ ในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสียจากการผลิต : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม																						
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
-พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนโดยคำนึงถึงประเด็นสำคัญ ดังนี้																		หลัก อก. กษ. คค. ทส.	๙ ล้านบาทจากเงินงบประมาณสำหรับโครงการนำร่อง application monitoring pollution industry และ ๓๓๐ ล้านบาทสำหรับการจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการร่วมภาคอุตสาหกรรมแบบครบวงจร	การมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษเพิ่มมากขึ้น	ระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสีย	
(๑) หลักของการมีส่วนร่วมตั้งแต่การให้ข้อมูลข่าวสาร การรับฟังความคิดเห็น การเข้ามามีส่วนร่วมคิดและเสนอแนะแนวทาง และการเข้ามามีส่วนร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา																			สำหรับการกิจกรรมอื่นๆอิงตามเงิน		ได้รับการพัฒนาและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้องมีผลบังคับใช้ภายใน ๓ ปี	
(๒) ระดับของการมีส่วนร่วมตั้งแต่ระดับส่วนกลาง จังหวัด และชุมชนในพื้นที่ซึ่งได้รับผลกระทบ และรวมถึง																				ระบบและกลไกที่ได้รับการพัฒนาถูกนำไปใช้		

๒

ข้อเสนอเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ไม่ใช่เฉพาะการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษจะอยู่ภายใต้การปฏิรูประบบบริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
ประเด็นย่อยที่ ๒.๖ พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ^๒ ในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสียจากการผลิต : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
สัดส่วนของกลุ่มเครือข่ายภาคประชาสังคมต่างๆ ในการเข้าร่วม (๓) ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและอื่นๆ ที่เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมที่ครอบคลุมและขยายเครือข่ายของภาคส่วนต่างๆ เช่น โครงการระบบ application monitoring pollution industry เพื่อแสดงการระบายนมลพิษจากโรงงานอุตสาหกรรมผ่านมือถือและส่งเสริมการติดตามและตรวจสอบจากภาคประชาชน (๔) ระบบส่งเสริมให้ภาคประชาชนรายงานข้อมูลการปล่อยมลพิษใน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					

[illegible]

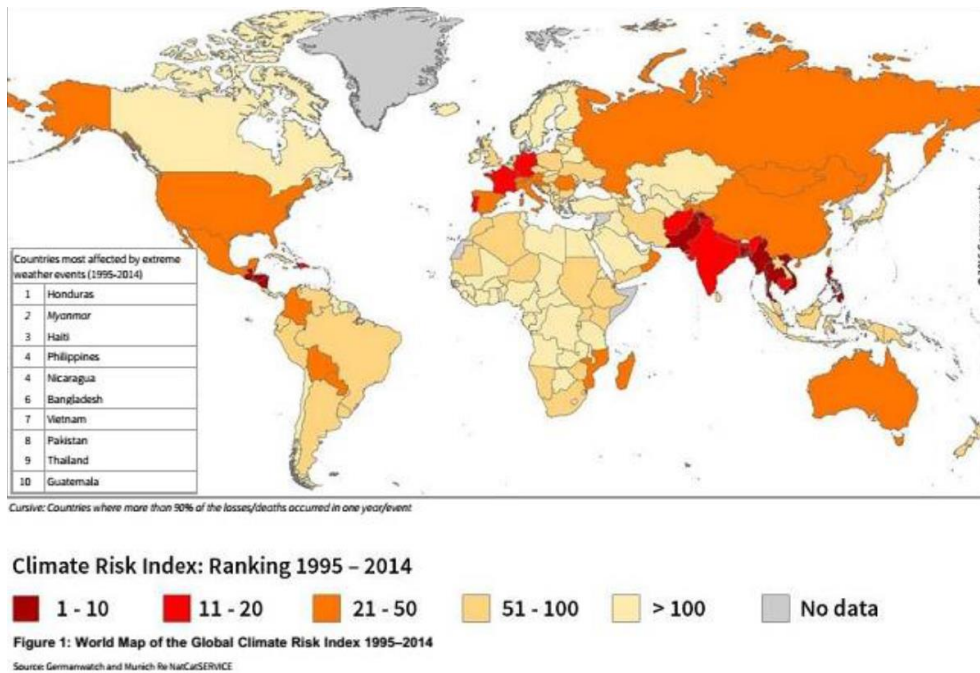
แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ ปรับปรุงระบบและกลไกการเฝ้าระวัง ควบคุม ติดตาม และตรวจสอบมลพิษ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
ประเด็นย่อยที่ ๒.๖ พัฒนาระบบและกลไกการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ^๒ ในการควบคุม เฝ้าระวัง ติดตาม และตรวจสอบการปล่อยมลพิษและการจัดการของเสียจากการผลิต : มลพิษจากการใช้สารเคมีในภาคอุตสาหกรรมและเกษตรกรรม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
ภาคอุตสาหกรรม สารเคมี เทคโนโลยีด้านสิ่งแวดล้อมและความปลอดภัย ตลอดจนข้อมูลการปล่อยมลพิษ สิ่งแวดล้อมระบบเวลาจริง (Real-time system) -หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกกฎหมายในการบังคับใช้																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											

ประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

สถานการณ์การปล่อยก๊าซเรือนกระจกของโลกเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่องก่อให้เกิดความเสี่ยงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีแนวโน้มรุนแรงขึ้นในทุกภูมิภาคของโลก เช่น อุณหภูมิเฉลี่ยที่มีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้น ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ยที่เพิ่มขึ้นในฤดูน้ำหลากและน้อยลงในฤดูน้ำแล้ง จำนวนวันที่อากาศร้อนเพิ่มมากขึ้นและจำนวนวันที่อากาศเย็นลดลง โดยส่งผลให้เกิดภัยธรรมชาติ เช่น อุทกภัย ภัยแล้ง และวาตภัย ที่รุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น รวมถึงผลกระทบจากวิกฤตน้ำทะเลขึ้นสูง ซึ่งกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในหลายสาขา

ประเทศไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนาที่พึ่งพาการใช้พลังงานจากเชื้อเพลิงฟอสซิลและมีการเติบโตของพื้นที่เมืองอย่างต่อเนื่อง จึงมีการปล่อยก๊าซเรือนกระจกที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี พ.ศ. ๒๕๓๗ ประเทศไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจก (ไม่รวมภาคการใช้ที่ดินและป่าไม้) คิดเป็น ๒๐๗.๖๕ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์ เทียบเท่าและเพิ่มเป็น ๓๑๘.๖๖ ล้านตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ (ไม่รวมภาคการใช้ที่ดินและป่าไม้)

ทั้งนี้ เมื่อประเทศไทยได้เข้าร่วมในความตกลงปารีส (Paris Agreement) ไทยได้รับการจัดให้อยู่ในประเภทของประเทศที่มีความเสี่ยงสูงมาก (extreme risk) ลำดับที่ ๑๒ ของโลก และเป็นหนึ่งในสิบประเทศที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในระยะยาว (แผนภาพข้างล่าง) ซึ่งเป็นความตกลงภายใต้กรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศซึ่งก่อให้เกิดความร่วมมือระยะยาวของประชาคมโลกในการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ประเทศไทยจึงควรมีการเตรียมความพร้อมโดยเสริมสร้างระบบและกลไกภายในประเทศให้สามารถดำเนินภารกิจดังกล่าวในระยะยาวได้อย่างเข้มแข็ง โดยเฉพาะสร้างกลไกให้สามารถขับเคลื่อนการพัฒนาไปสู่รูปแบบที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกต่ำ มีความต้านทานต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสอดคล้องกับการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างเป็นรูปธรรม

อย่างไรก็ตาม ความท้าทายของประเทศไทยในปัจจุบัน คือ การสร้างความรู้ความเข้าใจกับทุกภาคส่วนเกี่ยวกับประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและผลักดันให้ทุกภาคส่วนร่วมกันแก้ไขปัญหาที่กำลังทวีความรุนแรงมากขึ้น โดยสำหรับภาครัฐ ประเด็นสำคัญ คือ การบูรณาการประเด็นการเปลี่ยนแปลงเข้าไปในระบบการจัดทำแผนและเงินงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ซึ่งในปัจจุบัน สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำข้อมูลกลางที่สามารถถูกนำมาใช้ในการสนับสนุนการวางแผนและการตัดสินใจเชิงนโยบาย (ทั้งด้านการปลดปล่อยก๊าซเรือนกระจกและการคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งรวมถึงผลกระทบในพื้นที่และภาคส่วนต่างๆ ทั้งด้านภัยพิบัติ เกษตร สาธารณสุข ท่องเที่ยว ฯลฯ) ในขณะที่ภาคเอกชนต้องได้รับการเสริมสร้างศักยภาพและความพร้อมในการลดก๊าซเรือนกระจก เนื่องจากในปัจจุบันและแนวโน้มในอนาคต หลายประเทศได้ออกมาตรการควบคุมการนำเข้าสินค้าที่ปล่อยก๊าซเรือนกระจกสูง ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทยที่ต้องพึ่งพาการส่งออกสินค้าเป็นหลัก ภาคเอกชนไทยจึงควรปรับกระบวนการตัดสินใจในการดำเนินธุรกิจเพื่อสร้างโอกาสจากแรงผลักดันภายนอกในการยกระดับสินค้าและกระบวนการผลิต สำหรับภาคประชาชน ความตระหนักรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และแนวทางในการร่วมแก้ไขปัญหาโดยปรับเปลี่ยนพฤติกรรม การดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในชีวิตประจำวันเป็นสิ่งสำคัญ

ด้วยเหตุผลข้างต้นจึงเป็นที่มาของการกำหนดประเด็นปฎิรูปย่อยที่ ๓.๑ - ๓.๔ ที่เกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ กำหนดให้โครงการลงทุนของภาครัฐต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำมาตรการรองรับ

วิธีการปฏิรูป

๑) พัฒนابทบัญญัติในร่างพ.ร.บ. ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ เพื่อกำหนดให้โครงการลงทุนภาครัฐขนาดใหญ่ (เงินงบประมาณมากกว่า...ล้านบาท) ต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำมาตรการรองรับก่อนได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามบทบัญญัติ โดยศึกษาแนวทางและพัฒนาเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการบูรณาการเข้าไปในการจัดทำแผนงานและเงินงบประมาณลงทุนของภาครัฐมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

ตัวชี้วัด

๑) การออกประกาศ พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ ภายใน ๓ ปี ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

๒) กฎหมายรองที่เกี่ยวข้องได้รับการพัฒนาเพื่อหน่วยงานต่างๆ สามารถนำไปปฏิบัติใช้ภายใน ๒ ปี หลังจาก พระราชบัญญัติ ได้รับการออกประกาศ

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ																								
ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ กำหนดให้โครงการลงทุนของภาครัฐต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำ																								
มาตรการรองรับ : ภาครัฐ																								
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
-พัฒนาทบทวนภายใต้ร่างพระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.... เพื่อกำหนดให้โครงการลงทุนภาครัฐขนาดใหญ่ (เงินงบประมาณมากกว่า... ล้านบาท) ต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำมาตรการรองรับก่อนได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ																		หลัก ทส. สนับสนุน สศช. สงป.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการบูรณาการเข้าไปในการจัดทำแผนงานและเงินงบประมาณลงทุนของภาครัฐมากขึ้น	การออกประกาศใช้พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ... ภายใน ๓ ปี ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดให้โครงการลงทุนขนาดใหญ่ของภาครัฐต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำมาตรการรองรับก่อนได้รับการจัดสรรเงินงบประมาณ			
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการตามบทบัญญัติ โดยศึกษาแนวทางและพัฒนาเกณฑ์ที่ชัดเจนเพื่อให้หน่วยงานอื่นๆ สามารถนำไปปฏิบัติได้																		หลัก ทส. สศช. สงป.						

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
ประเด็นย่อยที่ ๓.๑ กำหนดให้โครงการลงทุนของภาครัฐต้องวิเคราะห์ถึงผลกระทบต่อและ/หรือความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมทั้งจัดทำ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
มาตรการรองรับ : ภาครัฐ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																			

ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ เร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยและข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

วิธีการปฏิรูป

๑) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยและข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิงสำหรับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนการลดก๊าซเรือนกระจกและการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

๒) พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ รวมทั้งเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ

๓) พัฒนabethบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ในการกำหนดให้มีฐานข้อมูลดังกล่าวรวมทั้งการพัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงานต่างๆ และเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ข้อมูลด้านการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศถูกนำไปใช้ประโยชน์มากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

ตัวชี้วัด

มีระบบฐานข้อมูลกลางการปล่อยและกักเก็บก๊าซเรือนกระจกโดยมีความเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานต่างๆ และเผยแพร่สู่สาธารณะภายใน ๓ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ เร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยและข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
: ภาครัฐ

กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												
-หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำฐานข้อมูล กลางเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือน กระจกของประเทศไทยและข้อมูล ความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ เพื่อเป็นข้อมูลอ้างอิง สำหรับประชาชนและหน่วยงานต่างๆ ในการสนับสนุนการลดก๊าซเรือน กระจกและการปรับตัวต่อการ เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ - พัฒนาระบบเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง หน่วยงานต่างๆ รวมทั้งเปิดเผยข้อมูล สู่สาธารณะ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
ประเด็นย่อยที่ ๓.๒ เร่งรัดจัดทำฐานข้อมูลกลางเกี่ยวกับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกของประเทศไทยและข้อมูลความเสี่ยงเชิงพื้นที่ต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
: ภาครัฐ

[illegible]

ประเด็นย่อยที่ ๓.๓ กำหนดกลไกที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์ให้ภาคเอกชน^๓ ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

วิธีการปฏิรูป

๑) พัฒนابทบัญญัติภายใต้พระราชบัญญัติ ว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ในการกำหนดกลไกที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์ ตัวอย่าง เช่น การกำหนดระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของแต่ละสาขาการผลิต รวมถึงการจัดสรรสิทธิการปล่อยของแต่ละสถานประกอบการและการอนุญาตให้มีการซื้อขายสิทธินั้นได้ (cap and trade system)

๒) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการศึกษาแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมเพื่อพัฒนาระบบให้เอกชนสามารถนำไปปฏิบัติได้หลังจาก ๕ ปี ที่พระราชบัญญัติ ได้รับการประกาศใช้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

โรงงานและสถานประกอบการของภาคเอกชนลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกลง

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓-๗ ปี

ตัวชี้วัด

๑) การออกประกาศใช้ พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ภายใน ๓ ปี ซึ่งมีบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดกลไกที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์

๒) กลไกที่เหมาะสมได้รับการศึกษาและพัฒนาเพื่อนำไปปฏิบัติใช้ได้หลังจาก ๕ ปี ที่ พระราชบัญญัติได้รับการออกประกาศ

วงเงินและแหล่งเงิน

๑๐ ล้านบาทจากเงินงบประมาณแต่อาจได้รับการสนับสนุนเงินนอกงบประมาณบางส่วนจากรัฐบาลต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศสำหรับศึกษาแนวทางและวิธีการพัฒนาระบบ

^๓ รวมถึงรัฐวิสาหกิจและบริษัทร่วมทุนระหว่างรัฐและเอกชน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
ประเด็นย่อยที่ ๓.๓ กำหนดกลไกที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์ให้ภาคเอกชน ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก : ภาคเอกชน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
-พัฒนาทบทวนกติกาใต้พระราชบัญญัติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ในการกำหนดกลไกที่เหมาะสมในการสร้างแรงจูงใจเชิงเศรษฐศาสตร์ ตัวอย่าง เช่น การกำหนดระดับการปล่อยก๊าซเรือนกระจกโดยรวมของแต่ละสาขาการผลิต รวมถึงการจัดสรรสิทธิการปล่อยของแต่ละสถานประกอบการและการอนุญาตให้มีการซื้อขายสิทธินั้นได้ (cap and trade system)																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		

ประเด็นย่อยที่ ๓.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาระบบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

วิธีการปฏิรูป

๑) สร้างความตระหนักรู้ ความรู้ และความเข้าใจของประชาชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแบบอย่างการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวัน ที่จะช่วยแก้ปัญหาระบบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านสื่อและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งโครงการประกวดผลงานต่างๆ เพื่อสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจ

๒) กำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกระดับผนวกเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปในหลักสูตรที่เหมาะสมกับระดับการศึกษา

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

ประชาชนมีความตระหนักรู้ ความรู้ ความเข้าใจ และร่วมแก้ไขปัญหาระบบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑) โครงการสร้างความตระหนักรู้ ความรู้ ความเข้าใจ แรงจูงใจมีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในช่วง ๕ ปี

๒) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการผนวกเข้าไปในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาในทุกระดับภายใน ๕ ปี

วงเงินและแหล่งเงิน

พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสมตามกิจกรรมการปฏิรูป

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง สิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ ผลักดันทุกภาคส่วนให้ร่วมแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ																													
ประเด็นย่อยที่ ๓.๔ ส่งเสริมให้ประชาชนปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันเพื่อร่วมแก้ไขปัญหาระบบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ : ภาคประชาชน																													
กิจกรรม	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
-สร้างความตระรู้ ความรู้ และความเข้าใจของประชาชนอย่างต่อเนื่องเกี่ยวกับแบบอย่างการดำเนินกิจกรรมในชีวิตประจำวันที่จะช่วยแก้ปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศผ่านสื่อและประชาสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งโครงการสร้างแรงจูงใจ																										หลัก ทส.อบก.	พิจารณาจัดสรรเงินงบประมาณอย่างเหมาะสม	ประชาชนมีความตระหนักรู้ ความรู้ความเข้าใจ และร่วมแก้ไขปัญหาระบบการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศมากขึ้น	โครงการสร้างความตระหนักรู้ ความรู้ความเข้าใจ และแรงจูงใจในการดำเนินการอย่างต่อเนื่องในช่วง ๕ ปี
-กำหนดให้สถาบันการศึกษาทุกระดับผนวกเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเข้าไปในหลักสูตรที่เหมาะสมกับระดับการศึกษา																										หลัก ศธ.สนับสนุน ทส.อบก.			การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้รับการผนวกเข้าไปในหลักสูตรของสถาบันการศึกษาในทุกระดับภายใน ๕ ปี

แผนการปฏิรูปประเทศ
ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่อง
ระบบบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑. ภาพรวมการปฏิรูปประเทศ เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๑ สถานการณ์และแนวโน้ม

การปฏิรูปประเทศด้านระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เป็นประเด็นปฏิรูปที่เชื่อมโยงสัมพันธ์และมีผลเสริมหนุนต่อการปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติแต่ละด้าน รวมทั้งการปฏิรูปด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นปฏิรูปในด้านระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมี ๕ ประเด็นหลัก ในแต่ละประเด็นมีสถานการณ์ปัญหา ข้อจำกัด จุดอ่อน ดังนี้

๑. การปฏิรูปด้านเครื่องมือบริหารจัดการ : เครื่องมือหลักด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่มีอยู่ คือ การประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA) ซึ่งมีปัญหาและข้อจำกัดในหลายด้านทำให้กลายเป็นส่วนหนึ่งของปัญหาความขัดแย้งในหลายกรณี เครื่องมือด้านการบริหารจัดการอื่นๆ ที่สำคัญได้แก่ การจัดทำแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติประเภทต่างๆ การจัดทำผังเมืองรวมและผังเมืองเฉพาะ การประกาศกำหนดเขตควบคุมมลพิษ เขตคุ้มครองสิ่งแวดล้อม เครื่องมือเหล่านี้มีข้อจำกัดและจุดอ่อนในเชิงการปฏิบัติและการบังคับใช้ ต้องมีการปฏิรูปในเชิงระบบและโครงสร้างและการปฏิรูปให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและบริบททางเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก

นอกจากการปฏิรูปเครื่องมือที่มีอยู่เดิม ต้องมีการพัฒนาเครื่องมือบริหารจัดการใหม่ คือ การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน (Strategic Environmental Assessment : SEA)^๑ เพื่อช่วยในการกำหนดนโยบาย แผนงาน และการพัฒนาในระดับพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒. การปฏิรูปด้านโครงสร้างองค์กร : การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นภารกิจหน้าที่ของหลายกรม หลายกระทรวง และมีการจัดตั้งคณะกรรมการเป็นจำนวนมากในช่วงรัฐบาลต่างๆ ทั้งในระดับชาติ ระดับกระทรวง และระดับจังหวัด จำเป็นต้องมีการปฏิรูปให้เกิดความชัดเจนของความสัมพันธ์เชิงอำนาจ และระบบการประสานเชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการชุดต่างๆ เพื่อสร้างความเป็นเอกภาพของนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระหว่างนโยบายการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยง

๓. การปฏิรูปด้านวิธีปฏิบัติของหน่วยงานภาครัฐ : เพื่อให้สามารถประสานการทำงานอย่างบูรณาการ ข้ามกรม ข้ามกระทรวงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามหลักการ “ธรรมาภิบาลด้านสิ่งแวดล้อม” รวมทั้งดำเนินงานบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนอย่างมีความหมาย (Meaningful Participation)

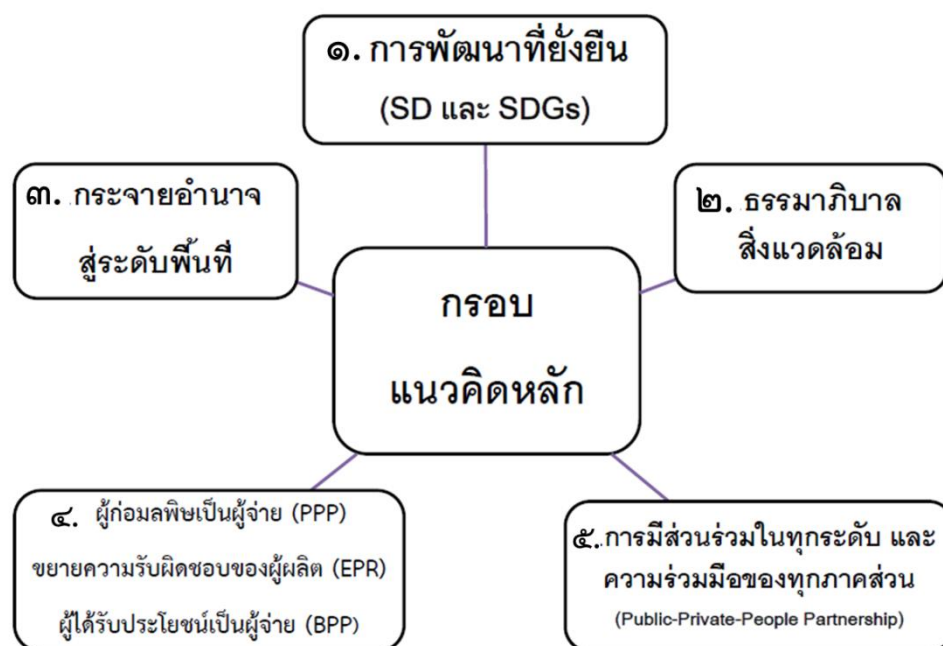
๔. การปฏิรูปด้านระบบงบประมาณ และแผน : หน่วยงานภาครัฐมีการจัดทำแผนแม่บทด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในด้านต่างๆ เป็นจำนวนมากเพื่อให้เกิดการประสานการทำงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ แต่ระบบงบประมาณยังเป็นการจัดทำและของงบประมาณโดยกรมและกระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เป็นข้อจำกัดในการขับเคลื่อนแผนแม่บทไปสู่การปฏิบัติอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ จำเป็นต้องปฏิรูปทั้งระบบการจัดทำแผนให้มีความสอดคล้องระหว่างหน่วยงานและคณะกรรมการชุดต่างๆ มีความเชื่อมโยงสอดคล้องระหว่างยุทธศาสตร์ชาติและแผนระดับต่างๆ และมีระบบงบประมาณที่สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนที่ตั้งไว้

^๑ SEA หากแปลตรงตัวตามภาษาอังกฤษ คือ การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ แต่ในเอกสารฉบับนี้ใช้คำว่า การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน เพื่อให้สื่อความหมายที่เหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายการใช้ SEA

๕. การปฏิรูปด้านระบบกฎหมาย : กฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยมีจำนวนมาก ส่วนใหญ่เป็นกฎหมายที่ประกาศใช้มากกว่า ๓๐ -๕๐ ปี จำเป็นต้องปรับปรุงให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ และให้เท่าทัน รองรับกับความเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคม เศรษฐกิจ และระดับความรุนแรงและความซับซ้อนของปัญหาที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก รวมทั้งการพัฒนากฎหมายใหม่เพื่อรองรับการปฏิรูปและการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติ

๑.๒ กรอบแนวคิดการปฏิรูป

การปฏิรูประบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่บนกรอบแนวคิดหลัก ๕ แนวคิด ดังนี้

๑. แนวคิดการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development : SD) และ เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) ให้เกิดการพัฒนาที่สมดุลในทุกมิติ (สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม) และบรรลุเป้าหมาย SDGs ในทุกด้าน (๑๗ เป้าหมาย)

๒. แนวคิดธรรมาภิบาลสิ่งแวดล้อม (Environmental Governance) ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก คือ การเข้าถึงข้อมูล การเข้าถึงและมีส่วนร่วมในระดับการตัดสินใจ และการเข้าถึงความยุติธรรม

๓. กระจายอำนาจ (Decentralization) สู่ระดับพื้นที่ ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น ให้มีภารกิจ อำนาจหน้าที่ และทรัพยากรอย่างเพียงพอที่จะดำเนินงานตามภารกิจที่ได้รับการกระจายอำนาจหรือถ่ายโอน และมีระบบถ่วงดุลและตรวจสอบการปฏิบัติภารกิจอย่างเหมาะสม

๔. ใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principle : PPP) ขยายความรับผิดชอบของผู้ผลิต (Extended Producer Responsibility : EPR) และ ผู้ได้รับประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pay Principle: BPP) เพื่อให้เกิดความรับผิดชอบและสร้างความเป็นธรรมในการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๕. สร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และขยายการมีส่วนร่วมในทุกระดับ ไม่จำกัดอยู่เฉพาะการมีส่วนร่วมในระดับรับฟังความเห็น และขยายการสร้างความร่วมมือระหว่างภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน (Public – Private – People Partnership) เพื่อเป็นพลังทางสังคมในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๓ เป้าหมายของการปฏิรูปด้านระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การปฏิรูปด้านระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีเป้าหมายสำคัญ ๔ ประการ ซึ่งจะส่งผลเชื่อมโยงและเสริมหนุนต่อการปฏิรูปสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติในทุกด้าน เป้าหมายของการปฏิรูป ๔ ประการ ได้แก่

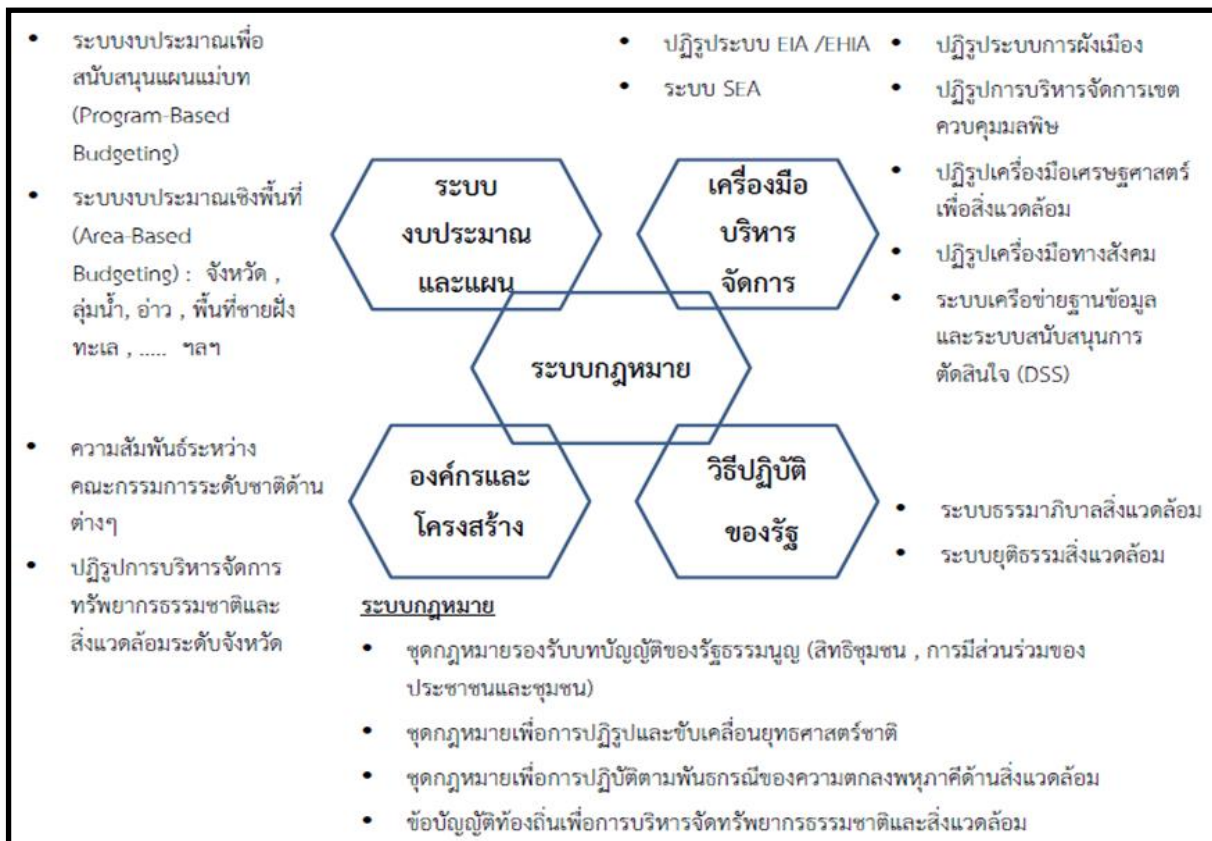
๑. มีการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักธรรมาภิบาล และหลักนิติธรรม
๒. ลดและป้องกันความขัดแย้งระหว่างการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมเพื่อการพัฒนา กับผลกระทบต่อประชาชน ชุมชน และการคุ้มครองสิทธิ
๓. สร้างความเป็นธรรมในการเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของทุกภาคส่วน
๔. การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (Meaningful Participation)^๒ ของประชาชน องค์กรชุมชน องค์กรภาคประชาสังคม ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๑.๔ ประเด็นปฏิรูป และภาพรวมผลลัพธ์ของการปฏิรูป

การปฏิรูปด้านระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในช่วงแผนปฏิรูปประเทศ ๕ ปี มีทั้งหมดรวม ๘ ประเด็นปฏิรูป ดังนี้

- (๑) การปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)
 - (๒) การปฏิรูประบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนอย่งยั่งยืน (Strategic Environmental Assessment : SEA)
 - (๓) การปฏิรูปการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ
 - (๔) การปฏิรูปการผังเมือง
 - (๕) การปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม
 - (๖) การปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ
 - (๗) การปฏิรูประบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม
 - (๘) การปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ภาพรวมผลลัพธ์ของการปฏิรูปทั้ง ๘ ประเด็นข้างต้น แสดงดังแผนภาพข้างล่าง

^๒ การมีส่วนร่วมอย่างมีความหมาย (Meaningful Participation) เป็นการมีส่วนร่วมในทุกระดับ (ร่วมรับรู้ข้อมูล ร่วมแสดงความคิดเห็น ร่วมปรึกษาหารือ ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ ร่วมรับผิดชอบ ร่วมติดตาม) โดยแต่ละระดับมีเทคนิค รูปแบบ วิธีการมีส่วนร่วม และจำนวนผู้มีส่วนร่วมที่แตกต่างกันไป มุ่งเน้นคุณภาพและเนื้อหาของการมีส่วนร่วม

๒. เรื่องและประเด็นปฏิรูป เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๑ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)

๒.๑.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

(๑) พัฒนาและยกระดับระบบ EIA/EHIA ให้เป็นที่เชื่อมั่น ยอมรับของทุกฝ่าย และสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ

(๒) เพื่อใช้ระบบ EIA / EHIA เป็นเครื่องมือที่ช่วยลดและป้องกันความขัดแย้งระหว่างการพัฒนากับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และสุขภาพ ให้เป็นการพัฒนาอย่างยั่งยืน

๒.๑.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๑.๓ ตัวชี้วัด

๑) มีการยอมรับ และเชื่อมั่นต่อระบบ EIA และ EHIA มากขึ้น

๒) ลดความขัดแย้งระหว่างรัฐ เอกชน และชุมชน ที่มีสาเหตุมาจากนโยบาย แผน และโครงการ

พัฒนา

๓) การมีส่วนร่วมในทุกระดับในระบบ EIA และ EHIA

๒.๑.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)																											
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔		
๑.จัดทำรอบการปฏิรูปโครงสร้างและระบบการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA ทั้งใน ๔ ขั้นตอน คือ (หนึ่ง) <i>ขั้นก่อนการศึกษา</i> : การรับฟังความเห็นตามรัฐธรรมนูญ ม.๕๘ (สอง) <i>ขั้นการศึกษาและจัดทำรายงาน</i> : ปฏิรูปกระบวนการกำหนดขอบเขตการศึกษา การจ่ายค่าตอบแทน การรับฟังความเห็น การกำกับคุณภาพ ฯ (สาม) <i>ขั้นการพิจารณารายงาน</i> : ปฏิรูปคชก. , การแก้ไขรายงาน, ความสอดคล้องกับ SEA , การมีส่วนร่วมของประชาชน ฯลฯ (สี่) <i>ขั้นการติดตามตรวจสอบผลการปฏิบัติ</i> : ปฏิรูประบบติดตามการตรวจสอบ การลงโทษ ฯ โดยมีรายละเอียดเนื้อหาการปฏิรูป																							สผ. สช.	๕	เงินงบประมาณ	จัดทำแนวทางปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA ที่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ และแก้ไขปัญหาที่ผ่านมา	มีแนวทางปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงาน EIA และ EHIA

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
ตามที่กำหนดในข้อ ๒.๑.๕ และเอกสารประกอบ ก																									
๒. ปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๓๕ ให้สอดคล้องกับผลการดำเนินงานในข้อ ๑ , สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ ๒๕๖๐ และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เช่น กฎหมายด้านผังเมือง กฎหมายกรมโรงงาน ฯลฯ																					ทส.	๓	เงินงบประมาณ	จัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่พร้อมเสนอต่อรัฐสภา	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่พร้อมเสนอต่อรัฐสภา
๓. ดำเนินการตาม ม.๗๗ ของรัฐธรรมนูญ																					ทส.	๕	เงินงบประมาณ	ปฏิบัติตาม ม.๗๗ ได้ครบถ้วน	
๔. เสนอร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ฉบับปรับปรุงให้คณะรัฐมนตรี และรัฐสภาพิจารณาและประกาศใช้																					ทส.	---	เงินงบประมาณ	เสนอร่างกฎหมายให้รัฐสภาพิจารณาและผ่านสู่การประกาศใช้ โดยมีเนื้อหาตามกรอบปฏิรูปที่เสนอ	ร่างกฎหมายผ่านความเห็นชอบและประกาศใช้

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																												
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)																												
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕											
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๕. จัดทำกฎหมายลำดับรอง (กฎกระทรวง ประกาศกระทรวงระเบียบที่เกี่ยวข้อง) เพื่อรองรับการนำระบบ EIA และ EHIA ที่ปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติ ตัวอย่างเช่น ๕.๑ หลักเกณฑ์การกำหนดขอบเขต/ประเภท/บัญชีรายการ การดำเนินการของรัฐหรือรัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๕๘ ๕.๒ กระบวนการ ขั้นตอน และวิธีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียประชาชนและชุมชน ตาม ม.๕๘ ของรัฐธรรมนูญ ๕.๓ หลักเกณฑ์ คุณสมบัติผู้ทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการผู้ชำนาญการ																							ทส.	๒	เงินงบประมาณ	จัดทำกฎหมายลำดับรองได้ครบถ้วน	กฎหมายลำดับรองผ่านความเห็นชอบและประกาศใช้	
๖. นำระบบ EIA และ EHIA ที่ปฏิรูปไปสู่การปฏิบัติ และมีการติดตามประเมินผล รวมทั้งการปรับปรุง																								ทส.	๑๐	เงินงบประมาณ	การทำรายงาน EIA และ EHIA เป็นไปตามกรอบการปฏิรูป	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและนอกภาครัฐ ได้ปฏิบัติ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๑ : ปฏิรูประบบและโครงสร้างการจัดทำรายงานประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ (EIA และ EHIA)																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
เพิ่มเติมความสมบูรณ์ของกฎระเบียบต่างๆ																									สอดคล้องกับกฎหมายและกฎระเบียบที่ปรับปรุงใหม่

๒.๑.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

การปรับปรุงพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ในหมวดที่เกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ โดยมีสาระสำคัญ ดังนี้

๑) เรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

- การจัดกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียและประชาชนและชุมชนที่เกี่ยวข้องก่อนการดำเนินโครงการ หรือกิจกรรมหรือการดำเนินการใดของรัฐ หรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการตามมาตรา ๕๘ รัฐธรรมนูญ

- กำหนดให้มีการรับฟังความเห็นเชิงเทคนิค (Technical Hearing) และการรับฟังความเห็นประชาชนทั่วไป (Public Hearing)

- ให้ประชาชนสามารถส่งข้อมูล ข้อเสนอแนะแก่คณะกรรมการผู้ชำนาญการ และคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เพื่อการพิจารณาอย่างรอบคอบ

๒) เรื่องการศึกษาและจัดทำรายงาน

- ให้นำเสนอร่างขอบเขตการศึกษาของโครงการ หรือกิจกรรม หรือการดำเนินการใดของรัฐ หรือที่รัฐจะอนุญาตให้ผู้ใดดำเนินการตามมาตรา ๕๘ รัฐธรรมนูญ ให้คณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.) ให้ความเห็นชอบก่อนเริ่มการดำเนินการศึกษา

- การกำหนดขอบเขตการศึกษาขั้นสุดท้าย (Final TOR) และวงเงินจัดจ้างการทำรายงานฯ สำหรับโครงการของรัฐให้ดำเนินการหลังทำเวทีรับฟังความเห็นต่อขอบเขตการศึกษา (ค.๑) เพื่อนำผลการจัดรับฟังความคิดเห็นไปประกอบการกำหนดประเด็นการศึกษาที่ครบถ้วน และมีงบประมาณรองรับการศึกษาที่เพียงพอ

- ให้มีคณะกรรมการกำกับการศึกษาและจัดทำรายงาน EHIA ที่มีองค์ประกอบจากทุกฝ่าย เพื่อให้การจัดทำรายงานมีคุณภาพ สร้างกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการศึกษาและจัดทำรายงาน

๓) เรื่องคณะกรรมการผู้ชำนาญการ (คชก.)

- เปลี่ยนจากระบบการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ/นักวิชาการ มาเป็นระบบการขึ้นทะเบียน คชก. โดยกำหนดเกณฑ์คุณสมบัติและข้อห้ามที่เหมาะสม, มีการพัฒนาคุณภาพ มาตรฐาน, มีระบบการตรวจสอบการทำงานที่ของ คชก. เพื่อสร้างความเชื่อถือต่อระบบ

- กำหนดให้ คชก. ต้องลงพื้นที่ศึกษาข้อมูลสำหรับการพิจารณาโครงการที่ต้องจัดทำรายงาน EHIA

- เพิ่มค่าตอบแทนการพิจารณารายงาน ค่าเดินทางลงพื้นที่ศึกษา โดยเก็บเป็นเงินค่าธรรมเนียมจากเจ้าของโครงการตามหลักผู้ได้ประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pay Principle)

- ปรับปรุงองค์ประกอบ สัดส่วนของคชก. และสร้างระบบให้มี “คชก.สมทบ” ที่มาจาก

๑. ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะเรื่อง ที่เหมาะสมกับการพิจารณาประเด็นทางเทคนิคและความซับซ้อนของแต่ละโครงการ

๒. ผู้ซึ่งได้รับการเสนอชื่อมาจากชุมชนที่อยู่ในพื้นที่ตั้งของโครงการ (ทั้งจากฝ่ายที่เห็นด้วยและไม่เห็นด้วย)

ทั้งนี้ คชก.สมทบ ไม่นับรวมอยู่ในองค์ประชุมของ คชก.

■ ให้ คชก.มีอำนาจไม่ให้ความเห็นชอบรายงานได้ในทุกขั้นตอนของการพิจารณา หากเห็นว่า มีผลกระทบสูงเกินกว่าที่จะมีมาตรการลดผลกระทบหรือป้องกันได้จริง หรืออยู่ในพื้นที่อ่อนไหว ฯลฯ

๔) เรื่องการพิจารณารายงาน

- กำหนดแนวทางการพิจารณารายงานของ คชก. ที่เป็นแบบแผนและมีมาตรฐาน
- กำหนดกรอบเวลาในการให้แก้ไขรายงาน โดยการกำหนดระยะเวลาขึ้นกับประเด็นเนื้อหาที่ ให้แก้ไข

๕) เรื่องการติดตามตรวจสอบและการจัดทำรายงานติดตาม

- เปิดเผยแพร่รายละเอียดของมาตรการลดผลกระทบที่กำหนดไว้ในรายงาน และเงื่อนไขท้ายใบ อนุมัติ/อนุญาต เพื่อให้สาธารณะได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ
- ให้มีระบบการแจ้งและเปิดเผยข้อมูล ผลการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและลดผลกระทบ ที่กำหนดไว้ เพื่อให้สาธารณะได้รับรู้ และมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบ

๕) เรื่องการกำหนดโทษ

■ ปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อให้สามารถนำมาตรการป้องกันและลดผลกระทบที่ระบุไว้ในรายงาน EIA / EHIA ไประบุไว้เป็นเงื่อนไขท้ายใบอนุมัติหรืออนุญาต ที่มีผลบังคับได้ตามกฎหมาย และมีบทลงโทษ รองรับหากไม่มีการปฏิบัติตามเงื่อนไขเหล่านั้น

- เพิ่มเติมบทลงโทษให้ครบถ้วน ๔ กรณี ทั้งในส่วนเจ้าหน้าที่รัฐและผู้รับผิดชอบโครงการ

๑. กรณีมีการดำเนินการก่อสร้าง หรือดำเนินโครงการไปก่อนการให้ความเห็นชอบรายงาน
๒. กรณีไม่มีการปฏิบัติตามเงื่อนไข มาตรการป้องกันหรือลดผลกระทบตามที่กำหนดไว้
๓. กรณีไม่มีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติตามมาตรการที่กำหนดไว้ในรายงาน
๔. กรณีไม่มีการเยียวยา ความเดือดร้อนหรือเสียหายให้แก่ประชาชนหรือชุมชนที่ได้รับผลกระทบอย่างเป็นธรรมและโดยไม่ชักช้า

๒.๒ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๒ : ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาย่างยั่งยืน (Strategic Environmental Assessment : SEA)

๒.๒.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

(๑) ยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้งระดับประเทศ ราชสาขา และเชิงพื้นที่ สอดคล้องกับการพัฒนาย่างยั่งยืน มากขึ้น และลดความขัดแย้งระหว่างยุทธศาสตร์ต่างๆ โดยเฉพาะระหว่างยุทธศาสตร์ราชสาขากับยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่

หมายเหตุ : SEA หากแปลตรงตัวกับคำภาษาอังกฤษ มักเรียกว่า “การประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์” แต่ ในแผนปฏิรูปฉบับนี้ เลือกใช้คำว่า “การประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาย่างยั่งยืน” เพื่อให้สื่อ ความหมายที่ครอบคลุม และสร้างความเข้าใจที่ถูกต้อง

(๒) เพื่อใช้ระบบ SEA เป็นเครื่องมือเพิ่มขีดความสามารถในการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ในสังคม และบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ

๒.๒.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๓ ปี

๒.๒.๓ ตัวชี้วัด

๑) การรับรองสิทธิและการใช้สิทธิของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ ในสังคม ในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้งทิศทางระดับประเทศ ยุทธศาสตร์รายสาขา และยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งมีแนวทางและการดำเนินการที่เป็นรูปธรรม และกรณีศึกษาในการจัดการความขัดแย้งต่างๆ ในระบบ SEA

๒) ภาคส่วนต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะภาคชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาสังคมในจังหวัดต่างๆ มีขีดความสามารถและดำเนินการ SEA เพื่อกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม รวมทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมใน SEA ที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ

๓) มีกลไกพัฒนาระบบ SEA และทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งการเสริมสร้างขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA ให้กับภาคส่วนต่างๆ และให้การสนับสนุนการดำเนินการและการมีส่วนร่วมใน SEA รวมทั้งจัดทำข้อเสนอและดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบ SEA อย่างต่อเนื่อง

๔) ความเชื่อมโยงของระบบและการดำเนินงาน SEA กับระบบ EHIA/EIA ให้เป็นกรอบและทิศทางสำหรับการทำ EHIA/EIA ในแต่ละโครงการ

๕) มีการทำงานร่วมกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการดำเนินการ SEA และมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนและภาคส่วนต่างๆ

๖) ยุทธศาสตร์การพัฒนารายสาขา มีความสอดคล้องและสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาเชิงพื้นที่มากขึ้น และมีความขัดแย้งน้อยลง

๒.๒.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๒.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนอย่งยั่งยืน (SEA)																						
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑. จัดทำกรอบและแนวทางการพัฒนาระบบ SEA ซึ่งครอบคลุมถึงการรับรองสิทธิ กลไกการพัฒนาระบบ SEA การสนับสนุนการดำเนินงาน SEA ที่เป็นรูปธรรม กรณีศึกษาที่หลากหลาย และการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ ในการทำ SEA รวมทั้งความเชื่อมโยงกับระบบ EHIA/EIA																		กพย. สศช. ทส. สช.	๒๐	เงินงบประมาณ	จัดทำกรอบและแนวทางการพัฒนาระบบ SEA ที่เป็นระบบ SEA ที่เป็นข้อสรุปร่วมกันของประชาชน และภาคส่วนต่างๆ บนพื้นฐานสิทธิของประชาชนและสิทธิของแต่ละภาคส่วน รวมทั้งมีกลไกการพัฒนาระบบ SEA ซึ่งมีองค์ประกอบจากหลายภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	ได้กรอบและแนวทางการพัฒนาระบบ SEA โดยกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน และภาคส่วนต่างๆ โดยมีกลไกการพัฒนาระบบ SEA เริ่มดำเนินการกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ การเพิ่มขีดความสามารถ, สนับสนุนการจัดทำ SEA, กลไกแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการปรับปรุงกฎหมายต่างๆ
๒. เพิ่มขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA ให้กับภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะภาคชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาสังคมในจังหวัดต่างๆ																		ทส. สช.	๗๐	เงินงบประมาณ	ภาคส่วนต่างๆ มีขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA และมีความพร้อม ทั้งการ	ภาคชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม และภาคส่วนอื่นๆ ในจังหวัดต่างๆ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนอย่างยั่งยืน (SEA)

วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																										

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืน (SEA)																										
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔										
๔. กลไกสำหรับการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่าง SEA ต่างๆ และภาคส่วนต่างๆ โดยเฉพาะการจัดการความขัดแย้งในระบบ SEA และมีการพัฒนาข้อเสนอแนวทาง รวมทั้งการออกแบบเชิงสถาบันที่เหมาะสม สำหรับการดำเนินการและพัฒนาระบบ SEA ของประเทศ																					สศช. ทส. สช.	๔๐	เงินงบประมาณ	การเรียนรู้ระหว่างภาคส่วนต่างๆ และประชาชน เกี่ยวกับ SEA ทั้งเชิงระบบ และการดำเนินการแต่ละ SEA รวมทั้งมีข้อสรุปร่วมกันเกี่ยวกับข้อเสนอแนวทางและการออกแบบเชิงสถาบัน สำหรับระบบ SEA ของประเทศ	การมีส่วนร่วม และความร่วมมือนในการดำเนินการ SEA และการกำหนดยุทธศาสตร์ร่วมกัน โดยมีแนวทางและรูปธรรมการบูรณาการการทำงานระหว่างหน่วยงานภาครัฐ แนวทางและรูปธรรมในการจัดการความขัดแย้ง รวมทั้งข้อเสนอแนวทาง และการออกแบบเชิงสถาบัน เพื่อการดำเนินการและพัฒนาระบบ SEA ที่ได้รับการยอมรับ โดยมีความเชื่อมโยงกับระบบ EHIA/EIA	
๕. ปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง																					สศช. ทส.	๑๐	เงินงบประมาณ	กฎหมายที่เกี่ยวข้องไม่เป็นอุปสรรค และเอื้อให้พัฒนาระบบ	การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยมีการรับรองสิทธิ และการใช้สิทธิของ	

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนอย่างยั่งยืน (SEA)																											
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕					(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
																							สช.			และดำเนินการ SEA	ประชาชนและภาคส่วน ต่างๆ ในสังคม
๖. จัดตั้งกลไกเชิงสถาบัน เพื่อการดำเนินการและพัฒนาระบบ SEA ที่มีหน้าที่ครอบคลุมถึง การเสริมสร้างขีดความสามารถเกี่ยวกับ SEA ให้การสนับสนุนการดำเนินการและการมีส่วนร่วมใน SEA รวมทั้งให้ข้อเสนอและดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงระบบ SEA อย่างต่อเนื่อง																							กพย. สช. ทส. สช.	๒๐	เงินงบประมาณ	การพัฒนาระบบ SEA อย่างเหมาะสม และมีการดำเนินการ SEA อย่างต่อเนื่อง	เกิดกลไกเชิงสถาบันที่เหมาะสม เพื่อกำหนดดำเนินการและพัฒนาระบบ SEA ซึ่งทำหน้าที่ต่างๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีส่วนร่วมสนับสนุนการริเริ่มดำเนินการ SEA อย่างน้อย ๑๐ กรณี ในประเด็นยุทธศาสตร์ที่แตกต่างกัน และดำเนินการโดยหน่วยงานรับผิดชอบที่แตกต่างกัน
๗. การประเมินผลระบบ SEA และจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ระบบ SEA ในระยะต่อไป																							กพย. สช. ทส.	๒๐	เงินงบประมาณ	เพื่อ ประเมินผลระบบ SEA อย่าง เป็นอิสระ มีการสรุปบทเรียนจากการดำเนินงานต่างๆ	ผลการประเมินระบบ SEA ในด้านต่างๆ ทั้งในรายละเอียดและการสังเคราะห์ภาพรวม และแผนยุทธศาสตร์การ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																														
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๒ : ระบบการประเมินยุทธศาสตร์การพัฒนอย่งยั่งยืน (SEA)																														
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔					
																										สช.			และกำหนดแผนการพัฒนาระบบ SEA ต่อไป	พัฒนาระบบ SEA ในระยะต่อไป

๒.๒.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

- ๑) การรับรองสิทธิของประชาชน ในการมีส่วนร่วมกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนา ทั้งทิศทางระดับประเทศ ยุทธศาสตร์รายสาขา และยุทธศาสตร์เชิงพื้นที่ เพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน ในกฎหมายที่เหมาะสม
- ๒) การพิจารณาปรับปรุงกฎหมายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับระบบ SEA ตัวอย่างเช่น กฎหมาย สิ่งแวดล้อม กฎหมายผังเมือง ฯลฯ

๒.๓ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ

๒.๓.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ปรับปรุงแก้ไขวิกฤติการณ์ปัญหาสิ่งแวดล้อมของเขตควบคุมมลพิษ
- ๒) เพื่อยกเลิกเขตควบคุมมลพิษซึ่งเป็นผลจากการแก้ไขปัญหาคูณภาพสิ่งแวดล้อมไม่น้อยกว่า ๓ พื้นที่ในระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ - พ.ศ. ๒๕๖๕)
- ๓) เพื่อกำหนดมาตรการการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืนในพื้นที่ควบคุมมลพิษแทนการประกาศเขตควบคุมมลพิษ

๒.๓.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๓.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) กำหนดแผนงานและระยะเวลาของการประกาศเขตควบคุมมลพิษในแต่ละพื้นที่ให้มีความชัดเจน
- ๒) การยกเลิกเขตควบคุมมลพิษซึ่งเป็นผลจากการแก้ไขปัญหาคูณภาพสิ่งแวดล้อมสำเร็จไม่น้อยกว่า ๓ พื้นที่ในระยะเวลา ๕ ปี
- ๓) มาตรการการบริหารจัดการที่ประกอบด้วย โครงสร้างองค์กรเฉพาะ องค์ความรู้ด้านวิชาการ เฉพาะของพื้นที่ มาตรการติดตามตรวจสอบโดยกระบวนการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และการสร้างมาตรการทดแทนการบังคับใช้เขตควบคุมมลพิษ
- ๔) มีการออกกฎระเบียบในการเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมจากผู้ก่อมลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ
- ๕) มีการออกกฎระเบียบในการเก็บค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมจากผู้ก่อมลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ และกำหนดวิธีการใช้งบประมาณเพื่อให้งบประมาณสามารถกลับมาดำเนินการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษนั้นๆ

๒.๓.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๓.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๑.จัดทำเกณฑ์ในการทบทวนภาพรวมของพื้นที่ทั้งหมด และสร้างวิธีการในการดำเนินการ																		คพ. กรอ. กนอ.	๒	เงินงบประมาณ	สร้างเกณฑ์การกำหนดกระบวนการและวิธีการในการดำเนินการ	เกณฑ์ด้านวิชาการเพื่อการพิจารณาดำเนินการทบทวนมาตรการ			
๒.ทบทวนผลจากการปฏิบัติตามมาตรการของเขตควบคุมมลพิษ และจัดลำดับความสำคัญของผลกระทบสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษในทุกพื้นที่ โดยให้มีการทบทวน ปัจจัยอ่อนไหวด้านสิ่งแวดล้อม ความสามารถในการรองรับด้านสิ่งแวดล้อม และผลกระทบด้านสุขภาพอนามัยของประชาชนในพื้นที่																		คพ. กรอ. กนอ.	๒๗	เงินงบประมาณ	กำหนดมาตรการ แผนงานและเป้าหมายระดับคุณภาพ สิ่งแวดล้อมเพื่อการประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษในแต่ละพื้นที่ให้มีความชัดเจน	มาตรการ แผนงานและระยะเวลาของการประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษในแต่ละพื้นที่			

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																											
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ																											
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด		
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕										
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔							
๓. เพิ่มกลไกในการดำเนินงานของผู้ว่าราชการจังหวัด ในการเป็นผู้กำกับดูแลการดำเนินการของเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๖๐ ตามแผนปฏิบัติการเพื่อลดและขจัดมลพิษ โดยการเพิ่มรูปแบบและวิธีการของการสั่งการต่อเจ้าหน้าที่รัฐในส่วนภูมิภาคที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินแผนงานฯ เพื่อให้สามารถดำเนินการได้อย่างบูรณาการและเป็นเอกภาพ																							มท.	---	---		
๔. กำหนดวิธีและขั้นตอนของการขอจัดตั้งงบประมาณที่เพียงพอสำหรับการลดและขจัดมลพิษ เช่น การใช้งบประมาณจากกองทุนสิ่งแวดล้อม (มาตรา ๖๑ พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕)																							คพ. กรอ. กนอ.	---	---	ปฏิบัติตามมาตรา ๖๑ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้ครบถ้วน	วิธีและขั้นตอนของการของบประมาณ และแหล่งงบประมาณ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๕. ออกกฎระเบียบในการลงโทษ/เก็บค่าใช้จ่ายเพื่อการป้องกันและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมจากผู้ก่อมลพิษสิ่งแวดล้อมในเขตควบคุมมลพิษ และกำหนดวิธีการใช้งบประมาณที่สามารถกลับมาดำเนินการเพื่อลดและขจัดมลพิษในพื้นที่เขตควบคุมมลพิษนั้น																		คพ. กรอ. กนอ.	---	---	เสนอร่างกฎระเบียบ/กฎหมายให้กระทรวงทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมพิจารณา และผ่านสู่การประกาศใช้โดยมีเนื้อหาตามกรอบปฏิรูปที่เสนอ	ร่างกฎระเบียบ/กฎหมาย ผ่านความเห็นชอบและประกาศใช้			
๖. สร้างความชัดเจนของมาตรการในการลงโทษและการเปรียบเทียบปรับในกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายจนนำไปสู่การก่อมลพิษต่อส่วนรวม																		คพ. กรอ. กนอ.	---	---	จัดทำกฎหมายลำดับรองได้ครบถ้วน	กฎหมายลำดับรองผ่านความเห็นชอบและประกาศใช้			
๗. ประสานติดตามการดำเนินการตามมาตรการที่ได้รับการปรับปรุงแล้วในแต่ละเขตควบคุมมลพิษ																		คพ. กรอ. กนอ.	๓๖	เงินงบประมาณ	มีการกำกับการดำเนินการตามมาตรการที่ปรับปรุงแล้ว	เขตควบคุมมลพิษที่มีระดับคุณภาพสิ่งแวดล้อมอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน			

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๓ : ปฏิรูประบบการบริหารจัดการเขตควบคุมมลพิษ																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๘. ประกาศยกเลิกเขตควบคุมมลพิษที่ได้รับการแก้ไขปัญหาดำเนินสำเร็จตามเกณฑ์ชี้วัดที่กำหนด																		คพ. กรอ. กนอ.	---	---	ไม่น้อยกว่า ๓ พื้นที่	พื้นที่ที่ได้รับการยกเลิกพร้อมมาตรการทดแทน			
๙. กำหนดรูปแบบความจำเป็นในการปรับใช้มาตรการอื่นที่เหมาะสม ในปี ที่ ๕ (พ.ศ.๒๕๖๕)																			---	---	ยกระดับประกาศ/กฎกระทรวง เพื่อการลดและขจัดมลพิษ	ประกาศ/กฎกระทรวง เพื่อการลดและขจัดมลพิษ			
๑๐. พิจารณาเพิ่มเติมการจัดทำรายงานการประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อมและสุขภาพ หรือรายงานการศึกษาด้านสิ่งแวดล้อมสำหรับโครงการที่มีความเสี่ยงต่อสิ่งแวดล้อมและสุขภาพที่อยู่ในเขตควบคุมมลพิษ																			---	---	จัดทำร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ	ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ที่พร้อมเสนอต่อรัฐสภา			

๒.๔ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง

ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่น และชุมชน^๓ เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง

การวางและจัดทำผังเมืองในปัจจุบันที่ได้มีการประกาศเป็นกฎกระทรวงบังคับใช้ในพื้นที่ เมือง และจังหวัดต่างๆ ตามภารกิจที่ต้องดำเนินการตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘ และที่แก้ไขปรับปรุงล่าสุด พ.ศ. ๒๕๕๘ นั้น แม้ในเชิงวิชาการจะเน้นการวางผังเมืองที่มุ่งเน้นให้เกิดความสมดุลทางกายภาพทั้งด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและ สังคม แต่เมื่อมีการนำไปสู่การปฏิบัติตามผังที่วางไว้นั้นมักพบกับอุปสรรคที่ไม่สามารถกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความสมดุลตามหลักการที่วางไว้ได้ ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศและสิ่งแวดล้อมของเมือง ตลอดจนวิถีชีวิตของประชากรเมือง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากขาดกลไกการบูรณาการร่วมกันในแต่ละระดับ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างการขับเคลื่อนการพัฒนาเชิงพื้นที่ของประเทศด้วยระบบการผังเมืองโดยเฉพาะในภาคประชาชนที่มีทัศนคติมองว่าการผังเมืองเป็นการควบคุมมากกว่าการชี้นำการพัฒนา

เพื่อให้มีการกระตุ้นให้เกิดความรับผิดชอบร่วมกันของภาคส่วนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองจึงจำเป็นต้องใช้การขับเคลื่อนทางด้านสิ่งแวดล้อมและระบบนิเวศที่เป็นวิถีชีวิตของประชาชนในพื้นที่โดยเฉพาะภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินให้เกิดความสมดุลตามหลักการผังเมืองที่วางไว้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ผังเมืองแนวใหม่ที่มีการบูรณาการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน ระบบนิเวศเมือง เป็นเครื่องมือขับเคลื่อน การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมวัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของท้องถิ่นและชุมชน
- ๒) ผังเมืองเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาการอนุรักษ์ระบบนิเวศของท้องถิ่น ชุมชน รวมถึงการพัฒนา พื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของเมือง
- ๓) ผังเมืองเป็นเครื่องมือบริหารจัดการพัฒนาท้องถิ่นและชุมชนที่มีการบูรณาการด้วยแผนพัฒนาพื้นที่ เมืองและชุมชนที่ครอบคลุมถึงระบบนิเวศเฉพาะเมือง
- ๔) ทุกภาคส่วนได้ร่วมวางผังอย่างแท้จริงตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal) ที่ ๑๑

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

- ๑) มีผังพื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียวเมือง และผังการระบายน้ำ ตลอดจน ผังบูรณาการโครงสร้างพื้นฐานระบบสาธารณูปโภคสาธารณูปการขึ้นอย่างน้อย ๑ ประเภทในเทศบาลเมืองของแต่ละจังหวัด
- ๒) ลดการรุกร้าพื้นที่เกษตรกรรมลงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ ในแต่ละจังหวัด
- ๓) เพิ่มพื้นที่ที่มีการพัฒนา พื้นฟูสิ่งแวดล้อม และพื้นที่อนุรักษ์ขึ้นร้อยละ ๑๐ ในแต่ละจังหวัด

^๓ ระบบนิเวศท้องถิ่นและชุมชน หมายถึง การพัฒนาโดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมทั้งเมืองและชนบทโดยรอบมาเป็นเครื่องมือในการปรับเปลี่ยนให้เข้ากับสภาพแวดล้อมธรรมชาติของพื้นที่นั้นๆ เป็นสำคัญ

๔) การดำเนินงานตามผังและแผนการพัฒนาที่มีการบูรณาการภาคส่วนต่างๆในการพัฒนาระบบนิเวศเมือง อาทิ การเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพัฒนาระบบนิเวศเมืองในทุกจังหวัด

๕) ความพึงพอใจและการสนับสนุนการปฏิบัติตามผังเมืองของทุกภาคส่วน

วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																									
ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่น และชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง																									
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑. บูรณาการข้อมูลด้านสิ่งแวดล้อม มลพิษและระบบนิเวศท้องถิ่นกับการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยใช้เทคโนโลยี และระบบฐานข้อมูล																		ยผ. สผ. คพ. พด.	๓๐	เงินงบประมาณ	ผังเมืองเป็นเครื่องมือส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศของท้องถิ่น ชุมชน รวมถึง การพัฒนาฟื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรม	ผังเมืองแนวใหม่ที่มีการบูรณาการสิ่งแวดล้อมเมืองและชุมชน ระบบนิเวศเมือง ในเขตควบคุมมลพิษ ๓ แห่ง			
๒ จัดทำกระบวนการเก็บข้อมูล และการสื่อสารสาธารณะเชิงรุก <u>ก่อนการวางผังเมือง</u>																		ยผ. สผ.	๑๕	เงินงบประมาณ	ทุกภาคส่วนและกลุ่มคนหลากหลายทางวัฒนธรรม และสังคม ได้ร่วมวางผังอย่างแท้จริง	ความพึงพอใจและการสนับสนุนการปฏิบัติตามผังเมืองของทุกภาคส่วนรวมทั้งกลุ่มคนหลากหลายทางวัฒนธรรม และสังคม			

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																													
ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่น และชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง																													
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน										
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕							
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔				
๓. ส่งเสริมการพัฒนาแบบศูนย์กลางย่อย (Sub-center) ในบริเวณที่มีระบบขนส่งเชื่อมโยง																									ยผ. อปท.	๕๐	เงินงบประมาณ	ผังเมืองชั้นนำ การพัฒนาเมืองที่สร้างความสมดุลกับระบบนิเวศ	มีผังพื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียวและผังการระบายน้ำตลอดจน ผังบูรณาการโครงสร้างพื้นฐาน ระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการขึ้นอย่างน้อย ๑ ประเภทในเทศบาลเมือง ลดการรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมลงได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐ และเพิ่มพื้นที่ที่มีการพัฒนา พื้นฟูสิ่งแวดล้อม และพื้นที่อนุรักษ์ขึ้นร้อยละ ๑๐ ในแต่ละจังหวัด

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																													
ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่น และชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง																													
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด								
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔				
๔. บูรณาการแผนการดำเนินงานตามผังเมืองระบบนิเวศโดยการมีส่วนร่วมของภาคส่วนต่างๆ																									สำนักงานจังหวัด ยผ. อปท.	๑๕	เงินงบประมาณ	การดำเนินงานตามผังและแผนการพัฒนามีการบูรณาการภาคส่วนต่างๆในการพัฒนาระบบนิเวศเมือง	แผนการพัฒนาที่มีการบูรณาการภาคส่วนต่างๆในการพัฒนาระบบนิเวศเมือง อาทิ การเพิ่มพื้นที่สวนสาธารณะ การใช้เทคโนโลยีในการบริหารจัดการพัฒนาระบบนิเวศเมืองในทุกจังหวัด

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																													
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																													
ประเด็นย่อยที่ ๔.๑ การวางผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินด้วยการใช้ระบบนิเวศท้องถิ่น และชุมชน เป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาเมือง																													
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕												
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๕. ติดตามผลการปฏิบัติตามผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและเพิ่มมาตรการลงโทษ																									สำนักงานจังหวัด ยผ. สธ. อปท ผู้แทนทุกภาคส่วน	๑๕	เงินงบประมาณ	ผังเมืองเป็นเครื่องมือส่งเสริมการพัฒนาการอนุรักษ์ระบบนิเวศของท้องถิ่น ชุมชน รวมถึงการพัฒนา พื้นฟูสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมของเมือง	รายงานติดตามผลการปฏิบัติตามผังเมืองและกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและมาตรการลงโทษ

ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ การวางผังเมืองระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อปท.) เป็นหน่วยงานหนึ่งที่น่าผังเมืองรวมที่มาจากการจัดทำและวางผังเมืองไปสู่การปฏิบัติในระดับท้องถิ่น ชุมชน ทั้งยังเป็นหน่วยงานที่ประสานประโยชน์ภาคส่วนต่างๆ ในท้องถิ่น ชุมชนให้มีการพัฒนาเมืองเป็นไปอย่างมีส่วนร่วมและสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น อย่างไรก็ตาม การวางผังเมืองรวมในปัจจุบันในระดับชุมชนและพื้นที่เฉพาะท้องถิ่นยังไม่สามารถดำเนินการได้ทันต่อการเติบโตของเมือง ท้องถิ่น และชุมชนในบางพื้นที่ แม้ว่าในทางกฎหมายแล้วในระดับท้องถิ่น สามารถดำเนินการได้เองก็ตามแต่ส่วนใหญ่ก็วางผังโดยหน่วยงานส่วนกลาง

เพื่อกระตุ้นให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการผังเมืองในระดับท้องถิ่นได้มีองค์ความรู้ที่สามารถวางและจัดทำเป็นผังเมืองหน่วยย่อยของเมืองและชุมชนจึงจำเป็นต้องสนับสนุนให้ท้องถิ่นโดย อปท. เป็นหน่วยดำเนินงานวางและจัดทำผังเมืองในระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น เพราะจะมีความคล่องตัวและสามารถดำเนินงานให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ท้องถิ่น ได้

เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) พัฒนาผังเมืองระดับท้องถิ่น ชุมชน และพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น ที่บูรณาการผังเมืองรวมชุมชนและผังระดับต่างๆ เช่น ผังพื้นที่โล่ง พื้นที่สีเขียว พื้นที่ที่รองรับการปรับตัวกับสภาพภูมิอากาศที่เปลี่ยนไป ผังอนุรักษ์พื้นที่เมืองเก่าและโบราณสถานและวัฒนธรรม ผังอุตสาหกรรมนิเวศ

๒) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีบุคลากรที่มีองค์ความรู้การผังเมืองสามารถดำเนินงานจัดทำผังเมืองระดับท้องถิ่น ชุมชน และพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น

๓) ประชาชนและภาคีการพัฒนาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดทำและดำเนินงานตามผังเมืองระดับชุมชน ท้องถิ่น และพื้นที่เฉพาะท้องถิ่นตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goal) ที่ ๑๑

กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

ตัวชี้วัด

๑) มีการจัดทำผังเมือง ระดับท้องถิ่น ชุมชน และพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐ เมืองในแต่ละจังหวัดในช่วงกรณีศึกษาต้นแบบ

๒) บุคลากรท้องถิ่นที่ได้รับการพัฒนาองค์ความรู้การผังเมืองระดับท้องถิ่น ชุมชน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คนในแต่ละจังหวัดในช่วงกรณีศึกษาต้นแบบ

๓) จำนวนประชาชนและภาคีการพัฒนาที่มีส่วนร่วมในการจัดทำและวางผังเมืองระดับท้องถิ่น ชุมชน ไม่น้อยกว่า เมืองละ ๑,๐๐๐ คนในแต่ละจังหวัดในช่วงกรณีศึกษาต้นแบบ

วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																										
ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ การวางผังเมืองระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น																										
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔	
๑.จัดทำกรณีศึกษาเบื้องต้นแบบตาม บทบาทเฉพาะท้องถิ่น ระดับท้องถิ่น ชุมชน																						ยผ. สผ. อปท.	๗๗	เงินงบ ประมาณ	พัฒนาผังเมือง ระดับท้องถิ่น ชุมชน และ พื้นที่เฉพาะ ท้องถิ่น ที่ บูรณาการผัง เมืองรวม ชุมชน และผังระดับ ต่างๆ	มีการจัดทำผังเมือง ระดับ ท้องถิ่น ชุมชน และพื้นที่ เฉพาะท้องถิ่น จำนวนไม่ น้อยกว่า ๑๐ เมืองในแต่ ละจังหวัด ตามความ เหมาะสมกับจำนวน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และจำนวน ประชากร
๒.พัฒนาบุคลากร ในการวางและ จัดทำผังเมืองระดับท้องถิ่นชุมชน																						ยผ. สผ. อปท.	๗๗	เงินงบ ประมาณ	องค์กร ปกครองส่วน ท้องถิ่นมี บุคลากรที่มี องค์ความรู้ การผังเมือง สามารถ	บุคลากรท้องถิ่นที่ได้รับ การพัฒนาองค์ความรู้การ ผังเมืองระดับท้องถิ่น ชุมชน จำนวนไม่น้อยกว่า ๑๐๐ คนในแต่ละจังหวัด ในช่วงกรณีศึกษาต้นแบบ ตามความเหมาะสมกับ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง
 ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ การวางผังเมืองระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																</

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง ประเด็นย่อยที่ ๔.๒ การวางผังเมืองระดับชุมชน และผังพื้นที่เฉพาะท้องถิ่น โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น																											
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔		
ตามบทบาทเฉพาะท้องถิ่น ระดับ ท้องถิ่น ชุมชน																							ยผ. อปท.			ชุมชน และ พื้นที่เฉพาะ ท้องถิ่น ที่ บูรณาการผัง เมืองรวม ชุมชน และผังระดับ ต่างๆ	ที่ใช้ในการขยายผล

ประเด็นย่อยที่ ๔.๓ : การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR)

ปัจจุบันการขยายตัวของเมือง โดยเฉพาะเมืองขนาดใหญ่ไม่ว่าจะเป็น กรุงเทพมหานครและจังหวัดปริมณฑล เมืองหลักในภูมิภาค อาทิ ขอนแก่น เชียงใหม่ ภูเก็ต เป็นไปอย่างรวดเร็วตามสภาพทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมของเมือง โดยเฉพาะ พื้นที่สีเขียวของเมืองที่ลดลง และขาดพื้นที่รองรับน้ำเพื่อการป้องกันน้ำท่วมเมือง ในขณะที่ผังเมืองที่ได้วางไว้ตามเมืองใหญ่ๆ ดังกล่าวนั้นไม่สามารถกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินเพื่อสนับสนุนการพัฒนาพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำได้

นอกจากนี้การพัฒนาเมืองเพื่อเป็นย่านธุรกิจการค้า การลงทุน อาคารสำนักงาน ที่อยู่อาศัยและอื่นๆ ก็มีแนวโน้มการพัฒนาเป็น “ตึกสูง” เพิ่มมากขึ้นเนื่องจากราคาที่ดินที่เพิ่มสูงขึ้น ผู้ลงทุนพัฒนาจึงมีความต้องการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารให้ได้ประโยชน์มากที่สุด ส่งผลต่อการกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินในการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำดังกล่าว นั้นยังไม่ประสบผลเท่าที่ควร

จากการประกาศใช้พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๕๘ ที่เปิดโอกาสให้มีข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมหรือสร้างแรงจูงใจทางผังเมือง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของผังเมืองรวมในรายละเอียดเพิ่มขึ้นจากพระราชบัญญัติเดิม (มาตรา ๑๗) อาทิ อัตราส่วนพื้นที่อาคารรวมกันทุกชั้นของอาคารทุกหลังต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร (Floor Area Ratio: FAR) อัตราส่วนพื้นที่อาคารปกคลุมดินต่อพื้นที่แปลงที่ดินที่ใช้เป็นที่ตั้งอาคาร (Building Coverage Ratio: BCR) อัตราส่วนพื้นที่ว่างอันปราศจากสิ่งปกคลุมของแปลงที่ดินที่อาคารตั้งอยู่ต่อพื้นที่ใช้สอยรวมของอาคาร (Open Space Ratio : OSR) ซึ่งข้อกำหนดตามมาตรา ๑๗ ที่กล่าวถึงข้างต้นนี้สามารถพัฒนาเป็น “เครื่องมือผังเมืองทางบวก” หรือมาตรการส่งเสริมการพัฒนาตามผังเมืองได้ โดยนำแนวคิด การโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ หรือ Transfer of Development Rights (TDR) เพื่อจะช่วยรักษาพื้นที่ที่ต้องการอนุรักษ์และสามารถพัฒนาพื้นที่ที่ต้องการ มาประยุกต์ใช้ กับการวางและจัดทำผังเมืองรวมตาม พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งผังเมืองรวมกรุงเทพมหานครฉบับล่าสุดก็มีการเสนอให้ใช้ TDR รองรับการพัฒนาแบบขนส่งทางราง

แนวคิด TDR นี้ คือการซื้อขาย “สิทธิ” ในด้านพัฒนาบนที่ดิน ระหว่างพื้นที่ที่ต้องการจะควบคุมการพัฒนาหรืออนุรักษ์ (Sending Areas) และ พื้นที่ที่มีการเจริญเติบโตและได้รับการสนับสนุนการพัฒนา (Receiving Areas) โดย TDR ที่ได้รับ จะเป็นในรูปแบบของการพัฒนาอาคาร ที่สามารถเพิ่มความสูงอาคาร, จำนวนอาคาร, ความหนาแน่นของอาคารได้มากขึ้น โดยเจ้าของสิทธิหรือ Sending Areas ก็จะสามารถได้ประโยชน์ในด้านการควบคุมความหนาแน่นในพื้นที่ให้ลดลง เพื่อการอนุรักษ์รักษาสีเขียว, รักษาพื้นที่เกษตรกรรม, รักษาพื้นที่ทางประวัติศาสตร์หรือพื้นที่รองรับน้ำได้ โดยมีข้อจำกัดคือ ถึงแม้จะมีการซื้อขายหรือโอนสิทธิในการพัฒนา แต่โฉนดยังคงเป็นของเจ้าของที่ดินหรือเจ้าของ Sending Areas

เป้าหมาย

- ๑) พื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำทั้งในอาคารและที่ดินเพิ่มขึ้นอย่างน้อยร้อยละ ๓๐ ของพื้นที่สีเขียว และพื้นที่รองรับน้ำรวมทั้งหมดตามที่กำหนดในผังเมืองรวมแต่ละเมือง
- ๒) ลดพื้นที่การขยายตัวเมืองรุกล้ำพื้นที่เกษตรกรรมชานเมืองอย่างน้อยร้อยละ ๑๐ ในแต่ละปี
- ๓) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำมาตราการผังเมืองทางบวกมาใช้กับพื้นที่ที่ต้องการเพิ่มความหนาแน่นในการพัฒนาได้สอดคล้องกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม และผังเมืองรวมที่กำหนด

ระยะเวลาดำเนินงาน

๕ ปี

พื้นที่ดำเนินการเริ่มต้น

เมืองขนาดใหญ่ในภูมิภาค ที่ดำเนินการวางและจัดทำตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้แก่ เมืองภูเก็ต เมืองขอนแก่น

แนวทางการดำเนินงาน

ในการวางและจัดทำผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๕๘ โดย การโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (TDR) จะต้องครอบคลุมการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

- ๑) การกำหนดย่าน (โซน) พื้นที่ที่ต้องการเพิ่มพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำ (Sending Areas)
- ๒) การกำหนดย่าน (โซน) พื้นที่ที่ส่งเสริมการพัฒนาและ/หรือเพิ่มความหนาแน่น (Receiving Area)
- ๓) การกำหนดตลาดการซื้อขายการพัฒนาตามสิทธิ (a market for development rights)
- ๔) การกำหนดขั้นตอนและอัตราส่วนการโอนสิทธิ (Procedures and Transfer Ratio) รวมถึงการกำหนดสิทธิทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่เป็นตัวเงิน เช่น จำนวนพื้นที่ (ไร่) ที่ต้องการรักษาเป็นพื้นที่สีเขียว ราคาที่ดิน โดยกำหนดถึง หน่วยที่ผู้พัฒนาจะได้รับต่อหน่วยเครดิต (additional units a developer will receive per credit.)

ตัวชี้วัด

- ๑) มีหลักเกณฑ์และแนวทางโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่
- ๒) มีสถาบันการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่
- ๓) ดำเนินการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ในพื้นที่นำร่อง ๒ แห่ง

งบประมาณดำเนินการ

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																								
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																								
ประเด็นย่อยที่ ๔.๓ : การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR)																								
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔								
๑. ดำเนินการศึกษาทบทวนผังเมืองรวมที่ได้มีการประกาศใช้และ/หรือกำลังดำเนินการปรับปรุงผังเมืองรวมตามพระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. ๒๕๕๘ รวมถึงการวิเคราะห์ทางด้านเศรษฐกิจ สังคม กายภาพและสิ่งแวดล้อม แนวโน้มการพัฒนาเมืองที่คาดว่าจะนำมาใช้ในการกำหนดพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ ดำรงรักษาพื้นที่สีเขียว พื้นที่ชุ่มน้ำและพื้นที่รองรับน้ำ																		สถ.ยผ.	๑๐	เงินงบประมาณ	การเตรียมความพร้อมในการโอนสิทธิพัฒนา	ผลการศึกษาเพื่อการดำเนินการในขั้นต่อไป		
๒. ศึกษา วิเคราะห์และสำรวจพื้นที่ศักยภาพที่มีแนวโน้มความต้องการพัฒนาเพิ่มความหนาแน่นจากที่ผังเมืองรวมกำหนดไว้และพื้นที่ที่ต้องการลดความหนาแน่นหรือพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ พร้อมการจัดทำฐานข้อมูล																								

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิกูที่ ๔ : ปฏิกูการผังเมือง

ประเด็นย่อยที่ ๔.๓ : การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการอิน
สิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR)

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง

ประเด็นย่อยที่ ๔.๓ : การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR)

วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด									
	๒๕๖๑					๒๕๖๒					๒๕๖๓					๒๕๖๔						๒๕๖๕					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔														
๕. ศึกษา วิเคราะห์ และกำหนดหน่วย (Credits) เพื่อการโอนสิทธิ (เช่น พื้นที่ดิน...ไร่ พื้นที่อาคาร....ตารางเมตร จำนวนเงินที่เหมาะสม) ที่เป็นธรรม ทั้งผู้ต้องการอนุรักษ์ พัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียว/พื้นที่รองรับน้ำ และผู้ที่ต้องการเพิ่มความหนาแน่นเพื่อการใช้ประโยชน์การพัฒนาทางเศรษฐกิจเพิ่มรายได้																									สถ. ยผ.	๒๐	เงินงบประมาณ	มีหลักเกณฑ์และแนวทางโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่	ขั้นตอนและอัตราส่วนการโอนสิทธิ (Procedures and Transfer Ratio) รวมถึงการกำหนดสิทธิทั้งที่เป็นตัวเงินและที่ไม่เป็นตัวเงิน					
๖. กำหนดขั้นตอนและอัตราส่วนการโอนสิทธิ (Procedures and Transfer Ratio)และประโยชน์อื่นๆที่เป็นแรงจูงใจให้มีการโอนสิทธิ																																		
๗. ศึกษาเสนอแนะปัญหา อุปสรรค ด้านกฎหมาย จากการดำเนินงานดังกล่าวข้างต้น รวมถึงแนวทางการจัดตั้ง “สถาบันการโอนสิทธิการ																																		

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๔ : ปฏิรูปการผังเมือง																									
ประเด็นย่อยที่ ๔.๓ : การปฏิรูปมาตรการทางผังเมืองเพื่อกำกับการใช้ประโยชน์ที่ดินและอาคารในการพัฒนาเป็นพื้นที่สีเขียวและพื้นที่รองรับน้ำด้วยระบบการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ (Transfer of Development Rights :TDR)																									
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
พัฒนาพื้นที่เบื้องต้น” ที่ดำเนินการภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อเป็นกลไกกลางในการดำเนินงาน																									
๘. จัดตั้งสถาบันการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่																					สถ.ยผ.	๒๐	เงินงบประมาณ	มีการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่ตามวิธีการและขั้นตอนที่เสนอแนะ	ดำเนินการโอนสิทธิในพื้นที่นำร่อง (เมืองภูเก็ต/ขอนแก่น)

ข้อเสนอแนะกลไกในการดำเนินงานที่จะต้องปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย

เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น(อปท) ได้ดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ อปท.จะต้องจัดตั้ง “สถาบันการโอนสิทธิการพัฒนาพื้นที่” ที่ดำเนินการภายใต้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อช่วยดำเนินการเป็นเสมือนคนกลางในการซื้อขายกันระหว่างผู้ต้องการขายสิทธิและผู้ที่ต้องการซื้อสิทธิ

๒.๕ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม

๒.๕.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีประสิทธิภาพมากขึ้นจากการใช้เครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อมมาสนับสนุนการบริหารจัดการ โดยใช้หลักผู้ก่อมลพิษเป็นผู้จ่าย (Polluter Pay Principle) และหลักผู้ได้ประโยชน์เป็นผู้จ่าย (Beneficiary Pay Principle)

๒.๕.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๕.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) มูลค่าความเสียหายจากภัยแล้งและน้ำท่วมลดลง
- ๒) ปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิต่อประชากรลดลง
- ๓) พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น
- ๔) ปริมาณขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่ผ่านการกำจัดที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น
- ๕) อัตราการจับสัตว์น้ำ (Catch Per Unit Effort : CPUE) เพิ่มขึ้น

๒.๕.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ กองทุนสิ่งแวดล้อม กองทุนอนุรักษ์พลังงาน

๒.๕.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑. พัฒนาระบบการจัดสรรสิทธิการใช้น้ำ การซื้อขายน้ำ และค่าชดเชยน้ำท่วม																		สบทช. ชป.	๑๐	เงินงบประมาณ	เพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ	มูลค่าความเสียหายจากภัยแล้งและน้ำท่วมลดลง			
๒.พัฒนากองทุนสิ่งแวดล้อม ให้มีความเป็นอิสระ ⁴ และเป็นเครื่องมือสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย																		สผ.	๑๐	กองทุนสิ่งแวดล้อม	มีการจัดการของเสียอย่างมีประสิทธิภาพ	ปริมาณขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตรายที่ผ่านการกำจัดที่ถูกต้องเพิ่มขึ้น			
๓.พัฒนากองทุนป่าไม้และกลไกพันธบัตรป่าไม้																		ปม. กค.	๑๐	เงินงบประมาณ	เพิ่มพื้นที่ป่าไม้ตามเป้าหมาย	พื้นที่ป่าไม้เพิ่มขึ้น			
๔.พัฒนาระบบใบอนุญาตการจับปลาเชิงพาณิชย์																		กป. ทช.	๑๐	เงินงบประมาณ	เพิ่มความสมดุลด้านทรัพยากรทาง	อัตราการจับสัตว์น้ำ (Catch per			

^๔ มีการบริหารงานที่เป็นอิสระ เกิดความคล่องตัว มีวัตถุประสงค์ของกองทุนที่ชัดเจน และมีแหล่งที่มาของรายได้กองทุนที่มั่นคงและสม่ำเสมอ โดยมีกฎหมายว่าด้วยกองทุนสิ่งแวดล้อมเป็นการเฉพาะ มีการสรรหาผู้จัดการกองทุนที่มีความเป็นมืออาชีพทำหน้าที่บริหารจัดการองค์กรเพื่อสนองต่อนโยบายที่ได้รับมอบหมาย โดยมีเป้าประสงค์และวาระการปฏิบัติงานที่ชัดเจน ปฏิบัติงานภายใต้หลักธรรมาภิบาล

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๕ : ปฏิรูปเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้าน บาท)	แหล่ง เงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
																								ทะเล	unit effort) เพิ่มขึ้น
๕.พัฒนาโครงสร้างภาษีคาร์บอน (น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน)																					พน. กค.	๑๐	กองทุน อนุรักษ์ พลังงาน	ลดการปล่อยก๊าซ เรือนกระจก	ปริมาณการปล่อย ก๊าซเรือนกระจก สุทธิต่อประชากร ลดลง

๒.๕.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

การปรับปรุงกฎหมายที่เกี่ยวข้องเพื่อรองรับการดำเนินการพัฒนาเครื่องมือเศรษฐศาสตร์เพื่อสิ่งแวดล้อมใน ๕ ประเด็น คือ

- ๑) พัฒนาระบบจัดสรรสิทธิการใช้น้ำ การซื้อขายน้ำ และค่าชดเชยน้ำท่วม
- ๒) พัฒนาโครงสร้างภาษีคาร์บอน (น้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ ถ่านหิน)
- ๓) พัฒนากองทุนป่าไม้และกลไกพันธบัตรป่าไม้
- ๔) พัฒนากองทุนสิ่งแวดล้อมเพื่อสนับสนุนการจัดการขยะ น้ำเสีย และของเสียอันตราย
- ๕) พัฒนาระบบใบอนุญาตการจับปลาเชิงพาณิชย์

๒.๖ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ

๒.๖.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

- ๑) ระบบและกลไกสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระหว่างนโยบายการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- ๒) ระบบงบประมาณที่สนับสนุนการขับเคลื่อนแผนแม่บท และแผนปฏิบัติการไปสู่การปฏิบัติให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามเป้าหมายของแผนที่ตั้งไว้
- ๓) เพิ่มศักยภาพและขีดความสามารถขององค์กรบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- ๔) เครื่องมือสนับสนุนเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ เครือข่ายฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบสนับสนุนการตัดสินใจทางนโยบาย (Decision Support System) และเครื่องมือทางสังคม

๒.๖.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๖.๓ ตัวชี้วัด

- ๑) ความเป็นเอกภาพ และความสอดคล้องระหว่างนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับนโยบายการพัฒนาด้านต่างๆ ทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น
- ๒) มีระบบงบประมาณสนับสนุนแผนแม่บท (Program-Based Budgeting) และระบบงบประมาณเชิงพื้นที่ (Area-Based Budgeting)

๓) การขับเคลื่อนแผนแม่บทและแผนปฏิบัติด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมได้ตามกรอบเวลาที่กำหนดไว้

๔) เครือข่ายฐานข้อมูลด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ระบบสนับสนุนการตัดสินใจทางนโยบาย (Decision Support System) และเครื่องมือทางสังคม

๒.๖.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๖.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ																						
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						
๑. จัดปรับความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างคณะกรรมการระดับชาติด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ดิน-ที่ดิน, น้ำ , ป่า, ทะเล, แร่, สิ่งแวดล้อม, ผังเมือง, โลกร้อน ฯลฯ) และ ระหว่างคณะกรรมการด้านสิ่งแวดล้อม-ทรัพยากรธรรมชาติ กับ คณะกรรมการด้านการพัฒนาสาขาต่างๆ (ท่องเที่ยว, พลังงาน , เกษตร, อุตสาหกรรม ฯลฯ)																		ทส.	๕	เงินงบประมาณ	ระบบและกลไกสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการนโยบายด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และระหว่างนโยบายการพัฒนาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น	ความสอดคล้องระหว่างนโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กับนโยบายการพัฒนาด้านต่างๆ
๒. พัฒนาระบบและกลไกสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการระหว่างแผนแม่บท แผนปฏิบัติการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																		สศช.	๕	เงินงบประมาณ	- ระบบและกลไกสร้างความเป็นเอกภาพและบูรณาการระหว่างแผนแม่บท แผนปฏิบัติการด้านต่างๆ	แผนแม่บท และแผนปฏิบัติการด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสอดคล้อง

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
																						(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																												

^๕ เป็นประเด็นปฏิรูปที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูปประเทศด้านระบบบริหารราชการแผ่นดิน (ระบบงบประมาณ)

^๖ เป็นประเด็นปฏิรูปที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูปประเทศด้านระบบบริหารราชการแผ่นดิน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																									
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																											
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																	
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																														

^๗ เป็นประเด็นปฏิรูปที่เชื่อมโยงกับการปฏิรูปประเทศด้านระบบบริหารราชการแผ่นดิน

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																						
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																													
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																															
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																					
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																		

แผนการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๖ : ปฏิรูปองค์กร ระบบแผน ระบบงบประมาณ และเครื่องมือบริหารจัดการ																										
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด	
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน			
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕									
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						

๒.๖.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิรูป ได้แก่

๑) พระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ

- ให้มีระบบงบประมาณเพื่อสนับสนุนแผนแม่บท (Program-Based Budgeting)
- ให้มีระบบงบประมาณเชิงพื้นที่ (Area-Based Budgeting) ซึ่งอาจเป็นเขตพื้นที่จังหวัด

หรือเป็นเขตพื้นที่ตามระบบนิเวศ เช่น กลุ่มน้ำ พื้นที่ชายฝั่งทะเล อ่าว ฯลฯ

๒) พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔

- เพื่อรองรับการปรับโครงสร้างองค์กรและการประสาน บูรณาการการทำงานในระดับการ

บริหารราชการส่วนภูมิภาค

๒.๗ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๗ : การปฏิรูประบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม

๒.๗.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

๑) การเข้าถึงระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมของประชาชน

๒) ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อมเพื่อเป็นกลไกระงับข้อพิพาทด้านสิ่งแวดล้อม และสนับสนุนการพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๗.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๗.๓ ตัวชี้วัด

๑) มีวิธีพิจารณาคดีด้านสิ่งแวดล้อม

๒) มีบุคลากรที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ ในกระบวนการยุติธรรมด้านสิ่งแวดล้อมเพียงพอ

๓) มีการจัดตั้งกองบังคับการคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอัยการสูงสุด และศาลสิ่งแวดล้อม เป็นหน่วยงานพิเศษ

๒.๗.๔ งบประมาณและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๗.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๑.จัดตั้งคณะกรรมการพัฒนาระบบกระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม เพื่อทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอการพัฒนา ระบบต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่																									
■ ระบบสอบสวนและค้นหาความจริงในคดีสิ่งแวดล้อม																									
■ ระบบนิติวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญทางสิ่งแวดล้อม																									
■ ระบบการบังคับคดีทางสิ่งแวดล้อม																									
■ ระบบการบังคับโทษทางอาญาและการคุมประพฤติทางสิ่งแวดล้อม																									
■ ระบบการระงับข้อพิพาททางเลือกและกระบวนการยุติธรรมสมานฉันท์ทางสิ่งแวดล้อม																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๒. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันจัดทำ																									
</																									

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					๒๕๖๕				(ล้าน บาท)	แหล่งเงิน		
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔		๑	๒					๓	๔
																									สิ่งแวดล้อมทุก ภาคส่วน
๓. พิจารณาจัดตั้งศูนย์พัฒนาด้าน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำหน้าที่วิจัย และพัฒนาระบบ ตามข้อเสนอของ คณะกรรมการพัฒนาระบบ กระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																					ศาลยุติธรรม และศาล ปกครอง	๖๐	เงินงบ ประมาณ	จัดตั้งศูนย์พัฒนา ด้านต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง เพื่อทำ หน้าที่วิจัยและ พัฒนาระบบ ยุติธรรม สิ่งแวดล้อม	จัดตั้งศูนย์พัฒนาด้าน ต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง อย่างน้อย ๓ ศูนย์
๔.คณะกรรมการพัฒนาระบบ กระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำข้อเสนอใน ภาพรวมเพื่อการปรับปรุงกฎหมาย ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมใน ส่วนสารบัญญัติ ทั้งในส่วนที่เกี่ยวกับ ทรัพยากรต่างๆ และการจัดการมลพิษ การป้องกัน และการฟื้นฟูเยียวยาฯลฯ โดยรวบรวมจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริงใน																					คณะกรรมการการ พัฒนาระบบ กระบวนการ ยุติธรรม สิ่งแวดล้อม	๑๐	เงินงบ ประมาณ	ปรับปรุงกฎหมาย ทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในส่วน สารบัญญัติ เพื่อ สนับสนุนการ ขับเคลื่อนระบบ ยุติธรรม สิ่งแวดล้อม	กฎหมายทรัพยากร ธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อมในส่วนสาร บัญญัติได้รับการ ปรับปรุงพัฒนาอย่าง เหมาะสม

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																				ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด
																						(ล้านบาท)	แหล่งเงิน		
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔				๒๕๖๕								
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
กระบวนการยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																									
๕. จัดตั้งหน่วยงานบังคับคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอัยการสูงสุด และศาลสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานพิเศษขึ้นในส่วนกลาง																					ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด	๑๐๐	เงินงบประมาณ	มีการจัดตั้งกองบังคับการคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ สำนักงานคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอัยการสูงสุด และศาลสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานพิเศษ	จัดตั้งหน่วยงานบังคับคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ, สำนักงานคดีสิ่งแวดล้อมในสำนักงานอัยการสูงสุด และศาลสิ่งแวดล้อมเป็นหน่วยงานพิเศษขึ้นในส่วนกลาง
๖. จัดทำหลักสูตรการพัฒนาศักยภาพและการประเมินเพื่อการรับรองผู้พิพากษาและบุคลากรด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อม และดำเนินการตามหลักสูตร																						๓๐	เงินงบประมาณ	มีหลักสูตรการประเมินเพื่อการรับรองผู้พิพากษาและบุคลากรด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อม	มีผู้พิพากษาและบุคลากรด้านยุติธรรมสิ่งแวดล้อมที่ผ่านการรับรอง จำนวนเพียงพอต่อการปฏิบัติงาน

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๗ : ระบบยุติธรรมสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔
๗. จัดทำกฎระเบียบวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่อง เช่น คดีป่าไม้ที่ดิน คดีมลพิษ คดีแรงงาน สิ่งแวดล้อม คดีอาชญากรรม สิ่งแวดล้อมข้ามชาติ ฯลฯ																		ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง	๕	เงินงบประมาณ	มีกฎระเบียบวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่อง	กฎระเบียบวิธีพิจารณาคดีสิ่งแวดล้อมเฉพาะเรื่อง อย่างน้อย ๕ เรื่อง			
๘. ประเมินผลการดำเนินงาน และจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ๕ ปีถัดไป																		ศาลยุติธรรม ศาลปกครอง สำนักงานอัยการสูงสุด	๕	เงินงบประมาณ	มีผลการประเมินการดำเนินงานที่ผ่านมา เพื่อเป็นฐานการปรับปรุงและจัดทำยุทธศาสตร์ระยะต่อไป	แผนยุทธศาสตร์ระยะ ๕ ปีต่อไป			

๒.๘ เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ ๘ : การปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๘.๑ เป้าหมายหรือผลอันพึงประสงค์และผลสัมฤทธิ์

การปรับปรุงและพัฒนากฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้สอดคล้องกับ บทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและปฏิรูปประเทศด้านการ บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และรองรับกับการอนุวัติตามพันธกรณีในความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทย เป็นสมาชิก

๒.๘.๒ กรอบระยะเวลาในการดำเนินการ

๕ ปี

๒.๘.๓ ตัวชี้วัด

๑) มีกฎหมายที่สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ อย่างน้อย ๒ ฉบับ ได้แก่ กฎหมายสิทธิชุมชนกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกฎหมายการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ

๒) มีการปรับปรุงหรือพัฒนากฎหมายที่สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูป ประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย ๓๐ ฉบับ โดยเป็นการปรับปรุงกฎหมายเดิม ๒๐ ฉบับ จัดทำกฎหมายใหม่ ๑๐ ฉบับ

๓) มีกฎหมายที่รองรับกับการอนุวัติตามพันธกรณีในความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็น สมาชิก ได้แก่ อนุสัญญาความหลากหลายทางชีวภาพ อนุสัญญากฎหมายทะเล ความตกลงปารีสด้านการเปลี่ยนแปลง สภาพภูมิอากาศ

๔) มีกฎระเบียบที่ชัดเจนรองรับการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

๒.๘.๔ วงเงินและแหล่งเงิน

เงินงบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๘.๕ ขั้นตอนการดำเนินการ

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : ปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔					(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔									
๑. จัดทำกฎหมายที่สอดคล้องกับ บทบัญญัติ และเจตนารมณ์ของ รัฐธรรมนูญ (๑) กฎหมายสิทธิชุมชนกับการ บริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม (๒) กฎหมายการมีส่วนร่วมของ ประชาชนในกระบวนการนโยบาย สาธารณะ																			ทส.	พิจารณา จัดสรรงบ ประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	มีกฎหมาย รองรับบท บัญญัติและ เจตนารมณ์ ของ รัฐธรรมนูญ	มีกฎหมายประกาศใช้ อย่างน้อย ๒ ฉบับ ได้แก่ (๑) กฎหมาย สิทธิชุมชนกับการ บริหารจัดการ ทรัพยากรธรรม ชาติ และสิ่งแวดล้อม (๒) กฎหมายการมี ส่วนร่วมของ ประชาชนใน กระบวนการนโยบาย สาธารณะ		
																			นร.						
๒. ปรับปรุงหรือพัฒนากฎหมายที่ สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ ชาติและการปฏิรูปประเทศด้าน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม <u>กฎหมายด้านทรัพยากรทางบก</u> (๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔																			ทส. กระทรวง ต่างๆ ที่ เกี่ยวข้อง	พิจารณา จัดสรร งบประมาณ อย่าง เหมาะสม	เงินงบ ประมาณ	การขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ ชาติและการ ปฏิรูปไปสู่การ ปฏิบัติตาม แผนที่กำหนด ไว้	มีกฎหมายสนับสนุน การขับเคลื่อน ยุทธศาสตร์ชาติและ การปฏิรูปประเทศ ด้าน ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม		

[illegible]

[illegible]

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : ปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																									
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับ ผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด				
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน						
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕			
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔					
(๘) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.																									
(๙) ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.																									
กฎหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ																									
(๑) ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.																									
(๒) ร่างพระราชบัญญัติสถาบันระบบความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.																									
(๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ ความหลากหลายทางชีวภาพโดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางประชารัฐ พ.ศ.																									

[illegible]

แผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง ระบบบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																										
เรื่องและประเด็นปฏิรูปที่ ๘ : ปฏิรูปกฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม																										
วิธีการปฏิรูป (กิจกรรม)	ระยะเวลา (พ.ศ. / ไตรมาส)																ผู้รับผิดชอบ	วงเงิน		เป้าหมาย	ตัวชี้วัด					
																		(ล้านบาท)	แหล่งเงิน							
	๒๕๖๑				๒๕๖๒				๒๕๖๓				๒๕๖๔									๒๕๖๕				
	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔	๑	๒	๓	๔						๑	๒	๓	๔	
พัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ...																										
๓. จัดทำกฎหมายรองรับการอนุรักษ์ตามพันธกรณีในความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก																						กระทรวงต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง	พิจารณาจัดสรรงบประมาณอย่างเหมาะสม	เงินงบประมาณ	การใช้ประโยชน์อย่างสูงสุดจากการเข้าร่วมเป็นสมาชิกความตกลงพหุภาคีระหว่างประเทศด้านสิ่งแวดล้อม	มีกฎหมายรองรับการอนุรักษ์การรองรับความตกลงพหุภาคีด้านสิ่งแวดล้อมที่ประเทศไทยเป็นสมาชิกครบถ้วน
(๑) กฎหมายรองรับความตกลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ																										
(๒) กฎหมายรองรับความตกลงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ																										
(๓) กฎหมายรองรับความตกลงด้านทางทะเล : การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายรวม ๗๙ ฉบับ																										
๔. จัดทำกฎระเบียบที่ชัดเจนรองรับกระบวนการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น																					มท.	๕	เงินงบประมาณ	การออกข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยปีละ ๕๐ แห่ง	มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อยปีละ ๕๐ แห่ง	

๒.๘.๖ ข้อเสนอในการมีหรือแก้ไขปรับปรุงกฎหมายเพื่อรองรับการดำเนินการ

การปรับปรุงหรือพัฒนามาตรฐานกฎหมายที่สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อย่างน้อย ๒๙ ฉบับ โดยเป็นการปรับปรุงกฎหมายเดิม ๒๐ ฉบับ จัดทำกฎหมายใหม่ ๙ ฉบับ ได้แก่

๑. การจัดทำกฎหมายที่สอดคล้องกับบทบัญญัติและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชนกับการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.
- (๒) ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ.

๒. การปรับปรุงหรือพัฒนามาตรฐานกฎหมายที่สนับสนุนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ชาติและการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กฎหมายด้านทรัพยากรทางบก

- (๑) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. ๒๕๘๔
- (๒) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔
- (๓) พระราชบัญญัติป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๗
- (๔) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๕) พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๖) ร่างพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ...
- (๗) ร่างประมวลกฎหมายป่าไม้ พ.ศ.

กฎหมายด้านทรัพยากรทางทะเล

ร่างพระราชบัญญัติการรักษาผลประโยชน์แห่งชาติทางทะเล พ.ศ.

กฎหมายด้านทรัพยากรน้ำ

- (๑) พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พ.ศ. ๒๔๘๕
- (๒) พระราชบัญญัติควบคุมอาคาร พ.ศ. ๒๕๒๒
- (๓) พระราชบัญญัติว่าด้วยการเวนคืนอสังหาริมทรัพย์ พ.ศ. ๒๕๓๐
- (๔) พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒
- (๕) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ พ.ศ. ๒๕๔๗
- (๖) พระราชบัญญัติจัดรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. ๒๕๕๖
- (๗) ร่างพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำแห่งชาติ พ.ศ.

กฎหมายด้านสิ่งแวดล้อม

- (๑) พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๑๑
- (๒) พระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕

- (๓) พระราชบัญญัติโรงงาน พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๔) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๕) พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๖) พระราชบัญญัติรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๗) พระราชบัญญัติสรรพสามิต พ.ศ. ๒๕๖๐
- (๘) ร่างพระราชบัญญัติการจัดการซากผลิตภัณฑ์เครื่องใช้ไฟฟ้าและอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ พ.ศ.
- (๙) ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.

กฎหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

- (๑) ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.
- (๒) ร่างพระราชบัญญัติสถาบันระบบความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยจัดการทรัพยากรธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพโดยชุมชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแนวทางประชารัฐ พ.ศ.

กฎหมายด้านระบบการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

- (๑) พระราชบัญญัติผังเมือง พ.ศ. ๒๕๑๘
- (๒) พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕
- (๓) ร่างพระราชบัญญัติสิทธิชุมชน พ.ศ.
- (๔) ร่างพระราชบัญญัติการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการนโยบายสาธารณะ พ.ศ.
- (๕) ประมวลกฎหมายสิ่งแวดล้อม พ.ศ.
- (๖) ร่างพระราชบัญญัติคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ พ.ศ.
- (๗) ร่างพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาระบบเกษตรกรรมยั่งยืน พ.ศ. ...

๓. การจัดทำกฎหมายรองรับการอนุรักษ์ตามพันธกรณีในความตกลงระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นสมาชิก

- (๑) กฎหมายรองรับความตกลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
 - ร่างพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ.
- (๒) กฎหมายรองรับความตกลงด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 - ร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ.
- (๓) กฎหมายรองรับความตกลงด้านทางทะเล
 - การแก้ไขปรับปรุงกฎหมายรวม ๗๙ ฉบับ

๔. การจัดทำกฎระเบียบที่ชัดเจนรองรับกระบวนการจัดทำข้อบัญญัติท้องถิ่นด้านการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและชุมชนท้องถิ่น

หมายเหตุ : กฎหมายบางฉบับอาจมีผลต่อปฏิรูปทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมากกว่าหนึ่งด้าน เช่น พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕ มีผลต่อการปฏิรูปด้านทรัพยากรน้ำ ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านระบบการบริหารจัดการ